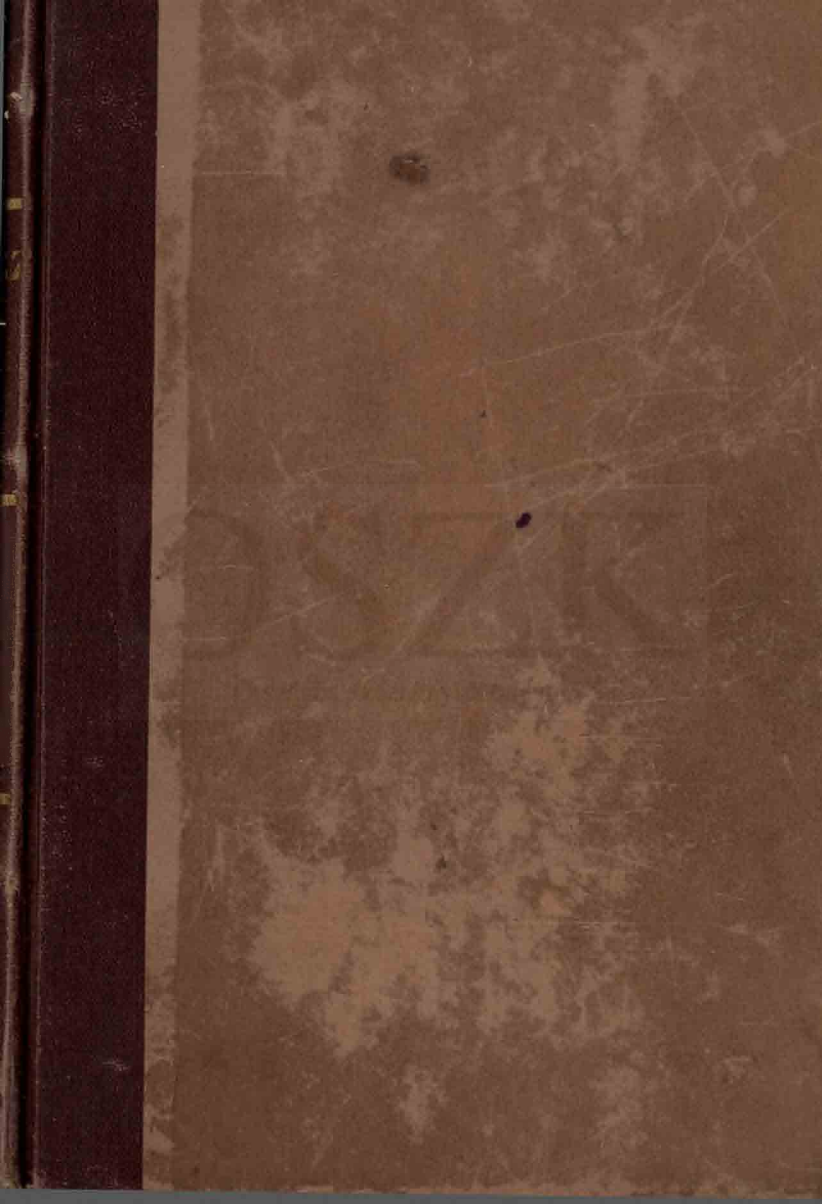


147297

SCHWARZ

PENZ ÉS NÉV



OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

MAGYAR HÖLGYEK
KÖNYVTÁRA.

1869-ki

3-dik kötet.

PÉNZ ÉS NÉV.



A „CSALÁDI KÖR“
MELLÉKLETE

KIADJA
EMILIA.

PEST, 1869.

~~24030.~~
~~III. 3. 9.)~~
~~ca. 1820.~~

VIII.
L. eleg. g.
559

OSZK

Országos Széchenyi Könyvtár

PÉNZ ÉS NÉV.

Regény

SCHWARCZ MÁRIÁTÓL.



Fordította

Beniczky Irma.

PEST 1869.

Nyomatott Kunosy és Réthy-nél.

21

177297

41770

R
1965

A. N. N. MUZEUM
KÖNYV-
TÁRÁBÓL

Eső és szél, borult ég és sáros utcák, rosz hangulat és komor merengés, ezek az ősznek kísérői.

A bűn és gonoszság bizonyára ilyen évszakban született.

Az 18 . . ki ősz esősebb és szelesebb volt a szokottnál.

Az ég egész október havában könyárt hullatott, a vihar szakadatlanul üvöltött és a nap egyetlenegy-szer sem örvendezteté meg a föld kérgét éltető sugaraival, hanem mindig nehéz, sűrű fellegfátyollal takará el szép arcját.

Október havának utolsó napjai voltak.

Hideg keleti szél füttyölt Stokholm utcáin végig, sűrű esőtől kísérve, mely az utcákat tavakká, és a csurgókat zuhatagokká változtatá.

Az Adolf Fredrik-templom órája hetet ütött. Oly sötét volt, hogy a csikorgó lámpák alig voltak képesek a király-utcát megvilágítani, mely akkori időben Stokholm legjobban világított utcája volt.

A rosz idő a négy falakon belül tartá a nagy város lakóit, csak itt-ott lehetett egy szerencsétlen vándorlót látni, ki az utcákon bolyongott. Ezen kevesek, kik az esővel és széllel dacoltak, a szegénység választottjaihoz tartoztak.

Az utolsó óraütés után egy férfi jött ki az árva-ház pinczejéből.

Felöltő volt rajta, melynek gallérját felhajtotta, fővegét mélyen benyomta homlokába. Alakja kicsi, vézna és görbe volt. Gyors léptekkel haladt, a mint látszott, sem eső, sem szél nem riasztá vissza, — s a kovácsudvar-utczába befordult.

Ott tökéletes sötétség uralkodott. A világítás ép oly szomorú volt, mint azon hely, mely után ezen utcát elnevezték.

Ama férfi azonban, úgy látszott, hogy otthonn érzi magát a sötétben s az utat is jól ismeri, míg egy kapuhoz ért, mely a Kovácsudvarba*) vezetett.

Megállt és kémlelő tekintetet vetett körül.

Minden elhagyott volt, s úgy látszott, mintha az eső itt sűrűbb és nehezebb lenne, s a vihar szilajabban üvöltene, mint másutt.

A vándor még mélyebbre huzta süvegét homlokába s a kapuhoz támaszkodott, nyilván azon szándokkal, hogy valakire várjon.

Egyik percz múlt a másik után. Az óra végre egy negyedet ütött nyolczra, és ama férfi mégis ott állt a bűn gyermekei lakának kapujához támaszkodva.

Ugyanazon pillanatban léptek hangzottak belülről, lámpafény tört magának utat a hasadékokon, kulcsok csörögtek, a zár és a sarkvasak csikorogtak, a kapu megnyilt s egy nő bocsáttatott ki.

*) Kovácsudvar (Schmiedehof) így nevezik Stokholmban azon épületet, melyben a fegyverház van.

Nagy sháwlba volt burkolva, mely alatt valamit vitt, a mint látszott.

Miután a börtön kapuja ismét bezáródott, azon férfi, ki kissé visszavonult vala, előre lépett.

— Hogy van? — kérdé.

— Mindenen keresztül esett, de vége is van! — felelé a nő felindultan.

— Jer, menjünk! — mormogá a férfi, de alig tettek néhány lépést, midőn ismét megállt, s ujra kérdé:

— Vége van, ezt mondtad te, Lotta; mít értesz az alatt?

— Azt, hogy ő meghalt.

A férfi folytatá utját a nőtől kísérve s nem szólt többé semmit.

Midőn a királyutczába értek, egy bérkocsit találtak, mely épen az árvaház szögletén állt.

— Szállj a kocsiba, — szólt a férfi s felsegíté kísérőnőjét s aztán ő is melléje ült, a kocsisnak mondván: „Baggensz-utcza * szám.“

A kocsi tovább döcögött, de ekkor gyenge sírás hallatszott a sháwl alól, mely a nőt és azon tárgyat beburkolá, melyet alatta vitt. A férfi összerezzen, de nem szólt semmit. Hallgatva folytatták utjokat, míg a megjelölt házhoz értek.

Oda érve, a negyedik emeletre mentek, végre földél alatt voltak, s a férfi kinyitott egy ajtót. Ott benn sötét volt. Az eső kegyetlenül csattogott a háztetőn, és a szél panaszkodva fűtyült az ablak körül.

A szoba azonban, melybe léptek, meleg volt, s a

férfi néhány pillanat múlva nyomorult faggyu-gyertyát gyújtott meg, mely csak gyengén világítá meg a szegényes lakot.

A nő gyors tekintettel nézett körül. A szoba nagy volt és tiszta, de oly gyéren butorozva, hogy üresnek és kopárnak látszott. Sohajtott, s elfordult a férfitől, ki ott állt gyertyával kezében, s rá szegzé tekintetét.

Lotta letette a shált s egy gyöngéd gyermekre hajolt, kit karjaiban tartott.

Egypár nehéz könyecsepp hullott az ifju arczra, s oly keserü volt e köny, hogy valóban kiolthatlan nyomot hagyhatott volna hátra.

A férfi még nem tette le fövegét és felöltőjét, hanem ott állt, míg a viz csurgott róla, s folytonosan szemlélte a vendégeket, kiket lakába vezetett vala, arczából egyebet nem lehetett látni, mint szemeit, melyek most csodálatos fényt árasztottak.

— Leány vagy figyermek ez? — kérdé egy idő múlva s letette a gyertyát.

— Leány! — volt a felelet.

— Hála Istennek! — mormogá a férfi, mintha önmagával beszélne.

Most már letette fövegét és felöltőjét s aztán bement egy kis benyiló szobába.

A nő leült egy zsámolyra, térdein ringatá a gyermeket, míg a könyek egymásután gördültek végig fiatal viritó arczáin.

A férfi ezalatt tüzet rakott, azután leült a nővel szemközt.

— Most hát közölj velem mindent, Lotta! —
mondá.

— Oh, Bromér ur, nem sok közölni valóm van! Az anya meghalt két órával gyermeke születése után. Csendesesen szenderült el, fájdalom nélkül, s utolsó szavai voltak :

„Lotta, vedd ápolásod alá kis leányomat, s kérd meg Bromér urat, hogy tartsa meg ígését! Isten légy irgalmas szegény gyermekem és szerencsétlen atyja iránt.“

— Miután ezt kimondta, többé nem beszélt.

— Egy félóra múlva mindennek vége volt ; vége egy ifju életnek, és csak e boldogtalan házasság miatt. Oh Istenem, ha meggondolom, hogy ő a . . . a . . . kovácsudvarban halt meg . . . akkor agyon sirnám magam. Ő . . . oh Jézusom! olyan érzés az, mintha szívem ezerfelé tört volna. És ez a lány itt . . . ki ama borzasztó falak közt született! . . . Mennyei atyám! azt nem élhetem túl . . . nem, az lehetetlen! — nem viselhetem el a gondolatot.

Lotta, ki azelőtt csendesen sirt, most hangos zokogásban tört ki, úgy, hogy a gyermek felébredt és szintén sirni kezdett.

Bromér egy ideig siketnek látszott a kis leány és dajkája panaszai iránt. Visszautasító tekintettel merengett a tűzbe, s mi felhasználjuk az alkalmat s futólag megtekintjük ezen arcot, mely első pillantásra oly rútnak, sőt visszariasztónak tünik fel.

Bromér Áron 40—45 éves ember volt, sovány, zilált vonásokkal, gyér, fekete hajjal, kopasz fejtető-

vel, kiálló homlokkal, magasra nyuló rendkívüli hosszú orral, széles, vékony ajku szájjal, erős állal és arczsonttal, bozontos szemöldökkel, melyek alól egy pár tiszta, fényes, ámbár kicsiny szem kandikált ki. Ezen szemeknek kifejezése volt az, a mi arcának viszszataszító szegletességével kibékített. Ha az ember ezen szemekbe tekintett, melyek nem voltak szépek sem alakra, sem színre nézve, akkor megfeledkezett arról, hogy arczbőre pergamenthez, orra a keselyű csőréhez, és szája a macskáéhoz hasonlított.

Miután Bromér hosszú ideig a tűzbe merengett vala, és Lotta a gyermekkel együtt folytonosan sirt, egyszerre Lottához fordult, mondván: Hagyj fel a sírással, az mit sem használ! Azzal nem ébreszted fel a holtakat, s nem adhatsz a gyermeknek szüléket és tisztességes nevet, habár könyárt sírnál is.

Legjobb, ha az ember nem pazarolja idejét és erejét haszontalan dolgokra. Hallgasd meg inkább, a mit mondani akarok.

Én megigérttem, hogy a gyermekről gondoskodni fogok s teljesíteni fogom ígéretemet; hanem te nagyon jól tudod, úgy mint a többi is, hogy én szegény ördög vagyok.

Azonban annyival mégis bírok, hogy a gyermeket és dajkáját eltarthassam, ha mindakettő szerény igényű lesz. Ezen szobában Lottának kell laknia a gyermekkel. Én majd meghuzom magamat ezen kis benyilóban. Hogy a szükséges tárgyakban hiányt ne szenvedjeteK, arról majd gondoskodni fogok. A leányt mint saját gyermekemet kell a szomszédoknak bemu-

tatni. Habár hirnevem nem egészen szeplőtlen, de — nos hát igen — de mégis jobb, mint azé, kinek a kis leány életét köszönheti.

— És most Lotta, mondd ki határozottan: aláveted-e magad, mint e gyermek ápolónője, mindazon nélkülözéseknek, melyek rád várnak; avagy inkább elhagyod a leányt s egészen rám bízod s jobb szolgálatot keressz magadnak? akkor tedd meg azt. Határozd el magad holnapig, mert ha jobbnak látod a gyermeket elhagyni, úgy más dajkát keresek neki. Ha választottál, azután többé mit sem akarok hallani a gyermek származásáról. Miután gondoskodni fogok róla, úgy el is akarom feledni, hogy nem az enyém. Oly módon fogok érte élni és működni, mintha saját vérem lenne. Értetted?

Bromér ur felkelt és szobájába akart visszavonulni, de Lotta e szavakkal tartá vissza:

— Gondolkodásra nincs szükségem. Az anyának megígértem, hogy a gyermeket ápolni fogom, s a mit ígértem, azt teljesíteni is akarom. Most, Bromér ur, birja szavamat.

Lotta letörlé könyeit s anyai gyöngédséggel szoritá keblére a kis gyermeket.

Egy idő múlva Bromér ur jó éjt mondott Lottának s visszavonult szobájába.

Ezen szobában nem volt kályha, csak a másikban levő, belülfülő kandallószerű kálybától kapta melegét. Butorzata egy fakó ágyból, egy faszékből és egy nagy ládából állt; miután ablaka nem volt, az

ajtón egy üvegtábla vala, melyet függönnyel lehetett eltakarni.

Miután Bromér mindent elrendezett, mi a dajka és a gyermek kényelmére szolgálhatott, s a leirt fülkébe vonult, leült az ágyra, s kezére támasztá fejét. A vékony faggyugyertya, mely üvegbe volt dugva, bus fényt vetett a merengőre s részt látszott venni hosszú füstölgő bélével a kellemetlen gondolatokban, melyek lecsüggesztett fejében keringtek.

Egy egész óra mult el a nélkül, hogy megmozdult volna. Végre fölkel, s a nagy ládához ment, melyből egy tárczát vett ki. Ez nem volt fölötte vastag.

Bromér azon székre tette a tárczát, melyen a gyertya állt, s aztán, az ágy szélén ülve, olvasni kezdé annak tartalmát. Ámbár kétszer egymás után terité ki szemei előtt a bankjegyeket, még sem hozhatott ki nagyobb összeget, mint 540 tallért. Miután a mocskos papirokat másodszor is megvizsgálta s kiegyenesítette, sohajtva visszatette azokat a tárczába, magában mondván :

— Mennyit nélkülöztem, hogy e csekély összeget megtakarithassam! S mily szilárd volt szándékom, hogy nem fogok hozzá nyulni! De most úgy látszik, kénytelen leszek rá, hogy e piczi teremtésről gondoskodhassam.

Belső zsebéből egy másik, fölötte sovány tárczát vett ki, melynek pénztartalmát illetőleg nem lehetett sokáig kétségben, mert csak két tallér volt benne.

Midőn a tárczát össze akarta hajtani, egy össze-

hajtott, megsárgult papir esett ki belőle. Bromér felvette és suttogá: „Anyám végrendelete“.

Fájdalmas kifejezés vonult át arczán, melybe azonban guny vegyült, midőn hozzá tette:

— E végrendelet senki pénzvágtyát sem ingerlé. Hadd lássam tartalmát, ámbár azt tulajdonkép kívülről kellene tudnom.

Félhalkal olvasá:

„Fiam! Hogy az ember nevet szerezzon magának, arra kitünő érdemek és feddhetlen élet szükséges; hogy a ranyat szerezhessen, arra szükséges: munkásság, kitartás és ravaszság. Te szegény vagy, kezd a munkával — neved nincs, igyekezzél feddhetlenül élni. Munkásság és becsületesség által elérheted, a mi neked hiányzik. Ezen tanács képezi anyád végrendeletét.“

Bromér lassan hajtá össze az iratot, s visszatette azon tárczába, melyből kiesett vala, s újra elmerült gondolataiban.

Bizonyára átgondolá elmult életét, s ezen vizsgálat kevés örömet szerzett neki, mert egyszerre felkapta fejét, mondván:

— A mult olyan, a milyen, s nem lehet rajta változtatni. Azon lehetőséget eljátszottam, hogy nevet szerezhessenek magamnak, s épen úgy a kilátást is, hogy munkásság által vagyont szerezzek; e szerint csak a nyereszkesedés maradt hátra.

— Gazdaggá kell lennem; már rég elhatároztam az arany után vágyani, hogy egykor a gyermeknek adhassam azt, 500 tallérom van, mások még keveseb-

bel kezdtek. Elhatároztam : kereskedő leszek, — hanem kereskedő az én saját módom szerint ; — és most, Bromér Aron, menj nyugodni, hogy holnap új pályádat megkezdjed ! Köszönöm, anyám, végrendeleted eddig nem használt nekem semmit ; a jövőben áldást fog hozni rám. A szó : „ravaszág“, kinyitotta szememet.

Bromér lefeküdt. Nemsokára csendesség és sötétség uralkodott a fülkében, de nem a nagy szobában.

Lotte még nem feküdt le. Ágya mellett ült s ölében tartá a gyermeket, kezeit imára összetéve. Arczának kifejezése szomorú és nyugtalan volt.

Felfelé emelé szemeit, mintha a csendes imában vigaszt és nyugalmat keresne.

Még fiatal volt e nő, ki arra kötelezte magát, hogy másnak gyermekét ápolni és nevelni fogja. Külseje csinos volt, s nagy barna szeméből szívjóság és becsületesség szólt.

Soká ült úgy imázásba merülten. Midőn végre összetett kezeit szétvette, és a szendergő gyermekre tekintett, suttogva mondá :

— Sohasem foglak elhagyni, s ha nem is tehetek egyebet, de szivedbe oltom az Isten és a felebarátaid iránti szeretetet. Igen, azt tenni fogom, ha Isten életben hágy !

Lotta gyöngéden érinté a gyermek homlokát, az Urnak áldását kérve fejére, azután ő is lefeküdt, az álom karjaiban a napi fáradságot és gondot feledni akarván.

Mig Bromér azon szándékkal aludt el, hogy

pénzt fog szerezni a leányka számára, Lotta azon forró ohajtással szenderült el, hogy a jóságos Isten erőt és tehetséget adjon neki, miszerint védenczét jó, szelid, Isten- és embereknek tetsző nővé nevelhesse fel.

Kilencz év mult el a fenneleirt események óta.

Tavasza van.

A májusi nap megaranyozza fényével a város tornyait és háztetőit.

Mindazok, a kik pénzzel és joggal bírtak, hogy idejök felett rendelkezhessenek, kirándultak a szabadba, hogy a madarak dallamait meghallgassák és a tavaszi lég illatát beszívassák.

A város belseje, szűk utczáival és magas házaival még komorabbnak és egészségtelenebbnek látszott, mint máskor. A tavasz kecses mosolya nem bírt azoknak kies tekintetet kölcsönözni, de inkább érezhetőbbé tette a kellemetlenséget azok számára, kik kénytelenek voltak ott maradni.

S ámbár azon táj nem igen csábos, daczára annak mégis a Ballhuz-utczán keresztül a kereskedők vásárterére vesszük utunkat.

Ott találjuk egy ruhakereskedő boltját, mely kilencz évvel ezelőtt nem létezett, s ha a legelső gyermeket megkérdezzük: ki ezen bolt tulajdonosa? azonnal ezt fogja felelni:

— Istenem, ez a ruhakereskedő és zálogtartó Bromér ur boltja!

Ezen magyarázat után megvetőleg tekint végig

a kérdön, ki oly hires egyéniséget, mint Bromér ur, nem ismer, ki valamennyi ócska és uj ruhákat megvesz; őt, ki azonkívül a szegényeknek azzal szolgál, hogy csekély kamatra pénzt kölcsönöz nekik ruhafélékre, aranyra, ezüstre, zálogjegyekre, s kinél jutányos áron butorokat is lehet venni, ha az ember nem táplál fölötte fényes igényeket.

Nem volt árverés, a hol Bromér meg nem jelent volna, s nem volt tán egyetlen család sem, a gazdagokat kivéve, mely pénzszorultságban nem fordult volna hozzá.

Miután tehát Bromér kétféle üzletet vitt, mint zálogtartó és ruhakereskedő, a rendőrség mindig szemmel tartá őt, de a legszigorubb kémlelésnek sem sikerült azt kitalálni, valjon lopott holmik bevásárlásával is foglalkozik-e. De annyi bizonyos, hogy soha sem kapták rajta, s másként sem jött valami kellemetlen surlódásba a rendőrséggel.

Miután Bromér ur boltja előtt időztünk, s üzleti viszonyait illetőleg tisztában vagyunk, a Baggensz-utczába veszzük utunkat, ugyanazon házba, melyet egyszer már meglátogattunk.

Felmegyünk a negyedik emeletre s belépünk a nagy szobába, melynek butorzata olyan, mint akkor volt, csakhogy egy ódon szekrény és két ágy van benne, meg néhány székkal több, mint akkor volt.

Lottát az asztalnál ülve találjuk szorgalmasan varrva. A nyitott ablaknál egy széken áll egy kilencz éves leány, az ablak párkányára könyökölve s állát kezeire támasztva.

Az elégedetlenség, türelmetlenség és vágy tekintetével követi a fehér felhőcskéket, melyek a sötét-kék égen tova lebegnek.

A gyermek arcza sem szép, sem rut. Ama közönséges gyermekarczok egyike, melyekről nem lehet megmondani, szépséggé, vagy csak közönségessé fognak-e fejlődni.

Egyedül feltűnő a leányka külsején rendkívüli halványsága, és a gazdag, sötét haj, mely vastag fonadékokban hátára csügg. Egyszerűen, de tisztán volt öltözve.

— Mit bámulsz, Elvira? — jegyzé meg Lotta, munkájáról feltekintve. — Jer ide édes gyermekem, s beszélj el nekem, mivel foglalkoznak gondolataid. Ugy hiszem, az égre tekintettél. Tán mennyei atyánkhoz imádkoztál.

Elvira leszállt a székről s vonakodva közeledett Lottához, lecsüggeszté fejét, s kédvetlenül kandított dajkájára, mintha haragudnék, hogy megzavartatott.

— Nos hát Elvira, miért nem felelsz, ha a dada kérdez? Én ugyan tudom, szivem, hogy nem gondolhatsz egyebet, csak azt, a mi jó és Istennek tetsző; azt nem kell szégyelned, hogy gondolataid nála időznek, ki. . . .

— Csitt, dada, az nekem nem tetszik, a mit te beszélsz; olyan unalmas az

— Mit mondasz? Unalmas az, hogy. . . .

— Hogy te mindig az Istenről beszélsz, — vágott szavába a kis leány hevesen, és sápadt arczái kigyultak. — Igen, azt vélem én. Inkább játsz anál velem, ha

szomorú vagyok. Ha az égre nézek, szomorú leszek, mert a felhőkre szeretnék ülni és messzi-messzi elvándorolni velök, s miután azt nem tehetem, tehát úgy tetszik nekem, mintha Isten, a papa és te gonoszok lennétek, mert engem bezártok. A cipész gyermekei itt mellettünk elmehetnek, játszhatnak az utcán és mulathatnak; de nekem soha sem szabad kimenni. Az nem szép tőled, hogy engem nem hagysz a többi gyermekekkel futkosni és játszani. Az nem jó a papától, hogy nem engedi nekem e csunya szobát elhagyni, és Isten sem jó, mert megengedi, hogy te és a papa oly roszak legyetek.

A leány elkezdett sirni.

Lotta ámulva ült ott. Ő ugyan megszokta a gyermek türelmetlenségét, de addig még soha sem panaszkodott annyira, hogy az Isten nem jó. Lotta azt hitte, hogy roszul hallotta. Lehetséges-e ez, hogy az ő elvirája oly istentelen szavakat mondott? Összetette kezeit, felemelé tekintetét s mondá:

— Uram Istenem, bocsáss meg a gyermeknek, mert nem érti, mennyire vétkezik.

— Ha te úgy beszélsz, dada, — szól közbe Elvira lábával toppantva, — akkor kiugrom az ablakon, aztán majd sirhatsz, hogy te voltál annak oka, és úgy kellene nektek, az Istennek, a papának és a dadának!

— Gyermek! — kiáltá Lotta, a leány karjait megfogva — ne beszélj úgy legmagasabb Urunkról, mert akkor nem tudom, mit teszek! Azt hiszed, hogy jó és türelmes vagy, ha így viseled magad? Milyen jó min-

denki Elvira iránt, s mennyi jóért kell hálát adnod a menyeyi Atyának. Ha ő tudná

— Hiszen csak kiakartam menni, és játszani! — tört ki Elvira, ki már megszűnt sirni, s letörle ökönyeit. — Mióta tavasz lett, egyetlenegyszer vittél magaddal a szabadba, s nekem soha, soha sem szabad a többiekkel a zöldben ugrálni, soha sem szabad nevetnem és játszanom, s én épen ezt akarom. Hallod-e, én nem akarok a szobában ülni, nem akarok egyedül lenni veled, nem akarok

Elvira nem végezheté el mondatát, hanem egyszerre éles férfihang által lőn félbeszakitva, mely mondá:

— Istenem, Elvira, hogyan lármázol! Az nagyon csunya volt!

Elvira megfordult, s ott állt Bromér és rá nézett, de nem szigorral, s még komolyan sem, hanem inkább pajzán mosolylyal. Elvira lecsüggeszté fejét és Bromér folytató:

— A dada tán megint boszantott téged? Az rosz vala tőle, különösen miután ő oly bolond, hogy éjjei-nappal dolgozik miattad és mindig oly nyájas irántad és annyira szeret. Bizony, gyermekem, ő megérdemli, hogy így bánjál vele!

Bromér elhallgatott. Lotta lehajtá fejét, hogy felindulását elrejtse. A kis leány körmeit rágta s féltéken tekintett körül.

— Ha a dada nem lett volna olyan rosz irántad, — folytató Bromér, — akkor ma estére elkísérhetett

volna engem és téged Hágába, de most ott honn kell maradnia, míg mi elmegyünk, s pedig igazság szerint:

Most vége volt Elvirának, Bromérhoz rohant nyakába borult s kérte, hogy ne szóljon úgy, mert éppen ő: Vira volt rossz. Ő nagyon, nagyon rosszul viselte magát, s nem érdemli, hogy valaki gondoljon vele.

Elvira e pillanatban ép oly szeretetreméltó és kedves volt, a milyen kiállhatlan és gonosz volt azelőtt, és Bromér arcza sugárzott is az örömtől, midőn a leány tőle Lottához szaladt s kérte, hogy ne haragudjék.

Egy órával ezek után Elvira legszebb ruhájába volt felöltözve, új nanking gallért kapott Bromértől s mind a három lement és helyet foglalt a kapu előtt álló kocsiban.

Elvira boldog volt. Tapsolt örömében, midőn Hágánál kiszálltak, s ő ott szabadon és fesztelenül ugrálhatott, virágokat szedhetett és pillangókat fogdoshatott.

Bromér leült egy padra és szemeivel követé a gyermeket, míg Lotta galyat szedett, hogy visszatérve, a szobát feldiszithesse.

— Elvira! — kiáltá végre Bromér.

A leány hozzá röpiült.

— Ör vendesz? — kérdé, a leányka arczait czirogatva.

— Jobban, mint kimondhatnám! — felelé a kis leány, száját csókra nyujtván.

— De holnap, ha ismét egyedül ülsz Lottánál, megint rossz lélsz és zsémbelni fogsz vele.

— Aligha nem! — sohajtá a gyermek, — aztán bizonyára megint kedvetlen leszek. Ha hazajövök, és egyedül maradok a dadával, akkor úgy látszik nekem, hogy mind valamennyiek rossz vagytok, s aztán én se lehetek jó. De lásd, itt a zöldben nagyon szeretem az Istent, téged és a dadát.

— Hátha mindig a szabadba lehetnél, akkor mindig jó lennél.

— Igen, bizonyára jó lennék, ha csak az erdőben hagynál engem s nem zárnál be, mint most teszed. Mondd csak papa, miért nem szabad nekem is úgy kimeni, mint a többi gyermekeknek.

Elvira kémlelő tekintettel nézett Bromér arcába.

— Mert akkor azokkal jönnél össze, a kik rosszak; de most ne arról beszéljünk, hanem ujságot mondok neked, melynek örülni fogsz.

— Mi lehet az? Mondd ki, kérlek! — esedezett Elvira, Bromérhoz simulva.

— Az, hogy te és Lotta néhány nap múlva kiköltöztök a sötét szobából, ki a szabadba, hol egész nyáron át maradni fogtok.

— Hát te? — kérde a leány csillogó szemmel.

— Hm, én majd meglátogatlak titeket. Nos hát édes leánykám, meg vagy elégedve?

Elvira szemei könnyben usztak. Átölelte Bromér nyakát és suttogá:

— Az Isten és te mégis nagyon jó vagytok irántam és a dada iránt. Vira nem lesz többé oly rossz.

Aztán hangos örömmel Lottához repült, hogy közölje vele e nagy ujdonságot. Bromér szemeivel követé őt, gondolván :

— Nagyon jól tettem, a leánynak szüksége van a szabadságra, a szabad légre. Hanem ez még nem elég, szüksége van még nevelésre is. Hanem erre csak az őszkor fogok gondolni.

— Egy héttel utóbb az özvegy prépostné Brogren Szabina házában találjuk Lottát Elvirával Altorpban.

Altornak rendkívüli szép fekvése volt, egy nagyobb tengeröbölre való kilátással. A kis lak fenyvesekkel, nyirfákkal benőtt halmokkal, magas hegyekkel és közbe-közbe smaragdzöld rétekekkel volt környezve.

Brogren prépostné, ki még csak néhány év óta volt özvegy, elhatározta, hogy lakást és élelmezést fog adni, s leánynövelvét akart nyitni, hogy vagyoni állását megjavítsa, s ennek segélyével fiai folytathassák tanulmányaikat.

Elvira és Lotta voltak az egyetlen lakók, kiket eddig kapott. Csak ősz felé vala kilátása, hogy Stangenskjöld ezredes — Timaszjöben — ajánlása folytán nyolcz növendéket fog kapni. A nyár vége felé nevelőnt is fogadott, és a prépostné arra számított, hogy majd több növendéket fog kapni, ha intézete ismertessé lesz.

Brogren asszony nagyon ravasz nő volt, jelle : e

szerint sem jobb, sem rosszabb, mint nemének legnagyobb része.

Legkitünőbb vonásai voltak az önzés, számítás és kíváncsiság. A mennyire szükségesnek látta, jó, beszédes és tevékeny volt, de sohasem volt rendkívüli heves, a köznapi életben nyájas volt környezete iránt, de senkit sem szeretett, önmagát és fiait kivéve.

A többit csak úgy tekinté, mintha csak azér léteznének, hogy minél több hasznot huzhasson beőlük.

Bromér jól fizetett Lottáért és Elviráért.

Alig voltak néhány napig a háznál, s a prépostné már is tervet koholt, hogy állandóan megtarthassa őket. Ezért jó lábra akart állni Lottával, úgy, hogy az majd javasolni fogja Bromérnek, hagyná Elvirát a prépostnénál, hogy ott neveltessék. A leányra is hatott mindenféle nyalánkságok és édességek által. A mellett még hizelegtek neki és dicsérték, és soha sem történt, hogy a prépostné valamit megtagadhatott volna az „édes“ kis Virától.

Midőn a prépostné észrevette, hogy Lotta igen istenfélő, legelső gondja volt a ravasz nőnek, rendes esti és reggeli imaórákat rendezni. Ezt Lotta tökéletesen helyesnek és vallásos életmódhoz tartozónak tekintette.

Elvira boldog és vidám volt, mint a kalitból kiszabadult madár. Künn futkosott reggeltől estig, soha sem volt a házban, csak az imaóráknál és az étkezés alatt.

Stangenszkjöld ezredes jószága, Timaszjő ogé-

szen Altorp közelében feküdt; de a gazdag birtokos még nem költözött ki falura, csak a nyár vége felé várták oda, s így Elvira a kántor, vagy a jegyző gyermekeivel látogatást tehetett a timaszjói parkban.

Ezen kirándulások alkalmával megismerkedett a tisztartó leányával, ki egykoru volt vele.

Ha Elvira ezelőtt elszigetelten, egykoru játszótársak nélkül élt, most ellenben bőven élvezé a szabadságot és a játszótársakkali mulatságot.

Bromér különösen mondta Lottának, hogy Elvira szabadságát nem szabad semmiként sem megrövidítenie, hadd élvezze gátolatlanul a falusi élet kellemeit.

Lotta, kinek általán véve nehezőre esett Elvirától valamit megtagadni, örömmel követé a parancsot, és csak egyetlen pontban kelle a leánynak engedelmelkednie, tudniillik, hogy soha sem volt szabad lefeküdni és fölkelnie, mig imáját el nem végezte.

Mig Elvira a tájon bolyongott, Lotta a ház előtti verandán szokott ülni munkájával s aztán többnyire ugy történt, hogy a prépostné „Lotta leányasszony“ mellé ült.

Az első hetek alatt társalgásuk csupán kérdésekből és feleletekből állt.

Szörnyü sok oly tárgy létezett, melyeket illetőleg a tudnivágyó házinő felvilágosítást és utasítást kívánt, s ámbár Lotta feleletei nem adtak épen sok felvilágosítást, de mégis alkalmat nyujtottak a következtetésre.

Ugy kérdé például egyszer Lottától :

— Édes leánya-e Elvira Bromér urnak ?

Lotta egyszerűen igennel felelt; de ha anyját kérdezte, akkor a prépostné csak annyit tudhatott meg, hogy az meghalt, s midőn kérdé, hány éve annak, hogy Bromér ur neje meghalt, arról Lotta nem tudott semmit.

De a prépostné minden bizonynyal megtudta, hogy Bromér soha sem volt nős, s azonkívül is egyről-másról tudakozódott, s azon eredményre jutott, hogy Lotta Elvirának anyja, de hogy ennek titokban kell maradnia.

A prépostné azt „nevetségesnek“ találta, mert azt vélte, hogy Bromér, a zsbárus, nőül vehetné Lottát, s ezt finoman értésére is adta neki, de Lotta úgy tett, mintha nem értené czélzásait.

Miután a prépostné tudni vélte Bromér családi viszonyait, ezután a szomszédokra vitte át a társalgást.

Egyszer mondá:

— Legközelebbi szomszédai egyike, Timaszjő birtokosa.

— Timaszjő, — ismétlé Lotta, munkájáról feltekintve, — közel van az ide?

— Közvetlen mellettünk, a timaszjői park határos nyirfaligetemmel. Ismeri a leányasszony ezen birtokot? — kérdé a prépostné, szemüvegén felül Lottára káditva, kinek arcza megváltozott.

— Hallottam felőle beszélni, — mondá Lotta, s újra felvette munkáját.

— Előbb a gyártulajdonos Harlén birta, s akkor nyáron néhány hétig nagyszerű multságok folytak

ott. A gyártulajdonos, szép leányaival, özvegyember volt, mindig Timaszjőben tartá Sz.-Iván ünnepélyét, de különben Foszéikban lakott, hol gyára is volt. Most, mióta Harlén a külföldön letelepedett, az ezredes vette át Timaszjőit, úgy mint Foszoikat is.

— Stangenszkjöld ezredesről beszél kegyed? — kérde Lotta hirtelen.

A prépostné azt vélé, hogy Lotta nagyon sajátosan néz ki, s bizonyára tudnia kell valamit Sztangenszkjöld ezredesről.

— Ismeri a leányasszony Sztangenszkjöld ezredest?

— Én nem ismerem, de hallottam róla beszélni.

— Mint nagyon különös emberről, nemde?

— Igen.

A prépostné folytatá, miután nem kapott felvilágosító feleletet.

— Azt mondják, hogy az ezredes Harlén urnak mind a két leányát nőül kérte volt; először az idősebbet, s midőn már minden rendben volt, a kisasszony kiszökött vőlegényétől, s pedig a mint mondják, valami háziszolgával.

— Az nem igaz, — szakítá őt félbe Lotta hevesen, — Marianne kisasszony nem szökött el, hanem férjhez ment!

— Istenem, azt hiszem, hogy kegyed ismeri a Harlén-féle történetet! Valóban nagyon érdekes lenne arról valamit megtudhatni. Fölötte furcsa hírek keringenek itt a környéken Marianna kisasszonyról. Ő bizonyára kalandornő volt?

Lotta arczát sötét pír borítá el, míg a prépostné beszélt, és szemei villogtak, de csakhamar erőt vett felindulásán, s nyugodt hangon felelé :

— Én egyebet nem tudok a Harlen-családról, csak azt, hogy Marianna kisasszony nem szökött el és soha sem volt Stangenszkjöld jegyese.

A prépostné nem hitt Lotta szavainak, hogy ő a Harlen-családot nem ismeri; hanem daczára annak, hogy az érdemes asszonyság mindennap visszatért a Harlen-családra, többet egyetlen betűt sem tudhatott meg Lottától. Ha erről kezdett beszélni, Lotta elhallgatott, és a prépostné jobbnak találta, a többi szomszédokat venni elő, s azokról egyetmást elbeszélni.

Brogren asszony nagy kedvelője volt az elbeszélő modornak, s igen szerette azt ismételni, a mit felebarátairól beszéltek. Lottában mindig kész hallgatót lelt, ki azonban soha sem szólt bele, sem valami megjegyzést nem tett.

Igy mult el egy hét a másik után, s nemsokára a nyár közepén voltak.

Bromér néhányszor Altorpba jött, gyermekét meglátogatni, s most a Szent-Iván ünnepélyt ott akarta tartani.

A prépostné elhatározá az együttlét napjait arra használni fel, hogy Bromérnek előhossa Elvira neveltetésének szükségét, tudni akarván, hogy számolhat-e a jövőben is a leányra.

Az ünnepekre nagy készüléteket tettek, főztek, sütöttek, mert nemcsak Bromért, de fiait is várta a prépostné.

Elvira, szokása ellen, az ünnep előtti délutánon honn maradt, látni akarván az ifiurakat, s különben az is lehetett, hogy Bromér az esti gőzhajóval fog jönni.

A csónak négy óra tájban kivezett Altorpból, hogy a gőzössel találkozzék, s a vendégeket partra szállítsa.

Elvira helyet foglalt a kikötőhidon, első akarván lenni, ki őket üdvözli. Kíváncsi volt megtudni, vajjon milyen játszótársak lesznek a fiuk?

Az eszébe sem jutott, hogy azok még egyszer oly idősek, mint ő, sőt ellenben, miután a prépostné mindig a „fiukról“ beszélt, azt hívé, hogy azok bizonynyal egykoruak lesznek vele.

Végre megjelent a gőzös.

— Jaj beh szép! — gondoló Elvira, feszült figyelemmel tekintve feléje.

Minél közelebb jött a csónak, annál jobban kihajolt a korlátan, hogy a fiukat szemlélhesso. Most már csak néhány evezőcsapás kellett, s a csónak kikötött a hidnál, de mielőtt ez történt volna, Elvira kisasszony a tengerbe zuhant. Nagyon előre hajolt és elvesztette az egyensúlyt.

A csónak, a „fiuk“, minden eltűnt, s a hullámok elnyelték. Elvira vesze volt, de a jövő pillanatban ismét fölemelkedett a víz színére, s a csónakban volt.

Ugy látszott, hogy tüdejének szüksége van a levegőre, mert most torkaszakadtából kezdett sikitani, hangosan közölve a többiekkel kiállott ijedségét.

Lotta, ki a ház előtt ült, a hid felé rohant,

nyomban követve a prépostné által, kinek hófehér előkötője teli volt épen a kemenczéből kiszedett kétszersülttel.

A sikoltó, átázott Elvira láttára, ijedten bocsátá el a kötőjét és a kétszersült a csónakba hullt, legfiatalabb fiára, ki benne ült.

Igy fogadtattak a Brogren urak, az egyik Elvirát halászva ki, a másik elöntve a mama kétszersültjével, s mind a kettő fölötté boszankodva a sikitó gyermekre, ki oka volt annak, hogy az egyiknek csinos nyári öltönye vizes lön, s hogy mind a kettő számára elveszett a mama kedvelt kétszersültje.

Lotta, ki ép annyira meg volt ijedve, mint Elvira maga, karjaiba ragadá kedvenczét s felvitte, tökéletesen meg levén győződve, hogy a hideg fürdőnek veszélyes következményei lesznek.

Elvirát levetkőztették és az ágyba fektették. A prépostné kámforcseppeket adott be neki, Lotta egy nagy csésze orgonafavirág-thea megivására kényszeríté, s így a szép nyári estét az ágyban, izzadva, hőségben kelle töltenie, míg végre az álom minden bajtól megszabadítá, s reggel egészségesen ébredt föl.

A prépostné hálát adott az Istennek szive mélyéből, hogy az atya nem volt tanuja Elvira tegnapi szerencsétlenségének. Alig birta Lottát rávenni, hogy engedje meg Elvirának a szobát elhagyhatni, mert Lotta most már annyira meg volt ijedve, hogy attól félt, miszerint Elvirát még nagyobb haj érhetné ezután.

Elvirának alkalma volt a délelőtt folytán Brog-

ren Károly- és Fredrikkel ismeretséget köthetni. Kimondhatlan boszankodására azt kelle látnia, hogy a „fiuk“ nemcsak az években, de az értelmességben is túlhaladják.

Az idősebb egész hét évvel öregebb volt nálánál; magas nyulánk termetű s v a t e r m ö r d e r r e l és b o n j o u r r a l diszitve. Konfirmálva volt, s befejezte gymnásiumi tanulmányait s jelenleg tanító volt. Különben Károlyt úgy tüntették elő, mint a jó erkölcs mintáját; szép volt és komoly, mint oly ifjuhoz illik, ki arra kötelezte magát, hogy másokat tanítani fog.

A két évvel fiatalabb Fredrik szintén nagy és sugár volt, de nem oly szép és komoly, mint Károly.

Bizonyos megvetéssel tekintett a kis leányra, s úgy látszott, hogy nem volt kedve vele bizalmas lábra állni, ámbár a mama reggel fiainak rövid és hejyes beszédett tartott, hogy viseljék magukat Lotta leányszony és Elvira irányában.

Fredrik siket volt minden iránt, a mit a mama mondott s nem tartott meg az egészből egyetlen szót sem. Nem méltatá Elvirát és Lottát egyéb figyelemre, mint rövid üdvözletre.

Károly ügyelt mind a kettőre a reggelinél, s miután tisztában volt magával, miféle emberek lehetnek, enyelegni kezdett Elvirával a fürdőt illetőleg, melyet tegnap este akarata ellen vett, s délelőtt már nagyon jó barátok voltak. Fredrik kienezett a tongerre s Károlynak engedé át, hogy a sikitó leánynyal ismeretséget kössön.

Elvira egészen el volt ragadtatva Károly által.

Oly csinos ő, mondá, hogy nálánál szebb nincs az egész világon, s aztán oly jó, nyájas és ügyes, — Fredriket ki nem állhatá, s ez tán kölcsönös érzés volt, mert Fredrik azt mondá, hogy Elvira kiállhatlan.

Szt. Iván estéjén, midőn alkonyodott, Bromér ur is megérkezett. Mindenkinék hozott egy kis ajándékot és megengedé, hogy Elvira kicsomagolja és szétesztogassa azokat. Kimondhatlanul örült, hogy Károlynak szép tárczát és ezüst tollat adhatott; de az bosszantá őt nagyon, hogy a csunya Fredrik is hasonlót kapjon.

A prépostné csupa nyájasság és kedvesség volt. Hízelt az atyának, dicséré a kedves gyermeket, és Lottát, kit anyjának vélt.

A papné nagyon okos asszony volt. Tudván, hogy Bromér kölcsönző üzlete nagyon terjedelmes, s így sok emberrel kelte érintkezésbe jönnie, úgy számított, hogy olyan ember, ki minden rendű és rangu embereknek pénzt kölcsönöz, nagy hasznára válhatnék. Elhatározta magában, hogy Bromér neki növendékeket szerezzen, de előbb annyira kell vinnie a dolgot, hogy saját leányát is megtarthassa.

Bromér egész három napig maradt Altorpban. Négy szem közt beszélt Lottával, Elvirával és a prépostnéval. S ezen tanácskozások eredménye az lön, hogy Elvira a prépostnénál fog maradni Lottával együtt; ősszel tanulása is kezdetét veendi.

Bromér ur azonkívül megígérte, hogy növendékeket is fog szerezni a prépostnénak.

Ennek elintézése után elutazott.

Károly látogatása az anyai háznál csak két hétig tartott, s aztán Elvira kimondhatlan bánatára elutazott. Fredrik azonban itt maradt, hanem ez unalmasnak látszott Elvirának, mert ez utóbbi mindig incselkedett vele.

Azonban kissé jobb lábra álltak, midőn Károly elment; most néha megtörtént, hogy Fredrik a „kicsit“ — a mint Elvirát nevezé — magával vitte halászni, s megengedte neki, hogy vele, de Lotta tudtán kívül, a legelőre lovagoljon, anyja lovain; ezért bizonyára a guta megütötte volna Lottát, ha meglátná.

Igy mult el néhány hét, midőn egy váratlan esemény Fredriket is eltávolítá Altorpból.

Augusztus elején Timaszjöbe érkezett Stangenszkjöld ezredes családja; egész vendégsereget hoztak magukkal.

Midőn ezen ujdonságot a prépostnénak elmondták, Lotta is jelen volt.

A papné úgy vélé, hogy Lotta, színe megváltozott, midőn az ezredes nevét hallá. Midőn a tisztartó leánya, ki e nagy eseményt közölte, eltávozott, kérdé Lotta:

— Tán gyermekei is vannak Stangenszkjöldéknek?

— Igen, egyetlen leányuk van, — felelé Brogrené.
— Ezen leány néhány évvel idősebb Elviránál és csodaszép.

Hanem Martha kisasszony nem tudta az emberek szeretetét megnyerni. Már kis leány korában gögös és szeszélyes volt. Szüléi fölötte gyengék irányá-

ban, annyit mondhatok kegyednek. S ez tán onnan jön, mert 8 gyermekből csak ez az egy, a legidősebb, maradt meg nekik. A többi mind kiskorában halt meg, négy közülök itt mult ki Timaszjőben.

Brogrené most elbeszélte mindent körülményesen, milyen ellenszenve van az ezredesnének Timaszjő iránt, az ezredes ellenben fölette nagy előszeretettel viseltetik ezen birtok iránt.

Midőn Lotta egyedül maradt Elvirával, azt kérde tőle :

— Tudod-e már, Elvira, hogy az uraság ma megérkezett Timaszjőbe ?

— Bizony tudom. A tisztartó gyermekei velem együtt látták, midőn megérkeztek. Annyi podgyászuk volt, s annyi kocsi, szolga és más uraságok, hogy valóban úgy nézett ki, mintha a király maga lett volna.

Oh és milyen vigan lesznek, s milyen szép mind ezen sok vendéget láthatni ! Tisztartóék majája azt beszélte nekem, hogy pompás multságok lesznek, tűzijátékkal, táncczal, lovaglással, és kirándulások a tengerre. Az egész park ekkor tele van színes lámpákkal, s ama szabad helyen a kertben, hol olyan egyenesre vágott sövényfalak vannak köröskörül, ott szindarabokat adnak elő, s aztán aranyba, ezüstbe öltöznek s arcaikat befestik. Oh mennyire örvendek mindezt láthatni.

Elvira a szobában ugrált s tapsolt örömeiben. Lotta oly arczkifejezéssel hallgatá őt, mintha a jó lélek könyekre akarna fakadni.

Midőn a leány elhallgatott, Lotta végigsimitott kezével a gyermek homlokán, s szelid, de komoly hangon kérdé:

— Hát az én Elvirám oda fog menni, s nézni fogja a multságokat?

— S hát miért nem? — A kis leány bámulva nézett Lottára.

— Mert atyád azt nem akarja. Hallgass meg most figyelemmel s ne feledd, a mit mondani fogok. Elvirának nem szabad Timaszjöbe menni, sem a parkban futkosni és játszani, sem a tisztartóék gyermekeit elkísérni, hogy a multságokat lássa, sem a felügyelő leányaival társalogni. Ha Elvira nem engedelmeskedik, azonnal elutazunk a városba és többé soha sem lesz szabad falura kimenned! Ne feledd el, a mit mondtam, s nézz rám, hogy tudjad, mily komolyan szóltam, midőn mondtam, hogy rögtön elviszlek régi lakásunkra, a városba, ha atyád parancsolata ellen vétesz.

— De, édes dadám . . . kezdé Elvira . . .

— Csitt, gyermek, most menj alunni, s omlékezzél reá, hogy most szigorú engedelmisséget követelek.

Elvirát általán véve könnyen lehetett kormányozni, ámbár élénk s kissé makacs természetű volt. Szándékosan soha sem volt engedetlen.

Ámbár Lottát ilalma most igen kedves reményének volt ellenére, mert fölötte örvendett mindazon rendkívüli esoda-dolgoknak, de mégis minden dacz vagy kedvetlenség nélkül ment alunni; hanem magában gondolá:

— A dada bizony nagy ostobaságot mondott nekem, megtiltván Timaszjőbe menni. Majd engedni fog ő, s visszavonja ezen tilalmat. Mindenesetre látnom kell mindazon gyönyörű dolgokat, a mikről a tisztartóék gyermekei beszéltek. Hiszen az csak nem lehet valami rossz, ha ezt megnézem? Az bizony, nem tagadhatja azt meg tőlem, s ha nem vétek Isten akarata ellen, akkor a dadának sincs joga nekem eltiltani, hogy oda menjek.

Néhány nap mult el. Elvira csakugyan nem ment el Timaszjőbe. Különben is eléggé el volt foglalva.

Vasárnap este épen a tisztartó gyermekeivel játszott, midőn a legidősebb leány azt inditványozta, menjenek a timaszjői parkba. Az uraság elutazott valahová, — mondá Maja, — és ez alkalom előnyös az új sátor megtekintésére s szintén betekintheznének most a gyönyörű pavillonba, mert az ablakok nyitva vannak.

Elvira szabadkozott, mondván, hogy Lotta megtiltotta neki Timaszjőbe menni, de Maja ezt úgy magyarázá, hogy a tilalom csak akkorra szólhat, ha az uraság otthon van. Elvira ezt helyesnek találta, s rábeszélte magát, hogy velök menjen. A három gyermek csakhamar ott termett a pompás parkban, s most egyenesen a sátor felé vették útjokat. Ez meglehetősen nagy volt, s fölötte csábosnak tünt fel hófehér vászonfalaival s piros szegélyével.

A tisztartó leányai azonban némi távolságban maradtak s bámulva nézték a csodálatos vászonházat.

Elvira, ki élénkebb s kíváncsiabb volt arra, hogy

nézhet az ki belül, fölemelé a függönyt, mely a bejárást fődé, s belépett. — Belseje úgy vala butorozva, mint a szoba, csakhogy a székek és asztalok nádból s a pamlag oly sajátságos alakú volt, a melyet Elvira még soha sem látott.

Akarata ellen minden székre le kellett ülnie, s végre úgy látszott neki, hogy okvetlen szükséges megtudnia, hogyan lehet amaz érdekes pamlagon nyugodni és nyújtózkodni,

Alig feküdt le Elvira kényelmesen a pamlagra, midőn künn hangokat hallott, de ő azt hitte, hogy a gyermekek tán összevesztek, s ezért elhatározá, hogy ott marad fekve, míg azok ki nem békülnek s bejönnek utána.

A jövő pillanatban félretolták a sátor függönyét s belépett — nem Maja és testvérei, hanem egy 11—12 éves leány és egy alacsony, vézna, koros ur; egy nagy kutya követé őket. A kutya hangos ugatással rohant Elvirának, ki ijedten ugrott fel, de a kutya e pillanatban megkapta egyik lábát, s meggátolá távozását.

A leány fájdalomkiáltást hallatott, s az ur kiáltá :

— Ide Primusz!

Primusz elereszté Elvirát, de hófehér harisnyáján piros foltok maradtak.

A leány, ki először lépett be, szintén Elvirának rohant, s most egy ingerült, elkényeztetett gyermek haragjával kiáltá :

— Mit csinálsz te itt? Ki adott neked engedélyt

sátoromba lépni? Hogy mersz te, ilyen, nem tudom, micsoda, a parkba jönni, miután azt általában véve eltiltottuk?

— Ezután az öreg urhoz fordult, hozzá téve:

— Hát a papa nem is bünteti meg azért, hogy ide belopózott s az én pamlagomra lefeküdt? — Papa, én haragudni fogok, ha ezen merészségeért nem kap jó verést!

Elvira hallá ugyan a mérges szavakat, de most csak fájó lábával volt elfoglalva, s ezért csak azzal felelt, hogy sirva kiáltá:

— A kutya megharapott, a kutya megharapott
Az ur fölemelé botját s éles hangon mondá:

— Igazság szerint megérdemelnéd, hogy jól elverjelek, mert ide mertél jönni, ámbár ezt valamennyi idegen gyermeknek eltiltottam, s most takarodjál innen, ha nem akarsz botommal megismerkedni.

— Oh, az nem fog megtörténni! — kiáltott egy heves hang, és Fredrik berohant a sátorba.

Ugy meglökte a nagyságos kisasszonyt, hogy a könnyü nádszékkal együtt felbukott, mire Fredrik Elvirát karjaiba vette, hogy őt elvigye; de a kicsiny ur, kinek leánya oly lökést kapott, utját állta ezen szavakkal:

— Te kamasz, hogy mered te leányomat kezéddel megérinteni? Nem tudod, ki áll előtted, avagy azt hiszed, hogy az én nádbotom nem talál utat a hátdhöz?

— Csak próbálja meg az ur! — kiáltá Fredrik, Elvirát eleresztve. — De tudom, hogy megbánja!

Fredrik villámgyorsan veté magát a fölemelt karra, kiragadá kezéből a botot, s midőn az eb erre dühösen megtámadta, ugy az orrára ütött, hogy Primusz vonitva visszavonult. Ezután megfogta Elvirát balkezevel, s feje fölött forgatva a botot, eltávozott a bátor fiu a sátorból.

A bot tulajdonosa félrevonult, nehogy az fejét érje, s mig ő és a fellökött kisasszony magukhoz tértek, Fredrik és Elvira eltűntek a sátorból.

De midőn kiértek, Fredrik eldobta a botot, felkapta Elvirát, s néhány pillanat mulva tul volt a kerítésen. Épen haza ért, midőn a haragos ur néhány szolgát hítt, s parancsot adott nekik, hogy fogják meg ama fiut, de mig azok a parkból kijöttek, Fredrik és Elvira eltűntek, s ámbár az egész nyirfa-ligetet kikutatták, még sem találták meg őket.

Elvira másnap reggel párnák közt ült szobájában, s Lotta füröszte a megharapott lábat, épületes beszédet tartva az engedetlenség következményeiről.

Fredrik Elviránál volt, s egy csolnak faragásával foglalkozott a kis leány számára; most fölötte nyájas és jó volt iránta, s mindenfélekép mulattatta, hogy fájdalmát elfeledtesse.

A délelőtt folytán egyszerre kocsizőrej hallatszott, mire Lotta az ablakon kitekintett.

— Jézus! ez ő! — kiáltá akaratlanul s egy székre hanyatlott.

— Micsoda ő? — kérde Fredrik és Elvira egyszerre.

Fredrik egy ugrással az ablaknál termett.

— Az ezredes! — tagoló Lotta, mintha ájulás kerülgetné.

— Igen ám, ez valóban a kis ezredes, — jegyzé meg Fredrik nevetve. — Bizonyára panaszkodni jött rám. Azt nagyon furcsa lesz meghallgatni.

S az ifju kifordult a szobából s a legnagyobb zajjal ugrált le a lépcsőn, úgy, hogy épen az előcsarnok ajtajában állt, midőn az ezredes a lépcsőre tette lábát.

Az ezredes megállt a szemtelen fiut megpillantva, ki tegnapi viharként rontott be a sátorba.

Fredrik félresimitá haját s úgy hajtá meg magát a gazdag uri ember előtt, mintha most látná őt először.

Az ezredes apró szürke szemei villogtak e melegség láttára, s ki tudja, miként végződött volna e találkozás, ha Brogrené nem jön, vendégét elfogadandó.

A jó asszony mit sem tudott a tegnapi eseményekről és fia magaviseletéről.

Az egész, a mit tudott, az volt, hogy Elvirát az ezredes kutyája megharapta. S most azt hívé, az ezredes a leány hogylétéről tudakozódní jön.

Midőn Brogrené megjelent, Fredrik kissé félrevonult, hogy a mama előre léphessen s magát az előkelő vendég előtt meghajthassa.

— Mily szerencsés körülménynek köszönhetem

hogy a nagyságos ezredes ur saját személyével megtisztelti csekély házamat? — szólt a prépostné folytonos hajlongások közt, úgy, hogy Fredrik sajnálni kezdé térdeit.

— Szerencsés! — tört ki az ezredes sápadt ajkkal. — Én inkább azt hinném, hogy az nagyon szerencsétlen körülmény, — tevé hozzá dühösen s belépett a házba.

— Azért jöttem, hogy ama kamasz ellen panaszt emeljek s megmondjam az asszonynak, ha nem bünteti meg, a mint illik, s nem gondoskodik róla, hogy rögtön távozzék a környékről, akkor majd velem lesz dolga!

Brogrené olyformán mereszté szemeit az ezredesre, mintha hátra akarna esni. Megfeledkezett arról is, hogy vendégét a terembe vezesse; szinte szédülni érzé fejét, arra gondolva, hogy gyermekei egyike magára vonhatta az ezredes haragját, azét, ki, mint ő vélé, pártolni fogja őket a jövőben, s elősegíteni őket a világban.

Az ezredes kínálás nélkül is belépett a terembe, míg a szegény asszony kissé összeszedé magát. Gépiesen követé őt, és Fredrik vélvén, hogy jelen kell lennie, szintén bement, hogy ő is hallja az ellene emelendő vádat. Hanem ez nem tetszett az ezredesnek. Hozzá fordult, s az ajtóra mutatva, mondá parancsoló hangon.

— Te ki fogsz menni, én anyáddal akarok beszélni, nem olyan kamaszszal, mint te!

— De miután az engem illet, — mondá Fredrik,

bátran az ezredes szeme közé tekintve, — akkor itt maradok és védelmezni fogom magam. Különben senkinek sincs joga engem anyám házából kiűzni!

— Fiam, megörültél? — kiáltá Brogrené. — Nem hallottad, hogy az ezredes ur téged kiküldött?

— Annak nem kell engedelmeskednem.

Brogrené soha sem képzelte volna magának, hogy annyira meg tudna haragudni valamelyik fiára, mint jelenleg Fredrikre; ő, ki soha sem érinté egyiket sem egy ujjával is, most legkedvesebb fiát arczon ütötte, aztán kinyitá az ajtót, s kitaszitá az ifu hőst, kit anyja e magaviselete annyira megdöbbenett, hogy nem is tudta hirtelenében, álmodik-e, vagy ébren van.

Miután a bűnös ily módon eltávolított a szobából, az ezredes körülményes leírást adott a prépostnénak a tegnapi eseményekről, nagyon élénk színekkel festvén Fredrik sulyos bűnét és erkölcsi romlottságát.

Az ezredes azt követelé, hogy Fredrik vagy megköveti őt és leányát, bocsánatot kérve vétkeért, avagy rögtön távozzék a háztól, ha anyja nem akarja, hogy az ezredes elvonja kegyét tőle és az öregebb fiutól. S még hozzá élesen megdorgálta őt, hogy oly rosszul nevelte fiait, mert Fredrik tegnapi magaviselete valódi aljasság volt.

Az ezredes most azt várta, hogy a prépostné azonnal behívja fiát s azt parancsolja neki, kérjen bocsánatot tőle, de az érdeemes nő nagyon jól tudta, hogy Fredriket arra nem fogná bírhatni, s azért meg sem kísérté.

— Ezredes ur, Fredrik holnap elhagyja háza-
mat, — mondá mélyen sohajtva, — s kérem, legyen
meggyőződve, hogy én fölötte mélyen sajnálom a tör-
ténteket. A fiu büntetése az leend, hogy nem szabad
nálam időznie, míg az uraság Timaszjőben lakik. Az
Uristen tudja, mennyire fáj nekem ezen esemény, s
mennyire busulok, hogy az ezredes ur neheztel ránk.

Brogrené kezébe vette kötője sarkát, s megtör-
lé szemeit, aztán a leghizelgőbb módon beszélt hálás
ragaszkodásáról és mély tiszteletéről az egész Stan-
genszkjöld-család iránt.

Másnap Brogrené a városba utazott Fredrikkel.
Egész három napig maradt el; midőn visszatért, négy
leányt és a fogadott nevelőnőt hozta magával.

Egy hét múlva még két növendék jött, s vala-
mennyi Bromér közbenjárása folytán. Most elkezdő-
dött a tanítás is.

Elvira nem volt sem a szorgalomnak és felfo-
gásnak, sem a restségnek vagy ostobaságnak disz-
példánya. A tanítónőnek vele épen annyi dolga volt,
mint a többivel; egyedül szivjósága által tünteté ki
magát valamennyi közt. Társnői iránt mindig szolgál-
latkész és nyájas volt, s odaadott volna mindent, a
mivel birt, hogy örömet szerezzen nekik, s ennek kö-
vetkeztében a tanítónő és a növendékek, úgy mint a
prépostnénak kedvence lön.

Ez utóbbinak reményei, az ezredes ajánlását il-
letőleg, nem valósultak; mert a hatalmas pártoló csak
egyetlen növendéket szerzett neki, Bromér ellenben
nyolczat. E szerint lelkiismeretes dolognak tartá, hogy

különösen jól bánják oly férfiú leányával, ki annyi hasznot hozott neki, s ki mindig bőkezűnek mutatkozott, ha Elviráról volt szó.

S így Altorp belső viszonyaiban tökéletes öszhangzás uralkodott volna, ha azon növendék, kit az ezredes szerzett a prépostnénak, nem lép vala fel, mint ellensége az általán kedvelt Elvirának.

K . . . Armida kisasszony volt az egyetlen nemes származású a növendékek közt; s még hozzá legtöbb tudott, s így azt hívé, hogy oka van büszkének lennie.

Elvirának legkevesebb ismeretei voltak, s Armida csak néhány napig volt az intézetben s már is kifürkészte, hogy Elvira az általános kedvencz, s most elhatározá, hogy őt azzal fogja bántani, ha a köztük létező különbséget vele érezteti.

Elvira azt eleintén nem vette észre. Ő nem érté az előkelő modort, de barátnői nemsokára megmagyarázták neki, hogy Armida azzal, ha őt „ruhakereskedő leányának“ nevezi, azt akarja mondani, hogy Elvira nagyon alacsony származású, s e szerint nem társaloghat vele oly bizalmas lábon. Ez nehezére esett Elvirának, s most ingerléken y lön Armida iránt, ami különben nem volt természeté.

Ilyen viszátkodások és a tanulás közt folyt el az idő és karácsony közeledett. Az ünnepekre a szerencsésebbek szüléikhez utaztak, de Elvira, Armida és még két növendék az intézetben maradtak. Elvira megfélekedett a boszantásról, melylyel Armida örömét

bizonyára elkészeritendi, azon öröm miatt, melyet Károly és Fredrik hazaérkezte neki szerzett.

Ezuttal az anyai háznál töltötték a fiatalok a szünidőt.

Károly minden vitánál Armida és Elvira közt mint bíró lépett fel, s többnyire Elvirának adott igazságot, ennek nagy megelégedésére.

Fredrik, ki mindent utált, mi Stangenszkjöldéktől származott, különös élvezetet talált abban, hogy Armidát folytonosan ingerelje és boszantsa.

Viszály és vitázás napirenden volt a fiatal leányok közt. Végre a nevelőnőnek és Brogrenének kellett közbelépniök; Armidának eltiltották, hogy Elvirát zsibárus-leánynak nevezze, és Elvirának, hogy Armidát „semmit bíró kisasszonynak“ czimezze.

Fredriket is megdorgálta a mama négy-szem közt, s így, legalább külsőleg, helyreállított a béke, mi azonban nem gátolá a két ellenpártot, hogy harczra keljenek, ha egyedül voltak.

Armida nem maradt volna az intézetben, ha tőle függött volna; de ő árva volt s igen csekély vagyonnal birt, gyámja pedig igen szerénynek találván az összeget, melyet a prépostné kért, változásról mit sem akart hallani.

Elvira pedig fölötte gyarapodott Altorpban, s nem akart oly helyet elhagyni, hol a többiek mind oly nyájasak és jók voltak iránta.

Lotta, kit Armida gögje még jobban boszantott, mint Elvirát, bizonyára a helyváltoztatás mellett szavazott volna, de két ok tartá vissza: először attól tar-

tott, hogy Elvira alig találna oly jámbor, ájtatos házat, mint a prépostnéé, s másodszer az, hogy Elvira ott oly szépen fejlődött lelkileg-testileg s egészen jól érzé magát.

E szerint természetesen az következett, hogy a két leány ugyanazon fődél alatt maradt, de egymás iránti érzelmeik nem változtak

Hat év mult el, mióta Elvira Brogrené asszony felügyeletére bízott. Ő most 15 éves volt. A kicsi, sápadt gyermekből magasra nyult leány lett, üde arczczal és pompás hajjal.

Különben egészen hasonlított más, ezen korbeli leányokhoz, azon különbséggel, hogy valamivel magasabb volt, mint rendesen a tizenöt évesek lenni szoktak, s hogy vidámabb arczkifejezése volt, mint e korban szokás, hol a lélek még nem öszhangzik a testtel, s a gyermekkorból a fiatakorba való átmenet még csak megkezdődött.

Armida két évvel öregebb volt Elviránál. Ő már konfirmálva volt s letette a rövid ruhát. Már fiatal hölgy volt, s nem értette, miért hagyja őt gyámja az intézetben, miután nevelése be volt fejezve.

Ezen elmúlt hat év alatt nagyon felkarolták Brogrené nevelőintézetét, most már huszonöt növendék és három tanítónő volt nála, hozzá nem számítva a helybeli káplánt, ki a vallást és a történelmet adta elő.

Stangenszkyldék az egész idő alatt a külföldön voltak; az urhölgy Párisban neveltetett.

Nyár közepe volt. Az intézet üres és elhagyott

volt, a növendékek többnyire hazamentek a szünidőre, csak néhány maradt ott, — ezek közt Elvira és Armida.

Károly s Fredrik tanulók voltak, s miután azon igyekeztek, hogy mielőbb elhagyhassák az egyetemet, nem fogadtak el semmi alkalmazást, hanem nyáron át hazamentek tanulni; Károly az államvizsgára készült, Fredrik a tudori czimet akará elnyerni.

Armida viruló, keeses, fiatal, 17 éves leány volt. Egy szép este együtt ültek Károlylyal az altorpi ligetben, élénken beszélgetve.

— S te valóban azt hiszed, hogy Elvira szép lesz?

— Meg vagyok róla győződve, hogy a te korodban rendkívüli csinos leány lesz, — bizonyítá Károly.

— Én nem; hiszen akkor tökéletes változáson keleno keresztül mennie! Most igazán rut. Egyetlen csinos vonása sincs. S még hozzá oly kellemetlen modoru, ostoba és gonosz is, s te majd kénytelen léssz szavadat visszavenni, hogy ő egykor fényes házasságot fog kötni.

— De te sokról megfeledkezel, édes Armidám, — szóla Károly, — s némi dolgokban eltérsz az igazságtól. Először Elvira gazdag, n a g y o n g a z d a g, s ez jelent valamit, hidd el; másodszor már most is igen érdekes jelenség, s hihetőleg nincs más rajtad kívül, a ki Elvirát kellemetlennek, ostobának és gonosznak találná. A gyűlölet elvakított.

— A gyűlölet? S miért gyűlölném őt?

— Mert irigy vagy.

— Én, irigy a zsbárus leányára ! Oh, az eszembe se jut. Bizonynyal tudom, hogy ő, minden pénze daczára, soha sem fog oly tekintélyes nevü férjet kapni, milyen az enyém lesz. K. . . . kisasszony nem irigyelheti az uzsorás leányát, s azt mondom neked, ámbár különben nagyon szeretlek, de Elvira iránti gyöngédségedet nevetségesnek találom. Azt hiszem, hogy egy tekintélyes prépost fia többre becsülhetné magát, semhogy ilyen leány védőjéül fellépjen.

— Ilyen leány ! — ismétlé Károly nevetve, — kíváncsi vagyok rá, mit értesz te azalatt. Elvirát mindenki szereti, téged kivéve, s én azt jóslom neked, Armida, hogy ő valami báróhoz, vagy grófhoz fog nőül menni, mielőtt te egy kérőnek csak árnyát is láttad volna.

— Jósolj, a mennyit tetszik, de én esküdni mernék rá, hogy még csak egy szegény nemes sem veszi el.

— Oh nyugodt, lehetsz, édes Armida ! — kiáltott egy vidor hang az előkelő hölgy háta mögött. — Én soha sem megyek nőül báróhoz vagy grófhöz ; a ki engem elvesz, az legalább francia tábornagy, spanyol grand, vagy angol pair legyen. Annak előkelőnek kell lennie, nem olyan éhes nemességből valónak, mint ti, — szegények, mint a templom egerei, és gögösök, mint a pulykakakasok !

Armida fölkel s menni akart, egy 17 éves leány méltóságával megjegyezve :

— Gyermekkel nem szoktam vitázni, s legkevésbé veled. Ha nem tudná az ember, honnan származol, csak gromba szavaidat kellene hallania,

hogy megtudja, mily csekély emberek gyermeke vagy s azt mondhatom, hogy nagyon kirí belőled a zálogtartói származás. Kár, hogy atyád annyi pénzt pazarol nevelésedre, mert az ki van dobva, s te a zсібárus-bolt rongyainak szagát mindig meg fogod tartani.

E szavak egész kiméletlenül szórattak Elvirára, ki örömsugárzó arczezal jelent meg, de most kissé megváltozott. Futó árny vonult át homlokán, ámbár ajkai még mosolyogtak. Midőn Armida távozni akart, e szavakkal tartá őt vissza.

— Ha én vakarlak, te engem körmölsz ; de hadd legyen úgy, én nem is akarok panaszkodni, hanem azért jöttem, hogy megbízásomat teljesítsem, {s úgy kelle hallanom, midőn mondád, hogy én még egy szegény nemest sem kapok férjemül. Ezen levelet akartam neked átadni, mely Timaszjéből jött ; ez bizonyára jó hirt tartalmaz, mert az inas azt mondta, hogy a koci holnap reggel tíz órákor itt lesz érted.

Elvira gyorsan távozott.

— Tudod-e Armida, hogy te nagyon rosszul viseled magad Elvira irányában? — mondá Károly. — Ő sokkal jobb, mint te, mert ő még soha sem mondott egyetlen szót sem atyádról, s te mindig bántod az övét.

Midőn Elvira tőlök elsietett, lement a tengerhez.

Az öbölben úde szél fujdogált s a fehér habbal fődött hullámok zugva hömpölyögtek a sziklás part felé, hol megtörtek.

Elvira megállt s szemlélé a hullámokat. Leült egy köre, eltakará arcát kezeivel, s gondolatokba merült.

— „Mélyen a tengerben, gyémántsziklákon“... dalolt egy csengő férfihang az erdőben.

Elvira fölemelé fejét és hallgatózott. — A dalnok közelebb jött. Arra tekintett, a merről közeledett s ott magas, sugár ifju jelent meg; puska volt vállán, vadásztarisznya az oldalán.

— Fredrik! — kiáltá Elvira.

— Oh te vagy, Elvira. Mit csinálsz te itt oly magányosan s könnyes szemmel? — mondá Fredrik a puskát letéve. — Ezt a nyulat teszem rá, hogy ismét öszszevesztetek Armidával, de azt ne vedd szivedre, a mit ő mond. S valóban sirtál volna ama kedves kis-asszony szavai miatt?

— Igen, Fredrik s pedig nem először. Ő mindig sért, szavai fájdalmat okoznak itt, — szivére tette kezét, — mert atyámat bántják, ki oly jó irántam. Hogy ne sirnék hát? Ugy rémlik előttem, hogy minden áron előkelő hölgygyé kell lennem. Igen, én akarok és leszek is grófnő, hogy Armidának megmutassam...

— Hogy bolond vagy, — esék szavába Fredrik nevetve. — Én bizony nem hiszem, érdemes lenne-e az után törekedni, hogy grófné légy. Nem, én sokkal jobbat tudok, a mivé lenned kellene.

Fredrik melléje ült, s fejét térdére támasztva, kényelmesen elhelyezkedett a puha fűben, mire folytatá:

— Tudni akard, hogy mivé légy ?

— Oh nem ; mert te csak tréfálsz szokásod szerint, s én nem vagyok oly hangulatban.

— De én komolyan akarok szólni, — bizonyítá Fredrik, fejét fölemelve és Elvirára nézve ; arcza vajóban komoly volt.

— Nos hát mivé legyek, hogy többé ne nevezzenek zsibárus leányának ?

— Szentnek kell lenned.

— Ugy-e mondtam, hogy tréfát akarsz üzni belőlem, s az gyöngédtelenség tőled, mert látod, hogy szomorú vagyok ; — Elvira elfordult, és szemei megteltek könnyekkel.

— Csalódom, én nem tréfálok veled. Tudnod kell, én a multkor szent Czeceziliáról olvastam, s akkor azt gondoltam, hogy minden nőnek szentnek kellene lennie. Ugy látszott nekem, az ifju leányokat úgy kell nevelni, hogy az angyalokhoz hasonlók legyenek. Ha te, Elvira, fölötte szelid és jámbor lennél, ha soha sem haragudnál meg, s nem jönnél indulatba Armida szavai miatt, s nem sértenéd őt ép úgy, mint ő téged, de a helyett szivességet tennél vele, ha ő rossz irántad, akkor nem folytatná gonosz megtámadásait ellened, sőt ellenkezőleg kénytelen lenne téged szeretni, te megszabadulnál a „zsibárus, uzsorás“ s a t. elnevezésektől.

Fredrik elhallgatott. Elvira soká gondolkozott, aztán szelíden mondá :

— Lehet, hogy igazad van, s én örömet szeretném azt megkísérteni, a mit te mondtál ; de attól

tartok, hogy nem lennék képes rá. Tudod már, hogy az ezredesék Timaszjőbe érkeztek?

— Micsoda? — kiáltá Fredrik felugorva, — akkor holnap elutazom. Az ezredessel nem szabad találkoznom, csak mikor férfi leszek.

— Lásd, Fredrik, — mondá Elvira. Te nem feledheted el a rosszat, a mit ő neked tett, de azt akard, hogy én . . .

— Hogy te jobb légy nálamnál; igen. azt akarom! — vágott szavába Fredrik nevetve. Te nő vagy s így szelidebbnek kell lenned; emlékezzél erre!

Fredrik másnap elutazott tanuló társai egyikéhez.

Ugyanaznap Armida is elhagyá Altort, hogy néhány hetet Timaszjőben töltsön, mint Martha társalkodónője.

A levél, melyet Elvira átadott neki, meghívást tartalmazott Márhától.

A benyomás, melyet Fredrik szavai Elvirára tettek, nemsokára elpárolgott. Armida távolléte korántsem békíté őt ki, sőt ellenben még jobban táplálá a gyűlöletet, mert Károly néhány nap mulva meghívást kapott Timaszjőbe.

Károly szeretetreméltó ifju volt. S midőn az ezredes Fridriket otthonn hívén, s mutatni akarván, hogy egykori viselőtét nem feledte el, — Károlyt meghívta az ifju oly jól tudta ezen alkalmat felhasználni, hogy nem csak az ezredes, de neje és Martha is kérték midőn bucsut vett, hogy mielőbb ujítsa meg látogatását.

Azon idő alatt, melyet Armida Timaszjőben töl-

tött, egy nap sem mult el, hogy Károly ott ne lett volna.

Mártha kisasszony szépsége miatt ismeretes s egykoru Armidával ; épen azon korban volt, melyben a leány legveszélyesebb egy hövérü ifju számára.

Szeszélyes, elkényeztetett, büszke és tehetségdus, olyan valami volt e leány, mi egyidejüleg elkábitott és fájdalmat okozott. Károly egy hét mulva annyira beleszeretett, hogy mindenről megfeledkezett, Marthát kivéve.

Elvira irigysége fölébredt. Ő valóban szenvedett ; látván, hogy Károly őt most már nem méltatja semmi figyelemre, azt Armida befolyásának tulajdonitá.

Elvira bensőleg elkeseredett. Fredrik sem volt ott, kivel érzelmeit közölhetné, s így kénytelen volt gyötrelmeit magába zárni.

Az elkeseredettség és a féltékenység mindig legnagyobb ellenségei szivünk jobb érzelmeinek.

Ugy volt Elvirával is. Most is olvasta imáit, de a gondolat nem követé a szavakat. Lelke Timaszjőben időzött.

A derült onyelgés eltűnt, s gyakran történt, hogy szeszélyeskedett s roszkedvü volt. Ezen kifakadások tárgya mindig Lotta volt, ki fel nem foghatta, mi baja van a gyermeknek.

Lotta végre Bromérnak irt s kérte, hogy jöjjön el Altorpba s hozza észre Elvirát. Lotta megkísérté ugyan ezt tenni, de minden kérdésre, hogy mi baja, csak kitérő, kedvetlen feleleteket kapott.

U gyanaz nap, melyen Lotta ezen levelet elküldte, Elvira bejött hozzá s azt indítványozta, hogy menjenek el együtt egy hajóshoz, s Lotta örömmel beleegyezett.

Elvira néhány apróságot vitt magával, melyeket a hajós kis leányának szándékozott adni, s Lotta örvendett, hogy Elvira most is, ugy mint azelőtt, megemlékezett a szegény gyermekről.

Utjuk a nyirfaligeten vezetett keresztül. Elvira néhány lépéssel előbb volt, ugy hogy Lotta előtt ért a nagy országútra. Még nem ment messzire, midőn egész társaságot látott feléje közeledni. A timaszjói uraság volt.

Elvira eddig gondosan ovakodott, nehogy az ezredes családjával érintkezésbe jőjjön, mert nagyon jól emlékezett első és egyetlen találkozásukra. De most nem volt kedve kitérni, sőt ellenállhatlan vágyat érzett velök találkozhatni, hogy Károlyt a szép Mártha mellett menni lássa.

Elvira meggyorsítá lépteit, ugy, hogy Lotta méginkább elmaradt.

Szive oly hevesen dobogott, s keble a fuladásig megszorult, midőn az előkelő társaság mellett elment.

Mártha Armida karjára támaszkodott, s bal felén Károly lépdelt.

Épen midőn Elvira mellett elmentek, Armida elfordítá fejét, nehogy köszönnie kelljen. Károly megemelinté kalapját, s nyájasan intett fejével, mire Mártha kisasszony vizsga tekintetet vetett az ifju leányra.

Elvira hallá, midőn Károlytól kérdé, hogy ki az ?
s Armida hangosan felelt :

— Oh, ez csak a ruhakereskedő leánya, a kiről már beszéltem neked.

Elvira észre se vette a többieket, oly benyomást tettek rá Armida szavai; s hihetőleg elmentek volna mellette a nélkül, hogy rájuk ügyelne, ha az ezredes hangja nem mondta volna :

— Nem csalódom, ez Lot ta !

Elvira e szavakra megfordult.

Az ezredes és egy idős hölgy megállt Lotta előtt, ki az árok partján veszteglett.

— Valóban, Lotta az, — szól most a hölgy is, s a mint Elvira vélte, szomorú hangon. — Szép, hogy egyszer láthatlak, — tevő hozzá nyájasan. — Gyakran gondoltam rád s kíváncsi valék megtudni, hová lettél.

— Nagysád fölötte jó — tagoló Lotta.

— Nos hát Lotta, hol tartozkodtál az elmúlt évek alatt ? — kérdé az ezredes.

— Bromér urnál szolgáltam tizenöt évig, — felelé Lotta, szeméit lesütve.

— Tizenöt évig ! — Azaz, három évvel az után jöttél Bromérhez, hogy ipam szolgálatát elhagytad, — folytató az ezredes.

— Igen, azon évben jöttem Bromér urhoz, melyben a nagyságos asszony nővére meghalt, — mondá Lotta, szilárd tekintettel nézve az ezredesre.

— S jó helyed van ? — kérdé a nagyságos asszony, más fordulatot adva a társalgásnak.

— Milyen ember az urad? — Az ezredes többször ismétlé Bromér urat, mintha meg akarna győződni róla, hogy az egészen idegen előtte.

— Bro mér ur kereskedő, — viszonzá Lotta s hajtá magát.

Lotta azt hívé, hogy már vége a kihallgatásnak, de az ezredes mást gondolt.

— Az urad itt lakik Altorpban? — kérdé ujra.

— Nem! Csak leánya van itt az altorpi nevelőintézetben.

Lotta e felelet után tovább sietett s nemsokára utólérte Elvirát.

Most Elvira részéről kezdődött a kihallgatás; számtalan kérdéssel ostromolá Lottát, hogyan ismeri az ezredest, miért nem szólt soha arról, hogy ipjánál szolgált, s kicsoda volt ő nagysága nővére. De Lotta minden kérdéseinek utját vágta azon nyilatkozattal, hogy ő nem akarja folytatni az ezen tárgyról való beszélgetést, s ezek mind olyan dolgok, a mikhez Elvirának semmi köze sincs.

Az ifju leány kíváncsiságát nem sokára más gondolatok szoríták háttérbe. Nem feledheté el, mily csodaszép Martha, de azon hangot sem, melylyel Armida felöle szolt. Ő a legboldogtalanabb teremtésnek tekinté magát, arra gondolva, hogy Károly Marthát jobban szereti, mint őt, hogy megvetik, atyja miatt nem köszönnek neki sat.

Belépett a hajós kunyhójába, minden érdek nélkül a szegények iránt, annyira el velt foglalva saját szenvedéseivel.

— Oh, — gondolá magában Elvira, — ha én azon napot elérhetném, midőn Károly engem szebbnek tartana, mint ama hölgyet, midőn előkelőbb lennék, mint ő, s midőn Armida megtiszteltetésnek tartaná, nekem köszönhetni! Aztán semmit sem kívánnék többet ez életben!

Másnap eljött Bromér ur, meg akarván győződni róla, mi baja van kedvenczének. Négy szem közt szólt Elvirával, s ő bevallá, mennyire busul azon, hogy Armida származását csekélynek tartja. Azt állítá, hogy ő nem ohajt egyebet a világon, mint előkelő hölgygyé lehetni, s oly szép nevet viselhetni, mint Stangenszkjöld vagy más hasonló.

Bromér némán hallgatá ki, s midőn Elvira minden baját elpanaszlá, mondá:

— Két év mulva tán birni fogod, a mit ohajtasz, de boldogság kísérendi-e ohajtásaidat, ez más kérdés. Azonban légy türelemmel, s úgy hiszem, megigérhetem neked, hogy megkapod, a mi után vágyol. Elég gazdag vagyok arra, hogy férjet és nevet vehessek számodra.

Senki sem szerethette forróbban, bensőbbben saját gyermekét, mint Bromér Elvirát, de szeretetéből hiányzott a belátás s a legnagyobb gyengeség foglalá el annak helyét.

Minél nagyobb lett Elvira, annál kevésbbé látta hibáit, s ha a leány Peru kincseit kívánta volna, ő bizonyára mindent elkövetne azoknak megszerzésére.

Bromér számára csak egy lény volt a világon, Elvira. Őt magát és az egész emberiséget csak esz-

közül tekinté, mi által Elvira gazdagsághoz és boldogsághoz juthasson.

Elvira természetes jó tulajdonai eddig megóvták attól, hogy fölötte nagy kárt szenvedjen eme ferde nevelés miatt, melyet — atyja gyengesége és Lotta bálványozása közt állva — kapott vala.

Vallásossága abból állt, hogy mindennap egy fejezetet olvasson a bibliából, rendesen elmondja a reggeli és esti imákat és minden vasárnap a templomba menjen.

De Elviránál hiányzott az élénk és átható érdek a szóba és a keresztyéni tanba foglalt szellem iránt, melynek az a hatása, hogy az embert világi vágyai és ohajtásai felett uralkodni tanítja.

Lotta soha sem ismerte szüléit s így nem ismerheté azok iránti kötelességeit. S így hát Elvirát sem taníthatá arra, a miről neki sem volt fogalma. Arra tanította a leányt, hogy mások irányában úgy viselje magát, amint ohajtja, hogy azok az ő irányában viseljék magukat, áldozza fel magát az igazságért, s tegyen jót, hogy méltó legyen Isten áldására, de a mellet mindig azon busult, hogy miért nem született Elvira előkelő állásban, s ez által korán ébreszté fel a gyermek vágyát az után, a mivel nem birt.

A vágy fényes társadalmi állás után, szenvedélylyé fokoztatott Armida sértő megjegyzései által, s később is kitünő szerepet játszott Elvira életében.

Az irigység, melyet Mártha iránt érzett, szintén fejleszté ezen, gyermeksege óta táplált érzelmet. Ismét egy egész év mult el.

Armida most társalkodónő volt Márthánál. Károly és Fredrik az egész év alatt nem voltak otthonn.

Elvira tavasz elején konfirmáltatott, s elhatározottatott, hogy a nyár folytán atyjával utazást teend.

Bromér azonban dolgai miatt csak ősz felé utazhatott el.

Egészsége az utolsó időben fölötte szenvedett és az orvosok légváltoztatást és tökéletes nyugalmat ajánlottak neki. Ennek következtében elhatározá, hogy mostani üzletével felhagy, s visszatérte után nagyban fog kereskedni.

Junius hó felvette volt virágköntösét.

Károly letette az államvizsgát, s hazajöttét várták.

Szép délután volt, midőn Elvira ugyanazon hidon állt, honnan a vízbe esett, midőn a fiatalokat legelőször várta.

A sarka, mely a pályavégzett ifjut és öccsét hozta, közeledett. Elvira hevesen dobogó szivvel lobogtatá kendőjét.

Viszontlátandja Károlyt, — szive eszményképét.

A tizenhatéves leány, ki számtalan regényt olvasott barátnői társaságában, most meg volt győződve róla, hogy egész élete Károlyhoz van bilineselve. Boldogsága vagy boldogtalansága attól függött, szereti-e Károly, vagy nem. Annyi igaz, hogy Elvira őt egész szivéből szerette, hogy minden érzelmei, m o s t benne öszpontosultak.

A sajka kikötött. — Először Fredrik ugrott ki, de Elvira nem is látta őt, hanem mind a két kezét Károly felé nyujtá, ki utána a hidra szállt. Oly szép volt, hogy Elvira elragadtatásában egy szót sem tudott mondani.

— Istenem, Elvira, alig ismerek rád, oly szép leány lett belőled! — kiáltá Károly, kis kezeit megcsokolva.

Elvira elpirult, mosolygott, s boldognak érzi magát.

Junius, julius, — e két hó boldogító álmoként tünt el.

Elvira azt hitte, hogy szeret, s hogy viszont szeretetik. Károly és ő megmondták azt egymásnak már az első hetekben, s most élvezék azon boldogságot, melyet az első szerelem minden hozzá tartozó illuzióival nyujt.

Fellegvárakat építettek. Ha Bromér eljövend, hogy Elvirát a tervezett utazásra magával vigye, akkor Károly megkéri kezét, s ha Elvira visszatérend, aztán menyegző lesz. Elvira most rá sem gondolt arra, hogy előkelő férfit nejevé legyen, most egyedüli kívánsága volt, mint Károly neje élni és halni.

Szép álmát azonban szétrombolá a hír, hogy Stangenskjöldék Timaszjöbe érkeztek.

Megérkezésök után másnap Károly látogatást tett Timaszjöben.

Elvira nem birt érzelmein tovább uralkodni, hanem megmondá Károlynak, miszerint ő attól fél, hogy Mártha őt háttérbe fogja szorítani.

Károly nevetett s azt felelé, hogy ha valóban lángolt volna is Mártháért, e láng már kialudt, Elvira az első és egyetlen, a kit ő szeret. Elvira azt követelé, hogy bizonyítsa be szavainak igazságát azzal, hogy nem megy többé Timaszjöbe; de Károly aztán bebizonyítá, hogy akkor udvariatlan lenne, s hogy ezen áldozatot az illem követeli. Elvira kénytelen volt elismerni ennek igazságát.

Károly ismétlé látogatását.

Két hét mult el, mi alatt Elvira szörnyü kínokat szenvedett. Károly ugyan ép oly gyöngéd és szerelmes volt, mint addig, de még sem hagyott fel mindennapi látogatásával Timaszjöben.

Egyszer egy levél jött Bronéértől, melyben Elvirával és Lottával közlé, hogy szeptember elején készen legyenek a külföldi utazásra.

A levéllel egész halom pipere és ruhaféle jött, mit össze kellett igazítani az utazásra. Ez mind a ketőt eléggé elfoglalta, s Elvira gondolatait kissé elvonta féltékenységétől.

Miután Elvira atyja levelét Károlylyal közölte, ez utóbbi három napig otthon maradt, s nem ment Timaszjöbe. Derült és kedves volt; de midőn Elvira arról szólt, hogy ha atyja megérkezik, majd jegyet váltanak, azonnal másról kezdett beszélni.

Egy boldog hét mult el ismét, midőn Károly egy nap jókor reggel elment — vadászni, a mint anyja mondá. Elvira hitte, hogy ugy van, s délfelé eléje ment, de szomorú arczczal tért vissza. Nem csak, hogy Károlylyal nem találkozott, de azt is megtudta egy

kis parasztleánytól, hogy Károly Stangenszkjöldékkal kirándulást tett a hegyekbe.

Elvira szobájába ment, a pamlagra veté magát, s heves zokogásra fakadt. Mig így szabad folyást engedett fájdalmanak, hangokat hallott, melyek a kertben beszélgettek. Rögtön felegyenesedett, hallgatózni akarván.

— Károly méltatlanul viseli magát, — jegyzé meg Fredrik indulatosan, — hiába védelmezi őt!

— De, édes fiam, — felelt a prépostné. — Te nagyon szigorun ítéled meg fivéredet, mert különben elismernéd, hogy csak úgy cselekszik, mint az ész parancsolja. Elvira nagyon jó p a r t h i e lehet, ha jobb nem találkozik: de ha jobbra van kilátása, csak örültnek kellene lennie, ha egy zálogtartó és ócska-ruha-kereskedő vejévé lenne. Mégis kellemetlen lenne az, ha valaki kérdezné, micsoda származásu a királyi titkár, Brogren neje.

— Lehetetlen elhinnem, hogy a mama úgy gondolkodik, a mint most beszél! — kiáltá Fredrik. — Az valóban fájna nekem, mert oly szivtelen, oly önző.

— Regény, fecsegés, Fredrik; azért nem vagyok önző, hogy okosan szólok.

— Ha ez okosság, akkor mit sem akarok róla tudni. Ha Károly nem tartotta Elvirát magához illőnek, nem kellett volna a szerelmezt játszania.

— Felelj hát, Fredrik, hát te valóban elvennéd Bromér ur leányát?

— Igen, Istenemre! Ha szeretném, akkor elvinném.

— Hát a pénznek oly nagy becse van előtted, hogy a miatt tultennéd magad Bromér ur kétértelmű hirnevén? Ez esetben ép oly számító vagy, mint bátyád, ámbár te csak a vagyoni előnyre tekintesz, holott ő arra is, melyet a rang és rokonság hozhat.

— Én soha sem fogok pénzre tekinteni, ha meg-nősülök, mama, s azt bizonynyal tudom, hogy én, Károly helyén, Elvirát meg nem csaltam volna.

Az ifju leány nem hallott többet. Könyekre fakadt. Nem foghatta fel jól, a mit hallott, s mégis úgy érzé, mintha szive megszűnt volna dobogni.

Elvira keble hullámozott.

Még nem vehetett erőt felizgatott érzelmein, midőn az ajtó kinyilt s valaki gyors léptekkel közeledett, kiáltva:

— Most már itt vagyok, szép violám! Nagyon haragszol rám, hogy ma reggel oly korán eltüntem?

Két kar fonódott Elvira körül, ki elfordított arc-zal ült.

Károly folytatá: „Szép angyalom, láss engem labaidnál, hol meggyónom, mily nagy hibát követtem el, mert nem mondtam meg neked, hogy eligérkeztem ma reggelre az ezredessel kikocsizni. Nem volt annyi bátorságom téged nyugtalanítani, s jobbnak láttam csak azután szólni erről, ha már elmúlt.“

Károly elhallgatott. Azt várta, hogy Elvira rá fog nezni; de ő nem fordítá meg fejét s nem felelt.

— Mit, Elvira, te valóban haragszol reám? Fordítsd felém kedves arczodat, szerelmesem! Nincs okod hivedre haragudni.

— Hi v e m r e! — ismétlé Elvira.

Most feléje fordult. Szemeibe tekintett s minden kétely eltűnt. Nem — ő nem csalhatja meg, másként kell annak kinéznie, a ki a szivekkel játszik. Ő rosszul fogta fel a prépostné szavait. Igen, itt félreértésnek kell lenni. Elvira féltékenysége megzavarta elméjét. Átkarolta Károly nyakát, fejéhez támasztá fejét és suttogá, biborral arczain :

— Igen, te enyém vagy és enyém fogsz maradni mindig. Tudom, hogy vétkeztem, midőn benned kétkedtem.

— Kétkedtél? — ismétlé Károly mosolyogva — s miben kételkedtél?

— Abban, hogy valóban szeretsz.

— Mily bohó fecsegés! — vélé Károly s arczára nyomta ajkait; de ezen, ámbár csak futólagos csóknál Elvira visszavonult, hirtelen hátratólta őt s mondá:

— Ülj ide, beszélni akarod veled.

Károly leült.

— Nos hát galambkám, miről fogunk beszélni? — kérdé s oly derűlten és boldogan nézett ki, hogy Elvira alig tarthatá meg ünnepélyes arczát.

— Komolyan akarlak kérdezni, megbántad-e, hogy engem nőül ohajtál?

Elvira szemei Károlyra voltak függesztve. Ő elpirult s boszankodni látszott.

— Neked egy hibád van, Elvirám, — mondá, s ez az, hogy nagyon sokat foglalkozol a jövővel. — Mi

még ugy szólván, gyermekek vagyunk, minek gondolkodnánk tovább, mint a meddig a jelen pillanat ér?

— Károly, csak három héttel ezelőtt te valál az, ki a jövőről beszélt, mondván, mily türelmetlen vagy, hogy nem kérheted meg rögtön kezemet atyámtól.

— Igen, az természetes volt, s most nem értem, miért teszesz te oly kérdéseket?

— Azon egyszerü okból, mert hinni kezdem, hogy te már nem ugy gondolkozol. Ha ugy van, Károly, akkor mondd meg azt nekem őszintén, csak arra kérlek!

Károly ajkaiba harapott. Hátraveté fejét, sértő hanyagsággal mondva:

— Jól van, ha épen ugy akarod, majd megmondom neked, hogy én sokkal fiatalabbnak tartom magam 22 és téged 16 évvel, mint hogy házasságra gondolhatnánk; azt ohajtanám, hogy e tárgyról visszatérted után szóljunk. És most hagyjuk azt, s örvendjünk inkább a jelen boldogságának.

Károly meg akará ragadni Elvira kezeit, de ő visszavonta azokat s fölkelt.

— Te ép oly kevéssé fogsz engem elvenni, ha visszatérek, mint most, — mondá Elvira.—Te csekélynek tekintesz engem, azt tudom, saját anyádtól hallám, s ez nem szép tőled, Károly. Neked szándokod van Márthát venni nőül; de én majd megmondom neki, mily nyomorult hűtelen ember vagy, s aztán ő sem fog rád nézni.

Elvira az ajtóhoz sietett, de Károly átkarolta őt s felindultan mondá:

— Nem szabad távoznod, s nem fogsz Márhával beszélni, de engem meg fogsz hallgatni. Azonban ródd fel magadnak, ha oly szavakat kell kimondanom, melyeket örömet elhallgattam volna. Én valóban szeretlek, Elvira, soha sem szerettem Márhát annyira, mint téged. Boldogságom lett volna az, hogy téged már most nőmnek nevezhesselek, de, látod, azzal kissé várnom kell, míg kissé elfeledik, mi volt atyád, mert különben e házasság előlépésemet gátolná. — Ha atyád veled néhány évig a külföldön időzött, aztán a Bromér-név nem fog annyira a zálogtartókra és ruhakereskedőkre emlékeztetni, — különösen, ha a külföldön esküszünk meg, s atyád, a mint mondám, mostani üzletével felhagy. — Mi könnyen várhatunk egy évig, s különösen, ha annyit nyerhetünk az által.

— Tehát atyám neve az, a mit te szégyenlesz ?

— Elvira, atyád az utolsó években olyan üzletet vitt, mi által nagyon sok pénzt szerzett, de egyszersmind megvetést is aratott a társadalom tisztességesebb osztályaitól. Ezt Stangenszkjöldék által tudtam meg, s addig, míg a közönség el nem felejt, mi által szerzé vagyonát, alig találkozik becsületére tartó férfi, a ki vele rokonságba ohajtana lépni. Ez szerencsétlenség, mely . . .

— Elég! — kiáltá Elvira. — Ne szólj többé egy szót sem atyámról, hanem most hallgass meg te: S ha te egykor jönnél és lábamnál könyörögnél kezemért, az lenne feleletem: — mi soha sem lehetünk házasok! — Atyám neve választott el minket: jól van, ezt nem feledem el, nem bocsátom meg soha. — Az Isten igaz-

ságos, Károly, s meg fog téged büntetni, arról meg vagyok győződve.

Elvira kinyitá az ajtót s lement a lépcsőn.

Károly a pamlagra veté magát s mormogá:

— Ez fölötte kellemetlen, de mégis jó, hogy a meghasonlás most történt, mig atyja meg nem jött. — Kár, hogy már vége van! Elvira mindenesetre a legcsinosabb leány, a kit ismerek, s a kit legjobban is kedvelek, de az ördögbe, ha Bromér ur ipam lenne! Arra nem vállalkozom, ha még egyszer annyi pénze lenne is.

Egy félóra mulva Károly Timaszjőbe indult.

Elvira a kis kertiházban volt, szilaj, keserű fájdalomának zsákmánya.

Fredrik felkereste őt ott. Ő a kertben volt, s meghallotta, a mit ők ketten Károlylyal beszéltek. S most jött, a szegény leányt vigasztalni. Nyájas felbátorító szavakat mondott neki, de nem sikerült őt vigasztalni, vagy megnyugtadni.

Elvira és Lotta csak két hétig időztek még Altorpban.

Károly ez időtől fogva reggeltől estig Timaszjőben volt. Elvira csak akkor hagyá el szobáját, ha biztos tudta, hogy nem találkozik Károlylyal.

Egész külseje megváltozott. Nem mosolygott többé, szemei vörösek és kisirtak voltak, orczái sápadtak és tekintete szomorú.

Lotta kérte és faggatta kedvenczét, mondja meg neki, mi baja, de Elvira mindig csak azt felelé, hogy

semmi. Csendesen dolgozott, s a mennyire lehetett, si-
etteté elutazását azon házból, mely hét évig otthonnja
volt.

A következő évben, július elején, Wiesbaden
zsúfolva volt fürdővendégekkel. Minden nemzetbeli
emberek gyültek ott össze ; a fényüzés nagy volt s a
mulatságok egymást üzték. Nagyban játszottak, tán-
czoltak, színház, hangversenyek, kirándulások, s más
egyéb nyilvános és magán-mulatságok [napirenden
voltak.

Ugy látszott, mintha ezen fürdőhely célja az
lenne, mindazokat egy helyen összegyűjteni, kik az
élveknek, a gyönyörnek, és a pazarlásnak hódoltak.
Azok, kik pénzt akartak szerezni, nyereszkedtek az
emberek balgaságával, s üzleteket csináltak az emberi
bűnökkel.

Egy reggel az idény kezdetén, valamennyi sé-
tány teli volt sétálókkal. Európa minden részeinek
szépsége, fiatalsága, gazdagsága és rangja volt itt kép-
viselve.

De mi elhagyjuk a sétányokat s belépünk a für-
dőház nagy termébe. Balról voltak a játszótermek,
s itt azt lehetett mondani, hogy a zöld asztalnál vala-
mennyi bűn találkát adott egymásnak, zsákmányukat
elnyelendők.

A pompás nagy teremben, mely e pillanatban
üres volt, két fiatal ember járt fel s alá, élénk beszél-
getés közt.

Az egyik magas, erős természetű volt, domboru

mellel és széles vállal. Egész külseje az erő és egészség félreismerhetlen jellegét viselé. Feje testéhez illő nagyságu, haja göndör, tömött és barna; homloka széles, szemei fényesek, álla erős, arczszíne fris ; ép fehér fogai voltak, teljes ajkai körül a szívjóság és elszántság vonása játszott, mi arczának egyenes orrával egyetemben férfias jelleget kölcsönzött. Csinos, jól ápolt szakálla, beretvált álla és felső ajka angolt sejtettek benne, hófehér kezei azonban kissé nagyok voltak egy dandy számára.

A másik, kivel beszél, valódi szép aristokrata typus. Magas termete sugár, vonásai szabályosak, keze, lába kicsi. Egész külseje elárulja a finom, mivel világit. Haja és szakálla oly világos barna, s arczbőre rózsás és fehér, mint egy fiatal leányé. Sötét, komoly tekintetű szemei másé, mint angolé nem is lehetnek.

— Lord Kaszterton, komolyan mondom neked, hogy a grófnő engem Koblenzbe hivatott, s aztán elkísértem őt ide, — jegyzé meg a karcu. Ha mégis kételkedel, menj a „Phönix“ szállodába, s ott fogod találni nagynénédet.

— De mi okból jött ide? — kérdé Kaszterton Edvin.— Nem magyaráznád meg azt nekem, Lembourn barátom?

— Szivesen, hiszen épen e czélből kerestelek fel, de nem hittél szavaimnak, inkább tréfának vetted, mert nem akarod magad valami-által háborgattatni, a mi neked nem tetszik.

— S te, Szidney, még nem tetted le régi szoká-

sodat, most is szeretsz erkölcsi előadásokat tartani, — esék szavába Edvin nevetve. — Hadd most azt, s foglalkozzál kizárólag a grófnővel.

— Ő azt akarja, hogy nősülj meg azonnal.

Edvin megállt s oly arckifejezéssel bámult Szidneyre, hogy mind a kettő hangos kaczajra fakadt.

— S miért kívánja, hogy a házasság nyügét a nyakamba vegyem? Ezen ohajtása valóban olyan, mintha eszét vesztette volna.

— Hogy vagyonedat rendbe hozzad. Ő azt reméli, hogy most most már világosan belátod helyzetet.

— Igen, becsületesemre, bankárom már régen felvilágosított engem e tekintetben, s ez birt rá, hogy Angolországot elhagyjam. Valamennyi jószágom el van zálogosítva, s nem hiszem, hogy sikerülne nevemre bármi csekély összeget is felvehetni; de ha a grófnő azért azt hiszi, hogy Kaszterton Edvin meg fog nősülni, mert ügyeit rendbe akarja hozni, akkor csalódik. Én nem pazaroltam el a vagyont, mert rám nem maradt egyéb a lordi czimnél. Így hát nem vagyok köteles, szabadságom és becsületesem eladása által, azt ismét helyreállítani.

— A grófnő nem kívánja, hogy te gazdag leányt végy uőül, lehet az bármi egyszerű és szegény, csak francia nő ne legyen.

— Valóban! Jó nagynéném még most is gyűlöli hát a francia nőket. De hát most tudasd velem, mi hasznom lehet ilyen házasságból?

— Hallgasd meg a grófnő ohajtását! A mint

tudjuk, ő végzetlenül gazdag; azt is tudod, mily szenvedélyes ragaszkodást tanusított boldogult atyád iránt, mely az évekkel, sőt a halállal is daczolt; de azért te mégis csak unokafivére gyermeke maradsz s végrendelete nélkül nem lehetsz örököse. A grófnő azonban azt akarja, hogy egyedül te birhassad vagyónát; de ő még sokkal többet is akar, ő helyre akarja állítani a Kaszterton-család tekintélyét, meg akarja szabadítani atyád nevét a szennytől, mely fényét elhomályosítá, midőn annyi embert rá vett, hogy pénzt kölcsönözzenek neki, melyet ő elpazarolt és soha vissza nem fizetett. Arra kötelezi magát, hogy minden adósságát kifizeti, minden elzálogosított hirtokát kiváltja, s visszaadja neked ama nagy uradalmat, melynek jövedelmét most a hitelezők huzzák.

Szóval ő azt akarja, hogy foglalj el helyedet Anglia legméltóbb és legbüszkébb képviselői és családai közt. S mindezért csak azt kívánja, hogy ez év szeptember elejéig egy szép, kedves, fiatal leány férje légy, aztán nőddel együtt visszatérsz Angliába, s meglátogatsz vele Hartancourt, a grófnő családi birtokát.

Szidney elhallgatott. Edvin arcza komoly lett. Hallgatva járt fel s alá barátja mellett, az ajánlat felől gondolkodva, melyet amaz vele közölt. Miután egypárszor körülmentek a teremben, a nélkül, hogy Edvin valamit szólt volna, Szidney ismét kérdé:

— Akarod-e az én nézetemet is hallani, ezen ügyet illetőleg?

— Igen, s annál is inkább, minthogy az mindig becsülettel, lelkesmerettel és észszel van párosulva.

— Az én nézetem csak arra szorítkozik, hogyan kell Kaszterton lordnak cselekednie, hogy fentartsa oly név fényét, mely Angolország történelmében oly dicsőn van feljegyezve. Szenny van e néven, mert utolsó birtokosa meghalt, a nélkül, hogy adósságait kifizette volna, s e szerint csalóként mult ki a világból, miután örült pazarlás által magát és azok közül is többeket tönkre tett, kik, nevében bizva, pénzt előlegeztek neki, hogy élvezetteljes életét folytathassa. Gyalázat a családra nézve, hogy jószágai uzsorásoknál elzálogosítva vannak s hogy az alattvalók szív- és lelkiismeret nélküli emberektől függenek, kik lehető legnagyobb hasznot zsarolnak a jószágokból. S miután szir Kaszterton Edvin jószágai olyan emberek kezeiben vannak, s atyja neve meg van bélyegezve, semmi áldozat sem elég nagy arra, hogy e bajt ismét jótégye.

Szidney ismét hallgatott. Edvin sem szólt, hanem egy idő mulva kérdé:

— Meddig marad nagynéném Wiesbadenben?

— Addig, mig akaratát veled közölte, s mig feleletedet megkapta. Szeptember elsején nős embernek kell lenned, avagy örökre vége mindennek köztetek.

— De mi köze tulajdonkép házasságomnak e dologhoz? Ha nagynéném Kaszterton William emléket meg akarja menteni, azt minden föltétel nélkül

is megtehetné. Nem értem, miért kell nekem meg-
nősülni. Te ismered indokát, kérlek, közöld velem.

— Nem bánom! — Legelső oka hihetőleg Murville grófnő iránti szenvedélyed; a második a kalandor élet iránti hajlamod, s harmadszor, reméli, hogy a házasság által rendes kerékvágásba fogsz jönni. Attól tart, hogy ha átengeded magad ezen hajlamnak, majd minden gyakorlati ész nélküli bolonddá fogsz válni, s végre azt hiszi, hogy mint nős ember, s atyai jószágaidnak birtokában, higgadt férfi léssz, egy valódi angol honfui érdekeivel. Szóval, a grófnő azt reméli, hogy a házasság által a társadalom hasznos és tevékeny tagjává fogsz változni, ki gondolatait az általános jóra és hasznosra fordítja s az által a bizarr és szenvedélyes szeszélyektől el fog távozni.

— Mindazt, a mit mondtál, édes barátom, e szavakba lehet foglalni: nagynénem gyűlöli Murville grófnőt, s örömet áldozza föl egész vagyoniát, hogy a grófnőnek fájdalmat okozzon, s ezt legjobban úgy véli elérhetni, ha tőlem elválasztja. — Oh az én nagynéném ép oly borzasztó ellenség, a milyen csodálatra méltó barátnő!

Edvin megállt a nyitott ajtóban s kinézett a sétányon zsongó sétálókra. Szidney is megállt.

— Nos hát Kaszterton, mire határoztad el magad?

Edvin arcza komoly volt, szemöldeit összevonta, s ajkai körül büszke, fájdalmas vonás volt látható.

— Nagynénem megbizásából közölted velem ezen ajánlatát?

— Igen; de ő azon kívül veled is szeretne beszélni.

— Hanem én attól őt is, magamat is meg akarom kimélni. Ha találkozánk, most nem tehetnék róla, ugy mint utólszor, hogy ne mondjak neki keserű szavakat, s később megbánnám, a mit mondtam. Mert habár a grófnő anyámat gyűlölte, de atyámat önzéstelenül szerette, s irántam annyi jószágot, oly meleg ragaszkodást tanusított, hogy valóban nincs jogom iránta elkeseredettnek lennem. Ezért jobb, ha te viszed meg neki feleletemet.

Edvin domboru mellét mély sohaj emelé.

— S hogyan hangzik e felelet?

— Ugy, hogy én jövő szeptember elején nőmmel Hartancourtban leszek. És most egy szót sem többé erről! — Amott látom a grófnőt, s szólanom kell vele.

Edvin megszorítá barátja kezét, s egy csoport-hoz sietet, mely egy csinos nő köré gyűlt.

Szidney megfordult a sarkán, s a terem ellenkező ajtaján akart kimenni, midőn épen szemközt találta magát egy öreg urral és egy fiatal hölgygyel. A férfi kicsi, vézna alak volt, Szidney szemei nem is időztek rajta, hanem az ifju leány leirhetlan kecses, vonzó arczán akadtak meg. Félig nyilt fehér vadrózsához hasonlított; oly kellemes, oly szelid és megragadó volt. A szem élvezett és a szív örvendett látásán; de mégis, ezen vonások nem feleltek volna meg egy művész igényeinek, mert az arány hiányzott, de szabálytalansága daczára szép volt az arcz.

A fiatal leány és koros kísérője elmentek az angol mellett, ki meglepetve a szép jelenség által, ön-

kénytelenül megfordult s követte őket. Beszédükre hallgatott, de a nyelv, melyen beszéltek, ismeretlen volt előtte.

A fiatal hölgy öltözéke igen egyszerű, de elegáns volt minden legkisebb részletéig, s daczára egyszerűségének, drága volt, s arra mutatott, hogy tulajdonosnője szerencsés vagyoni helyzetben van.

Szidney azon törte fejét, vajjon melyik ország lehet hazájuk s micsoda társadalmi osztályhoz tartoznak?

Ugy látszott neki, mintha az öreg ur még nem igen fordult volna meg a finom társaságban; de társnője mozdulatai és magatartása oly kecsesek voltak, mi ellenben finomitott életszokásokra mutatott.

De most hagyjuk Szidneyt s forduljunk Wiesbadennek egy másik része felé.

A Wilmos-utca a színházterre vezet. Ezen szép, egyenes utca közepén palotaszerű négyemeletes ház áll, virággal teli erkélyekkel s mindenféle építészeti diszitményekkel ellátva.

Ezen ház egy francziának, d'Orbeau urnak tulajdona. Micsoda üzlete volt azelőtt d'Orbeau urnak, mi által annyi pénzt szerzett, azt nehéz volt megmondani. Hogy most gazdag, azt ellenben mindenki tudta. Házánál bőség uralkodott mindenben; fényes ünnepeket adott s a legudvariasabb házigazda volt. S még hozzá szép fiatal neje volt, s termeiben mindig számos,

szép, gazdag fiatal hölgy és előkelő férfiak gyűltek össze.

Egyik vagy másik ugyan azt beszélé, mi különben d'Orbeau tekintélyét nem csorbitá, hogy ezen uri ember Anjouból való kalandor, ki vagyonát játék és házassítás által szerzé. Miután vagyonnal birt, elhagyá Francziaországot s meglátogatta a német fürdőhelyeket, hol a játékot folytatá; később aztán részvényese lett a játékbanknak Wiesbadenben, ugy mint Baden-Badenben is. Az előbbi helyen pompás házat építtetett magának, nőül vett egy szép, eszes franczia leányt s ott telepedett le.

Továbbá azt állították, hogy még most is, nagy titokban, házasságokat rendez az előkelő világban; annyi bizonyos, ha valami rut, de gazdag angolnő Wiesbadenbe jött, hogy férjet kapjon, akkor csak d'Orbeau ur házánál mutattatta be magát, s bizonyos lehetett benne, hogy az idény folytán már jegyben járt. Ha valamely anyának vagyontalan, de szép leányai voltak, azonnal Wiesbadenbe utazott, megismerkedett d'Orbeau urral, s az idény végével leányainak gazdag férjei voltak.

Miután d'Orbeau ur személyével megismerkedtünk, tegyük látogatást házánál.

A háznak egész első emeletét ő maga lakja, a többi a fürdővendégeknek van kiadva, kik jól fizettek.

Délelőtti idő van. A vendégek készek voltak a gyógyvizivással és a sétálással. Mindegyik vagy la-

kására, vagy a zöld asztalhoz ment. Ugy tett d'Orbeaur is.

Szépen butorozott, könyvszekrényvel és íróasztallal ellátott dolgozószobában ült a ravasz francia. Néha [pillantást vetett az órára. Végre tizenkettőt ütött.

Az előszobában léptek hallatszottak, az ajtó függönyei félrevonultak s egy arany paszomántos inas jelenté:

— Lord Kaszterton!

Edvin belépett. Hanyag fejbólintással üdvözlé a mélyen bókoló háziurat, egy támlányba veté magát, mondván:

— Ön egy egész óráig várt rám, de nem tehetek róla.

— Mylord, nagy megtiszteltetésnek tartom, ha ön házam küszöbét átlépi, s fölötte kellemes oly kitünő vendéget elfogadhatni, s ezért örömet vártam, — felelé a francia.

— Pedig attól tartok, uram — viszonzá Edvin, — hogy sohasem lett volna szerencséje hozzám, ha eszembe nem jut, hogy nyakrafőre megnősüljek. Midőn önt felszólítám, hogy várjon el engem házánál, ez azért történt, mert szükségem van segélyére, hogy nőhöz juthassak. Szeretném, ha ön valami helyes egyént választana számomra.

— Meglehet, hogy azt tehetném, ha

— Még egy pillanatot kérek — szakítá őt félbe Edvin. — Igérem, hogy ezen üzlet előnyös lesz az ön ré-

szére, ha olyan leányt szerez nekem, a melyet én akarok.

— Abban nem kétkedtem soha, mylord, csak azon csodálkozom, hogy rám van szüksége annak fel-találására, a mit keres.

— Ne csodálkozzék semmin, uram, hanem legyen oly szives, és hallgassa meg szavaimat, mert csak egy óráam van, melyet önnek áldozhatok. Két órákor más helyre kell mennem.

— Egészen fül vagyok. — bizonyítá a francia.

— Én 17, legfeljebb 18 éves, tiszta hirnevű és hibátlan erkölcsű leányt akarok. Nem szükséges, hogy előkelő születésű, francia, vagy angol nő legyen, ép oly kevésbé szükséges a pénz.

— Valóban! — kiáltá d'Orbeau s a fiatal lordra bámult. Tudta, hogy Kaszterton tönkre van téve.

— Igen, uram, ő ép oly szegény lehet, a milyen lord Kaszterton e pillanatban, miután ez utóbbi, ugyanazon a napon, melyen a pap kezeiket összeköti, ép oly gazdaggá lesz, mint ősei voltak.

— De hát mégis szépnek kell lennie?

— Mindenesetre oly külsejű és modoru legyen, hogy ne kelljen lady Kaszterton miatt pirulnom. Ez különben közönyös dolog.

— Mylord igényei oly csekélyek, hogy valóban bizonynyal ígérhetem, miszerint azoknak eleget tehetek. Hiszen csak erényre és fiatalságra vonatkoznak.

— E két tulajdon okvetlen szükséges, — mondá

Edvin mosolyogva s fölkel. — Néhány nap mulva jegyben járnok, és két hét mulva nősnek kell lennem.

— Már ma estére lesz szerencsém mylordot három hölgynek bemutatni, kik az előszabott igénynek megfelelnek. Mylord aztán választhat.

— Engem bemutatni, — ismétlé Edvin, vállat vonitva, — én legjobban szeretném, ha nekem semmi dolgom sem lenne az egész ügyben. Elhatároztam volt, hogy csak a döntő pillanatban fogok fellépni, midőn a házassági szerződést alá kell irnunk.

— De, mylord . . .

— Tudom, mit akar ön mondani, s megnézem ama hölgyeket, de nem az ön termében és nem ma. Holnap Don Juant adják. Intézze el ugy a dolgot, hogy azok is a színházban legyenek; én oda megyek, s ön megmutathatja nekem az illetőket. Még egyet! a választandónak jó nevelése is legyen. Isten önnel, holnap találkozunk a színházban.

Edvin az ajtóhoz közeledett.

— Még egy szót, mylord, az tán mit sem tesz, ha az illető gazdag lenne?

— Miért kérdi azt?

— Mert tegnapelőtt érkezett meg egy tisztességes, jónevelésű leány, atyja kereskedő, s az becsvágyból fényes nevű férjet ohajt. Atyja igen beteges; anyja rég meghalt, s a leánynak nincsenek más rokonai. Forrón vágyik az előkelő születés előnyei után. — Atyja beszélt velem s azt mondta, hogy ő, gyermeke vágyának kielégítése végett, előkelő vőt ohajt magá-

nak, s pedig mielőbb, mert az orvosok azt mondták neki, hogy már nem fog soká élni.

— És a leány szerelem nélkül akar férjesülni, csupán hogy fényes nevet viseljen?

— Bizonyára.

— Ez esetben az lenne a leghelyesebb. Nem tehetünk egymásnak szemrehányást. Legyen hát; látni akarom. Pénzét megtarthatja, arra nincs szükségem; hanem én azért adok neki nevet, hogy a határozott időre nőm legyen. Ez nagyon pompás. Most csak azt kell tudnom, micsoda nemzethez tartozik.

— Svéd nő.

— Jól van! Tehát holnap meglátom őt a színházban; ha megtetszik nekem, aztán gondoskodjék róla, hogy bemutathasson.

Edvin könnyedén meghajtá magát s elment.

A színház páholyai másnap este megteltek elegáns, könnyű, fellegszerű öltözékű hölgyekkel, s az őket kísérő és bíráló urakkal.

Ez utóbbiak közt volt Edvin is, de nem vette kezébe látcsövét. Keresztbefont karokkal nézett közönyösen maga elé. Valaki könnyen megérinté vállát, mire hevesen megfordult. D'Orbeau ur arcza mosolygott eléje:

— A szinpadtól balra, a második páholyban, --
suttogá a francia, s visszavonult és néhány paddal hátrább ült.

Edvin szeméhez emelé a látcsövet s a megjelölt páholyra irányzá.

Két egyén ült benne, egy koros, görbe, kicsi, vézna, sárgás, sápadt ur s egy fiatal, sugár, karcsu, viruló leány, ki szép tavaszi hajnalhoz hasonlított.

Arcza szelid és kedves, üde és mosolygó, s oly angyali ártatlanság kinyomatával, oly szügies, mi azt kimondhatlan vonzóvá tette.

— Ő valóban vonzó; szép magatartása és tiszta, ártatlan homloka van, — gondolá Edvin, miután őt sokáig szemlélte volt.

Most megkezdődött a nyitány.

— Kár, hogy e szép gyermeknek oly elferdült szive van, melyben a hiúság és gög viszik a főszerepet, — gondolá Edvin továbbá, — de mit tesz az? Én azért nősülök, hogy helyzetemen segítsek és a Kaszterton-névnek visszaadjam előbbi fényét. S más-e az, mint hiúság és gög?

D'Orbeau ur a második és harmadik felvonás közt bemutatta lord Kasztertert Bromér urnak és leányának.

D'Orbeau, kinek még több rendeznivalója volt ez este, azonnal elhagyá a páholyt; Edvin ott maradt a svéd családdal társalogva.

Bromér ur rosszul beszélt francziául, de leánya könnyen fejezé ki magát ezen, úgy mint az angol nyelven is. Jól választá szavait, s úgy tudott a legmindennapibb dologról beszélni, hogy az elveszté közönséges jellegét.

Miután Edvin az egész felvonásközt páholyukban tölté, fölkel, Bromérhez fordulván:

— Nem lenne Bromér urnak kedve, egy lovaglási kirándulásban részt venni, melyet d'Orbeau asszony holnap reggel rendezni fog? Ez esetben igen szerencsésnek tartanám magam, ha a kisasszony kísérője lehetnék, és a lovagról is gondoskodhatnám.

Bromér ur megköszöné szívességét személyét illetőleg, miután ő nem tud lovagolni, de leánya részére elfogadá az ajánlatot, miután d'Orbeau asszony a rendező.

Másnap reggel elindult a fiatal lovastársaság Wiesbadenből, Edvin és Elvira voltak az utolsók. Edvin korán reggel fölkereste Szidneyt, kérdezni akarván tőle, részt veend-e a mulatságban; de azt mondták neki, hogy Lembourn Briszier grófnőt Koblenzbe kísérte, hová még tegnap este elutazott.

Edvin és Elvira száz meg száz, meg ezerféle tárgyakról csevegtek és Elvira fölötte érdekesnek találta a lordot, ámbár az, szigoruan véve, egyetlen szót sem mondott, mit emlékbem megtartani érdemes lett volna, hanem csak mindennapi dolgokról beszélt.

A kirándulás azonban fölötte kellemes volt. Mindnyájan derültek voltak, s annyi bizonyos, hogy e napon nem egy leány sorsát határozták el.

Végre a visszatérésre is kellett gondolni. Az est gyönyörű volt. Edvin hallgatva lovagolt Elvira mellett. Egyszerre mondá:

— Említette-e d' Orbeau ur az okot, miért akar-
tam én önnel megismerkedni?

Edvin Elvirára szegzé tekintetét.

A vér arczába szökött. Egy pillanatig habozott,
megvallja-e az igazat, vagy nem? Elvira azonban
még sokkal őszintébb természet gyermeke volt, mint-
hogy a hazugság előnyét ertette volna. E szerint
rövid szünet után felelé:

— D'Orbeau ur megmondta nekem az okot.

— Köszönöm e feleletet, ez igaz bizonyítéka be-
csületes jellemének. Most, miután ezen bizonyítékot
birom, ön bizonyára ép oly őszintén fog második kér-
désekre is felelni, tndniillik arra, akarja-e jövőjét
rám bizni, nevét az enyéért becsereálni s engem ke-
zével megajándékozni? szóval van-e, annyi bátorsága,
hogy sorsát az enyéhez kösse?

— Mylord, hiszen még csak néhány órája, hogy
ismerem, — ellenveté Elvira.

— Hát ön azt hiszi, hogy néhány hó mulva job-
ban ismerne engem?

— Remélem, — rebege Elvira.

— Ön csalódik, jellemem, minden hibáival és
érdemeivel, akkor is ép oly idegen leend előtte, mint
most. Ha most nincs elég bátorsága az elhatározásra,
ugy egy év mulva sem lesz. Még ma kell feleletét bir-
nom, avagy többé nem látjuk egymást. Két nap mulva
elutazom innen.

Elvira hallgatott. Fel volt izgatva. Mit feleljen
hát? E pillanatban messzire, messzire ohajtá magát a

helyről, hol épen volt. Midőn folytonosan hallgatott, Edvin ismét kezdé :

— Hogyan magyarázzam hallgatását? Haboz ön abban, ha szóljon-e döntő igent, vagy nem? Ne ingadozzék; ezen szavak egyikét hallanom kell ma ajkairól. Ma megkérem kezét atyjától, s keserőség nélkül bucsuzom el öntől, ha kezét megtagadja tőlem; de határoznia kell azonnal. A házasság mindig kockakajáték; a nyereségről, vagy veszteségről a véletlen határoz.

— Nem tudom, igazságot tartalmaznak-e szavai, vagy nem, — mondá Elvira, fejét elfordítva, — hanem azt érzem, hogy néhány napi meggondolásra van szükségem.

— Ha szüksége van meggondolásra, akkor azonnal visszautasító választ kell adnia. Mondja ki hát őszintén, hogy nem.

— De, mylord, hiszen én nem akartam nemet mondani, — esék szavába Elvira, de hirtelen elhallgatott, szörnyen megzavarodva.

— Tehát oly nehéz azt a kis „igen“ szócskát kimondani? — kérde Edvin mosolyogva.

— Az nem, de nincs elég bátorságom; atyámmal kell szólanom, mielőtt elhatároznám magam, — suttagá Elvira. — Holnap megkapja feleletemet.

Elvira megérinté a vesszővel lova oldalát, s néhány pillanat múlva d'Orbeau asszony mellett volt.

Midőn hazaérve bucsút vettek egymástól, Edvin megjegyzé, Elvirához fordulva.

— Tehát holnap a gyógyforrásnál megkapom feleletét.

Elvira igent intett fejével s eltűnt.

Edvin másnap reggel Elvirát várta, de ő nem jött, hanem d'Orbeau asszony jelent meg három, megházasítandó fiatal ur kíséretében.

Midőn Edvin mellett elhaladtak, d'Orbeau asszony kezébe nyomott egy összehajtott papírt e szavakkal:

— Ezt Bromér kisasszony küldi önnek.

Edvin átvette és felbontá az irlapot, ez egyetlen szó volt rá írva: Igen.

Edvin ismeré e szó jelentőségét s azonnal felkereste Mourville grófnőt, kivel hosszú, élénk beszéde volt. A lord lakására kíséré a grófnőt, s midőn a szép nő, bucsut véve, kezét nyujtá neki, szemei könnyben usztak és szende megadás hangján mondá:

— Barátom, én tán meghalok bánatomban, de még sem tartom önt vissza egyetlen szóval sem azon lépéstől, melyet tenni akar. — Legyen boldog s feledjen el engem, ha lehet.

Edvin erősebben szoritá a piczi kezét az övébe és suttogá:

— Szabad önnek egy utolsó Istenhozzádot mondanom elutazásom előtt?

— Mire szolgáljon az? Utjaink elválnak most. Rövid boldogságomnak vége. Az édes álom eltűnt örökre. Imáim kísérenni fogják önt.

A szép francia nő visszavonta kezét, s eltűnt.

Ingadozó léptekkel, s inkább vonzatva a grófnő által, mint valaha, távozott Edvin.

Könyvek egy szép francia nő szemeiben, gyöngéd édes szavak ajkain, ezek oly éles fegyverek, melyeknek a legerősebb férfilelek is alig képes ellentálandani.

Edvin hosszú sétát tett ezen találkozás után, hogy nyugalmit visszanyerje, mielőtt Elvira atyjával szólna. Miután ez megtörtént, egy órát töltött Elviránál, s bucsut vett tőle, miután másnap reggel Wiesbadenből kénytelen volt elutazni.

Az idény végével Kopenhágában fognak találkozni, hol megtartják a menyegzőt; így határozták el.

Edvin azonban ohajtá, hogy eljegyzésök addig titokban maradjon, mig ismét találkozni fognak.

Kaszterton Edvin másnap reggel elutazott.

Egy levelet hagyott hátra Szydney Lembourn barátjának, melynek következő tartalma volt:

„Szydny Barátom! Közöld a grófnővel, hogy én már választottam nőt. A kitűzött határidőre nős leszek, és aztán Hartencourtba jövök fiatal nőmmel.

„Most feláldoztam szabadságomat, hogy nevem régi fényét visszanyerjem. Nagynéném meg lehet elégedve. Az áldozat, melyet családomnak hoztam, oly nagy s kiengesztelheti őt azon szenvedéssel, melyet anyám neki szerzett vala.

„A jövő megmutatja majd : éltem boldogságát, vagy boldogtalanságát alapította-e meg nagynéném ezen követelése által.

„A nemes feláldozta az embert, a büszkeség a szerelmet. Mesterkéltség jogfogalmaink ennek okai, és

Asmodeusz bizonyára most egy új diadalnak örvend. Ő tudja azt legjobban, hogy az aristokratizmus rosszul illik össze a koldusbottal, s ezért visz minket a kísértetbe az arany hatalma által.

„A grófnő ultimátuma mégis valamit jót hozott magával, tudniillik azt, hogy az életről kezdtem gondolkodni.

„A grófnő hatalmában állt az utolsó Kasztertonnak visszaadni vagyónát, de most engem illet, úgy berendezni életemet, hogy e névnek méltó képviselője legyek. Oda fogok törekedni, hogy a jelenben és a jövőben dicsőn említették az.

„Most Angliába utazom, s ott várom be nagyném további parancsait. Hartancourtban fogunk találkozni, hol a nőt megismered, kit választott
igaz barátod

Kaszterton Edvin.“

Egy nappal Edvin elutazása után Szidney ismét Wiesbadenben volt.

És ott is maradt. A mint az öreg grófnőtől megszabadult, legelső teendője volt ama kecses arcú tulajdonosnőjét felkeresni, mely őt annyira meglepte.

Szidney két egész napig járkált a parkban, az utcákon, a piacon és a csarnokokban, hogy az elveszett szépséget, ha csak lehet megláthassa. A második nap estéjén végre a játékterembe ment, s épen távozni akart, miután néhány aranyat koczkáztatott a zöld asztalnál, midőn vakító szépségű hölgy lépett be. Öltözéke pompás volt. Egy fiatal ember volt kísérelője, ki a szépséget illetőleg majd ép oly gazdagon meg-

ajándékozott a természettől, mint ő. A szép pár Szidney mellett a játék-asztalhoz ment.

Szidney megállt, a hölgy szabályos szépsége által meglepetve.

A hölgy helyet foglalt az asztalnál. Kisérője széke mögött állt meg.

Szidney kíváncsi volt látni, mint változik majd szép arcza a játék izgalma alatt, ő is visszatért a zöld asztalhoz. A szép hölgy szenvedélylyel játszott, a mint látszék. Meggondolatlanul és elbizottan dobta az aranyat az asztalra, s aztán szenvedélyes arczkifejezéssel követé a játékot.

Mig a szép hölgy Szidney egész figyelmét igénybe vevé, három egyén lépett a terembe. Egy öreg úr, egy fiatal hölgy és d'Orbeau úr.

Mind a három a zöld asztalhoz ment, s megállt Szidney közelében.

Az öregebb úr előbbre tolakodott, hogy az ülök vállai fölött néhány forintot az asztalra tehessen.

Miután az első pénzt letette, a legközönyösebb hangon mondá:

— Jöjj közelebb, Elvira, itt megláthatod, hogyan megy az, ha az emberek ily nyomorúlt időtöltésből elvesztik pénzüket.

Elvira kíváncsi tekintetet vetett az asztalra atyja párosra vagy páratlanosra tett, és nyert.

Bromér arcza most élénkebb lett. Ismét párosra vagy páratlanra tett, és ismét nyert, s így harmadszor, negyedszer és ötödször is. Minél többet nyert, annál feszültebb lön érdekeltsége.

Elvira, kinek keze atyja karján nyugodott, érzé most, hogy testét ideges reszketés rázza. Arczára tekintett. Kinézése egészen megváltozott. Szemei lán-goltak, ajkai reszkettek, s minden izma annyira meg-feszült, hogy arcza görcsösen vonaglott. Tekintete kíséré az aranyat, és a kéz, mely özszegyűjté, görcsö-n reszketett.

Elvira megijedt, s hevesen szoritá meg kezét, suttogván :

— Jer, menjünk el innen ! Eleget láttam már.

Bromér nem hallá őt. Csak mozdulatot tett, hogy kezét a nyomástól megszabadítsa. Elvira még sürge-tőbb hangon ismétlé kérését, de szintén siker nélkül ; Most d' Orbeau úrhoz fordult, nyugtalanul mondván.

— Uram, kísértse meg atyámat innen elvezetni. A játék felizgatja s az orvosok szigorún eltiltottak neki minden kedélyfelindulást.

Ámbár halkal beszélt, de hangjának mégis oly aggódó kifejezése volt, hogy az Szidney figyelmét magára vonta. Elfordult a szép játékosnőtől és szom-szédnőjére tekintett.

Most megtalálta azt, a kit két nap óta hasztalan keresett.

D'Orbeau néhány szót súgott Bromér fülébe ; de ő ép oly kevéssé hallá azokat, mint leánya felszólítá-sát. Elvira szemei megteltek könnyel s felindultan hebegé :

— Az ég irgalmára, uram, vigye el atyámat in-nen, mert különben idegrohamai egyikét meg fogja kapni.

Most Szidney érinté meg Bromér vállát :

— Uram, leánya roszul érzi magát! — mondá.

Bromér rögtön megfordúlt és Elvirára nézett. A leány halásápadt volt.

A játék varázsa meg vala törve. Néhány lépést tett, hogy távozzék ; de már késő volt ; lábai inogtak s hátra bukott volna, ha Szidney őt fel nem fogja karjaiban.

Bromér arcza eltorzult : a hab kiült ajkaira, s egész teste görcsösen vonaglott.

Nagy mozgalom keletkezett a teremben.

A nézők, sőt kevésbbé szenvedélyes játékosok is összegyültek a beteg köré, kit azonban Szidney gondoskodása folytán, csakhamar elvittek.

A szép hölgy kísérlője is azok közt volt, kik a játékasztaltól távoztak, hogy egy kíváncsi tekintetet vessen a betegre. Hanem nagyon hamar visszatért :

— Elájult valaki? — kérdé a hölgy, szeméit el nem fordítva a zöld asztaltól.

— Egy öreg ember görcsöket kapott.

— Tudják, hogy kicsoda?

— Svéd és földink.

— Mi a neve?

— Bromér.

A hölgy, kinek tekintete szintén oda tapadt a posztón levő számokra, hirtelen megfordúlt, és sötét tekintetet vetett kísérlőjére.

— Ah úgy, ama bizonyos Elvirának atyja, az uzsorás, a zálogtartó! Azt hittem, hogy legalább itt

mentek leszünk ama kellemetlenségtől, hogy oly csekély emberekkel találkozzunk !

Azon pillanatban, melyben ő ezen szavakat anyanyelvén kimondta, vitték ki Bromért.

A mélyen elszomorodott Elvira elment a szép hölgy mellett, s e szavak fülét érték. Oda tekintett, a honnan e sértő kifejezések jöttek, — és — megismerte Márhát.

Egy percz múlva Elvira kün volt a teremből, s nem vette észre, ki volt Márho kísérője.

Bromérnak néhány napig az ágyban kellett maradnia. Hasztalan kérte Elvirát Lottával együtt, hogy menjen d'Orbeau asszonyal a gyógyforráshoz.

Elvira nem hagyá el atyját, míg annyira nem volt, hogy a félbeszakított gyógyviz-ivást folytathassa.

Szidney, ki ily váratlanúl ismerkedett meg vele, mindennap meglátogatta a beteget.

Ily módon legszeretreméltóbb oldaláról tanulá ismerni Elvirát, tudniillik mint gondos, gyöngéd gyermeket.

De nem is lehetett gyöngédebb gyermeket, figyelmesebb ápolónőt képzelni. Csak azon egyetlen gondolata volt: a betegnek az időt megrövidíteni és fájdalmát enyhíteni.

Néhány nap mulva Bromér felkelt és a gyógyforráshoz mehetett.

Midőn Szidney Elvirát Bromér megbetegedése után először látta a sétányon, derülten mosolyogva e szavakkal üdvözlé őt:

— Szir, ma valóban boldog vagyok; a papa egészsége helyre van állitva és ismét mehet sétálni.

Szidney e naptól fogva Elvira folytonos kísérője volt.

Egy idő mulva Elvira d'Orbeau asszony és Szidney az olvasó-termet látogatták meg, lapokat akarván olvasni.

Visszamenet a játéktermen keresztül vették utjokat.

A játékasztalnál ült a szép játékosnő, a mint őt Szidney nevezé. Most is ama szép fiatal uriember kíséretében.

Elvira véletlenül oda tekintett. Hirtelen megállt, megragadá d'Orbeau asszony karját, s egy pillanattig nem tudott mozdulni.

Azon ur, ki Mártha széke mögött állt, Elvirára szegzé szemeit. Ő is a meglepetés egy mozdulatát tevé, de azonnal mélyen meghajtá magát. Elvira a jövő pillanatban künn volt a teremből.

Szidney észrevette Elvirának, úgy mint az idegen megdöbbenését.

— Misz Bromér, — jegyzé meg, — engedjen egy kérdést önhöz intéznem, mely azonban tán kissé szerénytelennek fog látszani; ki volt azon fiatal ember, kinék ön köszönt?

— Földim, neve Brogre, — viszonzá Elvira, ki ismét összeszedte magát.

— Hát a szép hölgy a neje?

— Azt nem tudom, csak annyit mondhatok, hogy ő Stangenszkjöld ezredes leánya.

— Ah, uram, ön a szép svédekről beszél, — szolt közbe d'Orbeau asszony, — ök jegyesek. A leány igen gazdag és előkelő. A férfi ellenben nem bírja ezen előnyököt, hanem daczára ennek, sikerült neki a szép örökös nő kezét megnyerhetni. Stangenszkjöld ezredesné, ki igen beteges, azon reményben jött ide, hogy megmenekül a haláltól, de attól tartok, e remény nem fog teljesülni.

— Stangenszkjöld! — ismétlé valaki mögöttük.

Mind a hárman megfordultak. Egy öreg ember, hófehér hajjal, sietett el mellettök.

Elvira némán hallgatta d'Orbeau asszony szavait. Sajátságos érzés tölté el bensejét, s midőn elment, mindig azt vélé hallani, hogy valaki Mártha sértő szavait ismétli: „Azt hittem, itt legalább mentek leszünk azon kellemetlenségtől, hogy ily csekély emberekkel találkoznunk kell.“

Azon fájdalom, melyet a miatt érzett, hogy Károly Mártha jegyese, korántsem volt oly nagy, mint azon elkeseredés, melyet a sértett hiuság és büszkeség előidézett. Elvira azonban vigaszt lelt azon gondolatban, hogy rövid idő múlva rangban és gazdagságban sokkal magasabban fog állni, mint Mártha, s oly állást foglaland el a társaságban, mely bizonyára felébresztendi Mártha irigységét. S ha még hozzá eszébe jutott, hogy Lembourn Szidney, az idény legkedveltebb urai egyike, állandó kísézője, akkor büszke volt erre is, s gyermekies örömet érzett azon gondolatnál, hogy Márhát bizonyára bántani fogja, ha látja, menyire kitünteti őt lord Lembourn Szidney.

Hösnönk ezen időben egészen köznapi leány volt, egy tizenhat évesnek gyermekies hiuságával, nem birván határozott fogalommal az élet komolyságáról.

Azon idő alatt azonban, melyet Elvira Wiesbadenben töltött, igen kifejlődött szellemileg Szidneyvel való folytonos társalgása által, s mondhatni, hogy e néhány hét alatt nagyobb előmenetelt tett, mint valamennyi, gyermeksége óta lefolyt évek alatt.

Szidney, ámbár nem is gondolt rá, beiktatá Elvira lelkébe erkölcsi és vallási fogalmait. Ezek nem voltak kicsinyes vagy korlátolt természetűek, mint a köznapi embereknél, hanem nemesek és magasztosak, a minőknek értelmes és gondolkodó lénynél lenniök kell.

Szidney különös gyönyört talált abban, ha látta, hogyan képződnek az eszmék csirái bimbókká és teljes virágokká Elvira lelkében. Tudta, hogy magával ragadja őt a valódi miveltség útján; s minél inkább megismeré Elvira jó természetét, annál melegebb érdekekkel viseltetett iránta. Gyakran gondolá magában :

— A sors bizonyára azért hozott össze velem, mert meg akará nekem mutatni, hogy lelkem jebb fele nem született az arisztokratia gyermekei közt. Ez büntetés arisztokrata fogalmaimért; de mit tesz az? A nő, kit Lambourn Szidney szeret, méltó is arra, hogy nejevé legyen, bár a legalacsonyabb kunyhóban született volna. A férfi szerelme az, mi a nőt felemeli, s rangot, nevet és állást ad neki a társadalmi életben. Ő csak erényt és erkölcsiséget birjon hozományul. Elvira pe-

dig bírja ezen kincseket. Mi gátolhatna engem, hogy neki adjam nevemet, ha ő nekem adja szívét? Semmi

Szidney soha sem tartozott azok közé, kik lángra lobbannak egy szép arcznak láttára. Ő hódolt a nőknek, mint udvarias és lovagias világfi, de soha sem áldozott hiúságuk oltárán, s nem ragadtatta el magát vakon szépségök által.

Párisban és Londonban azon hirben állt, hogy ő a felsőbb körök legelegánsabb férfiainak egyike és fölötte szeretetreméltó tulajdonokkal bir, de a szépek „szivtelenek“ nevezték.

Nem határozhatjuk meg, mennyiben volt ezen elnevezés igaz s mennyiben nem; csak annyit állíthatunk bizonynyal, hogy ha Szidney valaha átengedte magát a szenvedély mámorának, az még sem vett rajta soha nagyobb hatalmat, csak a mennyire az ész és akarat engedé.

— Az állat rabszolgája szenvedélyeinek, — így mondá ő, — de az ember ne legyen az. Épen az különbözteti meg az embert az állattól, hogy észszel uralkodhatik aljas szenvedélyein.

Ilyen volt azon férfiú, ki Elvira iránt oly komoly hajlamot érzett.

Ha a fiatal leány akkor ismerkedett volna meg vele, midőn gyermekies hajlama Károly iránt hajótörést szenvedett, hihetőleg nem engedte volna át magát rang és név utáni gyermekes vágyának. De most már egyedül ezen vágy uralkodott lelkén, miután épen az sértette meg érzelmeit, kinek sikerült vala első szerelmét megnyerhetni.

Előkelő hölgygyé lenni, fényes nevet és magas társadalmi állást birni, ez volt az eszménykép, miután a tapasztalatlan, önmagát és az életet nem ismerő leány törekedett.

Azon elhatározással jött Wiesbadenbe, hogy fényes házasságot kössön.

Már egy hét lefolyta után türelmetlenné lön, miután még nem jelentkezett kérő.

Bromér egészsége végett jött Wiesbadenbe, s ha lehetséges, valósítani akará Elvira álmát, egy előkelő férjet illetőleg.

Bromér d'Orbeau ural közlé terveit leánya jövőjét illetőleg, s a franczia megígéré, hogy Elvirának ohajtása szerinti férjet fog szerezni.

D'Orbeau és Bromér régi ismerősök voltak. Azon időben ismerkedtek meg, midőn Bromér, mint fiatal ember Párisban tartzkodott. Az utolsó években üzleti összeköttetésben álltak, s midőn Bromér Wiesbadenbe jött, természetesen a furfangos franczia házában bérelt lakást.

Szidney társasága azonban oly benyomást tett Elvirára, hogy nyugtalankodni kezdett a tett lépés miatt, hanem a gondolkodás ezen pillanatai ritkák voltak, s a női hiuság és önszeretet felsőbbiséget gyakoroltak.

Elvira néha fölötte nagy vágyat érzett, ha Szidney vele az emberek kölcsönös egymás iránti köteleiről beszélt, bizalmasan kitérni előtte szívét, vele közölni, hogyan köté meg a frigyét lord Kasztertonnal, ugy mint Szidneyt megkérni, mondja meg neki,

nem ellenkezik-e a társalgás Szidneyvel jegyese iránti kötelmével.

Elvira ösztönszerűleg érzé, hogy tévútra tette lábát, de a Kasztertonnak adott ígéret, hogy addig nem szól frigyökről, csak miután a menyegző elmúlt, mindig visszatartoztatá őt, ha valamit mondani akart erről Szidneynek.

Elvira most mélyebben érzé, mint valaha, mióta Szidneyvel megismerkedett, mily szüksége van egy barátira, egy vezetőre, mert őáltala komolyabb elmélkedésekre késztetett, mint azok voltak, melyekkel fejecskéje eddig foglalkozott.

Azt vélé, mennyivel jobb lenne, ha ama boszantó ígéret nem kötné le nyelvét. Hanem aztán azzal vigasztalá magát, hogy ha egyszer Kaszterton neje leend, és Angliában fog lakni, gyakran találkozik Szidneyvel. Ő leend legjobb barátja, s megmondja neki, hogyan kell cselekednie, megmutatja neki az utat, melyen haladnia kellend. Oh igen, minden nagyon jól lesz, csak már elmúlt volna ezen idő! Hiszen ő bizonyára jó, és szerető nő lesz; az nem is lehet olyan nehéz, miután csak tőle függ.

Máskor meg, midőn a jövőre gondolt, minden aggályt elűzött azon képzelgéssel, hogy Kaszterton heves szerelmet érez iránta: s ha szereti, akkor bizonyára boldog leend. Ő minden regényben azt olvasta, hogy a szerelem mindig boldogságot hoz magával. S ő férjét szeretni fogja, azt érzé.

Tizenhét éves szép leánynak megbocsátható, ha feltétlenül bizik magában, hogy képes szerelmet éb-

reszteni. Elvira is szintén azt hívé, hogy ő Edvinben heves, legyőzhetlen szenvedélyt ébresztett.

Ezalatt nem vette észre, hogy Szidney érzelmei napról-napra melegebb színt öltöttek, de hogyan vehetné azt észre, miután elejétől fogva őt csak mint jó barátot, mint testvért tekintette? Oly kizárólag kötött össze minden, a szerelemre vonatkozó gondolatot jövődöbéli férjével, s eszébe sem jutott arra gondolni, hogy Szidney őt szerethetné.

Csak egy hét volt még hátra a fürdői idényből.

Egyszer azt mondá Szidney Elvirának, milyen üres lesz minden körülötte, ha az elválás pillanata jönni fog, s többé nem látandják egymást.

— S miért nem látjuk egymást többé? — kérdé Elvira.

— Ez esetben nemsokára viszontlátjuk egymást.

— Igen, — tevé hozzá gyermekies mosolylyal, — bizonynyal mondhatom önnek, hogy nem válunk el hosszu időre.

E szavakkal bucsut vett e napra Szidneytől. Midőn atyjához belépett, az levelet adott neki e szavakkal :

— Jövődöbéli férjedtől! Ő már három nap mulva Kopenhágában lesz, s elvárja jöttünket, hogy az esküvőt megünnepelhessük. E szerint holnap elutazunk innen.

Elvira elolvasta a levelet. Örvendett és részint

félt is. De az idő nem engedé, hogy sokat gondolkodjék, mert az utikészületek igénybe vették figyelmét.

Délután utoljára jött Elvira a gyógyforráshoz.

Az elsők, kikkel találkozott, Károly és jegyese voltak. Elmentek mellette, s midőn Károly köszönt, Elvira hallá Márthát mondani :

— De hiszen, már mondtam neked, kedvesem, hogy az nekem roszul esik, ha te ama leánynak köszönsz! Az ilyen ismerősöket az ember nem ismeri meg, ha elég szerencsétlen velök találkozni.

Elvira érzé, hogy a vér arczába szökött s felforrt ereiben. Azt gondolá magában :

— Rövid idő múlva én is oly magasan, sőt magasabban hordhatom fejemet, mint ama hölgyecske, ki most különös élvezetet lel benne, ha engem megsérthet!

E pillanatban Szidney jött feléje. Az első üdvözlés után kérdé tőle, hogy érzi magát, mert oly izgultnak látszik.

— Néhány sértő kifejezést hallottam, — felelé, — de nem érdemes arról beszélni. Én most azért jöttem ide, hogy bucsut vegyek öntől, szir; holnap már elutazunk Berlinbe.

— Mi okozza e hirtelen elutazást?

— Egy levél, melyet atyám ma kapott, s mely a felett határoz.

— A mint látszik, ön minden sajnálat nélkül távozik Wiesbadenből?

Szidney Elvira arczára függeszté szemeit.

— Wiesbadent nem is sajnálom elhagyni, — de

önt igen. Fölötte fáj nekem, hogy oly hirtelen kell öntől elválnom, — tevé hozzá, nyájasan mosolyogva, de Szidney egészen levertnek látszott.

Szidney oly tekintetet vetett d'Orbeau asszonyra, ki Elvira mellett ment, mintha őt bárhol a világon inkább látná, mint ott, a hol most van, mert ez gátolá, hogy Elvirával szólhasson.

— Ön fölötte jó, misz Elvira, — mondá Szidney, egyszerre angolúl beszélve. — De e pillanatban valóban attól tartok, hogy ön nem érez irántam egyebet, mint jóakaró hajlamot. Én azonban többet reméltem!

— Ön birja barátságomat, szir, s annak kinyomata volt, a mit mondtam. Fölötte nehéz lesz önt nélkülözöm azon rövid idő alatt is, a mig távol leszünk egymástól.

— Rövid idő! — ismétlé Szidney. — Honnan tudja ön, hogy ez csak rövid idő lesz?

— Oh, szir, én azt hiszem, néhány hét mulva viszontlátjuk egymást.

— Hát ha igen, hogyan fogna engem aztán üdvözölni?

— Ép oly nagy örömmel, a milyen nem örömet válok most el öntől.

— Uram, — szóla közbe d'Orbeau asszony lekötelező mosolylyal, — úgy hiszem, ön megfelekedzik arról, hogy én nem értek angolúl. — Valóban nem hittem, hogy ön oly feledékeny legyen!

— Bocsánat, asszonyom! azonnal jóvá teszem hibámat, — viszonzá Szidney, hanem daczára ennek, Elvirához fordúlt s angolúl tevé hozzá :

— Engedje meg, hogy írassak önnek, s még oly szives is leend, s felelni fog levelemre, mielőtt Wiesbadent elhagyja; válasza, misz Elvira, határozni fog a felett, kövessem-e önt Berlinbe, vagy egyenest Angliába utazzam innen.

Miután ezt mondta, közönyös társalgást kezdett d'Orbeau asszonynyal, melyet a szalonhölgyek annyira kedvelnek, s gondolkodó emberek annyira utálnak.

Elvira a szokottnál előbb vált el d'Orbeau asszony- és a sétánytól.

Este felé jött Szidney inasa s levelet hozott Elvirának. Későbbben ismét el fog jönni a válaszáért, mondá.

Elvira maga vette át a levelet. Egy ideig kezében tartá azt, mielőtt felbontotta volna.

Lassan töré fel a pecsétet, s még lassabban bontá fel a levelet. — Tartalma a következő volt:

„Misz Elvira! Már rég ohajtám szivemet ön előtt feltárni, hadd olvasná belőle azt, a mi benne az ön számára irva van.

„Nem sok az s két szóba lehet foglalni. Ön bizonyára kitalálta már e két szót, — nem kell azokat leírnom.

„Hogy érzelmoimet illetőleg nem nyilatkoztam, és nem mondtam önnek, mily kedves, mily drága ön élettemnek, onnan jött, mert nem tudhattam, szerelem, vagy barátság-e azon érzelem, melyet ön irántam táplál. Attól féltem, hogy tapasztalni fogom, miszerint nem azon érzelem az, mit oly forrón ohajtok élttem boldogságához.

„Még továbbá is hallgattam, s megkisértettem volna azon rejtvényt megfejtteni, mely szívében rejlik, ha hirtelen elutazása nem kényszeritene arra, önt döntő válaszra felkérni.

„Nem irhatom le, mennyire szeretem önt; nem akarok amaz odaengedésről szólni, melyet ön iránt érzek, bármit mondanék is róla, az mind csak szó lenne, s az nem képes kifejezni, a mit szívem érez. Csak azt akarom önnek mondani, hogy érzelmem nem a pillanat gyermeke, hanem olyan, mit életkérdésnek neveznek. Oly igaz és komoly az, hogy csak egy célja lehet — az ön boldogsága.

„A mi erre nem vonatkozik, nem hozhat nekem sem boldogságot.

„Ezért, ha most kérdem: Elvira, szeret-e engem eléggé arra, hogy jövőjét rám bizza, egész életére hozzám kösse, s nőmmé legyen? — akkor arra kérem önt, gondoljon egyedül az ön boldogságára s ne tegyen semmit az enyévre való tekintetből.

„Hogy azt kockáztassa, valaki neijévé lenni, édes szeretett leányka, okvetlen szükséges, hogy őt annyira szeresse, mint amaz önt szereti. Ha sorsát máséval akarja összekötni, mélyen és komolyan kell szeretnie, mert különben nehéz teherré válik a házassági kötelek. Csak a szerelem olvaszthat kettőt egygyé.

„Nem ismerjük a sors viszontagságait, s hogy higgadtan szembeszállhassunk azokkal, mint házások, a legszentebb és leghatalmasabb kötelek egyesitse azokat: a szerelem.

„Kérdésem: akar-e nőmmé lenni, e szerint ma-

gában foglalja: Szeretsz-e engem oly mélyen, hogy ép oly könnyű léptekkel járhass mellettem a legtövisesebb, ugy mint a virágos uton? Mindene vagyok-e lelkednek, ugy, mint te az enyémenek?

„És most, Elvira, elvárom válaszát. Ha szerelem az, mi önt hozzám köti, akkor nem válunk el többé, de ha csak barátság, — aztán többé nem találkoznak utaink. Lembourn Szidney.“

Elvira ismételve elolvasá a levelet, mely oly hidegnek és egyszersmind oly melegnek, oly komoly-nak és mégis oly gyöngédnek tünt fel neki.

— Örködjék felette a sorsnak ura, s tegye őt boldoggá, a mint én ohajtom! — suttogá, kezcit összehéve.

Elvira könyekre fakadt, mint minden leányka, ha nem tudja, hányadán van.

Sirt azért, mert kezét már odaigérte, sirt, mert Szidney levele megható benyomást tett rá, s végre azért sirt, mert Szidney nem kérte meg kezét előbb, mint Kaszterton. Hiszen általa is ranghoz, névhez és boldogsághoz jutott volna. Miután egy ideig sirt, még egyszer átolvasta Szidney levelét, ajkaihoz szorította azt, suttogván:

— Nem lehetek s nem leszek nejevé, de szivemben őrzendem meg szavait, s törekedni fogok, hogy jó gyümölcsöt teremjenek.

A könyvek felszárítottak, Elvira megragadá a tollat és irt:

„Szir! Ha ön engem hat héttel ezelőtt ismert és szeretett volna meg, akkor boldog lettem volna; most

az a feleletem: válnunk kell! Jövöm sorsa már el van döntve és azért utazom el. Hálával tartozom önnek azért, hogy szeretett, — és mindazon szépért és jóért, a mit öntől tanultam; ön tanított engem azt csodálni, a mi nemes és magasztos.

Mindig úgy fogok önre emlékezni, mint a leg-nemesebb és legjobb férfiura. Emlékezzék ön is barátsággal
Bromér Elvirára.“

Elvira, Bromér és Lotta másnap korán reggel elutaztak Wiesbadenből.

Midőn Elvira a kocsiba akart szállni, mely a ház előtt állt, Szidney a lépcsőnél állt. Hallgatva segíté őt a kocsiba; s midőn Elvira egészen felindultan kezét nyujtá neki, megragadá azt és mondá, szép virágcsokrot nyujtva át neki: Legyen élete mindig gazdag az öröm virágaiban! —

Szidney megemelté kalapját s eltűnt, mielőtt Elvira, ki könnyben uszott, egy szót mondhatott volna.

Midőn Kopenhágába értek, néhány óra mulva Kaszterton látogatást tett arájánál.

Edvin nyájasan üdvözlé Elvirát, s tudakolá, hogyan utaztak, hogyan érzi magát sat.

Egy ideig közönyös dolgokról beszélt, de aztán azon kérdést intézé Bromérhez, elhatározta-e már, melyik napon fogják aláírni a házassági szerződést?

Elvira szive olyan hevesen dobogott, hogy alig tudott lélegzetet venni. Nem merte szeméit fölemelni.

Bromér szombatra tűzte ki az időt, úgy hogy még aznap elutazhatnék Kopenhágából; de Edvin nagyon sietett s azt kívánta, hogy e fontos cselek-

vény hólnap menjen véghez. Midőn Bromér ellenvetéseket tett, Edvin Elvirához fordult mondván :

— Arámra bizom e kérdés eldöntését. Alávetem magam azon ítéletnek, melyet ajkai mondanak.

Elvira föltekintett. Atyja szemeivel találkozott, melyek oly kifejezéssel néztek rá, mintha azt akarnák mondani :

„Ne siess olyan nagyon engem elhagyni!“

Elvira megérté tekintetét s felelé :

— Én is ugy ohajtom, a mint atyám elhatározta.

Most Edvinre tekintett, szemei tiszták és fényesek, de oly hidegek voltak, hogy Elvira szive görcsösen összehuzódott.

— Szombaton hát! — mondá, s aztán hozzá tevé :

— Holnap reggel tudakolni fogom, hogyan ohajtja a napot eltölteni. — Azt hiszem, hogy most szüksége van nyugalomra, s ezért távozom.

Megcsókolá Elvira kezét s elment.

Midőn az ajtó bezáródott utána, könyekre fakadt volna. Miért, azt maga sem tudta, hanem ugy tetstett neki, mintha most más szemmel nézné őt, mint azelőtt. — Sajátságos bú szállta meg mind a kettőt Edvin távozása után, s midőn Bromér jó éjt mondott Elvirának, mondá :

— S meg vagy-e arról győződve, hogy mint lady Kaszterton boldog lélszsz ?

Elvira bizonyára meg volt győződve róla. Lehetetlen volt, hogy ő, mint gazdag lady, s mint olyan

derék, szép férfiú neje, ki őt szerlemből választá, boldogtalan legyen!

S ámbár Elvira ajkai ezt állíták, s ő maga is meg vala győződve annak igazságáról, mégis atyja keblére vetette volna magát, oly örömet, hogy sirhasson kedvére, — de nem tévé, s biztatólag mosolygott feléje.

Hanem szobájának magányában tartozkodás nélkül sirt. Midőn könyei megszüntek folyni, összehasonlitani kezdé Edvint Szidneyvel.

Ez mindig veszélyes, s az összehasonlitottak egyike mindig kárt vall. — Elvira ugyan meg volt győződve róla, hogy Edvin őt szereti — s még pedig „szörnyen nagyon,“ de nem szerette őt Szidney gyöngekségével!

Elvira félni kezdett attól, ki férje leend. — Oly felsőbbiséget gyakorolt, egész külsejében volt valami, a mi uralkodóra emlékeztetett, s ez megijeszté őt. Edvin arra látszott teremtvé lenni, hogy csodálják, nem pedig hogy szeressék. Minél többet gondolt Edvinre és Szidneyre, annál bensőbbben vágyott az utóbbi után, annál inkább félt az előbbitől.

Midőn végre reggel felé elszenderült, azt álmadá, hogy Edvin őt erős karjaira vette s fölemelte, de aztán kimélet nélkül mély örvény felé dobta el magától.

Épen, midőn az örvénybe akart zuhanni, két kar fogta át derekát, s midőn visszatekintett, látta, hogy Szidney mentette meg őt az eséstől.

Másnap reggel még nem volt kész öltözékével,

midőn lord Kasztertontól pompás virágcsokrot és egy tokot hoztak, mely gyönyörű ékszereket tartalmazott.

Udvariasabb, figyelmesebb vőlegényt nem is lehetett gondolni, mint a milyen Kaszterton volt, és Elvira komor álmái és gondolatai eltűntek.

Később Edvin maga is eljött, kérdezni, hogyan akarja Elvira a napot eltölteni. Edvin tervet csinált, melyet most vele közölt.

Elvira elfogadta azt azonnal, s Edvin mindent elkövetett, hogy öt a három napon át, melyek a menyegzöt megelőzték, szórakoztassa. Végre megjelent a nevezetes nap.

Reggel néhány csomag és doboz jött lord Kasztertontól, melyek pompás és drága menyasszonyi öltözéket tartalmaztak. Aztán a lord meglátogatta Bromért s közölte vele azon okmányt, mely által Elvirának tetemes nászajándékot adott.

Bromér ez alkalommal tudtára adta a lordnak, hogy ő leányának egy épen most vett jószágot, és nagy pénzüsszeget ad hozományul.

— Nem ohajtom nőm hozományát, — ellenveté Kaszterton büszkén. — Azt, a mit ön leányának szánt, megtarthatja, mint magánvagyonát; én, részemről mit sem akarok róla tudni, hanem arra kérem, tegye a hozományt azon összeghez, a melyet én Kaszterton ladynek adok.

Bromér ellenvetései hasztalanok voltak. Edvin felelete mindig ez volt;

— Én nem azért veszem el leányát, hogy vagyo-

nának birtokába jussak, s e tekintetben mit sem akarok neki köszönni.

Midőn Edvin eltávozott, Bromér Elvirával közlé párbeszédöket. Elvira most boldognak érzé magát, mert e szerint csak meg kellett róla győződnie, hogy Edvin őt végtelenül szereti.

Négy tanu jelenlétében eskettetett meg lord Kaszterton Edvin és Bromér Elvira kisasszony a Megváltó templomában Kopenhágában.

Midőn az uj pár visszatért a szállodába, hogy ebédeljen s aztán utra keljen Angliába, a pinczér azt jelenté Bromérnek, hogy egy idegen ur szólni akar vele.

Bromér bocsánatot kért a vendégektől s eltávozott.

Mintegy félóra mulva ismét visszatért, de annyira megváltozott kinézéssel, hogy Elvira hozzá sietett s kérdé :

— Hogy van, édes atyám? valami kellemetlenség érte? vagy nem jól érzi magát?

— Semmi baj, édes gyermekem! — Ezzel megfogta kezét, s az ablakhoz vezeté őt, mondván :

— Nézd meg jól azon embert — a kék kabátban, ki ott lenn a lámpaoszlophoz támaszkodik! Szemléld arczát s vésd emlékedbe vonásait! Ha valaha találkoznál vele, emlékezzél arczára.

Elvira követé Bromér utasítását.

A rakparton épen velök szemközt, állt egy férfi, nyakig begombolt kék kabátban, szemei az ablakokra voltak irányozva.

De Elvirának nem volt ideje ezen férfiut jobban megszemlélhetni, mert lord Kaszterton odalépett s kissé éles hangon mondá :

— Ha megengedi lady Kaszterton, tegyük be az ablakot.

Elvira megfordult, Edvin betette az ablakot s hozzá tevé:

— Ismeri ön ama fiatal embert ott, ki önt oly nagy érdekléssel szemléli ?

Elvira, ki mást nem vett észre, mint a kékkabátosat, e kérdésre ismét egy tekintetet vetett a rakpartra és szemei Brogre Károlyra estek. Közel állt az oszlophoz s felnézett Elvirához. Látására Elvira színe megváltozott s gyorsan elment az ablaktól.

— Megbocsátja, mylord, — jegyzé meg Bromér, — hogy Elvirát kíváncsi tekinteteknek kitettem, de egy embert ohajték neki megmutatni, kinek külseje fölötté hasonlít egyik rokonomhoz.

Egy órával később ebédnél ültek.

Briszier Lydia grófnő angol születésű. Kaszterton William Edvin atyjának unokanővére.

Ő ama gyermekies hajlammal viseltetett unokafivére iránt, mely gyakran az egész életre kiterjed.

Gazdag, szép, és közel rokona levén Villiamnak, egy pillanatig sem kételkedett, hogy a barátság, melyet William iránta tanusított, ne lehetne szerelemmé, s már gyermekkorában úgy tekinté magát, mint leendő nejét.

A roppant gazdag örökös nő azonban csalódott, Kaszterton beleszeretett egy fiatal szép francia nőbe, s mi több, nőül is vette őt.

Misz Lydia kétségbeesetten majd életét vette, de végre mégis jobbnak látta Briszier gróf nejévé lenni, ki egy kivándorolt francia családból származott, de most már meghonosult angol volt.

Lydia házassága nem volt sem boldog, sem boldogtalan, mert igen rövid ideig tartott. Három év lefolyta után gyermektelen özvegy lett. Fiatal és roppant gazdag levén, a kérők csak úgy hemzsegtek körülötte, mint a hangyák a mézzel teli üveg körül; de egynek sem sikerült őt arra bírni, hogy özvegységéről lemondjon.

Kaszterton iránti szerelme, melynek lángját az a miatti fájdalom és boszankodás, hogy ő viszont nem szereti. — kissé csillapította volt, most újra fellobbant, különösen miután tudta, hogy William, francia nejével minden volt, csak boldog nem. Szép neje pazar fényt üzött, s Lydia belátta, hogy a vagyon, mely már kissé szenvedett, midőn William kezeibe került, ily életmód mellett nemsokára tökéletesen el leend pazarolva.

Elhatározá, hogy ő époly takarékos lesz, a milyen pazar William neje, hogy a nélkül is nagy vagyonát egyetlen fia számára szaporítsa, s ha szükséges, Williamot a végromlástól megmentse.

Azon mérvben, melyben William iránti szeretete fiára is átment, nőtt gyűlölete és ellenszenv Kaszterton neje iránt, kit gonosz szelle mének tekintte.

A francia nőnek csak egy célja volt : öltözéke

és ünnepélyei fénye, s imádóinak nagy száma által a többieket elhomályosítani.

Lydia, ki Williamot kitünő szellemi tulajdonai miatt imádá, ki élczességét és nagylelkűségét csodálá, nem bocsáthatá meg az idegennek, ki neje volt, hogy nem becsülte azon kitünő tehetségeket, hanem szélelyei lapdájául tekinté a köztiszteletben álló parlament-tagot, lord Kaszterton Williamot.

Midön lady Kaszterton 20 évi házasság után nagy meghülés következtében meghalt, ismét feléledt a remény Lydia lelkében, s azt gondolá:

„Most leend hű szerelmem is megjutalmazva! — de most is csalódott. Egy évvel neje halála után, midön felfedezte, hogy egész vagyona el van pazarolva. föbelötte magát. — Azt mondták ugyan, hogy véletlenül veszté el életét a vadászaton, de a grófnő legjobban tudta, hogy nem úgy van.

William levelet irt neki halála előtt, s elmondta szándokát, s arra kérte, ruházza át a szeretetet, melyet iránta táplált, Edvin fiára.

A grófnő mélyen gyászolá őt. Két évig attól félték, hogy megtébolyodik. Midön végre nyugodtabb lön, első gondolata Edvin volt. Ő akkor Oxfordban tanult. A grófnő szándoka volt őt saját gyermekévé fogadni, szeretetét úgy mint pénzét egyedül neki adni; de már az első találkozásakor Hartencourtban feszült viszony keletkezett köztük, melynek oka a grófnő elkeseredettsége volt Edvin boldogult anyja iránt. A feszültség mindig nagyobb és nagyobb lön, miután Edvin semmi tekintetben sem akará magát a grófnőhöz

alkalmazni, sem befolyást és beavatkozást engedni jövő pályájának meghatározásában.

A grófnő, ki huszadik évétől kezdve a maga ura volt s különben is uralkodni vágyó jellemmel birt, háládatlannak találta viseletét, s így mint kevésbé jó barátok váltak el, és a grófnő elhatározá, hogy Edvint addig hagyja küzdeni a vagyoni zavarral, míg makacs gögje megtörik.

Edvin elhagyta hazáját, s néhány évig utazott. De pénzügyei miatt kénytelen volt oda visszatérni, hogy a még atyja által el nem zálogosított jószágokat zálogba adja. Miután az megtörtént, ismét elutazott Franciaországba.

Itt megismerkedett anyja unokahugával, Murville grófnóval.

Utazásának czélja, hogy Franciaországban anyja családjának befolyása által, valami tudományos állomást nyerjen, el lön feledve, s Edvin átengedé magát egészen a szenvedélyes szerelem eszelős ábrándjainak.

Szerette a grófnőt heves természetének minden erejével. Közelében lehetni: élet, — tőle elválni: halál volt. Elkíséré őt Olaszországba, Tirolba, szóval minden utazásában, melyet egy év folytán tett, s végre Wiesbadenbe is eljött vele.

Briszier grófnő, ki szerelméről értesítettett, úgy mint arról is, hogy a pénz, melylyel Edvin rendelkezhetett, elfogyott, s hogy ő Wiesbadenben a játékhoz folyamodott a nyeres reményében, — azonnal eluta-

zott Angolországból, hogy egyszerre véget vessen kalandos életének és a grófnővel való viszonyának.

A grófnő nézete szerint csak egy mód volt, mely által Edvint meg lehetne menteni, tudniillik az: hogy rögtön megnősüljön, Angliába visszatérjen, családi birtokát átvegye, és a szabályozott élet kerékvágásába térjen.

A grófnő Edvin ifjúkori barátjának és bizalmasának, Lembourn Szidneynek írt, s arra kérte, jöjjön egy bizonyos napon Koblenzbe, hol találkozni fognak.

Szidney és Edvin ugyyszólván együtt növekedtek. Atyáik is ifjúkori barátok voltak, s barátságuk átment fiaikra is, ámbár természetre nézve igen különbözőek voltak.

Edvin különczködő és heves volt, élénk, szenvedélyes érzelmekkel, tudvágyó és rendkívüli fényes szellemi tulajdonokkal ellátva; de meggondolatlan cselekvéseiben, nyílt, büszke és önző; azok közé tartozott, kik felett igen nehéz uralkodni.

Szidney ellenben csupa ész volt; ez előtt meghajoltak érzelmei, s ha még oly hevesek voltak is, engedelmeskedniök kellett az ész kormányának. Büszke, elbizottság nélkül; nemeslelkű, de nem vágyván hódítani; pontos, pedantság nélkül; Szidney Edvin szemében a lovagiasság, lelkiismeretesség és becsületesség eszményképe volt. S ő volt az egyedüli is, ki némi hatalmat gyakorolt fölötte.

A grófnő tehát a leghelyesebben választott, midőn Szidneyhez fordult, s őt bizta meg, hogy Edvint elhatározásával, jövőjét illetőleg, megismertesse.

Azonban a grófnő ajánlata alig fogadtatott volna el, ha Edvin maga is nem tekintette volna becsület-sértőnek, hogy a játékból éljen, s nem gondolkodott volna azon, mily fájdalmas az, ha ily fényes név birtokosa ártatlanul a szegénységbe esik.

Edvinnek a szenvedély által olaltatott eszélyes-sége felébredt, s világosan állt előtte annak szüksége, hogy a hozzá nem méltó jelen helyzetből kibontakozzék.

Szidney oly pillanatban adta elő Edvinnek nagy-nénje ajánlatát, melyben jobban belátta, mint valaha, egy a játékasztalnál töltött éj után, hogy véget kell vetnie a magikus varázsnak, mely őt a grófnőhöz köti, ugy mint jelen életmódjának is. Hiszen ilyszerű varázs már atyját is oly emberré változtatá, ki mindenről megfeledkezett, a mivel önmagának, nevének és társadalmi állásának tartozott.

A grófnő ajánlata kilátást nyitott előtte, hogy ügyeit becsületes módon rendbehozhassa s aztán tevékeny, hasznos életet kezdhessen, habár az másrésztől ifjúkori álmainak teljesítésével ellenkeznék is.

Augusztus vége felé volt.

Briszier grófnő már néhány hét óta Hartencourtban időzött, s több rokont hitt meg oda, a nélkül, hogy az okot megmondaná, melyért meghivattak. Ezenkívül szokatlan, és ismert fősvénységével ellenkező kiadásokat tett.

Az egyik lakosztály új butorzatot kapott, több cseléd fogadtatott és mind új bérruhát kapott.

Ő maga is letette a gyászt, melyet William Kaszterton halála óta viselt, s most szürkébe öltözött.

A komor, csendes Hartencourt derültebb lón, ifjuság és élet volt a kastélyban, a parkban és a kertben.

A grófnő fölötte nyugtalan volt az utolsó két napon, s midőn végre augusztus utolsó napja is megérkezett, már épen sehol sem volt nyugta. Lehetetlen volt őt kielégíteni, türelmetlen és elégedetlen volt mindenki iránt.

Egész nap várta, hogy egy utazókocsi az udvarba fog gördülni, de hasztalan várt. A nap elmúlt, az est érkezett s új vendéget nem hozott Hartencourtba.

A társaság a földszinti új teremben gyült össze, mely ki volt világítva, s hol mindenki mulatott, a mint tudott.

A grófnő egy kis kabinetben ült egyedül, nem törődve vendégeivel. Végre kocsizörgést hallott az udvarban. Rögtön az ablakhoz sietett, de odakünn oly sötét volt, hogy mit sem látott.

Csengetett s parancsot adott, jelentsék neki, ki érkezett meg.

De midőn az inas ki akart menni, az ajtó megnyílt és Lembourn Szidney lépett be.

A grófnőhez sietett, bocsánatot kért, hogy oly későn jött, de a vasuti vonat elkéssett sat.

A grófnő azonban nem is hallgatott mentegőzésére, hanem félbeszakítá őt azon kérdéssel:

— Hallott ön valamit lord Kaszterton felől?

— Semmit, mióta Kopenhágába érkezett; onnan írta nekem, hogy szeptember elsején találkozunk.

— Ma augusztus utolsó napja, e szerint már itt kellene lennie, — vágyot szavába a grófnő.

— Lord és lady Kaszterton épen most érkeztek meg — jelenté az inas e pillanatban.

A grófnő hirtelen megfordult, s az inas folytatá :

— Mylord ohajtá, hogy azonnal az ő lakosztályába vezettessék. Holnap tiszteletét teendi a méltóságos grófnőnél.

A grófnő arca kiderült. Mélyen vett lélegzetet.

Midőn az inas eltávozott, helylyel kínálta meg Szidneyt s mondá :

— Szeretném, ha valamit megtudhatnék lady Kasztertont illetőleg, mielőtt vele találkozom.

— E tekintetben nem teljesíthetem óhajtását. Én nem ismerem őt, s nem tudok egyebet felőle, csak azt, hogy fiatal.

— De azt csak tudja, kicsoda ő tulajdonkép? csak nem francia nő?

— Azt nem hinném, miután az volt a feltételek egyike, hogy francia ne legyen, — viszonzá Szidney mosolyogva. A mi nevét illeti, azt ép oly kevésbé ismerem, mint kinézését és származását. Minden, a mit tudok, ezen levélre vonatkozik.

Szidney egy levelet adott át a grófnőnek, s ő olvasá :

„Barátom! Két hó mult el, mióta oly hirtelen elváltunk Wiesbadenben. Én elutaztam onnan, miután

oly menyasszonyt választottam, ki nagynéném izlésének megfelelőend. Az én izlésemről itt természetesen nincs szó, miután egyedül az ő akarata szerint nőülök meg. Hogy Kaszterton lady ne legyen francia, nagyon jól emlékeztem; szintén arra is, hogy fiatal legyen, s hogy tisztességes egyén legyen, ki nevemet nem fogja kompromittálni, szintén valami, a mit tekintetbe vettem. — Jónak tartom a választást, melyre kényszeríttettem, s most egy szót sem többet jegyesemről, míg újra nem találkozunk.

„Szeptember hó elsején Hartancourtban leszek, és ott találkozunk. Sok közlenivalóm van, mi jövőmre vonatkozik, most csak annyit mondok, hogy azon lépés, melyre engem a grófnő kényszerített, nagy befolyást gyakorolt jellememre.

„Ő gyökerestől akarta kitépni szívemből a szenvedélyt, mely engem Murville grófnőhöz kötött s attól tartok, hogy azzal együtt több más nemes növényt is megsemmisített, úgy, hogy azon földből most mások keltek ki, melyek azzal ellenkezővé fognak tenni, a mivé lenni, hivatva valék. — De mit tesz az? A Kaszterton-család újra fog virulni, s nagynéném biztos lehet benne, hogy én e nevet szeplőtlenül megőrzendém.

„Két nap mulva egy nőhöz vagyok kötve, két nap mulva le lesznek metszve lelkem szárnyai, szétrombolva kedvencz álmaim oly életről, mely kizárólag az utazásnak, buvárkodásnak és függetlenségnek lett volna szentelve.

„Visszatérendek Ó-Angliába, letelepedem jószá-

gaimon, a politikának szentelem figyelmemet, parlamenti tag leszek s a Kaszterton-család többi tagjaihoz hasonlóan erőmet és értelmiségemet vitákra és beszédekre fogom pazarolni, melyek semmiféle hasznot sem hozandnak az emberiségnek.

„Oh Lembourn! mily nagy áldozatot hoztam büszkeségemnek és nevemnek, midőn fényének szabadságomat és a természetbuvár élvezetes és hasznos életét feláldoztam! Ezen lánczok, melyeket háziboldogságnak neveznek, nom nekem valók, s úgy tetszik nekem, mintha már szét akarnám szakítani, még mielőtt jóformán rám vasalták volna.

„De a koczka lecsett. A grófnő kifizette atyám adósságait s Anglia leggazdagabb lordjai közé sorozott engem s ez bizonyára megérdemli, hogy életemet egy nőhöz kössem.

„Azonban én azt vélem, hogy mindent feláldoztam, mert tán a szerelem sem birt volna rá, hogy a házasság igáját nyakamra vegyem. De a pénz a lehetlent is lehetővé tette.

„Isten veled, és szánd barátodat a sors miatt, mely érte. Kaszterton Edvin.“

A grófnő összehajtotta a levelet s mondá :

— Megengedi, hogy e levelet megtartsam ?

— Szívesen, grófnő, de azon feltétellel, hogy megmondja, mire akarja használni.

— Emlékemben akarom tartani, a mi benne irva van; különösen néhány pont van e levélben, melyek méltók a meggondolásra. Megmutatom majd neki

tartalmát, ha ő maga becsülni tanulja boldogságát, s belátja, hogy meg kell elégednie a sorssal.

— Melyet ön készített számára ; — esék szavába Szidney — ezen esetben tartsa meg a levelet méltóságod ! Van benne egy vagy más pont is, mely felett kegyednek gondolkodni kell.

— Hogy érti ön azt ?

— Ugy, hogy az mindig merészség, egy másinak sorsába belekapni és fölötte határozni. — Kértem kegyedet, gondolja meg jól, mielőtt engem arra kényszerít, hogy közöljem Edvinnel ajánlatát. Kegyed nem akart intő szavaimra hallgatni, s én teljesítettem megbizását, mert kegyed nem akarta Kasztertont más feltétel alatt vagyoni bukásától megmenteni, de attól félek, hogy ön ezáltal két embert boldogtalanná tett.

A grófnő soká hallgatott. Aztán mondá :

— Legyen nyugodt, szir ; a boldogság a képzeletben fekszik, s elég könnyen megnyerhető. — Én minden esetre azon nézetben vagyok, hogy jól, igazságosan és észszerűleg cselekedtem, s úgy, hogy megfelelek érte. Ha tévedtem volna, egyedül engem érjen a büntetés !

A nagy étteremben, Hartancourtban, a vendégek mind összegyültek a „lunch“, vagy villásreggeli elköltésére.

A grófnő azonban még a kis teremben volt, hol Szidneyvel beszélgetett.

Midőn az óra ütött, a villásreggeli kezdetét jelentve, lord Kaszterton lépett be egy ifju nővel karján. A nagy termen keresztül a kis terembe vette utját.

A grófnő és Szidney egy ablakban álltak s az udvarra néztek, melyben némi változások történtek, mikről a grófnő beszélt.

Kaszterton belépett nejével, de sem Szidney, sem a grófnő nem vette őket észre, csak midőn Edvin az üdvözlő szavakat a grófnőhöz intézte. Most megfordult mind a kettő.

Szidney egy lépéssel hátrált s Elvirára tekintett, kinék első pillantása rá esett. Elvira halk felkiáltást hallatott s mélyen elpirult.

Elvira oly izgult vala, hogy nem is érté a szavakat, melyeket a grófnő hozzá intézett; — csak miután megölelte, érté meg, hogy üdvözlés volt, a mit hallott.

Edvin azonban egészen magához térítette, midőn megjegyzé:

— Tán fölösleges lenne, Lembourn urat Kaszterton ladynek bemutatni. A meglepetésből, melyet ti mind a ketten a találkozásnál éreztetek, következtetem, hogy már ismeritek egymást.

Elvira férjére tekintett. Ajkai mosolyogtak, de e mosoly fájt neki.

— Igazad van, Kaszterton, — felelé Szidney, magát Elvira előtt meghajtva, — csakugyan rövid ideje annak, hogy szerencsém volt myladyt Wiesbadenben láthatni. S valóban meglepett engem Kasz-

terton ladyban misz Bromért viszontlátni; de bármily váratlan volt is ez, az nem gátolja, hogy teljes szívemből szerencsét ne kívánjak neked választásodhoz, s remélem, mylady, hogy ön oly boldog lesz, a mint én kívánom és ön megérdemli!

Szidney tiszteletteljesen emelé ajkaihoz Elvira kezét, s aztán szívélyesen szorítá meg Edvin jobbját. Aztán kimentek a többi vendéghez, s a grófnő bemutatatta lady Kasztertont.

Edvin kissé hallgatag és kimért volt a grófnő irányában, Elvira kecses külseje valamennyit megnyeré s az urak, úgy mint a hölgyek figyelemmel voltak iránta.

Lehetetlen volt e gyermekies szép arcot látni s annak birtokosnőjét meg nem kedvelni, ámbár magaviselete és modora még korántsem birt ama biztonsággal, melyet Kasztertont ladytól joggal várhattak. De oly fiatal volt, s elnézésével voltak kis hibái iránt — legalább e pillanatban,

Kasztertont udvarias és figyelmes volt fiatal neje iránt. Ő a leglovagiasabb férj volt; de mindamellet valami idegenszerű volt egymás iránti viseletökben. Elvira mindig lesüté szemeit, ha férje hozzá szólt, s alig merte tekintetét rá emelni, ámbár ő igen ritkán nézett rá. Arczkifejezésében az érdekeltségnek egy árnya sem volt, a melegségnek egy lehellete sem modorában, semmi gyöngédség a hangban vagy a szavakban; minden udvariasság volt.

Az első nap, melyet az új házások Hartancourtban töltöttek, igen kellemesnek tetszett Elvirának.

A grófnő kegyét megnyerte, s ő volt a tárgy, melyben a rokonok udvariassága öszpontosult. Ha a hízésgés és tulzott udvariasság képes valakit boldogítani, akkor Elvira boldog lehetett, hol mindennel birt, a mit ohajtott: büszke és nemes névvel, fényes társadalmi állással és magas születésű rokonokkal, kik minden kívánható tisztelettel halmozták el.

Meg is kell vallanunk, hogy ő egészen átengedé magát ezen élvezetnek; Elvira boldognak érzé magát e napon Hartencourtban.

Edvin tartozkodása, mely hideg dérként hullott gyöngédséghez szokott szívére, most kevésbé volt érezhető, hol idegen emberektől voltak környezve.

Midőn Elvira este ismét egyedül, volt szobájában azt vélé, hogy ez volt legboldogabb napja házassága óta. Azt gondolá:

— Mégis kellemes dolog az, előkelő hölgynek lenni, s én bizonyára irigylendőleg boldog volnék, ha férjem Szidneyhez hasonló lenne! —

A szeptemberi nap fényesen es melegen süttött Hartancourtra és annak zöld környezetére, midőn Elvira felébredt. Gyermekkori szokásaihoz hiven, gyorsan felöltözött, s reggeli sétát tett.

Lement a parkba, az üde reggeli léget élvezendő.

Minden határozott cél nélkül járt ide-oda s végre egy csinos, japáni izlésben épült pavillonhoz jutott. Az ajtók nyitva voltak s Elvira belépett.

Miután a kis épületet bejárta, fölment egy csiga-

lépcsön, s egy nyolczszögletü szobába ért, mely kilátást engedett az egész környékre.

Elvira egész szivből szerette a szép tájképeket, s feltette magában, hogy azt most egész kényelemmel élvezni fogja.

Kinyitott egy ablakot s átengedé magát ama phantasztikus képzeményeknek, melyek oly könnyen támadnak, ha az ember magában van a természet szépségei közepett.

A csend, mely körülötte uralkodott, egyszerre két hang által lön félbeszakitva. Előrehajolt, látni akarván, kik lehetnek a beszélők, és ugy látszott neki, mintha a beszélők egyike Szidney lenne. Még nem érthette meg, mit mondtak. Elvira még jobban kihajolt, de a fák koronái nem engedték, hogy a parkba láthasson; most már kivehette azonban, mit beszélnek. A hang, mely Szidneyéhez hasonlított, mondá:

„— Szerelem nélküli élet oly férj oldalánál, ki alig veszi észre, mily drága gyöngyöt bir nevében, s ki soha sem lesz képes neki mást nyújtani, mint hideg udvariasságot, ez valóban szomorú jövő egy, csak tizenhétéves nő számára. —“

A beszélők gyorsan távoztak, s Elvira többé nem érthetett semmit. Kik voltak ők? És kiről beszéltek? kérdé Elvira önmagától. Lord Kaszterton volt-e az, kivel Szidney beszélt s tán ő róla? Elvira borzadt e gondolatnál s el akará azt üzni magától. Nem! Ezerszer nem! Az nem lehetett ugy — bizonyosságot kell magának szereznie. Leröpült a lép-

csön s a szobákon keresztülsietett, de senkit sem talált, egy inast kivéve, ki a szobákat takarította.

Egészen felizgatva a hallott szavak által tért vissza sétájából.

Midőn azon ajtót kinyitotta, mely a parkból az udvarba vezetett, Edvinnel találkozot, ki udvariasan eléje jött.

— Kedves Elvira, — mondá — épen téged akartalak felkresni; a grófnő aggódik miattad, hogy egyedül indultál sétálni.

Elvira elfogadta az ajánlott kart s gondolá:

— Nem, nem ő volt, a kivel Lembourn beszélt, ő azóta nem jöhetett volna fel, s nem beszélhetett a grófnővel, s még elő is jött.

Elvira kérdést akart hozzá intézni, de a bátorság hiányzott.

Lembournt csak a lunch idejében látta. Szidney hozzá közeledett.

— Ma reggel a japáni pavillon közelében véltem hangját hallani; sétát tett ön ma reggel? — kérdé Elvira.

— Nem, mylady, azt nem tettem, — felelé Szidney.

— Szir, ön nem akarja bevallani, — vágott szavába Elvira élénken, — hiszen azt is hallottam, a mit mondott!

— Valóban?

— Ismételjem azon szavakat?

— Ha szavaim oly mély benyomást tettek önre, akkor szivesen hallgatom meg.

— Ekkép hangzottak: „Szerellem nélküli élet oly férj oldalánál, ki nem képes neki mást nyújtani, mint hideg udvariasságot, szomorú jövő egy tizenhétéves nő számára.“ Nos hát csodálkozik még, hogy e szavakra emlékszem, s hogy tudni akarom, ön mondta-e e szavakat, vagy nem?

Elvira szemei rajta nyugodtak. Szidney összevonta szemöldeit, mintha fájdalmas érzés ragadta volna meg lelkét.

— Nem értem, hogy mi különöst talál ön e szavakban; de higgyen szavamnak: én ma nem valék a japáni pavillon közelében.

Elvira arcza kiderült s kezét nyujtá Szidneynek.

Szidney némán hjtá meg magát s Elvira folytató :

— Fölötte boldogtalannak érezném magam, ha ön ilyen ítéletet mondott volna az én jövőm felett.

— Isten mentsen, hogy én önnek, ha csak közvetve is, valaha fájdalmat okoznék! — mondá Szidney. — Azt nem bocsátanám meg magamnak soha.

— Köszönöm, szir, ön mégis a legjobb valameny-nyi közt, a kikkel eddig megismerkedtem.

Elvira derült mosolylyal mondá e szavakat.

Ismét boldognak érzé magát. Ugy tetszett neki, mintha valami veszélytől szabadult volna meg, melytől már házassága egész tartama alatt rettegett.

Négy hét mult el, mióta Elvira Edvin nejévé lett.

Az utazást kivéve, ezen egész időt Hartancourtban tölté.

Az első napokban valamennyien tulhalmozták udvariassággal, s mindenkép kedveztek neki; de ez nem tartott sokáig, mert alig tudta meg lady D—, mrs. K. és lady X., hogy ifju rokonuk egyszerű polgárleány volt, azonnal felfödözték, hogy nem is bir ama finom modorral és tapintattal, melyet joggal lehet tőle követelni.

Elvira most mindenféle éles megjegyzések tárgyává lön. Ezek ugyan lekötelező és udvarias hangon mondtak ki, de mégis úgy, hogy sértők legyenek.

Azonban Edvin jelenlétében nem merték azt tenni, de ő majd egész nap vadászott, s így elég alkalom volt Elvirát nevelni.

Hanem e három hölgy nem elégedett meg azzal, hogy Elvirának naponta leczkéket tartottak az illem a finom modor és tapintatról, de mindenki előtt, a ki csak hallani akarta, megszólták őt polgáris, egyszerű szokásai miatt.

Különösen szigoru volt ezekben lady D. Minek bizonyára az volt oka, hogy leányának egy sovány, sápadt, finom nevelésü angol nő diszpendányának, Edvint szerette volna megkeríteni.

Lady D. így szokott Elvirát illetőleg nyilatkozni:

— Azonnal észrevehető, hogy ő nem nagy családból való; csak leányom mellett kell őt látni, s azonnal szembeszökik a különbség egy nemes hölgy és egy polgárleány közt. Különös szeszély az lord Kasztertontól, hogy ő egy külföldit, s még hozzá ily

ceskély születésűt vett nőül! Engem kissé geniroz ezen rokonság.

Ha Edvin nem vadászott volna annyit, akkor a jó nénikék kénytelenek lettek volna bírálataikat maguknak megtartani, s az egész, Hartancourtban jelenlevő rokonság is úgy viselte volna magát Elvira irányában, a mint Kaszterton jelenlétében tenniök kellett.

Most ellenben érezhető módon kellett Elvirának tapasztalnia, mily nagy megtiszteltetésnek tekintik azt, hogy velök rokonságba jutott.

Briszier grófnő volt az egyetlen, ki elejétől fogva mindig egyenlő maradt; de modora általán véve büszke és parancsoló volt, s így nem tartozott ama koros nők közé, kikhez egy tapasztalatlan fiatal lény szeretettel és bizalommal folyamodik, hogy némi jó tanácsot kapjon.

A grófnő fölényt gyakorolt. Azt érezték, hogy uralkodni vágyik, de azt is, hogy igazságos s ment mindazon nyomorult kicsinyességtől, mely a foglalkozás nélküli hölgyek kitünő tulajdona, kiknél a pletykázás, a botrányok és embertársaik bírálata, képezi gondolataik és beszélgetéseik főtárgyát.

Elvira nagyon jól belátta, hogy a grófnő jó indulattal viseltetik iránta; de azt is belátta, hogy tán nem értené meg, ha hozzá fordulna s előhozná mindazon apró, de mégis fájó szurásokat, melyekkel folytonosan érintették.

Észrevette-e a grófnő, hogy rokonai magukra vállalták Elvira nevelését, azt nem lehet meghatározni, mert ő soha sem szólt se ellene, se mellette.

A grófnő különben is nagyon el volt foglalva a Kaszterton-féle ügyek rendezésével, mert Edvin egy hónap múlva átveendi azokat.

Midőn Edvin beleegyezett kívánságába, s kinyilatkoztatá, hogy meg fog nőszülni, a grófnő azonnal kiváltotta a két elzálogosított uradalmat s nagy pénzösszeget adott rendelkezésére, de még a többit is rendbe kellett hozni, a kisebb jószágokat felszabadítani, azokat visszavásárolni, melyek eladattak, úgy mint azt is elintézni, hogy Edvin a grófnő halála után egész vagyónának egyedüli örököse legyen.

A boldogság és öröm, melyeket Elvira eleintén Hartancourtban érezett, lassankint elsápadt további ott időzése alatt.

Edvin folytonos távolléte, hideg udvariassága és a folytonos megjegyzések polgáris modorát illetőleg, mélyebb sebeket ejtettek szívéen, mint valaki sejtette volna.

A derült, vidám gyermekből, mert mint olyan lepott férje rokonai körébe, örvendve kis diadalainak, s azon szerencsét élvezve, hogy fényes névvel bír sat., Elvira lassankint hallgatag, tartozkodó és félénk nő lett.

Többé nem merte magát semmi irányban átengedni érzelmeinek, vagy a legcsekélyebb dologban a pillanat ötlete szerint cselekedni, mert mindig attól félt, hogy hallania kellend:

— Édesem, nem illik Kaszterton ladyhez, hogy ezt, vagy azt tegye.

Ezen mehev embereknek sikerült Elvira külse-

jére a büszkeség és buskomorság bélyegét nyomni, mi viseletét természetlenné tette.

A változás oly szembetünő volt, hogy Edvinnek is észre kellett volna vennie, de úgy látszott, hogy nem figyelt rá, s a grófnő is úgy tett, mintha nem venné észre, hogy a fesztelen, derült lényből, csendes a magányt kereső ábrándozó lett.

Hanem mégis volt egy, ki irányában Elvira nem változott meg. Ez Szidney volt.

Gyöngéd, okos fivérként állt mellette, mérsékletre inté őt, ha boszankodásában azokat rendre akarát utasítani, kik megjegyzéseikkel gyötörték, s visszatartoztatá őt, ha a grófnőnek panaszzkodni akart.

Arra tanította Elvirát, hogy vigyázzon magára, s úgy tegyen, mintha mitsem venne észre, ha társaságban van, — a helyett, hogy sértett büszkeséget mutasson.

Szidney ismerte a világot, melyben Elvirának élnie kellett, s belátta, mily nagy szerencsétlenség az számára, ha ellenségeket szerez magának.

Ő tudta, hogy azzal legkönnyebb a bírálókat lefegyverezni, ha nem boszankodunk megjegyzéseik miatt, s megmutatta Elvirának, mily szükséges az, hogy boszankodását fékezze, őszinteségét korlátolja s igyekezzék az angol büszkeséget magáévá tenni.

E tanulás gyötrő volt az ifju nő számára, de Szidney szükségesnek tartá azt.

Megismerteté Elvirát, a mennyire lehetett, mindazokkal, a miket tőle követelhetnek, és segíté őt, míg ahhoz szokni igyekezett, hogy egészen más jellemet

mutasson a világ előtt, mint az, a melylyel valóban bir.

Szidney igaz barátja volt Elvirának, és valódi támasza, a nélkül, hogy köztük valaha Kasztertonról szó lett volna.

Szeptember vége felé volt. Edvin az utolsó hetet nem a vadászaton, hanem két ügyvéddel tölté el.

Október elsejére volt az elutazás Hartancourtból elhatározva.

Elvira három kinzó szelleme a többivel utazott el egyszerre. Egyedül Szidney maradt hátra. Ugy látszott, mintha neheze ésnék a grófnő házából bucsut venni.

Elvira az egész napot szobáiban töltötte volt, midőn a grófnő hét óra tájban hozzá jött s nyájasan mondá: — Most, édes gyermekem, készen vagyunk dolgainkkal, s azért jöttem, hogy veled ebéd előtt még egy óráig csevegjek.

A grófnő megérinté Elvira állát, s fölemelé fejét.

— Mit, lady Kaszterton, tán bizony sir? Történt-e valami, a mi neked but okoz?

Elvira elpirult és hallgatott:

A grófnő folytató:

— Nem akarod velem közölni bánatodat, s tán igazad van. Én nem igen illem ily fiatal gyermek bizalmasának; hanem tanácsot akarok neked adni.

— Ne sirj soha sem férjed előtt. Edvinhez hasonló férfiak iszonyodnak a könyektől. Két nap mulva elutaztok innen s aztán teljesítened kell, a mit magadra vállal tál: képviselni fogod egy főrangú büszke

férfit nevet. Hadd tapasztaljam, édes leányom, hogy te méltó módon fogod e feladatot teljesíteni. Kaszterton legelőször önuralkodást és nemes magaviseletet fog nejtől követelni.

— Oh, — szolt közbe Elvira, ki világosabban érte mint valaha, mennyi hiányzik boldogságához, — én attól tartok, hogy Edvin mindent fog követelni s nem fog semmit viszonzni.

— Hiszen nevet és azzal becsületét és tekintélyét adta neked! Nem érte te azt, hogy oly kincs sok áldozatot kíván azon nőtől, kinek birtokában van?

— Tehát az ön hazájában, édes nagynéném, a férj nem szereti nejt? — viszonzá Elvira könnyelt szemmel.

— Ha szereti, hálás legyen érte, ha nem szereti, úgy kell tonnie, mintha szerelme hiányát észre sem venné. Egy büszke nő, ki tudja, mivel tartozik önmagának, nem emel panaszt nemteljesült reményei miatt. Ha a sorsnak ura megtagadta tőle azon boldogságot, hogy szerettség, akkor ez oly felfödözés, melyet egyedül ő és az Isten tud. A bu és könyök még soha sem melegíték fel egy férfi szivét sem.

Ha te egyszer azt födöznéd fel, hogy férjed nem szeret, akkor úgy tekintsd ezt, mint olyan dolgot, melyen nem lehet változtatni, s elégedjél meg azzal, hogy családi becsületének őrzője légy. Soha se feledd el, hogy számot kell adnod ezen névről, melyet viselsz. Légy kellemes, de soha sem gyöngéd, légy kecses társalgónő a házban és méltó képviselője a világ előtt, de kiméld meg minden érzélgéstől. Ha a férj nem szereti,

mejét, akkor terhére van szeretetének mind en nyilatkozata a nő részéről. Ha nála a szerelem hiányzik, szükséges, hogy a nő elég okos legyen arra törekedni, hogy nélkülözhetlenné tegye magát jóllétéhez s beleéli magát szokásaiba. Ily módon építi fel a házi béke és jóllét imoláját azon alapon, melyre a szerelem a boldogság és üdv trónját állította volna, s ő nem munkálkodik hiában, hanem kárpótlást szerez magának, mely vigasztalni fogja azért, a mit soha sem birt.

Elvira kezére támasztá homlokát. Elméje felfogta, de szive nem akará megérteni, mit a grófnő mondott.

— Miért beszél ő így velem? — kérde magától Elvira szorult szivvel, midőn a grófnő elhallgatott, és suttogá:

— Azért mondja nekem mindezt, édes nagyném, hogy jövendő sorsomra előkészítsen?

— Milyen sors vár rád, azt nem tudom sem én, sem te; hanem csak oda akartam gondolataidat vezetni, hogy ha bármennyire csalódtunk is reményeinkben, azon kell igyekeznünk, hogy sorsunkkal kibéküljünk.

A házasság nagy koczkajáték; kezdetén soha sem lehet tudni, ki fog nyerni. Láttam oly házasságokat, kik frigyök első éveiben tulboldogok voltak s az örülésig szerették egymást. Néhány év — s oly lényekké változtak, kik egy nyomasztó láncz terhe alatt sohajtozva görnyedtek, s egyedül azt ohajtották, hogy egymástól szabaduljanak, s láttam ismét másokat, kik

eleintén hidegek voltak egymás iránt, de néhány év múlva oly bensőleg egyesítve, és oly boldogak voltak, a milyenek halandó emberek csak lehetnek.

Minden attól függ, hogy az ember helyesen tudja felfogni állását, s viseletében azon szabályt kövesse: hogy „a házasok soha se váljanak egymásnak terhére.“ Ha férjed élvezetek miatt a háztól távozik, te otthonn maradsz. de úgy bánjál vele, midőn visszatér, mintha nem vetted volna észre távollétét. Gondtalan arcot mutass a világnak, úgy, hogy társadalmi állásodat fenntarthatd s ne engedd, hogy mások magánviszonyaidba tekinthessenek.

A mi a házasok közt történik, arról sejtelmese legyen egy harmadiknak. És most mindent elmondtam, a mit e tárgyról mondani lehet.

Erkölcsei előadásokat tartani, soha sem volt gyengém, s ne is tekintsd azt másnak, a mit mondtam, csupán egyszerű házassági bölcsesletnek, melylyel minden nőnek meg kell ismerkednie, ki magasabb társadalmi állást foglal el. — Az óra hétre mutat, az ebéd vár, jer, menjünk hát!

Elvira követé a grófnőt.

Az egyedüli hatás, melyet szavai Elvirára gyakoroltak, azon féktelen vágy volt, hogy arról meggyőződhessek, mennyire szereti őt Edvin.

Rettegve gondolt arra, hogy Szidneytól el kellene válnia, s egész életét Edvinnel töltenie, a nélkül, hogy tudná, milyen érzelmeket táplál irán ta.

E szerint elhatározá, hogy bizonyosságot fog magának szerezni. Így nem mehet az tovább, mint eddig.

Le kell rántania a leplet, mely az igazat eltakarja, hogy egyenest szembeszállhason vele.

A kísérlet, az események folyamát meggyorsítani, mindig kockáztatott, s ritkán hoz egyebet szerencsétlenségnél.

Az ebéd alatt Szidney és Kaszterton tanulói idejére ment át a társalgás. Ez mulattatá Edvint. Élénk lett, s nemsokára azon időre tértek át, midőn Edvin először utazott külföldre.

— Oh mily szép idő volt az! — kiáltá, — midőn szabadon és boldogan, bizonyos czél nélkül bolyongtam, egyedül szeszélyemet követve, s ott pihelve, a hol buvárkodási vágyam tápot lelt, avagy ha kiállításom volt valami érdekes kalandra. — Fél-élteemet adnám oda, ha még egyszer átélhetném ezen éveket, de azok eltűntek, s nem térnek vissza soha többé!

— Miért nem? — kérde Elvira.

Edvin megfordítá fejét s hidegen szemlélte őt.

— Ha az ember megnősül, lemond bolyongó életmódjáról; ha szegény nemesből gazdag nagyurrá változik, akkor kötelemeket vállal magára, melyek azon földgöröngyhöz kötik, mit „hazának“ neveznek, s e két tekintetben az ember elvesztette szabadságát.

— És Edvin sajnálja ezen veszteséget? — kérde Elvira, lángoló arczczal.

— Én mindent sajnálok, a mit valaha vesztettem, — felelé Edvin.

Elvira szemei szikráztak. Már kinyitá ajkait, hogy valamit szóljon, de Szidney meggátolá őt, Edvinhez szólván :

— A vesztéséről eszembe jut : tudod-e már, hogy Izabellámat elvesztettem ?

A grófnő most a szép állatról kezdett beszélni, és Szidney ugy vezeté a társalgást, hogy Elvirának többé nem volt alkalma az előbbi tárgyat újra felvenni.

Midőn eleget beszéltek a holt lóról, a grófnő Elvirához fordult, mondván :

— Én egy kitünőn ügyes, csinos leányt ismerek, ki egy hercegnőnél mint komorna szolgált, s neked akarom ajánlani. A svéd leány már koros arra, hogy a komorna helyét betölthetné, azt hagy már pihenni. — Ő dajkád volt gyermekkorod óta, nemde ?

— Igen, és épen azért fölötte fájna nekem, ha tőle el kellene válnom, — felelé Elvira.

— Azt természetesnek találom, s nem is kívánom tőled ; csak annyit ohajtok, hogy fiatal komornát fogadj, s az öregebbet minden gond nélkül hagyj élvezni öreg napjait házában. A Kaszterton-család mindig gondoskodni szokott régi hű cselédjeiről.

A grófnő felkelt az asztaltól. Elvira követé példáját.

Edvin és Szidney ülve marad, régi angol szokás szerint. Midőn Elvira a grófnővel a kis kabinetbe lépett, az utóbbi mondá, hogy kissé rosszul érzi magát. Elvira rábeszélte, hogy feküdjék le.

A grófnő vissza is vonult hálószobájába, s El-

vira ezután az olvasó-szobába akart menni, valami érdekes könyvet keresendő.

De alig hagyá el a grófnő a szobát, midőn Elvira, — az olvasó-szoba helyett a nagy terembe ment. mely az étterem mellett volt.

Elhatározta magában, hogy meghallgatja, mit beszélget Edvin Szidneyvel. Tán róla fognak beszélni s így megtudja azon dolgot, mely most lelkét kizárólag foglalkoztatá és gyötré.

Nesztelenül huzódott az ajtóhoz, mely az étterembe vezetett. Ez egészen ki vala világítva, de azon teremben, hol Elvira volt, tökéletes sötétség uralkodott.

— Te nem jól fogod fel a grófnő cselekvéseit, — hallá Szidneyt mondani, — s ha nem is találod ízlésed szerintnek, de annyira nem szabad menned, hogy őt nemtelen indokokkal vádolnád, mintha egyedül Murville grófnő iránti gyűlölete által ragadtatta volna el magát, mivel az anyád rokona. Ő bizonyára nem oly kicsinyeskedő.

Emlékezzél arra, hogy egész életében hű maradt azon érzelemhez, mely őt atyádhhoz kötötte. A nő, ki úgy szeretett, semmi esetre sem engedi, hogy ily okatlan és nevetséges boszankodás uralkodjék rajta. A benyomás, melyet szabálytalan életed rá gyakorolt, felvilágosíthatott volna az iránt, hogy csak egy célja volt, — boldogságod.

— Hálátlan lennék, ha mást állítanék, — felele Edvin, — hanem daczára ennek, mégis fölötte téve-

dett. A boldogság és én, örökre el vagyunk választva gondoskodása által.

— Hogyan beszélhetsz így, Kaszterton! — kiáltá Szidney. — Tőled, ki oly szép, kedves és gazdag tehetségekkel megajándékozott gyermeket bir nőül, vétek az ilyen beszéd. S nem is lehetséges, hogy valaki oly nő mellett, mint lady Kaszterton, boldogtalannak érezze magát. Előbb-utóbb kénytelen lesz őt szeretni.

— Mit, én? — esék szavába Edvin gunyosan. — Azt nem fogom tenni. Legforróbb ohajtásom most is az, vajha ezen köteléket szétszakithatnám, mely hozzá lánczol. Nem akarom tagadni, hogy szép. Nekem is úgy tetszett, midőn őt először láttam; ha kedves-e, azt addig nem vehettem észre; gazdagon van-e megáldva tehetségekkel, az olyan valami, mit felfödni soha sem lesz se időm, se kedvem. Ő az én számomra csak ama láncz, mely Kasztertont azon vagyonnal egyesítette, mely nélkül lordnak lenni ép oly nyomasztó, mint nevetséges teher. Szeretni nem tudom őt, hanem arról meg lehetsz győződve, hogy ha egyszer büszkeségből rá szántam magam, életemet e nővel tölteni, önmagamnak azon ígéretet is tettem, vele mindazon lovagiassággal bánni, melyet tőlem joggal követelhet. De ha ezen teher fölötte nyomasztó leendő, aztán. . .

— Oh, Edvin, mily keserűn bánom most, hogy én nem szólhattam bele házassági tervedbe! Gyötrő azon gondolat számomra, hogy én valék oka, mi által te sorsodat az övéhez kötted; ily módon, habár akaratlanul is, részes vagyok abban, hogy őt oly szo-

moru sors érte. Oly férj mellet élni, kit szeret, s ki szerelmét nem viszonozza, igen keserű lehet.

— Soha se busulj rajta, barátom, ő engem ép oly kevésbé szeret, mint én őt.

— Gazdag, szép és fiatal leány nem megy férjhez, ha nem szeret.

— Néha mégis megtörténik az. — Nőm azért választott engem, mert előkelő hölgy akart lenni. Ha én öreg, rút és undorító lennék, az mit sem tett volna, csak lord legyek. — E szerint nem tehetünk egymásnak szemrehányást. Bromér Elvira, egy másodrendű kereskedő leánya, azért ment nőül lord Kaszterton Edvinhez, hogy előkelő lady legyen, — én azért vettem nőül e nagyravágyó leányt, hogy nagynéném parancsát teljesítem. —

Most azt kérdem, valóban hiszed-e, hogy oly leány, ki hiuságból egész életre frigyet köt, képes a szerelem hiányát érezni? — Nem, ép oly kevésbé, mint a hogy te érzed a gyilkolás élvezetének hiányát. Ha én ama mindennapi kedélyek egyike lennék, kik otthon a házi körben jól érzik magukat, akkor együtt-létünk tűrhető alakot öltene; de így az sem képzelhető, mert az oly teher, melynek súlya alatt hurczolom tovább életemet.

— Ez esetben hát nem fogod megkísérni házasságod feloldását?

— Ugy látszik, barátom, te már nem ismered jellememet. E házasság általam soha sem fog feloldatni. Hiszen akkor egész házasságom csak szemfényvesztés lenne, mi által a grófnő gazdagságát elsajátítani

megkisértettem volna! Nem, ő kényszerített arra, s én elég becsületes ember vagyok, és elég büszke is, hogy előtte és a világ előtt a boldog férj szerepét játszszam. Házassági viszonyaim valódi állását sem neki, sem másnak nem kell tudnia.

Azonkívül remélem, ámbár nőm nem ismeri a öbb rangu körök szokásait, hogy ő mégis tisztelni fogja azon nevet, mely után törekedett. Ez az egyetlen, a mit tőle követelek.

— De ha épen ez az egyetlen fölötte nehéz len-d? — ellenveté Szidney. — Ha ő a szerelem boldog-ságát nélkülözi, igen könnyen megbocsátható, ha ezen tiszteletéről megfélekedzik, hogy azon üdvöt elérhesse, melyet te tőle megtagadsz. Mások örömet fogják pazarolni amaz érzelmeket e szép nőre, melyeket te tőle elvonsz.

— Megfélekedezel arról, hogy az, ki gögből megy férjhez, aligha birhat gyöngéd szívvvel. Csillogni és másokat elhomályosítani — ez az ő vágya. Ha mindazon előnyök birtokában van, melyek által e vágyát kielégítheti, akkor, nem gondolván a szív igényeivel — boldognak érzeni magát. Néhány év alatt tán any nyira viszi, hogy polgárias modorát leteszi, és azt ten-di magáévá, melyet társadalmi állása igényel. Ak-kor ünnepelve lesz a társadalmi életben, s élvezheti mindazon előnyöket, melyekért feláldozta magát.

— Ép oly igazságtalanul ítélsz fölötte, mint egy fél órával a grófnő fölött itéltél. Lady Kaszterton me-legebb szívvvel bir, mint a nők legnagyobb része.

— E szerint te erővel azt állítod, hogy Elvira

engem szerelemből választott? Ezen esetben hajlama nagyon hirtelen támadt, mert mindössze csak háromszor láttuk egymást, midőn kezét megkértem.

— Hát akkor tán előbb látott téged, s külsőd megnyerte tetszését; mert ha csupán a név miatt választott volna, akkor miért utasított vissza, midőn én kértem meg kezét? — jegyzé meg Szidney szilárd hangon.

— Te kérted meg Elvira kezét? — kiáltá Edvin.

— Igen, de ő visszautasította ajánlatomat.

Szünet állt be.

Edvin egy idő múlva félbeszakítá azt.

— S miért tetted azt? — kérdé.

— Mert szerettem. És most Kaszterton, midőn azt bevallottam, be kell látnod, hogy hatalmasabb indok köti őt hozzád, mint hiúság és gög. Tökéletesen meg vagyok győződve arról, hogy Elvira téged szeret, s azon titkos aggály gyötri lelkét, hogy te nem szereted.

— Csalódszol, ő csak szerepet játszik, — vágott szavába Edvin. — De feltéve, hogy igaz volna is, mit tenne az! Én még sem fogom őt soha szeretni.

— Edvin, vigyázz szavaidra! S emlékezzél rá: soha sem szerette egy szép, fiatal nő férjét hiába, előbb-utóbb mégis hatalmába keríti szívét.

— Meglehet, de nálam soha sem fog az történni; és most végezzük be beszédünket. Teljes szivemből sajnálom, hogy azon leány, kit te szerettél, nőm lett, s hogy én így elraboltam boldogságodat.

A székeket hátratolták. és e pillanatban egy inas lépett be, ki mylordnak jelenté, hogy az öreg grófnő kéreti, látogassa őt meg, mert beszélni ohajt vele.

Erre Kaszterton a sötét terembe lépett, s midőn a grófnőhöz ment, szorosan Elvira mellett haladt el.

Csendesen, nesztelenül, mint egy szellem, vonult vissza szobájába.

Másnap reggel Edvin épen öltözékével foglalkozott, midőn egy levelkét hoztak neki myladytól.

Kissé csodálkozva, hogy neje most ír neki, miután tudja, hogy félórával a lunch előtt hozzá szokott menni, bontá fel a levelet, s átfutá a sorokat.

„Mylord, — írta Elvira, — kérem önt, legyen oly udvarias, s látogasson meg, miután e sorokat olvasta. Közölnöm kell önnel valamit, mietőtt a grófnővel találkozunk. Elvira.“

Edvin szemlélte az irást, zsebébe dugta a levelet s gondolá:

— Mit közölhet ő velem? Bizonyára valami csekélységet, mi azonban fontos az ő szemeiben.

Néhány percz múlva Edvin neje szobájába lépett.

— Bocsássa meg mylord, hogy önt idefárasztottam, — mendá Elvira, ki azzai foglalkozott, hogy az ékszereket tokjaikba visszahelyezze; — hanem fölötto

szükséges, hogy egymással nyíltan értekezünk, miután nagynénje házát elhagyjuk.

Elvira oda vont egy támlányt Edvin számára, ki azon csodálkozott, hogy őt mylordnak nevezi.

+ — Higyje el, én igen örömet jöttem felszólítására, — bizonyítá Edvin udvariasan. — Egy szép fiatal nő meghívását mindig szívesen fogadjuk.

— Esedezem, ne pazaroljon annyi udvarias, érzéki frázisokat rám, — vágott szavába Elvira. — Az, a mit én mondani fogok önnek, fölötte ellenkezni fog szavaival. — Az igazság hangján akarok önnel szólni.

— Ez merész vállalat, — vélé Edvin.

— De én valamit merészelttem, a mi veszélyesebb volt, — mondá Elvira sajtáságos mosolylyal. — De ez nem tartozik ide. Elutazásunkról akarok szólni. Ön Kasztertonba akar menni, nemde?

— Igen; azt hittem, hogy mi ott néhány hóig időzni fogunk.

— Mi, mylord? Tehát ön igazi házasságnak akará frigyünket tekinteni?

— Hiszen csak nem tekinthettem másnak, mint a mi valóban, — felelé Edvin, növekvő csodálkozással tekintve Elvirára.

— Ön téved, mylord. Frigyünk nem az, a minek látszik, — mert mi nem vagyunk házasok, hanem csak egy pár egyén, kik világi számításból sorsukat egymáshoz kötötték.

Ön azért, hogy nagynénje ohajtását teljesítse, én azért, hogy előkelő nevet kapjak. Ez utóbbit kivéve semmi közösség sincs köztünk, azon kívül ut-

jaink elválnak, s kegyetlen kényszerűség lenne az mind a két részről, ha együtt kellene élnünk.

Szándokom, önnek azon ajánlatot tenni, hogy én visszautazom Svédországba, atyámat meglátogatni, ki, a mint egy ma érkezett levélből látom, nagyon beteg lehet. — Ön Kasztertonba utazik, vagy a hová tetszik, s a jövő évben ismét találkozunk augusztus végén Londonban, hol, nagynénje ohajtása szerint, egy hónapot töltünk s szerepeinket mint nő és férj tovább játszszuk.

— Szivének ohajtása ez? — kérdé Edvin.

— Igen, mert különben nem hoztam volna elő.

— Hát oka?

— Mylord, az sokkal közelebb fekszik, mintsem hogy körülményesebben kellene róla szólani. Én nevet kaptam, s ön nőt, avagy helyesebben mondva, eszközt, mely által vagyonhoz jutott. Az által nem nyerhetünk semmit, ha együtt élünk, de elveszithetünk mindent. Én lelkiismeretem szerint tiszteletben fogom tartani a nevet, melyet ön rám bízott, s ön ismét birni fogja Kaszterton ladyt, ha szüksége lesz rá a nagyvilágban; de mint már mondám, kegyetlenség lenne, ha kényszerítve lennénk egymás mellett tengődni s egymás életét elkeseríteni, mely nyomasztó suly volna ránk nézve. Így ellenben ön szabad leend, s utazhatik az egész világban, átengedheti magát szeszélyeinek, míg én kedves hazámban, vagy a hol épen kedvem lesz, fogok tartozkodni.

Edvin sokáig hallgatott. Összevont szemöldei és összaszorított ajkai világosan mutatták, hogy Elvira

szavai férfibüszkeségét megsértették. Szüksége volt néhány pillanatra, hogy a felindulást legyőzhesse, nehogy oly szavakat ejtsen ki, melyeket higgadt vérrel nagyon megbánt volna.

Elvira látta, hogy bizton talált, s kénytelenek vagyunk bevallani, habár sajnálattal, ő bizonyos örömet érzett e pillanatban.

— Feleletét várom, mylord, — jegyzé meg, midőn Edvin folyvást hallgatott.

— Feleletem nem lehet más, mint az: hogy teljesíteni fogom ohajtását.

Elvira keze e pillanatban sulyosan nyugodott az ékszer tokján. Azt remélte, hogy Edvin nem fog beleegyezni ajánlatába, s maga az Isten tudja, tette-e volna azt, ha előre tudja, hogy elfogadtatik.

— Akkor csak az a teendőm, hogy önnek visszaadjam ezen ékszereket, — kezdé ismét. — Addig diszitettek engem, míg neje szerepét játszottam, de sohasem lehetnek az enyéim, én soha sem fogom tulajdonomnak tekinteni.

Ezzel a piros maroquintokokra mutatott, aztán folytatá:

— Én nem fogadhatok el öntől semmi ajándékot, s ezért teszek így amaz okmánynyal is, mely lady Kaszterton számára a nászajándékot biztosítja, mit ön neki ajándékozott.

Elvira kivett egy iratot, melyet ezer darabra tépett s hozzátevé:

— Udvariasságát becsülni tudom, mylord, s arra mindig emlékezni fogok; hanem ez az egész, a mit

elfogadhatok, s elfogadni akarok. Most még egyet kell hozzátennem: a villásreggelineél én adom tudtára a grófnőnek, hogy atyám betegsége engem Svédországba hí. Ő elutazásomból nem fogja sejteni a valódi viszonyt, mely köztünk létezik.

A mennyire lehet, én tekintetbe veszem a világ ítéletét, s ön mindig számolhat rám, ha lady Kaszterton jelenléte szükséges lesz, annak elhárítására, hogy valami árnyat vessenek önre; most nem tartoztatom önt tovább.

— És én, mylady, nem akarok tovább terhére lenni, — mondá Edvin felkelve. — Szerencsét kívánok önnek, hogy képes volt úgy cselekedni, a mint cselekedett. Arra nagy elszántság és higgadtság kell. Ezen tulajdonok birtokosnője nem szükségel támaszt oldala mellett, de tán azon figyelmeztetést igen, hogy maradjon más férfiak iránt is így, minden gyöngéd érzelem nélkül. Ha valaki, úgy mint ön, fényes név után törekedett, s annak feláldozta a nőt, akkor nagyon lehetséges, hogy jövőben a nevet feláldozza a női gyengeségnek. Ön sokkal büszkébb, mintsem hogy a bizalmat megcsalná, melyet ön iránt tanusítok, ha beleegyezem, hogy elválva éljünk.

Elvira halvány volt. Edvin elbocsátá kezét s megfordult, a szobát elhagyandó.

De e pillanatban kitárult az ajtó és Lotta rohant be. Nem figyelve a lord jelenlétére, Elvirához sietett, feketeszélű levelet nyujtván át neki.

— Itt van egy gyászlevél Svédországból. — Az Istenért, olvasd el!

Elvira keze remegett, midőn a levelet átvette. Felszakította a borítékot. Midőn egy pillantást vetett tartalmára, áthatólag felsikoltott s hátrahanyatlott.

Edvin oda ugrott s felfogta őt.

— Oh Istenem, atyám meghalt! — kiáltá Elvira.

— Ő mégis oly szívvvel bír, mely tud szeretni, — gondolá Edvin, s lehajolt föléje; de Elvira gyorsan felkelt, félretolta karját, s elhagyá a szobát.

* * *

Ama kisebb gőzhajók egyike, melyek Stockholm tekervényes öbleiből kiindulnak, épen kikötött egy csendes helyen, lerakván az utasokat és szállitmányát, midőn egy nagy gőzös Schonenból elhaladt mellette.

Egy ur, a schoneni gőzös fődélzetén, szemeivel kíséré a csolnakot, mely a kiszállt utasokkal a parthoz sietett. Ezután egy nőhöz fordult, ki egészen közelében állt, s mondá:

— Legyen olyan szíves nekem megmondani, mi-féle gyönyörű jószág az amott?

Egy pompás urilakra mutatott, mely felé a csolnak tartott.

— Az 'limaszjő, — viszonzá a kérdett.

— És Stangenszkjöld ezredes tulajdona?

— Volt, — viszonzá a hölgy oly nyájasan, mely elárulá, mennyire örvend annak, hogy alkalma van beszélni.

— Az ezredes eladta a birtokot, midőn ipja halálának híre érkezett. A gyártulajdonos, Harlen úr, a

külföldön halt meg. Nem lehet rajta csodálkozni, hogy az ezredes meg akart szabadulni oly helytől, hol majd valamennyi gyermeke elhalt. Igen, Timaszjő valóban gyászos lakhely volt a család számára.

— Ki birja most? — kérdé az ur tovább.

— Lady Kaszterton, vagy grófnő. Atyjától, Bromér Aron úrtól örökölte, az ismeretes uzsorástól, ki igen sok pénzt hagyott hátra. Bromér kevéssel halála előtt vette meg ezen birtokot, melyet joggal uradalomnak lehet nevezni, mert 500,000 ezüst tallért fizetett érte, Bizony jó üzlet ez az uzsorásféle. —

Az ezredes azonban egy kis birtokot megtartott magának, melynek Szkogof neve; azelőtt Timaszjöhöz tartozott ez is, de most elváltatták attól.

Miért tartotta meg az ezredes épen azt, senki sem foghatja meg, mert az se nem különös jó, se nem szép, sőt ellenben igen kietlen, elhagyatott hely.

— Hogy is hívják Timaszjő tulajdonosnőjét? — ismétlé az úr, egy középkoru férfi, katonás külsővel.

— Kasztertonnak hívják. Két évvel azelőtt ment nőül egy angol lordhoz. — Én nagyon jól ismerem őt, mert nálam, Altorpban, mi Timaszjő közvetlen közelében van, neveltetett. Midőn atyja hozzám hozta, alig tudott olvasni, s midőn növeldémet elhagyta, oly mivelte leány volt, s alig ment a külföldre, midőn azon angol gróf, vagy lord, a mint Angliában nevezik, kezét megkérte. Azonban furcsa ez az egész házasság. A leány mást szeretett, ki nem volt oly előkelő, de atyja rábeszélte, hogy menjen a lordhoz. Hat hónapi együttlétök után felfödözte, hogy férje elmebe teg, s el

kellett tőle válnia. Midőn ide érkezett Svédországba, atyja halálának híre várta őt. Télen át itt maradt, mély gyászba merülve. Tavaszkor ismét a külföldre utazott, örült férje után nézendő, a mint mondták. Egy egész évig maradt el, s csak nem rég tért vissza Svédországba, a mint hallom.

Távolléte alatt egészen átalakították a régi kastélyt, úgy, hogy most alig lehet rá ismerni. Egészen meg van újítva s divatosan berendezve, s úgy néz ki, mintha egészen új lenne. Úgy gondolom, hogy az úrnő most Timaszjőben van, ámbár bizonynyal nem mondhatom, mert néhány hetet rokonaimnál töltöttem Schonenben.

Brogré prépostné, mert ő volt az, lélegzetet vett, s hallgatója, ki bizonyára fölötte kíváncsi ember volt, felhasználta az alkalmat, hogy új kérdést tegyen.

— Több gyermeke is volt Bromérnak, vagy csak Kaszterton grófnő?

— Nem, több nem volt neki, azt bizonynyal tudom. Ő soha sem volt nős, a grófnő sem volt törvényes gyermeke, hanem törvényesítettette s nevét rá ruházta. A mi engem illet, én mindig azt gondoltam, hogy bizony megesküdhetnék az anyjával, mert az pompás nő volt, csinos, derék és munkás, hanem daczára ennek, soha sem lett neje.

— Ismeri ön az anyját? — kérde az úr, igen sajtáságos kifejezéssel tekintvén a prépostnéra.

— Úgy mint magamat. Nevem Brogré, férjem prépost volt, s özvegykoromban leánynöveldét nyitottam.

Kaszterton grófnő volt az első növendék, ki hozzám jött. Midőn Bromér ur leányát nekem átadta, dajkája is vele jött, kit Bromér Lottának nevezte.

Lotta leányasszony az egész idő alatt, míg a grófnő nálam volt, szintén ott időzött, s érte is fizetett Bromér úr. Könnyen kitaláltam a valódi viszonyt, mely e három közt létezett, tudniillik, hogy a dajka a gyermeknek anyja. S a menyire lehetett megkísérettetem Bromérra hatni; de mit sem használt.

Azt az egyet roszallom a kedves grófnőben, hogy anyjának, Lotta leányasszonynak, megengedi, hogy házánál mint cseléd tartozkodjék. Ő ugyan még fiatal személy, legfeljebb 40—43 éves, de a grófnő azért mégis gondoskodhatott volna arról, hogy Lottának saját otthonja legyen, s ne foglalja el leánya házában egy elsőrendü cseléd helyét.

— Az annyit tesz, hogy Lotta még mindig a grófnőnél van?

— Igen, úgy van. Ő ugyszólván a háztartás vezetője, melyet saját akarata szerint rendez be. A grófnő csak egyszer vált el tőle, tudniillik akkor, midőn a mult évben angol komornája kíséretében a külföldre utazott. Lotta bizonyára azért nem ment vele, hogy felügyeljen a munkára Timaszjőben, s gondja legyen arra, hogy a grófnő mindent rendben találjon, ha visszajön.

— Ön, asszonyom, ki annyi évekig ismerte a grófnőt, bizonyára annak kedélyét és jellemét is ismeri? — kérdé az ur.

— Oh! ő valóságos angyal, nem lehet kedve-

sebb gyermeket képzelni, mint ő volt. Voltak neki is szeszélyei, de azonkívül jó, szelid szívvvel bir s lehetetlen volt őt nem szeretni. Soha sem szerettem valakit úgy, mint Elvirát, még saját gyermekeimet sem.

A prépostné ingadozó hangon mondá ezen utolsó szavakat, mire zsebkendőjét használatba vette, hogy még további kifejezést adjon hajlama bizonyításának.

Az idegen ur most félbeszakítá a párbeszédet, ki felkelt, s a hajóskapitánynyal beszélt.

A prépostné, ki füleit nyitva tartotta, a következő szavakat hallá, melyeket a kapitány monda:

— Majd megkísértem. Ha valami halászsajkával találkozunk, akkor könnyen megy.

Egy óra mulva csakugyan találkoztak halászsajkával. A kapitány megszólítá, hogy kössön ki a hajó oldalánál, és a kíváncsi kérdező beugrott a sajkába, mely Timaszjő irányában elevezett.

A gőzös, melyen a prépostné maradt, folytatá utját Stockholm felé.

Timaszjő valóban annyira megváltozott, hogy az alig ismerhetett rá, ki néhány évig nem látta volt.

Nemsokára, miután Bromér a birtokot megvette, tervet rajzoltatott az ódon kastély átalakítására. Szerződött is egy ügyes építészszel, a kastély s a hozzá tartozó épületek megújítását illetőleg. De alig kötötték meg a szerződést, midőn Bromér meghalt. Most

tehát lord Kaszterton, mint Elvira férje, lön annak tulajdonosa.

De a saajátságos megegyezés következtében, mely Kaszterton és neje közt fennállt, Elvira maga vette át Bromér vagyonának kezelését.

Elvira mit sem változtatott atyja tervén; s Timaszjő a szerint lön átalakítva. Az ódon urilak e szerint a jelenkor izlése szerinti pompás és szép paloták egyikévé lön átváltoztatva, márvány oszlopszattal, erkélyekkel, márvány lépcsőkkel, csarno kokkal, aranyozásokkal és faragványokkal ellátva.

A művészet mindent elkövetett, hogy ezen fa-aknak, melyek évszázadok óta álltak, fiatal kinézést kölcsönözzön, s minden emléket a multa eltöröljön.

A régi lovagterem most pompás étterem volt, melynek kandallója fölött a Kaszterton-család czimere domborműben diszlett. Az arczképcsarnok gyönyörű terem volt, melyben csak két arczkép volt látható; az egyik lord Kaszterton Edvint, mint ifjut ábrázolá, a másik Briszier Lydia grófnőt.

Mi azonban nem akarunk a disz-szobákban időzni, hanem menjünk tovább, mig egy nagy, világos dolgozószobába érünk,

Itt mindazon ezerféle apró fényüzési cikket találjuk, melyek a nő izlését kitüntetik, s a kerevetek, pamlagok, nyugágyak és támlányok azon fölösségét, mely mutatja, hogy egy gazdag hölgy kedvencz szobájában vagyunk.

A falakat drága festmények, nagy művészek készítményei, fődik, az etagérek meghajoltak a számta-

lan művészi czikkek alatt s az asztalok teli voltak rajzokkal és könyvekkel.

Az ablakok egyikénél íróasztal állt, mely magában is oly kitűnő mű volt, mi akaratlanul is magára vonta a figyelmet.

Az egyetlen szabad helyet a falon egy kép foglalta el a drága, ritka művek közepett, mely egyszerű kerete miatt feltűnt. Ezen kép egy férfit ábrázolt, kit halála után vettek le. De könnyen fel lehetett benne ismerni Bromér Áront.

Ezen kép előtt állt Elvira s komoly és szomorú tekintettel szemlélte azt.

Három év mult el, mióta utoljára láttuk. A tizenhét éves gyermekből most huszéves nő lett, de ugyanazon kecses, ingerlő külsővel, mint azelőtt, ám-bár az akkori gyermekies kinyomat eltűnt s arcza a komolyság és gondolkodás kifejezését öltötte vala magára, mely előbb hiányzott rajta.

A mint most ott áll, merengő tekintetét az arczképre függesztve, oly kedves, oly vonzó, hogy minden szem tetszéssel és örömmel nyugodnék rajta.

Egy szolga belépése arra készíteté, hogy megforduljon, tudni akarván, miért zavarták meg elmélkedéseit.

— Egy hölgy van itt, ki arra kéri a méltóságos grófnőt, hogy őt elfogadná, — mondá a szolga.

— Mi a neve? — kérdé a grófnő.

— Azt nem akarta megmondani, csak annyit mondott, jelentsem őt be, mint ifjúkori barátnőjét ő méltóságának.

— Ifjúkori barátnőm! — ismétlé Elvira. Hadd jöjjön be! — tevé hozzá s a kényelmes kerevetek egyikére veté magát.

— Ki lehet az? — folytatá magában. — Bizonyára iskolatársaim egyike. Azoknak legnagyobb része már felkeresett engem. A zálogtartó zsbárus leánya jelenleg oly egyéniség, a mint látszik, kire emlékezni mindegyik érdemesnek tartja. — — Mindegyik? — Oh nem, még egy van, ki nem tudja elfeledni csekély származásomat, s épen ő volt az egyetlen, ki önszeretemet annyira ingerlé és sértegeté, hogy én gyermekes oktalanságomban magamat és egész életemet feláldoztam, hegy fényes nevet kapjak. Oh, ha én ezen lépést visszavehetném, mely engem Kaszterton ladyvé tett, oh ha még egyszer szabad lehetnék!

Az ajtófüggönyök félrevonattak s az inas mondá :

— Tessék belépni, ő méltósága itt benn van.

Elvira tekintete a belépőre esett s ez — Armida volt.

Elvira arczáról eltűnt a bus kifejezés; az örömeinek egy sugara derité fel arczát; gyorsan felkelt, oly mozdulattal, mintha mondani akarná :

— Végre itt vagy!

Miután Armida a fényes dolgozószoba küszöbét átlépte s az inas eltávozott, a két hölgy néhány másodperczig egymást szemlélve állt. Armida öltözete a szegényes elegancia jellegét viselé, mely némely emberek sajátja.

Orczái halványak voltak, s egész külsője keserű gondokról tanuskodott.

Ugy látszott, hogy az évek, melyek elfolytak, mióta egymástól elváltak, bőven lettek volna füszerelve keserű gonddal és viszontagságokkal.

Elvira ellenben magasan hordozá szép fejét, azon tudattal, hogy jelenleg ő birja az előnyt egykori ellensége fölött.

Miután mind a kettő néhány pillanatig hallgatott, mintegy fel akarván fogni egy tekintet által különböző állásaikat, eltűnt Elvira arczából a büszke vonás. Néhány lépést tett Armida felé.

— Milyen sorsfordulatnak köszönhetem, hogy K . . . Armida engem felkeresett? — kérdé s kezét nyujtá Armidának. — Ha valamiben hasznára lehetek egykori társnőmnek, szivből örvidenek.

Armida megragadá Elvira kezét, pathetikus hangon mondván:

— Oh! most látom, hogy nem csalódtam, midőn ifjúkori barátnőm jó, gyöngéd szivéhez fordultam. Igen, meg valék győződve róla, hogy az változatlan maradt s abban bizva, bátorkodtam ide jönni. Édes, szeretett Elvirám, engedd meg, hogy úgy nevezem azt, kit szivemből szerettem, ámbár magaviseletem gyakran ellenkezőt tanusított.

Armida csókjaival halmozá el Elvira kezét.

Elvirára kellemetlen benyomást tettek szavai és kinézése. Visszavonta kezét s hidegen mondá:

— Armida, mi soha sem valánk barátnők; te soha sem tápláltál irányomban más érzelmet, mint

boszuságot, miért színlelsz most oly hajlamot, mely soha sem létezett?

Azt hiszed, hogy ez által hizeleghetsz nekem, vagy hogy szavaid kitörölhetik emlékemből azon sérelmeket, melyekkel engem illetél?

Nem, ezen szavaid kellemetlenül hatnak rám s elkészeritik szívemet. Hagyj fel tehát minden tettetéssel, minden hizelgéssel, s ne szólj oly barátságról, mely nem volt egyéb nyílt ellenségeskedésnél.

Hiszen csak azt kell mondanod: Szükségem van részvétedre, s meg lehetsz győződve róla, én részesíteni foglak abban, a nélkül, hogy a múlt valami hatást gyakorolna rám. Szólj hát nyíltan; mit tehetek érted?

Elvira kinézése oly nemes volt, hogy akaratlanul fölényt gyakorolt Armidára, kit egészen kihozott rendes sodrából. Azonban ismert egy utat, melyen ismét szerepébe juthatott; könyekre fakadt.

Elvira soha sem láthatott valakit busulni megindulás nélkül. Most Armida vállára tevé kezét s nyájasan szólt ismét:

— Mi történt? — Valami olyan baj az, melyen segíthetek? akkor szólj tartozkodás nélkül, szívesen segítek rajtad.

— Szegény vagyok, Elvira, — fakadt ki Armida, — el vagyok hagyva pártolóimtól, állomás és otthonnálkül.

A hang, melyen ezt mondá, oly szomorú volt, mely bizonyítá, hogy igazat szólt.

— Az épen nem olyan nagy szerencsétlenség, gy ne lehetne rajta segíteni, — viszonzá Elvira, ar-

czát megczirógatva. Eleintén, e nyáron át, nálam fogsz maradni. Ezen idő alatt majd kigondolunk valamit számodra.

— Elvira! — kiáltá Armida, az annyiszor megsértett nő arczába tekintve. De abban csak szivjóságot és részvétet olvasott.

Elvira Armidára tekintett, — ki gyermekségében annyi könyvet facsart szemeiből, — oly nyájas kifejezéssel, mintha minden bánalmat elfeledett volna.

Armida hálát lebegett, mely ez uttal őszinte volt.

Egy ideig beszélgettek, azután Elvira csongetett s parancsot adott, hogy Armidát vezessék az ugynevezett zöld vendégszobába. Megszoritá Armida jekézét is nyájas mosolylyal mondá:

— Most szükséged van a nyugalomra, de egy óra mulva érted jövök s aztán ebédelünk. Délután sétát teszünk a parkban. Majd meglátod, milyen nagy változások történtek itt. Most Isten veled, egy órára,

Elvira nyájasan intett fejével, s Armida a számára kijelölt szobába követé a komornát. Midőn abba belépett, még azon felindulás uralkodott rajta, melyet Elvira szivjóságos nyájassága előidézett; de mig öltözékét rendbehozta, hasonlításokat kezdett tenni ő és Elvira közt.

Boszankodott rajta, hogy ő, a K... urbölgy, kénytelen legyen leggyülöltebb ellenétől segélyt kérni.

Ha Elvira készségére gondolt, melylyel házát megnyitotta előtte, és segélyét ajánlotta, ő abban nem

látta szive jóságának bizonyítékát, hanem eszközt a boszura, s hogy éreztesse Armidával, mint izlik az, ha a zálogtartó leányától jótéteményeket kell elfogadnia.

Sőt Armida tapintatlanságnak vette Elvira viseletét, hogy őt szobájába küldte, s bizonyítékul tekinté, hogy Elvira nem akarja magát általa háborgattatni.

Hogy Elvira ezt azért tette, mert véget akart vetni az első találkozás feszítő és kényelmetlen helyzetének, s meg akará szabadítani Armidát hálájának nyilvánításától, — azt ő nem akará megérteni, mert akkor kénytelen lett volna bevallani, hogy Elvira több emberi méltósággal bír, mint ő maga.

Most beteljesedett az, a mi már sokszor történt; Elvira nemeslelküése, a helyett, hogy Armidát barát-nőjévé változtatta volna, még elkeseredettebb ellenségévé tette.

Hogy saját lelkiismerete előtt ellenséges érzelmeit igazolja, nemtelen indokot kelle Elvira cselekvésének tulajdonítani.

Azon órát, melyet Elvira neki pihenésre engedett, arra fordítá, hogy öltözékét, a mennyire lehetséges, ékessé tegye.

Mennyire boszantá gögjét, ha arra gondolt, hogy Elvira bizonyára észrevette selyemruhájának kopottságát.

Kiengesztelhette volna őt a világ minden nyájassága azon lealázásért, hogy Armida, Elvirához ugy szólván alamizsnát jött kérni? Hiszen ezért joggal fájdalmat okozhat Elvirának.

Armida e szerint feltette magában, hogy a legelső alkalommal bünhödnie kell Elvirának iránta tanusított nagylelküségéért.

A köznapi ember nem bocsáthatja meg, ha hálára kötelezik, s mindennap megtörténik az, hogy ő épen azon kezet mocskolja be, mely őt a nyomor és szerencsétlenség örvényéből kisegítette.

A hálátlanság többnyire nyomban követi a jótéményt. Balga ember az, ki egyebet vár.

Armida már egy hétig Timaszjőben időzött, Elvira a leggyöngédebb módon elhalmozta őt ajándékokkal, s öltözéke ismét helyre volt állitva.

Elvira mindezt megtette, de nem kérdezte soha, mi által jutott szegénységre.

A két egykori iskolatársnő egy szép reggelen együtt ült a tengeröbölbe vezető hidon, mely fölfele sátor volt vonva. Armidáról beszéltek.

Ő közölte Elvirával, hogy gyámja meghalt és kis tőkéje elveszett, mert vagyona csőd alá jutott.

Ez nemsokára azután történt, a mint Brogre aszszony növeldejét elhagyta volt.

Ő azután is társalkodónő maradt Marthánál, de miután egészen tőle függött, helyzete fölötte lealázó lön.

Midőn az ezredesné betegsége növekedett, betegápolónőt csináltak Armidából. Egy ideig az ezredesné halála után is a házban maradt még, de midőn Mártha nemsokára ezután frigyét felbontotta Károlylyal, egyszerre elbocsáttatott.

Minden kísérlet, melyet tett, hogy más, hasonló

állomást kaphasson, eredménytelen volt, s K . . . kis-asszony, előkelő nevének daczára, nem talált helyet.

Csekély bevételei mindinkább összeolvadtak, s hogy megélhessen, kénytelen volt minden értékes cikket, a melylyel birt, eladni, s így élte át a megalázások egész sorát, melyeket a szegénység magával szokott hozni.

Ismerősei kerülték, rokonait nem lelte otthon, ha hozzájuk ment, s leveleire nem feleltek,

Még mielőtt Stangenszkjöld házát elhagyta, megtudta volt, hogy Elvira egy angol lordhoz ment nőül, s most előkelő és gazdag.

Soká gondolkodott Armida magában, fölkeresse-e Elvirát, de mig az a fővárosban tartzkodott, az lehetetlennek látszott előtte. Végre, midőn minden segélyforrása ki volt merítve, s a nyomor vigyorgott rá, rászánta magát, hogy utolsó pénzén gőzhajójegyet vesz s Timaszjöbe fog utazni, Elvirától segélyt kérendő.

Armida egész egyszerűn elbeszélte Elvirának balsorsát, s úgy látszék, mintha üldöztetve tartaná magát a Stangenszkjöld-családtól.

— De hát, — kérde Elvira, midőn elbeszélését befejezte, — mi oka lehet ezen üldözéseknek? Hiszen ok nélkül csak nem támadhattak?

— Abban tökéletes igazad van, — felelé Armida, — elegendő okok vannak arra. — Az egész utolsó évben, mig én a házban voltam, mindjárt az ezredesné halála után, kezdődtek a viszálykodások köztünk Mártával. Mindezek a boldogult és Károly körül forog-

tak. Mártha soha sem volt jó anyja iránt s rutul kezdett bánni Károlylyal, annak halála után.

Azt állítá, hogy Károly azon időtől fogva, a mint megtudta, hogy te férjhez mentél, egészen megváltozott irántai viseletében, s ennek alapján bontá fel e viszonyt. Akkor Baden-Badenben valánk. Miután Károlylyal szakított, nekem is felmondott. Nem tűrheté jelenlétemet, mert az mindig azon oktalanságára emlékezteté, melyet elkövetett, midőn Brogré jegyese lett.

Károly azonnal elutazott Baden-Badenből; de nekem B bárónő azon ajánlatott tette, maradjak nála az idény végéig. Az utipénz, melyet Márhától kaptam, igen csekély volt; s nem is tudtam volna hazajönni, ha a bárónő nem ajándékozott volna nekem egy kis összeget, midőn elváltunk. Midőn Stokholmba érkeztem, más állomás után néztem, de hasztalan, mert az ezredes mindig és mindenütt ellenem dolgozott, s minden ismerősének azt mondá, őrizkedjenek tőlem, ne fogadjanak a házhoz.

— S nem tudod, miért tette azt? — kérde Elvira.

— Hihetőleg azért, mert Mártha nem akart velem találkozni azon társadalmi körökben, melyekhez tartozik, s tán nem ohajtja, hogy egyetmást megemlitsék, a mi nem válnék dicséretére. Az ezredes valóban nem egyéb, mint Mártha inasa és csak az ő sugallata szerint cselekszik. Magam is elismerem, mily kellemtelen lenne az ama gögös család számára, ha egyetmást közölnék, Márhát illetőleg.

Armida majdnem fenyegető hangon mondá ezt.

— De azt nem szabad tenned, — vágott szavába Elvira, — az gonosz lenne tőled. Nem szabad olyanokat mondanunk ellenségeinkről, a miket elhallgatunk, míg barátaink voltak.

— Az igaz, és azért hallgatok én is, — viszonzá Armida, — de mégis fölötte sajnáltam Károlyt, s Mártha lelkiismeretét fogja terhelni, ha majd nem jól megy a dolga! Mert csak úgy szakítani vele, egy új szerelem miatt, miután oly szerelmes és féltékeny volt. az még sem igazságos dolog. Szegény Károly!

Armida sohajtott és Elvirára kanditott.

Azt várta, hogy Elvira kérdéseket fog hozzá intézni; de a helyett Armida helyzetéről és jövőjéről kezdett beszélni, és a tervekről, melyeket szőtt.

— Augusztus közepéig itt maradok, — mondá Elvira, — de aztán Angliába utazom, hogy férjemmel találkozzam, s hihetőleg télen át is külföldön maradok. A míg Timaszjőben maradok, te is itt maradsz, de ha elutazom, azon tudatot szeretném magammal vinni, hogy tér nyílt tevékenységednek, mely független életet biztosítana számodra. Nem lenne kedved egy leánynöveldét nyitni? Én örömet elölegezném a szükséges pénzt, s úgy intézném el, hogy az első évben nem kellene semmiről gondoskodnod.

Armida természetesen elragadtatást szinlelt ez ajánlatra s végtelen hálaömlengésekben tört ki.

Miután ebben megegyeztek s Elvira azt mondta, hogy ügyvivőjének irni fog ezen terv elintézése végett, Armida ismét kezdé:

— Te e szerint e nyár folytán találkozni fogsz férjeddal?

— Igen, augusztus végével találkozunk Londonban, s hosszabb látogatást teszünk Briszier grófnőnél, — felelé Elvira.

— Van még egy másik lord Kaszterton is?

— Férjem a Kaszterton-család egyetlen férfi-képviselője.

— Az mégis csodálatos; — folytatá Armida, különös titokteljes arcczal.

Elvira kinyitá ajkait, hogy kérdést tegyen, de ismét bezárta, s néhány pillanat múlva mondá, egy szigetsoporra mutatva, mely a csendes, tiszta vízben tükröződött.

— Ez a mi Svédországunk mégis csak szép, s én annyira szeretem; sehol a világon nem választanék magamnak otthonnt, csak itt.

— Elhiszem, hogy e hon fölötté kedves előtted, miután te itt férjedtől elválva élsz.

— Azt el kell ismerned, — folytatá Elvira felelet helyett, — hogy Timaszjő most sokkal szebb, mint azelőtt volt. Ki hinné, hogy ezen szép, pompás épület ugyanaz, melynek falai azelőtt oly komorak és szürkék voltak? Tudod, Armida, én nem igen szeretem azokat a régi várakat; úgy tekintem azokat, mint jól fentartott romokat, melyek egyszer annak feje fölött összeomlanak, ki födelök alatt lakik. Nem, én azon időt szeretem, melyben élünk, s a multnak maradványai nem felelnek meg izlésemnek. Lehet, hogy az onnan jön, mert én magam is oly osztályból száрма-

zom, mely nem számít az ősök szerint, hanem mely a jelenben és a jelennek él. A kereskedő, a szatócs, a zsidó, leginkább az idő gyermekeihez tartoznak.

Elvira derülten mosolyogva folytatá:

— Te még nem feledded el, mennyire iszonyodtál ezen utóbbiaktól?

— Elvira! — vágott szavába Armida, midőn a lealázásokra emlékezteté, melyeket Elvirával éreztetett.

— Nem kell pirulnod, — mondá Elvira nevetve, mert ha te engem atyám foglalkozása miatt bántottál, ugy csak az én hibám volt, mert ingereltetni hagytam magamat általad. Most azon meggyőződésre jutottam, hogy ha én született urhölgy lettem volna, bizonyára én is csak ugy szeretném őseim várait, czimerét és nevét, de így, oly férfit leánya vagyok, kinek nem volt tekintélye, de annál több pénze, ezért szeretem magam azon fénynyel környezni, melyet pénzen lehet szerezni. Az embereknek különösen az tetszik, mi erejüket képezi, — az én³erőm a pénz, ennek hatalma változtatta Timaszjót olyanná, a milyen most. — De amott jön János egyenest ide, vajjon mit akarhat?

— Bizonyára vendéget akar jelenteni, — jegyzé meg Armida. — János urnőjéhez lépett.

— Egy utas, a ki nem beszél svédül, ezen látogatójegyet adta nekem, hogy a grófnőnek kézbesítessem, — mondá, egy névjegyet nyujtván át neki.

— Mily öröm! — fakadt ki Elvira s elsietett, annyi időt sem vett magának, hogy Armidának valamit szólna, vagy távozását megmagyarázná.

A nagy teremben sugár, magas termetü férfi állt lord Kaszterton arczképe előtt, midőn az ajtó feltárlult, s Elvira örömsugárzó arczczal bejött s feléje sietve kiáltá:

— Üdvözlöm, üdvözlöm önt, sir Szidney! Oh mennyire vágytam ön után, s mennyire örvendek, hogy önt ismét viszontláthatom, s mily pompás az, hogy önt saját házamban üdvözölhetem! Egész örökkevalóságnak látszik nekem, mióta önt utolszor láttam!

Elvira kezét nyujtá neki, melyet ő, nála szokatlan élénkséggel ragadt meg. Szidney az ő kezei közt szorítá meg azt s halk, majdnem reszkető hangon mondá:

— Hogyan fejezzem ki hálámat ezen üdvözleteért, mely egy pillanatra majd elfeledteté velem, hogy lady Kaszterton ajkairól jött. — Fogadja köszönetemet barátságának kifejezéseért; soha sem feledem el, mennyi bizalom rejlik abban.

Ajkaihoz szorítá Elvira kezét, s aztán elbocsátá.

Szidney szavai arra emlékeztették Elvirát, hogy ő barátjának neje.

Érzé, hogy kissé messzire ment érzelmei nyilvánításában. Azon megszólítás: „lady Kaszterton“, azon hézagra emlékezteté, mely őt Szidneytől elválasztja. Az imént még oly piros orczák hófehérek lettek, s midőn Szidney kezét megcsókolá, úgy tetszett neki, hegy könyekre kell fakadnia.

— Oh, — mondá szomorún, — én annyi ideig nélkülöztem egy barátot, hogy nem birtam örömeimet

fékezni, midőn az egyetlen viszontláttam a kívül birok. Annára vágytam tanácsa, barátsága, vezénylete után, mert attól tartok, hogy elvesztettem az igazi nyomot, s oly uton haladok, melyen tán nem kelene járnom.

— Épen azért jöttem ide, mylady. Azért jöttem ide, hogy önt megintsem, s megkérdezzem öntől: mi lett Kaszterton boldogságából? Mi lett neje üdvéből?

Elvira hallgatott, s lecsüggeszté fejét. — Néhány könnyesepp gördült le orczáin.

— Bocsássa meg, ha szavaim megsértették, — szóla Szidney újra, de ha ez megsértette önt, a mit most mondtam, hogyan lesz képes aztán tőlem a kendőzetlen igazság nyelvét meghallgatni, s mégis kénytelen vagyok e nyelven szólani önnel, mint az ön és Kaszterton becsületes, igaz barátja.

— Dorgáljon, fenyítsen engem, legyen szigoru, de igazságos irántam, — mondá Elvira szendén, — de engedje e szigor mögött a jó indulatnak, a valódi részvétnek verőfényét látnom, s áldani fogom önt. Hiszen én oly szegény vagyok barátságban, senkim sincs, dajkámat kivéve, a ki szeret.

— S ki hibája ez? — kérdé Szidney, kinek szüksége volt eszének egész hatalmára, és akaratának egész erejére, hogy külső nyugalmát megőrizhesse.

— Az enyém nem, — esék szavába Elvira élénken, s felemelkedett. Mindnyájan elárultak, senki sem kérdé, van-e szivem, s nem hal-e meg e sziv a gyön-

gédség hiánya miatt, — de miért szóljunk erről? — miért keserítsük meg a viszontlátás első óráját?

— Igen, igaza van, mylady; ez nem a helyes pillanat, mert néhány percz mulva itt leend az angol követségi titkár családjával. Együtt utaztunk el Stokholmból, ámbár én gyorsabban utaztam, s ezért érkeztem meg hamarább. A mennyire tudom, mr. B . . . meghívást kapott hosszabb látogatásra.

— Igen, s egy hét óta mindennap vártam őket, — felelé Elvira, — de mielőtt megérkeznek, mondja meg nekem, — hogy — hogy —

— Láttam-e férjét? — egészíté ki Szidney. — Csak egyszer futólag találkoztam vele, mert a két utolsó éven át utaztam.

— Hol találkozott vele?

— Londonban, de mikor látta ön férjét? — kérdé Szidney.

— Tavaly, szeptemberben, — suttogá Elvira, s arczát kezeibe rejté.

— Oh én nagyon boldogtalan vagyok! — suttogá.

Ha mindjárt Cato lennél is, kedves olvasóm, még sem nézhetnél hidegen, ha a nő sir, kit lelked minden erejével szeretsz. E látvány megingatná legszilárdabb szándékokat is, hogy szigoruan fogsz vele bánni, s te is azt tennéd, a mit Szidney tett; megfognád kezét, s zivélyes szavakkal vigasztalnád.

A veszély, mely e helyzetben rejlett, azonban nem tartott sokáig.

Mr. B . . . családjával és cselédjeivel megérke-

zett. Elvirának elég dolga volt, hogy az angol családot méltón fogadja, melynek lekötelezve volt.

Az ebédnél, mely később tálatatott angol szokás szerint, összejöttek az ujon érkezett vendégek Timaszjő lakóival, kik Elvirán kívül egy korosabb hölgyből — Mrs. Brow — és K . . . Armidából álltak.

Misztresz Brow mintegy 50 éves lehetett, s egy év óta Elviránál tartózkodott. Mi okból, azt majd később fogjuk megtudni; most elég annyit tudunk, hogy Brow asszony okos, mindig éber szemű, elegáns öltözkű és finom társalgási modoru hölgy volt.

Azonban néha úgy látszott, mintha Brow asszonynak különös feladata volna, s mintha mindig azal foglalkoznék, hogy észleléseket tegyen.

Szidney és ő régi ismerősök voltak, s habár a csodálkozás kölcsönös volt, hogy Svédországban találkoznak, egyikök sem tett kérdést erre vonatkozólag, de Brow asszony kérdéseket intézett Szidneyhez utazásait illetőleg, s ezekkel mulattatta őt az ebéd ideje alatt.

— Miután másfél évig Görög- és Törökországban bolyongtam, visszatértem Angliába, de aztán eszembe jutott, hogy Svédországot is meglátogassam. Meg akartam ismerkedni lady Kaszterton hazájával és hontársaival.

— És a grófnőt nem látta? — szolt közbe Elvira, ki B . . . urral társalgott, de azért csak Szidneyre ügyelt.

— Sőt igen. Hartancourtban voltam, mielőtt újra elhagytam Angliát. Üdvözlét hoztam önnek,

mylady, Briszier grófnőtől. Jól érzi magát, és várja önt septemberre.

Brow asszony, ki nagyon elfoglalva látszott az-
zal, a mi tényérján volt, erre feltekintett, és Szidneyre
pillantott.

Az est megérkezett s intett az éjnek, hogy
nyomban kövesse őt.

A szép timaszjői kastély körül mély csend és
béke uralkodott.

Hogyan volt falain belül, — azt most ne kutas-
suk. Csak annyit tudunk, hogy mindegyik külön szo-
báiba vonult.

Az udvaron két ujon épült szárny állt.

Mi a balszárnnyban teszünk látogatást, hol Lot-
tát az erdő felőli verandán ülve találjuk. Összetett
kézzel s az égre függesztett szemmel, csendes ajta-
tosságba merült. Térdein nyitott biblia nyugodott.

Mig világos volt, olvasott; most az estnek ár-
nyai terültek el a könyv lapjain.

A szomorúság kifejezése borongott különben
oly békés arczán, mintha őt valami fájdalmas gondo-
lat nyugtalanítaná.

Mélyen az erdőben a feketerigó hallatta fütty-
tyeit, s a veranda mellett álló nyárfa levelei te tészéssel
integettek egymásnak.

A rigó elhallgatott, a nyárfa lombjai nem mo-
zogtak, de lépések hallatszottak az erdőben.

Valaki közeledett.

Egy férfi jött elő. Az erdő szélén megállt, a csendes imába elmerült Lottát szemlélve.

Végre megnyitá ajkait s e név: „Lotta“, lebbent el azokról.

A megszólított felkelt, s rémülten mereszté szemait a háborgatóra. Ő a verandához lépett.

— Szemlélj meg engem jól, — mondá, — de ne hallass sikoltást; szólanom kell veled!

Lotta összetette kezeit, valamit mormogva foga közt.

A jámbor nő mindenbizonynyal azt hitte, hogy rémet lát.

— Nem ismeresz rám? — kezdé a férfi újra, s közelebb lépett. — Elvesztetted visszaomlékezési tehetségedet?

— Az ön emléke eltörölhetlenül lelkembe van vésvé — suttogá Lotta, — de miért jön ön ide? mit keres ön itt? Oh Istenem, az ön ittléte csak szerencsétlenséget fog magával hozni, s én évek óta hálát adtam az égnek, mert azt hittem, hogy ön meghalt.

— Meg is haltam a világ számára, kivéve téged és még egyet.

— Ön meghalt az ő számára is, — fakadt ki Lotta. Igen, úgy kell lennie, mert különben csak baj lesz belőle.

Lotta sirni kezdett.

— Csitt, asszony! s hallgass rám! — Ő soha sem fog engem ismerni, nem azért kerestelek fel, hogy visszaköveteljem, hanem hogy egyet-mást megtudjak, a mit Bromér elöttem eltitkolt.

— S ha megmondom önnek, a mit tudni ohajt, elmegy-e aztán s nem jön többé vissza?

— Elmegyek, s nem jövök többé vissza, — mondá a férfi komolyan.

Felment a veranda lépcsőjén.

— Jer, itt valami kandi fül meghallhatná a szavakat, melyeket váltani fogunk, s azt ki kell kerülnünk.

Lotta az épületbe lépett vele. A veranda ajtaját bezáródott utánuk. Midőn eltűntek, egy fej emelkedet ki a verandát környező bokrokból s egy sugár férfialak lőn látható.

Figyelmesen szemlélte az épületet, aztán néhány lépést tett feléje, s a jövő pillanatban a verandán volt. Egy pillanatig időzött ott, mire ovatosan kinyitotta az ajtót s belépett.

Midőn Lotta a külső szobából a belsőbe ment, Elvira az udvar felől a verandára lépett, de ugyanazon pillanatban visszavonult, mert a veranda küszöbén egy sugár férfialak állt.

Az utóbbi most nesztelenül huzódott azon ajtóig mely Lotta és az idegen után bezáródott vala, és a kulcslyukra tevé fülét és hallgatózott.

Jó ideig nem hallott egyebet zavart mormogásnál. Végre a beszélgetők egyike hangosabban mondá:

— És atyja — atyja nem tett semmit?

— Az egész, a mit tett, abból állt, hogy testének eltemtetéséről gondoskodott, — felelé Lotta, ki most szintén hangosabban beszélt. — A gyermek sorsa hihetőleg az lett volna, hogy helyet váltottak volna

számára az árvaházban, ha az ernyedetlen Bromér nem gondoskodik felőle.

Az első években, anyja halála után, attól féltem, hogy majd kutatni fogják, mi lett a gyermekből, de félelmem alaptalan volt, s nem volt szükségem a gyermeket rejtve tartanom. A gyermek azonban mint Bromér leánya neveltetett. Mindenki azt hitte, hogy ő az atyja, s ő maga sem sejtí, hogy a Kovácsudvar falain belül született, s gyömcse a legboldegtalanab házasságok egyikének.

— Hát Bromér gyöngéd atya lön-e irányában?
— kérdé a férőhang.

— Gyöngédebb és szeretőbb, mintha valóban neki köszönhetete volna életét. Dolgozott, s minden nélkülözésnek alávetette magát, hogy az ő számára azon gazdagságot gyűjtse, melylyel most bír.

Midőn lord Kaszterton nejévé lett, így nyilatkozott előttem: Most nyugodtan halhatok meg; mindent megszereztem Elvirának, a mit elvettek tőle, nevet és vagyont. Lefizettem atyja iránti tartozásomat, s a leány iránti szeretetem által jóvátettem, a mit vétettem.

— És te, Lotta, egyedül te bírod azon okmányokat, melyek bizonyítják, ki gyermeke ő? — kérdé a férfi.

— Igen, úgy van.

Most ismét halkabban beszéltek, s a hallgatózó csak egyes szavakat érthetett meg.

Midőn a mozgás ottbenn jelenté, hogy indulni

készülnek, ép oly észrevétlenül tűnt el, a mint jött vala.

Lotta másnap reggel még nem is öltözött fel egészen, midőn Elvira szobájába jött.

— Ki látogatott meg téged oly későn tegnap este? — kérdé.

— Engem? . . hebegé Lotta elpirulva. — Engem nem látogatott meg senki.

— Lotta, mit jelent az, hogy te, ki annyira gyűlöd a hazugságot, most olyat te magad mondasz? — szólt közbe Elvira. — Miután a vendégek visszavonultak, hozzád akartam jönni, s midőn a teremajtáját kinyitottam, itt a veranda küszöbén . . .

— Egy koros ur lépett be, — szakítá őt félbe Lotta iodulatosan. — Nos hát olyan csodálatos az? Különben az, a ki engem felkeresett, Bromér ur régi ismerőse volt, ki egyet mást kérdezni akart régi barátja haláláról. Különben ugyhiszem, — folytatá Lotta növekvő hévvel, — annyira csak lehetek a magam ura, hogy saját szobámban elfogadhassam, a kit akarok, s nem kell róla számolnom, vagy kémlelésnek alávetve lennem; soha sem hittem volna, hogy ezen gyermek, kit én neveltem, cselekvéseimet annyira bírálgatni fogja. Nem, az sok lenne. Igazat szoltam-e vagy nem, arról majd én felelek, s az mégis kissé fáj, hogy így bánnak velem . . .

— Megtébolyodtál, Lotta, — kiáltá Elvira. — A mint látom, kész lennél semmiért megharagudni rám.

— Haragudni! — hebegé Lotta könyekre fakadva, — oh én Istenem, hogyan beszél ő! Hiszen én csak nem haragudhatom meg a grófnőre, de . . .

— Félreértettél. Hogyan hiheted, hogy én valamilyen korlátolni akarlak, vagy cselekvéseidet bírálgatom; az eszembe se jutott; ép oly kevéssé a kémlelés. Hiszen csak azért jöttem, hogy jó éjt mondjak neked szokásom szerint.

— Édesem, ne szólj így, mert az oly nagyon fáj szívemnek, mely. . .

— Hallgass most rám! — mondá Elvira szende mosolylyal. — Midőn a terem ajtaját kinyitottam, kit láttam a veranda küszöbén állni? — Brogrén Károlyt! Csodálkozol-e még most is, hogy tudni akartam, miért látogatott meg téged oly későn?

— De Károly nem volt itt, én nem láttam őt, hanem egy másik, kit . . . kit . . . nem akarok megnevezni, kit a grófnő nem ismer, s neve idegen előtte. Oh én oly szerencsétlen vagyok!

Lotta zokogott.

— Édes Lottám, miért sírsz? Hiszen én nem akarom az idegennek nevét kérdezni, de mégis szentül bizonyíthatom, hogy Károly itt a veranda ajtajában állt, midőn én a teremből ki akartam lépni.

— Nem, az nem lehet, — annak nem szabad lennie, csalódás volt. — Ó, a kivel beszéltem, épen olyan termetű. Oh egek ura, ha mégis Károly lett volna, s ha hallotta, a mit ottbenn beszéltünk! Igen, az halálm lenne! —

Lotta egészen magánkívül volt, s Elvirának

elég baja volt vele, a mig megnyugtatta. Ez azonban másként nem sikerült, csak midőn nézetét elfogadta, s ráhagyta, hogy csakugyan esalódott, s a kit látott, az nem volt Károly.

Midőn Elvira Lottától elment, gondolkozó volt. Nem foghatta fel Lotta viseletét és felindulását. Mindazt igen különösnek találta s gondolá:

— Ebben valami titok rejlik.

Ezalatt megjött a reggelizés ideje, s a vendégek jóllétéről való gondoskodás elfoglalta Elvirát, mert ő kellemes, szeretetreméltó háziasszony volt.

A reggeli alatt mrs. Brow hosszu, sajtós tekintettel szemlélte Elvirát. Armida mosolygott s elégedettnek látszott.

Ugy látszott, mintha e két hölgy felfödözést tett volna, melyet mindegyik magának igyekezett megtartani.

Mig mrs. Brow theáját itta, megjegyzést tett, hogy azon szárny, melyben Lotta leányasszony lakik, kissé félrecső.

Armida azt vélé, hogy az nem kellemetlen, sőt irigylé Lottát kies lakáért, oly közel az erdőhöz s a verandával, mely arra nyílik.

Elvira gondolkodó lett, midőn Lotta lakáról beszéltek, s a mint lehetett, más fordulatot adott a társalgásnak.

A reggeli után elváltak. Az angol család látogatást akart tenni gróf E nél, ki félmérföldnyire lakott Timaszjótól. Elvira rendelkezésére adta saját fogatát.

Szidney megkérte Elvirát, szenteljen neki egy órát, míg vendégei távol lesznek. Mert ő még aznap este vissza akart térni Stokholmba.

Elvira mrs. Browra bizta Armida mulattatását, s aztán Szidneyjel dolgozó-szobájába ment.

Armida és az angolnő e szerint magukra maradtak.

Mrs. Brow közönyös dolgokról beszélt s francziául vitte a társalgást.

Armida a Kaszterton-családra és Elvira házassági viszonyára akart áttérni, de előbb birhatná Timaszjő falait a beszédre, mint hogy mrs. Brow ajkairól egyetlen felvilágosító szót kaphasson.

Midőn minden kísérlet meghiúsult ezen az uton, Armida Lottáról és ama szárnyról kezdett beszélni, melyben lakik; de az angol nő most is igen rövid feleletekre szoritkozott.

Armida nemsokára belátta, hogy a tartozkódó angol nőtől nem kaphat semmiféle felvilágosítást, s ezért saját módja szerint igyekezett azt megtudni, a mit szükségesnek vélt. Mielőtt távozott, néhány kérdést vetett oda Szidneyt illetőleg.

— Régi ismerőse lord Lambourn lady Kasztertonnak? — kérde Armida közönyös hangon.

— Ugy gondolom, — volt a felelet.

— De nem régibb mint Kaszterton?

— Azt nem tudom.

— Ismeri lord Kaszterton sir Szidneyt?

— Barátok voltak gyermekségök óta.

— Akkor tán valami megbizással jött a lord részéről ?

— Hihetőleg.

Oh az kétséget sem szenved ; lady Kaszterton annyira örült, midőn névjegyét látta, abból világosan kitűnt, mily szivesen látott vendég ő. -- A lord tán ide akar jönni ?

— Az meglehet. —

Mrs. Brow most felemelé szeméit munkájáról s Armidára függeszté azokat.

— Misz Armida, ön ismeri misz Stangenszkjöld Marthát ? — kérdé most ő.

— Igen, néhány évig szüléi házánál voltam.

— Ön barátnője volt, ha jól emlékszem ?

Armida oly tekintettel nézett rá, mely nyugtalan-ságot és csodálkozást árult el.

— Valóban azt hittem, hogy barátnője voltam — felelé Armida, — de hogyan tud ön valamit rólam és Mártháról ?

— Az az én titkom. — Hideg mosoly vonult el mrs. Brow ajkain, s hozzátev é :

— Tanácsot adnék önnek : ne higye, hogy ön lady Kaszterton barátnője !

— És miért nem ? Oly ellenszenvvel viseltetik a lady irántam, hogy nem bizhatom barátságában ?

— Mi nem beszélünk a ladyról, hanem önről. — Azt nem kell hinnie, hogy ön barátságot táplál iránta. Abban megcsalná önmagát.

Mrs. Brow lassan emelkedett fel székéről, összetette munkáját s egész kényelemmel készült a szo-

bát elhagyni. Armida szemeivel kíséré mozdulatait, de midőn az ajtóhoz közeledett, mondá:

— Még néhány szóra kérem, mielőtt távozik.

Az angolnő megállt s Armida felé fordult.

— Mi az ön szándoka? — Akar ön tán lady Kaszterton lelkében kételyeket ébresztetni, háládatosságomat és ragaszkodásomat illetőleg? meg akar engem fosztani a támasztól és segélytől, melyet ő nekem nyújt? — Ez esetben bizonyára önző indok vezérli önt. Ön tán azt hiszi, hogy utjában vagyok. — Én nem ismerem állását itt e házban, de azt tudom, hogy ifjúkori barátnóm szivessége és segélye minde nem, a mit a jövőben remélhetek.

— És ezen reményben bizonyára nem fog csalatkozni, mert a lady jó barátai, úgy mint ellenségei iránt. Én nem akarom önt segélyétől megfosztani, én különben nem szeretek mindent közölni és sokat láthatok, a nélkül, hogy felőle szólnék. Isten önnel egy időre, misz Armida, s legyen nyugodt, nem tölem, hanem önmagától kell félnie.

Mrs. Brow nyugodt léptekkel elhagyá a szobát, és Armida utána nézett, magában mormogván:

— E nő és én — mi ellenségek vagyunk, ezt első találkozásunknál éreztem. Ő minden alkalmat felhasználand, hogy ellenem dolgozzék, de én megelőzőm s majd meglátjuk, nem sikerülend-e nekem a jövő ősziig őt a házból kiszorítani s helyét elfoglalni. „Helyét“ — ismétlé Armida, — de micsoda hivatala van tulajdonkép? Látható legalább nincs neki. Ritkán van Elvira társaságában, majd egész nap saját szobáiban

tartozkodik, külön szobaleányt tart magának, mintha öregebb rokon lenne, csak azon különbséget, hogy árnya sincs a bizalmasságnak közte és Elvira közt. Inkább úgy látszik, mintha egymást kerülnék s oly keveset érintkeznének egymással, a menyire csak lehet.

Armida körül nézett a szobában, s aztán folytatá gondolatait.

— Valami rendkívüli dolog van Elvira viszonyában, s nekem ki kell fürkésznem, mi legyen az, mert különben soha sem sikerülend nekem, magamat személyéhez lánczolni, s lehetetlenné tenni azt, hogy tőlem elváljon. Azzal kell kezdenem, hogy kipuhatljam, miféle viszonyban áll Elvira ezen Szidneyjel. Minden tapasztalásom és észlelőtehetségem azt mondja nekem, hogy szerelem itt nem forog kérdésben.

Armida egy tükör elé lépett, ruháját rendezé, és arcát szemlélé, mely mellékesen mondva, egészen kellemes volt.

Armida soha sem volt szép, hanem oly kinézése volt, melyet e szó kellemes, leghelyesebben jelez. Szép termettel bírt, s értette azon mesterséget, külsejét a kaczérság minden segédeszközei által oly tetszövé tenni, mint csak lehetséges.

Miután egy ideig magát a tükörben szemlélte, ismét felvette gondolatainak fonalát.

— Soha sem hittem volna, hogy ama hirtelen magasra nyult kellemetlen Elvira szebb lesz, mint én, s férjezett legyen, mielőtt én csak árnyát is láttam

volna egy kérőnek, s még hozzá, hogy oly férjet kapjon mint Lord Kaszterton.

De ezen előnyökért lakolnia kell.

Ha ő szebb, mint én, de én eszélyesebb vagyok, s igazán boszantó lenne, ha azzal nem tudnék semmire sem menni. Saját hasznom kedvéért legelőször azt kell kifürkészmem, miféle viszonyban áll ezen Szidney Elvirával. Egy titoknak vagy cselnek felfödözése a szerencséhez vezethetne engem, csak okosabban kell cselekednem, mint Márthánál, de ott más érzelmek is jöttek kérdésbe, — a azorelemfáltés rossz tanácsadó.

Armida végig simította kezével homlokát, s morgóga :

— Mindazokat gyűlölöm, a kiket ő szeretett — s egykor szerette Elvirát is. El minden gondolattal, mely rá vonatkozik. — Most bemegyek az olvasó szobába, s választok magamnak valami könyvet. Lehet, hogy ez alkalommal egy vagy más felvilágosító szót is hallhatok. Elvira bizonyára a kabinetben van az angollal, s ámbár nem tudok angolul, de annyit mégis értek, hogy a mondottak értelmére következtethetek.

Armida az olvasó szobába ment, de nagy boszankodására, Elvira és Szidney nem voltak a kabinetben, hanem a dolgozószobában,

(Vége az első kötetnek.)



Második kötet.



Mi azonban láthatlanul leshetjük meg, s ezért a kis előszobába megyünk s a dolgozószoba ajtajához állunk. Az ajtófüggönyök félre vannak tolva, úgy hogy gátolatlanul betekinthetünk.

Egy kis kereveten látjuk Szidneyt és Elvirát ülni. Elvira beszél, Hangja tiszta és csengő.

— Most, miután elmondtam önnek indokaimat, melyek arra késztettek, hogy Kasztertonnak adjam kezemet — mondá, — felfoghatja az okot is, melyért őt azon tehertől megszabadítottam, hogy életét mellettem tengve töltse el.

Miután elhatároztam, az ön és Edvin közt folyt párbeszéd meghallgatása után, hogy a mennyire csak lehetséges, nem fogom szabadságát korlátozni, azon titkos reményt tápláltam, hogy ő nem fogadandja el ajánlatomat. Igen, szir, ha ő akkor csak egy szóval kimondja ohajtását, hogy maradjak mellette, akkor nem mentem volna el Angliából.

De ő azonnal beleegyezett, s midőn atyám halálának gyászírója vettem, utazni hagyott engem, s nem ajánlá kíséretét, ámbar látta, mennyire szükségem van részvétre és gyöngédségre. De egyetlen vigasztaló szava sem volt számomra, hidegen bocsátott el engem.

Őn azt mondja, hogy én rosszul cselekedtem, hogy férjem boldogságát feláldoztam büszkeségemnek, nagyravágyásomnak. — Oh! ne szóljon arról, hogy én Kaszterton boldogságát megalapíthattam volna, vagy hogy szent kötelmeimet megsértettem, — ő csak eszközt lát bennem, mely által vagyonához jutott.

Ha mint becsületes ember cselekedett volna, akkor így szólt volna hozzám: „Szükségem van nőre, hogy vagyonom birtokába jussak, akar-e ön eszközül szolgálni?“ Akkor szabad akaratom lett volna sorsom felett határozni; de most — most —

— Sértett önszeretete kiengesztelhetlenné tevő önt. Nagyon érzékeny módon boszulta meg magát.

— Nem, szir, nem boszultam meg magam, mert akkor fel kellene tennem, hogy hatalmamban áll, neki fájdalmat okozhatni; hanem ez nincs úgy. Én csak azon tanácsokkal egyetértőleg cselekedtem, melyeket ön és Briszier grófnő adott nekem. Ön azt mondá: „Nem saját, de a férj boldogsága az, melyről gondoskodnunk kell,“ én csak az övére gondoltam. S a grófnő így nyilatkozott: „Ha a nő észreveszi, hogy férje őt nem szereti, akkor igyekezzék, a mennyire lehetséges, hogy ne váljék terhére,“ és nem akartam

Kasztertonnak terhére lenni. A nő, ki nem szerettetik, természetesen terhére válik férjének.

— De a férj arra juthat, hogy megszereti, ha mollette marad, — jegyzé meg Szidney.

— Ön téved. Hiszen Edvin maga mondta, hogy sohasem fog engem szeretni. Önnek mondta ezt. Ha az utolsó évben még némi reményem és illuzióm volt, hogy azon hó lefolyta alatt, melyet együtt töltünk a grófnőnél, barátságosabb viszony fog köztünk fejlődni, ugy ezen egy hó elegendő volt engem arról meggyőzni, hogy az éj előbb válhatnék nappallá, mint hogy Kaszterton szive valaha az enyém lehessen.

— Én pedig éppen azon időben kaptam Edvintől levelet, mely azt mutatta, hogy gondolatai fölötté sokat foglalkoznak önnel.

— Meglehet! De csak ugy, mint a fogoly ablaka rácsozatával foglalkozik, mely őt a szabadságtól elválasztja. Nem kívánom öntől, hogy nekem e levelet megmutassa, de elbeszélem önnek, hogyan cselekedett a lord.

Hat héttel egybekelésünk után elváltunk, a mint ön is tudja. Atyám halála alapos okot adott Svédországba való utazásomra. Ama tiz hó alatt, melyek októbertől a másik év augusztus haváig elmultak, két levelet kaptam férjemtől. Az egyik üzleti dolgokat illetett s felhatalmazást tartalmazott számomra, hogy mindenben, a mi atyám hagyatékát illeti, saját akaratom szerint intézkedjem; a másik levelet augusztus elején kaptam, abban hirül adta nekem, hogy Kopen-

hágában akar velem találkozni, úgy hogy együtt utazhassunk Angliába, s a határozott időben Hartancourtba érjünk.

Viszontlátásunkkor, tizhavi távollét után, jég-hideg udvariasságot tanusított irántam. Egyetlen kérdést sem tett valami felől, a mi engem illetett. Hogyan viseltem el búmat, hol töltöttem el ezen hónapokat sat., mindez nem érdeklé őt legkevésbé sem, úgy mint azt sem tartá szükségesnek, hogy valamit érintsen, a mi őt illeté.

A grófnónél, a mint később megtudtam, ügyeinek rendezése és a politika közt osztá meg idejét. Hogy a parlamentben fellépett és erélyes beszédei által népszerűséget szerzett, azt a grófnő közlé velem.

Mig én Hartancourtban voltam, vadászott és gondosan kerülte ki az alkalmat velem négy szem közt lenni. Azon órákban, melyeket mások előtt együtt tölték, fölötte előzékeny volt, de viseletében a hajlam vagy nyájasságnak egy szikrája sem volt.

Midőn azon hó, mely számomra a kinok végtelen sorozata volt, véget ért, Londonba kísért engem, hol egy hétig időztünk. A színházba ohajtott engem vezetni és néhány rokon-családnak lady Kaszttertont bemutatni.

Az elválásunk előtti napon bemutatta nekem mrs. Browt, s jelenlétében mondá ki azon ohajtását, hogy lady Kaszterton még nagyon fiatal arra, hogy egyedül álljon a világ zajában, s így jó volna, ha mrs. Brow mellette lenne. Különös nyoma-

tékkal mondá ki e szavakat: lady Kaszterton, s én nagyon jól megértettem őt.

Oly egyént kívánt mellettem, ki a fölött örködjék, hogy ne kompromittáljam nevét. Feleletül magammal vittem az angol nőt. A telet Olaszországban töltöttem. A grófnő levele által tudtam meg, hogy a lord néhány hóig külföldön volt, s midőn Angliába visszatért, egy svéd család volt utitársa. A leány anynyira érdeklé őt, hogy a grófnő e hajlam miatt komolyan kezdett aggódni.

— Tudja ön ama svéd család nevét ?

— Igen, a grófnő közölte velem.

— Jól van, s önt nem nyugtalanítá az, midőn megtudta, hogy Edvint egy idegen nő annyira érdekli, hogy oly nyiltan hódol neki ? Nem jutott eszébe arra gondolni, hogy ön lehet ennek oka ? Kaszterton soha sem engedte volna át magát egy tiltott szenvedélynek, ha neje mellette van.

— Szir, az övéhez hasonló természetnek szüksége van a változásra. Ezen esetben jelenlétem csekély befolyással birt volna. Ő nem szeret engem, s így hát mi sem gátolja, hogy mást ne szeressen ?

— Ön igazságtalanul itéli meg Kasztertont. Ha nem vezérelteti is magát önszeretete által, de szive sugallatát követi, s ha feladatául tekintette volna neki boldogságot és házi jóllétet szerezni, akkor Kaszterton becsület- és kötelesség-érzetből igyekezett volna önnök az életet oly kellemessé tenni, a mint lehetséges. Meglehet, hogy eleinte úgy cselekedett, mert szükség-

ségesnek tartotta, de a vége az lett volna, hogy ön szívének korlátlan birtokába jutott vala.

E szerint ön a hibás kezdettől fogva. Ön magáévá tehetné volna szerelmét. De ön nem tette azt, s így előidézte azt, a mi megtörtént, tudniillik, hogy Edvin ép oly heves, mint nemtelen szenvedélynek engedte át magát.

Még mindent jóvá lehet tenni, ha ön más érzelmek által vezérelteti magát, s nem követi azokat, melyek eddig határozták meg cselekvésmódját. Ön most egy hóig együtt lesz Edvinnel Hartancourtban. Kísérje el őt otthonjába, fejtse ki ott megnyerő kecses modorát, úgy, hogy őt a női szendesség és szívjószág által lebilincselje!

— Ön azt követeli tőlem, hogy gyöngéd, szeretetteljes legyek oly férfi iránt, ki . . .

— Különben másoknál fogja keresni, a mit neje-nél nem talál. Igen, mylady, oszedezem ön előtt, ne cselekedjék büszkesége sugallata, hanem a szerint, a mit érzelme parancsol. En csak azért kerestem fel önt, hogy erre kérjem, egyedül azért jöttem ide, hogy mondhassam önnek: szeretni és megbocsátani, ez a nők hivatása; ne tagadja meg azt, s boldogságát találandja fel annak teljesítésében!

Szidney elhallgatott, Elvira is hallgatott sokáig. Roszallása fájtneki, és kérelme sérté őt.

Midőn Elvira folyvást hallgatott, így szólt Szidney:

— Bút okoztam önnek szavaim által? Nem, az lehetetlen. Ön nem változhatott meg annyira, hogy az

igazság és barátság szavai önt megbántanak. Gondolja meg, mylady, férjének legjobb barátja az, ki így szólt önhöz, s ha őszinteségem tulzott volt, bocsássa meg nekem! Csak arra emlékezzék, hogy távollevő, félreismert barátom mellett szóltam!

— Igen, az ő, de nem az én barátom, — suttogá Elvira. — Férjem iránti barátsága részrehajlóvá tette önt, s elfeledteté önnel az érdekeltséget, melylyel irántam viseltetett. Oh, szir Szidney, daczára annak, azt hittem, hogy ön hozzám ragaszkodik, de látom — ebben csalódtam. Engem nem szeret senki. Mindenki elhagy, mindenki vádol engem!

Elvira lehajtá fejét és sirt.

Szidney megragadá kezeit, s erősen szorítá meg az övéi közt.

— Elvira, tudja-e, mit mondott most? — szóla felhevülten.

Elvira rá emelé szemeit, de azonnal ismét lesüté. Szidney elereszté kezeit, s gyorsan felkelt.

— Szavainak igazságtalanságát bizonyára ön maga is érezni fogja — mondá némi megerötetéssel, — szükségtelen azokat megczáfolnom. Biztos vagyok benne, ön most gyöngédséget és szerelmet fog adni, miután tudja, hogy csak ezek által érheti el azon boldogságot, melyet nélkülöz. Engedje, hogy most, midőn bucsut veszek öntől, azon reményt vigyem magammal, hogy nem szóltam hasztalanul, s hogy ön barátja tanácsát követni fogja.

— Majd megkísértem — hebegé Elvira egészen izgultan.

— Köszönöm! — Szidney megcsókolta kezét.
— És most! Isten önnel! — tevé hozzá, s az ajtóhoz fordult, távozni akarván.

A küszöbön egy magas férfialak állt.

— Kaszterton! — kiáltá Szidney.

Elvira gyorsan fölemelkedett, ideges remegés futotta el tagjait.

Edvin nejéhez lépett.

— Bocsánat, mylady, hogy jelentés nélkül léptem be önhöz; de miután azt mondták nekem, hogy itt találok legjobb barátomat, akkor habozás nélkül léptem át szentélyének küszöbét. Magányát nem mertem volna háborgatni.

A szavak, a hang, mind kínosan hatott Elvirára.

— Ön, mylord, mindenkor beléphet jelentés nélkül is azon nőhöz, a ki nevét viseli, — mondá Elvira, — s különösen lekötelezett az által, hogy végre mégis elhatározá magát ezen házat fölkeresni.

Elvira kezét nyujtá neki.

Edvin hidegen hajtá meg magát, a nélkül, hogy kezét érintené s mondá, Szidneyhez fordulva:

— Örülök, hogy viszontlátlak, ámbar, őszintén mondva, legkevésbbé vártam volna, hogy téged itt találjalak. Azonban remélem, hogy nem riasztlak el, ámbar előbb hallám, hogy bucsut vettél.

Szidney nyugodt tekintete Kasztertonra volt függesztve, midőn mondá:

— Valóban megmásítom elhatározásomat, hogy ma este elutazom, mert beszélni akarok veled,

azaz ha mylady megengedi, hogy még néhány óráig itt időzzem.

— Lady Kaszterton bizonyára szivesen látja önt, — szólta Edvin. — Megvagyok győződve róla, hogy ifjúkori barátom minden illő szivességben részesült. Avagy csalódtam volna szivjóságában, mylady?

— Ön sohasem csalódhatik bennem, s legkevésbé, ha arról van szó, hogy szir Szidneyt szivesen lássam házamban, — mondá Elvira őszintén.

— Köszönöm! De legyen most oly szives karomat elfogadni, hogy önt a grófnőhöz vezessem, ki önre vár.

— A grófnő! — kiáltá Elvira és Szidney egyszerre. — Ő itt van!?

— Ha nem kellett volna nagynénémet elkisérni, bizonyára nem bátorkodtam volna önt itt felkeresni. Nem lettem volna elég merész nyugalmát jelenlétem által háborgatni; de a grófnőnek eszébe jutott ide utazni, s okvetlen kívánta kíséretemet. Én e szerint nem tagadhattam meg tőle, őt nőmhez elkisérni.

Míg Edvin beszélt, Elvira karjára tette kezét, s mind a kettő a grófnőhöz indult, Szidneytől követve. Edvin minden szava megsértette Elvirát.

A grófnő egyedül ült a nagy teremben. Elvira azonnal elereszté férje karját s az öreg hölgyhez sietett, kinek külseje nagyon megváltozott. Elsoványodott, s beteges szint öltött.

— Isten hozta! Édes nagynéném! — kiáltá Elvira őszinte örömmel, s ajkaihoz szoritá kezeit.

Elvira igazán szerette a grófnőt, hanem daczára annak, most először vett magának bátorságot, ragaszkodását nyilvánítani. Elvira egész kinézése annyira magán viselé az őszinteség jellegét, hogy a felleg el-tűnt a grófnő homlokáról s nyájasan mosolygott kecses unokahuga felé.

— Köszönöm, édes gyermekem! — mondá, Elvirát simogatva. — Unatkozni kezdtem egyedül Hartan-courtban, azért kerestelek föl. Látni akartam azon országot, a hol te születél. Ah, szir Szidney, ön itt van! Ez ám a meglepetés! Önt a kíváncsiság vitte Svédországba?

— Igen, grófnő, miután annyi ideig Török- és Görögországban bolyongtam, Észak felé vettem utamat, hogy az országokat, embereket és szokásokat tanulmányozzam.

— S itt kezdte tanulmányait?

A grófnő kissé éles hangon mondá ki ezt.

— Átalánvéve még el sem kezdtem, — bizonyítá Szidney mosolyogva, -- mert ép oly kedves, mint szent kötelességnek tartottam, előbb Kaszterton ladynél látogatást tenni.

— Ezt elmulasztani minden lovagiasságnak hiányát bizonyítaná, — szólt közbe Edvin.

Elvira néhány kérdést intézett a grófnőhöz egészségét illetőleg; mire ő kinyilatkoztatta, hogy nyugalomra van szüksége.

Elvira azonnal parancsokat osztott, s elkisére a

grófnőt azon szobákba, melyek az előkelő vendég rendelkezésére álltak. Szintugy parancsolá, hogy a lord podgyászát az étterem tulsó oldalán fekvő szobákba vigyék, melyek számára készen voltak.

Midőn Elvira a grófnővel eltávozott, Edvin és Szidney néhány pillanatig szemközt álltak, egymást szemlélve. Végre Edvin nevetni kezdett s derülten mondá:

— Becsületemre, Lembourn, azt hiszem, te gyanuba vettél engem, hogy szerelemföltő vagyok? Oh barátom! az csak annyit bizonyitana, hogy nem bizom becsületedben, s attól félnék, hogy az enyém veszélyben van. A sziv ez esetben nem játszanék semmi szerepet sem.

— Akkor nem lenne szerelemföltés, csak félelem, hogy nődnek is eszébe juthatna, téged oly pénzzel fizetni, a milyet tőled kap. Ilyen képzelmény nagyon természetes is lenne, és e tekintetben valóban gyanuba vehetnélek, de korántsem szerelemföltésért. Csak az lehet féltékeny, a ki nejét szereti.

— Igen, de hiszen az ismert dolog, hogy én azt nem teszem, de ha attól félnék, hogy te becsületemet beszennyezed, ez annyit tenne, mint ha abban kétkedném, hogy te Lembourn Szidney vagy. Te sokkal szentebbnek tartod saját becsületedet, mintsem elfeledhetnéd, mivel tartozol más ember becsületének.

Tehát barátom, én nem félek senkitől: csak nevetségesnek találok összetalálkozásunkat, s ama bizalmas négy szem közti együttlétet Kaszterton lady-

vel kissé meggondolatlanak. — De engedelmeddel, térjünk más dologra. Nos mit szólsz ittlétekről?

— Semmit, a mig indokát nem tudom.

— Azt életnagyságban hoztam magammal, mert ez a grófnő.

— Te e szerint csupán azért jöttél ide, hogy elkisérd?

— Mindenesetre! Nem akartam őt a valóban gyöngéd viszonyba beavatni, mely lady Elvira és köztem fennáll. Midőn nagynéném tehát nekem ezen ajánlatot tette, nem tagadhattam meg tőle kíséretemet, s hogy a látszatot fentarhassam, ide utaztam vele.

— Nagyon leverő az, téged így hallani beszélni, — mondá Szidney. — Nehezen esik nekem téged felismerni.

— Tán azt képzeled magadban, hogy utolsó találkozásunk valamikép megváltoztatta nézeteimet?

— Nem, barátom, te nem ingatod meg azokat, lady Kaszterton és én, mi legboldogabban élünk, ha minél távolabb vagyunk egymástól.

Mi antipodok vagyunk, s lehetetlen minket egyesíteni. Ő megkapta, a mit ohajtott, s én köszönettel tartozom neki ezen elrendezésért.

Hogy a mellett jól érzi magát, az szembeötlő. Minden évvel, melyet elválva éltünk, szebb lett.

— Mylord szobái rendben vannak, — jelenté Edvin komornoka, ki belépett.

Edvin kezét nyujtá Szidneynek, e szavakkal:

— Le kell mosnom az utiport. Egy óra múlva látjuk egymást. Elég érdekes lesz látnom, hogyan va-

gyok beszállásolva; hihetőleg rosszul, nóm aligha gondolt azen lehetőségre, hogy férjétől látogatást kapjon.

A lord távozott és Szidney egyedül maradt a szalonban.

— Két ellentétet nem lehet egyesíteni, — morgá magában. — Attól tartok, hogy Edvin igazat szólt. Szegény Elvira, milyen sorsra jutottál!

Midőn az ebéd-től felkeltek, mely angol szokás szerint hat órakor tálaltatott, a mosolygó nyári est már átölelte a földet.

A vendégek ebéd után mind összejöttek a terraszon.

Alig értek a szabadba, midőn Edvin Armidához közeledett, s Elvira hallá, midőn mondá:

— Ez valóban a meglepetések napja, mert a sors oly kegyes volt engem ma kettővel megajándékozni. A második — önneli találkozásom; higgye el, az utóbbi volt a legkellemesebb. Örülök, hogy önt viszontlátom; remélem, jól érzi magát.

Armidá szemei sajátságosan villogtak. Tekintete a macskáéhoz hasonlított, mely zsákmányára készül ugrani. Ugy látszik, mintha különös örömet lelne abban, hogy azon férfiú, kivel igen sajátságos viszonyok közt ismerkedett meg, épen Elvira férje. Edvin még néhány lekötelező, hizelgő szót mondott neki.

Mrs. Brow felhagyott a himzéssel, s tekintete át-

szállt az öreg grófnőhöz, azután ismét nyugodtan folytatá munkáját.

Szidney összevonta szemölcöit, és Elvira magatartása kissé feszült lőn.

Edvin azonban örvendeni látszék Armida ittlétének.

Nem ügyelt sem a grófnő elkomórodott homlokára, sem Szidney összevont szemölcöire, sem Elvira hideg arczkifejezésére.

Armida mellé ült s élénken társalgott vele Párisról, Baden-Badenről és Svájczról.

Mindazon derült kellemes órákra emlékeztette őt, melyeket együtt töltöttek, s egész este kizárólag vele foglalkozott.

Mennyiben érzé magát sértve Elvira férje visellete által, azt nem tudhatjuk. Ő is élénk társalgást kezdett mrs. Brow-, a grófnő- és Szidneyvel. Alig látszék észrevenni, hogy lord Kaszterton közelében van, annyira el volt foglalva vendégei által.

Az öreg grófnő, ismervén a finom tapintat követeléseit, nem mutatá, mennyire boszankodik, s egész elfogulatlanul vett részt a társalgásban.

Néhányszor, midőn Elvira derülten nevetett, észrevette mrs. Brow, hogy a lord nejeire tekintett, sőt jó ideig nyugtatá szemeit kecses arczán.

A thea után az öreg grófnő visszavonult szobáiba s a többiek is jó éjt kívántak a házinőnek.

Edvin most egyedül maradt Elvirával a nagy teremben, s hozzá közeledve mondá :

—Hogyan fejezzem ki elismerésemet azon gondért

melyet Elvira a távollevőnek szentelt, lakának berendezésénél? Valóban nem mertem magamnak azzal hizelegni, hogy ön annyit foglalkozik velem, hogy egy egész emeletet berendezett és számomra készen tartott. — Ez nagy szívesség az ön részéről, mely nagyon meglepett.

— Oh, mylord, önnek tréfálni tetszik, nagyra veszi a csekélységet. — Hiszen az természetes, hogy az ön számára berendeztettem egy lakosztályt, ámbár, őszintén megvallva, nem hittem, hogy valaha használatba veendi. S különben csodálatosan nézne ki, ha Timaszjőben nem lenne lakosztály az ön számára.

— Csodálatosan nézett volna ki! — ismétlé Edvin. — Ön nagy súlyt fektet a külszínre és kizárólag a látszatnak áldozik.

— Nem volt jogom egyébre gondolni. Miután nevét viselem, akkor kötelmem, mindent elkövetni, hogy a legkisebb árny se essék rá.

— Ámbár hálás vagyok gondoskodásáért, de e pillanatban mégis ohajtanám, hogy cselekvésének más indoka lett volna. Jól esett volna azt gondolnom, hogy — mindegy bármit, csak azt nem, hogy e lakás, melyet az enyémmek mondanak, a látszat kedvéért rendeztetett be.

Elvira hallgatott. Azonban nem merte szeméit fölemelni, s mégis sokat adott volna azért, ha tudhatná, mit fejez ki arcza.

— Mióta tartozkodik Elvira itt? — kezdé Edvin elég hosszú szünet után.

— Május eleje óta. — Ápril első napjaiban tértem vissza Olaszországból.

— Igen, ön az egész telet Olaszországban töltés kizárólag zenészeteti tanulmányoknak szentelte idejét.

— Ki közlé azt önnel? — kérde Elvira. — Oh, értem, mrs. Brow által tudta meg.

Ismét szünet, melyet most is Edvin szakított félbe.

— Hogyan tetszett önnek Olaszország? — kérde.

— Jól; mindenütt jól érzem magam, hol szép természettől és zenétől vagyok környezve.

— Zöld mező és harmonikus hangok, ezeket szereti ön tehat. — De én azon csodálkoztam, hogy ön oly visszavonultan él.

Én azt hittem, ön szereti a nagyvilág zaját és annak ünnepélyeit és diadalait, melyeket oly nőnek nyújt, ki, mint ön, ifjusággal, szépséggel, gazdagsággal és ranggal bir.

Én valóban azt vártam, hogy lady Kasztertont mint oly hölgyet fogom hallani emliteni, ki Francia- és Olaszországban, sőt mindenütt, a hol fellép, jelentékeny szerepet fog ezen tulajdonok által játszani, s minden nőt elhomályosítand.

— S ha ugy tett volna, az örömet szerzendett vala önnek?

— Igen, becsületemre mondom, abban nagy gyönyört találtam volna, akkor mertem vala önt fölkeresni, hogy tanuja legyen diadalainak. — Másrészt alig mertem oly elszigetelt életet háborgatni, mely

kizárólag a tanulmányoknak van szentelve. Nem bátorodtam közelébe jönni, hogy azon hangot halljam, melyet alig ismerek, s mely mindenkit, a ki hallá, elragadt.

Elvira feltekintett Edvinre.

— Tudja-e mylord, mit csodálok én, ha önt beszélni hallom? Azt, hogy ő n foglalkozott velem gondolatban. Én valóban azt hittem, ön nem gondol rám soha, csak midőn szeptember elseje megérkezik.

— Ön bizonyára sajátmaga után itél? — kérde Edvin, Elvira kezét megfogva.

— Az enyém után? Miért nem inkább az öné után? Gondolkodjunk csak kissé e fölött.

— Bocsánatot kérek — szólalt meg egy lágy hang, és Armida sietve jött a szalonba; — én bizonyynyal itt vesztettem el egy jegyzék-tárczát.

Kaszterton elereszté Elvira kezét, s általános keresést vittek véghez. Armida vigasztalhatlan volt e veszteség miatt, s ekként nyilatkozott, Kasztertonhoz fordulva:

— Sokért nem veszteném el e tárczát. Nem is az enyém, csak véletlenül jutott birtokomba, s most vissza akartam adni tulajdonosnőjének.

’Ama kis jegyzék-könyvecske volt az, melyet ön Márthának adott, s ő ígérte, hogy elteszi, mig ismét találkoznak Svédországban.

Igazán vigasztalhatlan lennék, ha meg nem találom, mert ez ugy látszanék, mintha gonoszságból

elsajátítottam volna. Szilárd szándokom volt azt holnap Szoghofba küldeni; Martha tegnap megérkezett.

Lord Kaszterton kedvetlen tekintetet vetett Armidára, Elvira még jobban lehajolt, hogy keresni segítsen, s tán azért is, hogy megindulását elrejtse, mely megragadta. Elvira gyorsan fölemelkedett, elegáns, szép jegyzék-könyvecskét tartva kezében.

— Ez az? — kérdé, Armidának nyujtva.

— Igen, igen! Köszönet, ezer köszönet, te jó Elvira! — fakadt ki Armida. — Egész boldognak érzem magam, hogy ismét megtaláltam; mert mylord egy verset irt bele, melyet hivatlan szemnek nem kell olvasnia. Most nyugodtan fogok aludni.

Armida megszorítá Elvira kezét, s kisietett a szobából.

Edvin és Elvira ismét egyedül maradtak; de mig az előbbi négy szem közti együttlét alatt némi közeledés kezdődött köztük, akkor Elvira megjelenése és viselete ezen kedélyhangulatot tökéletesen megsemmisítette.

Elvira kinézése ismét komoly és Edviné gondolkodó volt.

— Ugy hiszem, ideje van, hogy ön nyugodni menjen, — mondá Elvira, — ezért jó éjt kell önnek mondanom; remélem, hogy e fődél, alatt csak szép és kellemes álmái lesznek.

— Mit, ön már elhagy engem? — kérdé Edvin, mintegy álomból felriadva.

— Éjfél van, s így hát nincs korán.

Elvira meghajtá fejét, s kezét nyujtá Edvinnek.

Edvin megragadá azt és az övében akará tartani, de ő ismét visszavonta s gyors léptekkel ment az ajtó felé.

Tán remélé, hogy Edvin utána fog menni, őt vissza fogja tartani; de csalódott. Ő nem ismeré ezen büszke, hajthatlan természetet.

Edvin nem gátolá távozását.

Midőn magára maradt, egy támlányba veté magát.

— Balgaság, — mormogá, — azt megkísérteni, hogy egymás iránti állásunk csak néhány futólagos pillanatra is megváltozzék! Ő nem akarja azt — és én — én sem ohajtom.

Azonban megkísértettem, csak hogy mondhasam magamnak, én megtettem, a mi tőlem függött. Ugy látszik, ő nem türi, hogy én azon határt átlépjem, melyet ő kijelölt. Legyen hát ugy.

Én soha — soha sem leszek az, a ki magát egy nő előtt megalázza, s legkevésbbé olyan előtt, ki engem oly mélyen megsértett, mint ő.

Szép szörny ő, de szív nélkül; fogalma sincs arról, a mit a lelkiismeret, az érzelem parancsol, egyedül nagyravágyásának és hajthatatlan önérzetének engedve. Csak ne lenne oly kecses, akkor ép annyira iszonyodnám tőle, a mennyire megvetem. Igen, megvetem őt teljes lelkemből; soha sem bocsáthatom meg neki az épen annyira nyomorult, mint érzéketlen viseletet, melyet irántam tanusított.

El hát minden gondolattal, mely e nőre vonatkozik, ki megfeledkezett arról, hogy női kötelmei vannak férje iránt.

Edvin felbontott egy kis, összehajtott irlapot, melyet kezében tartott, s gondolatokba merülve hozzá tevő:

— Hadd lássuk tartalmát! Armida kezembe csusztatta ezt, midőn a könyvecskét kerestük.

Edvin rá veté szemeit, de alig futotta át tartalmát, midőn székéről felugrott s kiáltá:

— Ha ezen vád igaz lenne! — ha — — — oh, akkor nemsokára azzá lennénk, a minék egymásra nézve elejétől kezdve lennünk kellett volna.

Edvin gyorsan elhagyta a szalont, s az éttermen keresztül hálósobájába ment.

Reggel volt.

A vendégek még aludtak Timaszjőben, de a szép lak urnője rég elhagyta volt hálósobáját, s épen egy meglehetősen vastag levélsomag feltörésével foglalkozott, melyet kézbesítettek neki.

Felbontott egy összehajtott irlapot, mely legfelül volt, és olvasá:

„Ifjuságom szép tündérálma! — Valóban nem tudom, szabad-e a tollat megragadnom, hogy neked irjak, — neked, kit szerettem és örökké szeretni fogok, — ki egykor engem szerettél, s kit örült nagyra-vágyásomban elhagytam, hogy a balga szerelemfáltás és önszeretet hamis tanácsait kövessem.

„Ha merhetnék eléd lépni, hogy mindazt elmondjam, a mit azon pillanat óta szenvedtem, midőn

téged Kopenhágában láttalak, mint menyasszonyt, akkor megértenél engem.

„Te férjezett vagy, más neje vagy, nem az enyém! Lásd ez gyötör éjjel-nappal. A fájdalom, melyet akkor éreztem, majd lehetetlenné tette azon kötelet elviselnem, mely Marthához csatolt. A sors úgy akarta, hogy férjeddal megismerkedjem. Hol, és hogyan, azt máskor fogod megtudni.

„Midőn ezen derék főrangu nemest láttam, természetesen találtam, hogy te szereted, s hogy irántami szerelmed csak ellebbenő, mulékony érzelem volt.

„Először átmentem a szerelemföltés minden kinyitáin, aztán érzékenyen bosszantott férjed viselete, mert oly tolakodó módon hódolt arámnak, mely sértő volt rád és rám nézve. — Eredménye az lőn, hogy eljegyzésünk felbontatott. Elváltunk.

„Én visszatértem Svédországba, Martha Angliába kíséré el új imádóját, férjedet.

„E tavasszal azonban levelet kaptam Marthától, melyben arra szólított fel, cserélnők ki a leveleket, melyeket egymásnak irtunk. — Ha akarom, én az enyéimet atyjától visszakaphatom, midőn az övéit visszaadom neki.

„Én e szerint meglátogattam az ezredest. Ő egy lepecsételt csomagot adott nekem, mely, mint hívé, az én leveleimet tartalmazá; én is átadtam neki Martha leveleit, szintén lepecsételve, mire hazamentem.

„Feltörtém a boritékot s már a tűzbe akartam dobni az egész csomagot, midőn tekintetem véletlenül a levelek egyikére esett.

„Ez nem volt az én kezem írása ; sőt az én anyanyelvem sem, de egy idegen. Én szétbontám a levelet s az lord Kaszterton Edvintől volt.

„Martha a lord szivömlengéseit küldte nekem az enyéim helyett.

„Tévedésből vagy szándékosan történt-e ez, azt akkor nehéz volt elhatározni. De nemsokára meggyőződtem róla, hogy csakugyan tévedés volt, mert nemcsak Márthától kaptam levelet, melyben kért, cseréljem ki a leveleket, melyeket tévedésből kaptam, de az ezredes is meglátogatott, hogy visszavegye a lord leveleit.

„De nekem semmi kedvem sem volt azokat visszaadni, tartalmuk sokról felvilágosított, s elhatároztam, hogy megtartom.

„Ezen levelek által tudtam meg, hogy te nem szerelemből lettél Kaszterton neje, s most azt véltem belátni, hogy te csak magamviselete miatti boszankodásból adtad neki kezedet.

„Mily boldoggá tett engem ezen felfödözés, azt be fogod látni te is, ha megmondom neked, hogy én a lefolyt négy év alatt egy pillanatig sem szüntem meg szerelemmel és vágygyal rád gondolni, rád, kit Wiesbadenben való találkozásunkkor kecsesebbnek találtam, mint valaha.

„Elhatározásom a leveleket illetőleg, hamar megszilárdult. Neked küldöm el, hogy lásd, mily férjet választottál magadnak. Oly férjet, ki szenvedélyel rajong egy másik nőért s nem tudja becsülni a drága gyöngyöt, melyet benned bir.

„Elvira, imádott angyal! Mily sorsot készített ezen Mártha számomra és számodra!

„Engem annyira befont, hogy hűtelen lettem első és egyetlen szerelmemhez; téged annyira megsértett, hogy ezen becsületéről megfélekezett férfi nejevé lettél.

„Most azt kérdem tőled, ha e mellékelt leveleket elolvastad, hiheted-e, hogy még bárminémű kötelmed is van lord Kaszterton iránt? Lehetetlen! Oh, Elvira, boldogság, üdv és egykori álmaink valósulása virulhatna fel, ha csak egy órai értekezést engednél nekem.

„Én jelenleg Altorpban időzöm s onnan írok neked. E helyen, mely otthonom, várom el engedélyedet, hogy Timaszjőben látogatást tehessek. Ezen kegyet nem fogod tőlem megtagadni, ha csak árnyát bírod az emlékezésnek azon barátságra, melyet én neked gyermekségem óta szenteltem.

„Wiesbadenben azt beszélték ugyan, hogy egy bizonyos szir Szidney és közted gyöngéd viszony létezett volna, de ezen hirt megczáfoltad, midőn lord Kaszterton nejevé lettél, s így nem gondolhatok egyebet, csak hogy te hű maradtál első szerelmedhez.

„Elvira, térdeimen esedezem — csak egy órai értekezést!

Hiven szerető Károlyod.“

Midőn Elvira végigolvasta ezen nevezetes levelet, messzire dobta azt el magától. Világosan állt lelke előtt e sorok írójának egész gazsága. Undort érzett gyöngédsége, bizonyításait olvasva. A megvetés érzésén kívül mély elkeseredettség vett rajta erőt.

E levelekrő függeszté szemét, melyeket neki küldtek, annak bizonyítékául, hogy férje Marthát szenvedélyesen szereti, azon Mártát, ki sötét árnyként állt vala az élet örömei és ő közte, első ifjúkori álmát elkeserítve.

Gyermekkori találkozása, midőn Elvirát a gonosz eb megtámadta s midőn a kisasszony atyját felszólította, hogy Elvirát verje meg — mindazon kinok, melyeket Elvira kiállt, midőn Károly őt a szép és gazdag Mártha miatt elhagyta, — mind — mind feléledt ismét s növelé az elkeseredés érzetét.

Kinyujtá kezét, hogy a levelek egyikét felvegye, de ismét visszavonta, betakará arcát kezeivel, s könnyekre fakadt.

— Megengedi, mylady, hogy belépjek? — kérdé mrs. Brow, az ajtó függönyét felemelve.

Elvira gyorsan letörlé könnyeit.

— Mi okból keres föl engem ily korán? — kérdé Elvira indulatosan. — Azt reméltem, hogy legalább magánszobáimban békével lehetek kémkedés nélkül.

Mrs. Brow belépett, Elvira oly kevéssé meghívó szavainak daczára is, s hidegen mondá, tekintetét az ifju nőre függesztve:

— Először léptem át magánszobáinak küszöbét, s most sem tettem volna, ha a grófnő nem kért vala, hogy önt felkeressem. Ő rosszul érzi magát, s beszélni ohajt önnel.

— Legyen oly szives s mondja meg a grófnőnek, hogy rögtön hozzá fogok menni, — felelé Elvira a leveleket összeszedve és íróasztalába bezárva.

Midőn Elvira a grófnőhöz belépett, meglepte őt

annak beteges kinézése, de azért mégis mosolygott Elvira felé, s mrs. Brownnek intett, hogy távozzék.

Midőn ez utóbbi saját lakosztályába akart menni, a lord angol komornoka jött eléje s mondá :

„Mylord kéri, ha mrs. Brow oly szives lenne hozzá lejönni. Ő a pavillonban van.“

A reggeli harang még nem hitta össze a vendégeket az első étkezésre, midőn Szidney lenn a parkban sétált, s a pavillon felé vette útját. A cselédektől kérdeztén a lord holléte után, azt mondták neki, hogy a pavillonban van. Épen be akart lépni, midőn saját nevét hallá kimondatni; mrs. Brow volt, ki épen szolt :

— Most már elmondtam véleményemet Lem-bourn Szidney és a lady felől. Lehet, hogy nincs igazam; azonban nem hiszem, s arra kérem önt, mylord, ne hamarkodjék ítéletével. Egyszer majd kénytelen leend. . . .

Szidney, ki nem tartá bocsületével megegyezhetőnek, hogy hallgatózzék, csak addig állt meg, míg kivehette, kik beszélnek odabenn, s midőn arról meggyőződött, minden habozás nélkül belépett s félbeszakítá a párbeszédet.

— Mondani jöttem neked, édes barátom, hogy lovakat rendeltem s egy óra mulva mrs. B.-vel Stockholmba utazom.

— S miért nem akarsz itt maradni? — kérdé Kaszterton. — Az én jelenlétem riasztott el?

— Jelenléted tizennyolcz órával tovább tartoztatott itt. Ha tegnap nem érkezel meg, úgy már Stokholmban lennék. Ah jó reggelt, mrs. Brow, — tevő hozzá Szidney, magát az angol hölgy előtt meghajtva s enyelgő hangon folytatva: — Bizony azt hittem, hogy valami kellemes lágyottot szakíték félbe ön és Kaszterton közt. Ha úgy van, akkor fölötte sajnálom.

— Biztosíthatom önt, szir Szidney, — viszonzá mrs. Brow, — hogy értekezésünk azon pontra ért, hol tovább nem szükséges azt folytatni.

Mrs. Brow meghajtá magát s elhagyá a pavillont.

— Tegnap én leptelek meg négy szem közt, Kaszterton ladyvel, ma te rontasz rám; azonban remélem, hogy a veszély rád nézve tegnap sem volt nagyobb, mint ma rám nézve, — mondá Kaszterton nevetve.

— Az együgyü remény volt — viszonzá Szidney — s legkevésbbé sincs indokolva. A különbség egy 50 éves hölgy és egy 20 éves kecses nő közt oly nagy, hogy ott nem lehet semmi hasonlítást tenni.

— Azt akarod azzal mondani, hogy tegnap veszélynek voltál kitéve?

— Igen!

Kaszterton egy darabig szemlélte Szidneyt, s aztán jóízü nevetésre fakadt.

— Oh barátom, te erővel azt akarod, hogy a féltékenység gyötörjön, hanem hiába, — az nem ragad rám. Én nem tudok féltékeny lenni.

— S nincs is rá okod. Ha én őszintén megvallom, hogy számomra minden percz, melyet lady Kaszter-

tonnal töltök, veszélyes, azért még legkisebb okom sincs remélni, hogy az én jelenlétem számára legkevésbé is veszélyes legyen. Azonban nem is akarom lelkierőmet próbára tenni, s ezért inkább megfutamodom.

Nagyon veszélyes dolog az, azon nő közelében lenni, kit szeretünk s azt tudni, hogy férje őt elhanyagolja, s mégis hideg, közönyös arcot ölteni, anélkül, hogy elcsábíttatnók magunkat neki megvallani, mennyire szeretjük.

— Megengede l Lembourn, hogy fölötte sajátos magyarázatot adtál most! — viszonzá Edvin öszszevont szemöldökkel.

— Öszzinte az és olyan, a milyet tőlem várhattál. Megengedem, nem igen szokásos dolog, hogy valaki azt mondja a férjnek, mennyire szereti nejét. Rendesen a nőnek szokták azt mondani, a férj háta mögött, — de én nem tudok másként cselekedni, mint a hogy cselekedtem, — és most — Isten veled. — Add át Kaszterton ladynek szivélyes üdvözetemet. Tegnap bucsut vettem tőle, midőn te jöttél, s meg akarom magam kimélni azon fájdalomtól, hogy azt még egytegyem.

Szidney megszorítá Edvin kezét.

— Akarsz-e nekem őszintén felelni egy kérdésre — kezdé Edvin ujra.

— Szivesen.

— Miért látogattad meg nőmet, miután tudtad, hogy én nem vagyok itt?

— Azon egyszerű okból, mert viszont akartam

iálni őt. Arról akartam meggyőződni, hogyan viseli sorsát. Most tudom, s azt is tapasztaltam, hogy rám nézve nem jó közelében lenni, különösen mióta tudom, mily kevéssé becsülöd s mily kevéssé vagy méltó ily kincset birni.

Isten veled, édes Kaszterton! Remélem, ha ismét viszontlátjuk egymást, köztetek jobb viszony fog uralkodni, hogy akkor legalább be fogod látni, miszerint a férfiak, ha hűséget követelnek nejeiktől, önmaguk is őrizkedjenek a nemtelen szenvedélyek szennyétől.

Kaszterton Szidney vállára tette kezét.

— Szeret Elvira téged? — kérde s barátja szemébe nézett.

— Kaszterton Edvin, már két évvel ezelőtt megmondtam neked, kit szeret.

— De nem szóltál igazat, akkor bebizonyítottam s most is bebizonyíthatom. Ha szívében csak árnya lenne a szerelemnek, ajánlotta volna-e nekem, hogy elválva éljünk? Nagyravágyás — semmi egyéb, csak nagyravágyás csatolta őt hozzám! Szüksége volt nevemre, hogy vele csillogjon, de férje terhére lett volna.

— Hát akart ő e névvel csillogni? — kérde Szidney. — Nem, ő csendes és elvonult életet vitt s gondosan kikerülte, nehogy a társadalom figyelmét nevére vonja, vagy hogy valami szerepet vigyen a világ szinpadán. Hanem te sokkal jobban el vagy vakítva az által, a ki téged elbájolt, mintsem hogy nőd cselekvéseire figyeltél volna.

— Stangenszkjöld Márthát gondolod?

— Igen, e nő iránti szerencsétlen szenvedélyed lealacsonyító befolyást gyakorolt lelkedre.

— Lealacsonyító! — kiáltá Edvin. — Nem Lembourg, ő a napsugár, mely jelen életemet megvilágítja. Ő általa éreztem, hogy élek, s ha szabad lettem volna, egy pillanatig sem haboznék neki szabadságomat feláldozni. Ő, szépségével, szellemével és elbájoló tulajdonaival, méltó lady Kaszterton lett volna.

— Te e szerint szereted őt?

— Imádom! — kiáltá Edvin élénken.

— Ha úgy van, miért nem értekezel Elvirával az elválást illetőleg? Szabadon, mind a ketten boldogok lehetnétek, holott így egymás boldogtalanságát képezitek.

Edvin keze sulyosan nyugodott Szidney vállán, tekintete komorabb lőn, midőn lassan mondá:

— Ha lady Kaszterton nevemet nem mocskolja be, vagy olyat nem cselekszik, a mi rangjával meg nem egyezik, úgy soha sem válunk el.

— Az annyit tesz, hogy hűtlenséged által kényszeríteni akarod: — Egy selyemruha suhogása, s könnyü, közeledő léptek mély hallgatást idéztek elő. Elvira jött be, nagyon halvány és izgult volt.

— A grófnő nagyon rosszul lett, — mondá Elvira, — s unokaöccsével kíván szólni. — Azt akarja, hogy rögtön orvosokat hívjunk s én már parancsoltam, hogy egy szolga a városba lovagoljon, s orvost hívjon.

— Én elutazom, — szólt közbe Szidney, — s rögtön kiküldöm Stokholmból X. orvost.

— Köszönöm, szir, Isten áldja meg önt minden szivességeért és barátságáért! — suttogá Elvira.

Edvin azonnal az ajtóhoz sietett, a mint nagy-né je betegségének hírét hallá. Midön Elvira izgatott hangon Szidneynek köszönetét kifejezé, hátra vetett egy pillantást. Sohasem tűnt fel előtte Elvira bájosabbnak, mint most. Szemei könnyben usztak, s arcán szende, szomoru, mély felindulás árnya lebegett.

— Lembourn bucsuja-e, a mi őt annyira felizgatja? — gondolá Edvin s tova sietett. — Ha ugy lenne, ez bizonyítéka lenne annak, hogy szeretni tud; és akkor sajnálatraméltó, — mert egyedül a halál adhatja neki vissza szabadságát. Nőmmé lett, hogy nevet kapjon — s nöm fog maradni, a mig én élek.

Szidney elutazott Timaszjőből. A lord több órát töltött egyedül a grófnőnél, és Elvira szintén szobáiban volt. Midön végre onnan kijött, parancsot adott, hogy egy inas menjen át Altorpba levéllel.

Armida a lépcsőn állt, s hallá ezt.

— Egy küldöncz Altorpba, — mit jelentsen ez? — gondolá a ravasz teremtés.

Armida lement a lépcsőn s az inással találkozott, ki levelet vitt kezében.

— János megyen át Altorpba? — kérdé Armida, a legártatlanabb arcczal.

— Igen, levelet viszek Brogrén titkár urnak, — felelé János.

Armida lángvörös lett.

— Mit irhat ő neki? — gondoló. Azt tudnom kell — minden áron, — s hangosan mondá:

— Legyen olyan jó s várjon egy pillanatig, én is adok egy levelet Altorpba. — Ha ön olyan jó lenne, János, s egy pillanatra feljönne, rögtön kész lenne a levél.

János jónevelésü urasági szolga volt, ő külföldön utazott, s látta a világot, s így megígéré, hogy nemsokára feljön a kisasszony leveleért.

Egy kocsi állt a ház előtt, midőn János az előcsarnokba jött.

Az orvos volt, ki a fővárosból megérkezett.

János ismét felsietett, urnőjének az orvos megérkeztét akarván jelenteni.

A jövő pillanatban az egész ház tudta, hogy a grófnő beteg s midőn János Armidához belépett, mondá:

— Kérem kisasszony, legyen oly kegyes nekem a levelet hamar ideadni, mert rögtön a városba kell lovagolnom az orvosságért, melyet az orvos az öreg grófnőnek rendelt; azt mondják, nagyon beteg.

— A grófnő beteg? — kiáltá Armida.

— Igen, Lembourn ur kiküldte az orvost s én most kaptam parancsot, menjek haladéktalanul az orvosságért.

— De hiszen akkor nagyot kerül, ha Altornak megy — ellenveté Armida.

— Azon nem segíthetek, — vélé János.

— Sőt igen könnyen. Ugy sejtem, hogy a lady

egésznap a betegnél lesz s ezért én sétát teszek délelőtt Altorpba, s magam beszélek a prépostnéval irás helyett. Adja nekem a levelet, én majd elviszem magam s ön az egyenes uton mehet Stokholmba.

János nagyon hálás volt s Armida átvette a levelet.

Midőn ismét egyedül volt, féltékeny tekintettel szemlélte a feliratot. Bezárta az ajtót, s gyertyát gyújtott, mi után sikerült neki a pecsétet felmelegíteni, úgy, hogy kinyitatta, s kivette a boríték tartalmát.

Két levél volt benne.

Az egyik Károly, a másik Elvira kezétől.

„Brogrén Károly! Nehogy fölötte csekély fogalmam legyen becsületérzetéről, felteszem, hogy a mellékelt levelet, melyet ön nekem küldeni elég merész volt, oly kedélyhangulatban írta, melyben ön nem birt annak világos tudatával, a mit tett.

„Ha ön ellenben meggondolva cselekedett, akkor oly mélyen megsértett, hogy soha sem lesz képes engem kiengesztelni.

„Itt küldöm vissza önnek levelét, kérem, olvassa el maga, s majd belátja, hogy becsületes ember nem írhat úgy oly nőnek, kinek tisztelettel tartozik

„Én önnek soha sem adtam okot arra, hogy a tiszteletről megfeledkezzék, melyre minden tisztességes nő igényt tarthat, hanem ön, daczára annak, mégis megfeledkezett arról, miután oly nyelven morészelt szólni, a hogy levele írva van.

„Férjem iránti tiszteletem késztet arra, hogy a levelcket megtartsam, melyeket ön nekem küldött. Ha

azt hitte, hogy e levelek meghasonlást idézendnek elő köztünk, akkor csalódott. E levelek mit sem változtatnak egymás iránti állásunkon.

„Még csak azt akarom hozzátenni, hogy én önt soha sem fogadom el házamnál, s hogy minden levelét olvasatlanul visszaküldendi Kaszterton Elvira.“

Armida arcza e levél elolvasása után a legkese-
rőbb boszankodást és a legőszintébb kárörömet fe-
jezte ki.

— Oh, — mormogá, — e szerint meg vagyok boszulva! Ő, ki minden másnak szerelmét kínálja, s egyedül rólam feledkezik meg, ő meg van büntetve. — Ezen mások visszautasítják azt, kinek birhatásáért én életemet adnám oda. Oh mennyire gyűlölöm őket!

Most Károly levele után nyult. Mi ismerjük annak tartalmát s így csak azt említjük meg, hogy Armida, midőn a Károlynak szóló levelet ismét lepecsételte, elfeledte azt betenni, melyet Elvira feleletül írt.

Íróasztalába rejté, — bizonyára tévedésből, — azután átsétált Altorpba.

Midőn Timaszjőbe visszatért, minden ünnepélyes jelleget viselt. Halkal jártak a lépcsőkön. halkal beszéltek s aggály volt minden arczon látható.

Mrs. B— közlé Armidával, hogy az orvostól megtudta, mily nagyon beteg az öreg grófnő, ez okból másnap elhagyja Timaszjót családjával együtt.

— Mert az mégis kellemetlen lehet lady Kasztertonnak, hogy idegenek vannak a házánál, mig nagynénje élet és halál közt lebeg, — tevé hozzá mrs. B—.

Másnap reggel az angol család elutazott.

Timaszjőben e szerint most nem volt más idegen, csak Armida. De ő korántsem gondolt arra, hogy jelen otthonját elhagyja a grófnő betegsége miatt, sőt ellenben elhatározta, hogy nélkülözhetlenné teendi magát, s pedig nem csak a grófnő betegsége alatt, de azután is, hogy addig maradhasson Elvira házában, a mig neki tetszeni fog. Armidának nem volt semmi kedve növeldét nyitni és tanítónő lenni.

Midőn észrevette, hogy Elvira a betegnek ápolását átvette, azonnal ajánlá segélyét, egyszerű, szíveslyes módon. Elvira ugyan nem fogadta el ezen ajánlatot, azt felelvén, hogy a grófnő bizonyára nemsokára jobban lesz, s mert különben ezt sokkal kedvesebb kötelemnek tekinti, mintsem hogy másnak átengedje.

Azonban megköszönte Armida szivességét, s az utóbbi észrevette, hogy ajánlata előnyös benyomást tett Elvirára.

De a grófnő betegsége napról-napra aggasztóbb lön. Az orvosi tudomány alig tehetett valamit azon baj ellen, mely őt megragadta, s az orvosok nem is adtak semmi reményt, hogy jó kimenetele leend, sőt az is előrelátható volt, hogy szenvedése hosszadalmas leend.

Elvira a grófnő betegségének első órájától kezdve mellette volt, virrasztott és ápolta őt.

S a betegápolói tisztség ez esetben igen nehéz volt.

A beteg folytonos izgult türelmetlenség ural-

kodott. A fájdalom indulatossá, türethetlenné és igazságtalanná tettek.

Nehezére esett megbarátkozni azon gondolattal, hogy tán kénytelen leendő hetekig — hónapokig viselni ezen keserű küzdelmet. Az is boszantá őt, hogy az orvosok nem tettek semmit baja ellen, még csak fájdalmait sem tudták enyhíteni.

Vannak kedélyek, melyeket a szenvedés, legyen az testi vagy lelki, — alázatossá, szeliddé tesz s vannak mások, melyek az által ingerültek és elkeseredettek lesznek.

A grófnő ez utóbbiakhoz tartozott.

Midőn még fiatalkorában legkedvesebb reményében megcsalódott, kedélye elkeseredett, jelleme hajthatlan lőn s szíve gyűlölettel telt meg az iránt, ki a szerelmet elrabolta tőle, mely után oly forrón vágyott.

Most jött a fájdalom, melyet már régen sejtett, mert évek óta szenvedett már azon baj kezdetében, mely most egészen kifejlődött, s őt a kórágymba dönté, ezért hát oly türelmetlenné lett, hogy sem szármalmat, sem elnézést nem ismert azok iránt, kik ápolták.

E kórágynál kezdett Elvira először emberi kötelmeiről gondolkodni.

Hiszen volt még sok az életben, a mit az ifju nő nem tapasztalt, hanem ezen idő alatt annak beismerésére jutott, mennyi benső megelégedés fekszik abban, ha az ember önmagáról megfelelkezik, és kötelmeinek él.

Ha Elvirá az öreg hölgy leánya lett volna, nem ápolhatná őt nagyobb önfeláldozással, mint ő tevé. S Elvira az egyetlen volt, kit a grófnő maga mellett tűrhetett, ámbár irányában is keserü és igazságtalan volt.

Napról-napra növekedtek a grófnő igényei ugy, hogy végre nem tűrheté, ha Elvira csak néhány pillanatra is távozott. Ha az megtörtént, akkor a beteg fölötte ingerült lön s értésére adta Elvirának, indulatos kifakadásaiban, hogy csak kötelességét teljesíti, ha őt ápolja. A grófnő lord Kasztertont egy szegény kalandorból Anglia leggazdagabb lordjai egyikévé változtatta, s így hát joggal követelhet nejétől minden képzelhető önfeláldozást.

A beteg gyakran panaszkodott a gyöngédség hiányáról, s azt állítá, lehetetlen, hogy jobban legyen, ha nincs oly ápolása, a milyennek lennie kellene.

Minden reggel ily panaszokra fakadt, midőn Elvira szobájába jött, a napot ott töltendő. Eredmények az lön, hogy Elvira ezentul az éjeket is ott fogja tölteni.

A grófnő minden irgalom nélkül a legcsekélyebb dologért felkeltette Elvirát. S ő ezt is, ugy mint a többi, nyugodtan tűrte s mindig ugy viselé magát a grófnő iránt, mint ha legfigyelmesebb, leggyöngédebb leánya lenne.

A ki e fiatal nőt a betegszobában látá, azt hihetné, hogy ő egy szegény, a grófnőtől függő egyén, ki-vel ezen okból a legkiméletlenebb módon bánik; de alig képzelhetné magának, hogy ez legyen a gazdag

Kaszterton lady, ki tökéletesen lemondott mindenről, a mit kényelemnek, nyugalomnak és békének nevezhetni.

Mrs. Brow szó nélkül jelent meg a betegnél, s ápolni segíté; de a grófnő nem türheté az angol hölgyet közelében, és Mrs. Brow száműzetett a betegszobából. De ezért a betegszoba előtti kabinet ben maradt hol a napot s gyakran az egész éjt is tölté.

Egyedül Armida igyekezett Elvira iránt több figyelmet mutatni. Nem vehetett részt fáradalmaiban, de többféle apró meglepetéseket készített számára.

Például, minden reggel friss virágok álltak Elvira ágya mellett, mely a grófnő hálószobája melletti szobában állt. Midőn a gyümölcs ideje beállt, ugyanazon asztalon, Elvira mindennap egy kosárkát lelt válogatott gyümölcsessel.

Elvira hálásan vette a figyelem ezen bizonyítékait.

Nem tudjuk, képes volt-e Armida azt sejteni mily fájdalmat okozott az mindig Elvirának, ha ezen szívességet látta s a mellett gondolá, hogy ő, kinek ilyen figyelmet kellene tanusítani iránta, mit sem tett terhének megkönnyebbitésére, melyet ő önkényt s az ő kedvéért magára vállalt.

Hogyan viselé magát lord Edvin? Ügyelt-e Elvira csodálatraméltó magaviseletére, s tudta-e azt méltányolni?

Modora és viselete nem adott erről semmi felvilágosítást.

A grófnő iránt Edvin gyöngéd fiu volt, ki türe-

lemmel elviselé minden szeszélyét és keserü kifakadásait s addig maradt mellette, a míg a beteg engedé. Mindennap többször meglátogatta őt. Ha a beteg fájdalma kissé szünt, akkor Edvin felolvasott valami angol könyvből, vagy beszélgetés által igyekezett idejét megrövidíteni. Oly alkalomkor Elvira visszavonult a külső szobába, vagy ha a beteg ezt nem engedé, csendesen ült ágyánál.

A házasok ritkán, majdnem soha sem váltottak más, mint egytagu szavakat. Edvin soha sem tett arra vonatkozó megjegyzést, hogy Elvira kimélje magát, hogy friss levegőt szivjon, vagy ne erőltesse meg magát annyira.

Egyetlen szóval sem árulá el, hogy észreveszi, mennyire áldozza fel magát az ő nagynénjeért. Ugy látszott, hogy a lord — ha csakugyan ügyelt rá — Elvira viseletét egészen természetesnek találja.

Ha a grófnő az ő jelenlétében még oly igazságtalan és ingerlékeny volt is Elvira iránt, soha sem történt, hogy Edvin valami módon enyhítette volna a sértő szavak benyomását.

Csak szemei követték szüntelenül Elvirát, mint-ha elhatározta volna, hogy külsejét tanulmányozni fogja, abból akarván következtetni, mi történik bensejében, vagy mi indokai vannak magaviseletének.

Ha Edvin nem volt a betegszobában, akkor hosszú sétákat tett gyalog és lóháton, vagy bezárkózott szobájában.

Míg Edvin annyira elhanyagolá Elvirát, Armida mindent elkövetett, hogy ragaszkodását és háladatos

ságát bebizonyítsa, Arra kérte Elvirát, menjen a friss levegőre, pihenjen, s valóban úgy tűnt fel, mint egy jó nemtő, ki a gazdag ifju nőt részvételével és gondoskodásával környezi.

Elvirát ez nagyon megindítá, mert Lotta és Armida voltak az egyetlen lények, kik részvétet és ragaszkodást tanusítottak iránta.

Egy reggel Armida ismét rá akará beszélni Elvirát, hogy sétát tegyen, s végre mondá :

— Jó Elvirám, hiszen magadnak és nagynénédnek is rossz szolgálatot teszesz, ha tönkre teszed egészségedet; hiszen férjednek is tartozol azzal, hogy kissé foglalkoznál vele, s ne hagyd őt úgy egészen magára, de gondoskodjál róla, hogy jól érezze magát, — mert különben könnyen kereshetne Szkoghofban szórakozást, ha saját háza nem nyújt neki egyebet unalomnál.

Kérlek tehát, tégy reggel egy sétát egészséged kedvéért, és foglalkozzál mindennap legalább egy óráig férjeddal. Ma, Elvira, nem hagylak békével, míg legalább egy negyedórát nem töltesz a szabadban. Halvány vagy, szemed bágyadt, és egész külsőd arra mutat, hogy szükséged van kissé a szabadlégben mozogni.

Elvira végre engedett, és Armida megigéré, hogy a külső szobában fog maradni, s azonnal tudtára adja neki, ha a beteg felébred álmából.

Elvira lassan ment lefelé a parkban. A nap fényes sugarait a földnek zöld köpenyére szórta, mely csillogott a harmatgyöngytől. Üde szellő fujdogált a

tenger felől, a virágok kelyheivel és a fák lombjaival játszva.

Hetek, sőt hónapok multak el, mióta Elvira a szabadban sétált. Most augusztusban voltak, és a grófnő juniusban betegedett meg.

Lehajtott fővel lépdelt előre, a multról és a jelenről gondolkodva. Milyen különböző hangulatban sietett végig gyermekkorában e fasorokon, hányszor nyújtá ki karjait Timaszjő felé mint felnőtt leány, szive mélyéből kiáltva:

— Oh mily boldog lennék én e szép otthon és egy fényes név birtokában!

Most birtokában volt ozen otthon és a névnek is, — de hová lett a boldogság?

Miután így összehasonlította a multat és a jelent, a mi volt és a mivé lett, gondolatai akaratlanul Armida azon szavainál állapodtak meg:

„Annak következtében könnyen kereshetne szórakozást Szkogofban, ha saját házában nem lel egyebet unalomnál.“

Mit érthetett ő az alatt? — Martha Szkoghofban van.

Hát Kaszterton valóban merne? — — Oh miért nem, miután Marthának mindazt írta, a mit Elvira olvasott.

Ilyen gondolatok közt ért azon helyre, hol egykor ama sátor állt, mely kíváncsiságát ingerelte, s hol először találkozott Márhával. Most ott szép ültetvények voltak és a fák alatt zöld padok álltak. A hely egészen megváltozott.

Elvira leült egy padra. Kezére támasztá homlokát, s néhány köny lassan folyt le arczáin végig. Egyedül az Isten tudja, mily keserűek voltak e könyvek, mert csak ő olvasott e fiatal szivben s látta a fájdalommat, mely azokat kisajtolta.

Elvira annyira el vala merülve benső világában, hogy nem ügyelt rá, midőn a szabad térre kilépett, hogy egy fiatal ember lépett ki a mellékutak egyikéből.

Elvirát megpillantva hirtelen megállt s követé szemeivel. Midőn a padra leült, soká állt s szemlélte őt, aztán ovatos léptekkel közeledett, s nemsokára mellelte volt a nélkül, hogy ő észrevette volna.

— Elvira! — mondá halk remegő hangon.

Az ifju nő ijedten ugrott fel s arra tekintett, ki őt megszólította.

— Károly! — kiáltá önkénytelenül, de aztán egész nyugodtan és komolyan tekintett rá, mondván:

— Mi hozta ide Brogren urat?

— Ohajtásom téged viszontláthatni s veled beszélhetni. Oh Elvira, hogyan lehettél oly kegyetlen, hogy megtagadtál tőlem egy percnyi együttlétet, — közel valék a

— Titkár ur, ne folytassa az ezen nyelven való beszédet, mely sem önhöz, sem hozzám nem illik. Ön nem mondhat nekem semmit, s én nem hallgatok semmire. Utaink elváltak s nem szabad többé soha egymást érinteniök. — És most beláthatja, mily hasztalan az. engem oly érzelem nyilatkozataival üldözni

mely sértést tartalmaz, s mely egyedül megvetést idézhet elő bennem.

Elvira néhány lépést tett, hogy távozzék.

— Csak egy szót még, mylady — mondá Károly halkabb hangon. — Ön tehát valóban azt hiszi, hogy büntetlenül nyilatkoztatja ki irántami megvetését. — Ön tehát azt képzei magának, hogy engem lábaival tiporhat, kigunyolhatja szerelmemet? de abban csalódik. Bármily magas rangra és nagy gazdagságra jutott is, de még sem áll oly magasan, hogy boszúm ne érhetné el.

Oka lenne ovatosnak lenni, s nem hogy még több ellenséget szerezzen magának. — Hiszen nekem csak azt kell kiáltanom: amaz előkelő hölgy a kovácsudvar börtönében született, anyja oly nő volt, ki gonosztettet követett el, s a zálogtartó Bromér Áron magáénak fogadta a gyermeket.

Én azonban azt még továbbra hagyom; hanem vigyázzon magára lady Kaszterton s ne ingereljen engem, ki az ön gögjét szétzuzhatja.

Károly levette kalapját s udvarias és gúnyos módon meghajtá magát.

Midőn eltávozott, Elvira ismét leült a padra, arca szintelen volt. Ugy látszék, mintha Károly szavai fagyasztó hatást gyakoroltak volna rá, mozdulatlanul ült ott, maga elé meresztve szemeit. Az ifju nő végre kezével végigsimitott homlokán s mormogá:

— Nem, ez nem lehet így, — s gyorsan a kastély felé sietett.

Károly nem haladt nagyon messzire Elvirától, midőn lord Kasztertonnal találkozott.

Gunymosoly lebegett Károly ajkain, midőn őt észrevette. Büszke arczkifejezéssel s magasra emelt fővel ment el Edvin mellette, mintha észre sem vette volna.

Ezen szinlelt közönyösség daczára Károly nagyon jól észrevette, hogy a lord arcza szigorú volt, s minden izma benső haragjának kinyomatát viselé.

— Most Elvirával fog találkozni, — gondolá Károly — s egy pillanatig sem fog kétkedni, hogy légyottunk volt.

Jól van mylord, most tapasztalhatja, mit éreztem én, midőn Mártha imádója lön. Ő akkor arám volt, jögom volt hűségéhez, ön ellopta azt tőlem.

Én nem tehettem hasonlón nejjével, de legalább úgy fogom elintézni, hogy a látszat azt mutassa.

Mig Károly gondolatban ezen épületes magánbeszédet tartotta, Edvin meggyorsította lépteit s a szabad térre ért. Elvira épen távozott onnan. Láta őt elsietni.

— Tehát Armidának igaza volt! — mormogá Edvin. — Légyottjuk volt. Ő, ki már Elvira esküvésének napján őt oly tekintettel merészle szemlélni, melyet én sértőnek találtam, lady Kaszterton imádójává szándékozik lenni.

Örült-e ezen nő, ha azt hiszi, én majd engedni fogom, hogy ő árnyat vessen nevemre s még pedig pedig miután önérzetemet oly gyógyíthatlan módon megsér-

tette? Óvakodjék Elvira, ha úgy számít, hogy engem nem vesz tekintetbe.

Ámbár Edvin gyorsan ment, még sem érhetett utól Elvirát. Midőn az udvarba ért, látta őt a lépcsőn felmenni.

Egy inas, kivel találkozott, néhány szót mondott neki, melyek, a mint látszott, lépteit meggyorsították, s arra készítették, hogy a nagy épületbe menjen, ám-bár Lotta lakása felé irányozta volt lépteit.

Midőn a lord megjelent, János tört francia nyelven tudtára adta, hogy a grófnő annyira roszabbul lett, hogy az orvos e rövid idő alatt, míg ő és Elvira távol voltak, többször küldött utánuk.

Edvin a betegszobába sietett, hol Elvirát a grófnő mellett találta, ki szörnyű fájdalmak közt hanykódott ágyában. E szenvedés oly borzasztó volt, hogy Edvin alig volt képes ott maradni.

Milyen hatást tett Elvirára e szenvedés, azt világosan mutatá izgult arcza, hanem daczára ennek nem mozdult a betegtől.

Ezen állapot órákig, s végre napokig tartott, a nélkül, hogy az orvosok enyhítést nyújthattak volna a betegnek. Minden szer, melyet a fájdalom elkábitására használtak, alig tett valami hatást, s ha néha egy kevés nyugalmat szereztek is neki, de megszüntetni nem bírták szenvedését.

E borzasztó napok alatt Elvira volt majd egyetlen, a ki azt ki tudta tartani. Csak azon perczek alatt pihent, midőn a grófnő rövid álomba merült.

Minden gondolatot elüzött, mely saját érdekeire

vonatkozott s egyetlen feladata volt, hogy mindentől eltávolítson, a mi az annyira szenvedő betegnek kellemetlen lehetne.

Ezen törekvés következtében végre csak ő és az orvos voltak az egyetlenek, kik Edvint kivéve, a betegszobában voltak ; a beteg mást nem tűrt meg közelében.

Igy mult el kilencz végtelen hosszú nap és éj, míg végre a kilenczedik nap este a fájdalmak megszűntek s a beteg mély, csendes álomba merült.

Az orvos jónak tekinté e változást s azt mondá Edvin- és Elvirának, hogy egész nyugodtan nyugodhatnak le, mert a beteg hihetőleg egész éjjel fog aludni.

Mrs. Brow ajánlkozott, hogy ő virrasztani fog s megígérte, hogy ha a beteg nyugtalan kezdene lenni, rögtön tudtára adja Edvinnek úgy, mint Elvirának.

Elvira inkább kísértethez, mint élő lényhez hasonlított, s minthogy daczára ennek, nem akart lenyugodni, az orvos e szavakkal fordult Edvinhez :

— Mylord, beszélje rá a ladyt, hogy kissé pihenjen, mert különben nem állok jót a következményekért. Ereje annyira ki van merülve, hogy valóban félttem, egészségét, e természetfeletti megerőltetés miatt.

Edvin e kilencz nap és éj lefolyta alatt egy szót sem váltott Elvirával, csak néha ingerült, néha szánó tekintettel szemlélte őt. Most azonban mondá :

— Ha az én szavaim némi jelentőséggel vagy

értékkel bírnak, akkor kérem önt, — kövesse az orvos tanácsát!

Elvira rá nézett. Volt valami az ifju nő tekintetében, a mi Edvinnek fájt. Igen, úgy tetszett neki, mintha ezen tekintet mondaná:

— Te valóban arra kérsz engem, hogy kiméljem magam. — Hiszen halálom nyereség volna rád nézve!

Edvin megfeledkezett egy pillanatra mindazon benső haragról, melyet ezen idő alatt táplált, s meghatva érzé magát szemeinek kifejezése által. Magáéba vette Elvira kezét s kissé melegebb hangon tevő hozzá:

— Elvira, ez első kérésem, melyet önhöz intézek, ön nem fogja azt megtagadni, — legyen irgalommal ön — és én irántam.

— Ohajtása szerint fogok cselekedni, — suttogá Elvira kezét visszavonva, s eltávozott.

Éjfél volt. —

A lámpa bágyadtan égett a betegszobában.

A grófnő, ki eddig csendesesen aludt, most nyugtalanokodni kezdett.

Egy vagy más érthetlen szót mondott ki. Többször ojté ki a nevet: Williám. Végre egészen hangoosan kiáltott:

— Mrs. Brow.

Ez utóbbi, ki Edvin és az orvos távozása után

egy támlányban foglalt helyet, gyorsan emelkedett fel kényelmes helyzetéből s a betegre hajolt.

A grófnő felveté szemeit. Egy ideig szemlélte az angolnőt, mintha éles, mély tekintetével bensejébe akarna hatni.

— Egyedül vagyunk? — kérdé egy idő múlva.

— Igen! — volt a felelet.

— Add ide azon italt, mely ott áll, s mondd el nekem aztán, a mit tudnom kell! Érzem, óráim meg vannak számlálva. Nem akarok elmenni, míg azt jóvá nem teszem, a mit jóvá lehet tenni.

Mrs. Brow egy zsámolyra térdelt, mely az ágy mellett állt, aztán a grófnőhöz hajolt, s ajkait oly közel tartá füléhez, hogy lehetetlen volt szavait megérteni.

A hang, a rövid mondatok és folytonos suttogás után ítélve, úgy látszék, hogy valamiről jelentést tesz.

Midőn elhallgatott, a grófnő sokáig csendesen feküdt. minden hang, minden jel nélkül.

Mrs. Brow nyugodtan elhelyezkedék ismét a támlányban, azon pillanatot várva, midőn a grófnő szólni fog.

Néhány percz múlva mondá az utóbbi:

— Fogadja köszönetemet azért, a mit mondott. Még minden jóra fordulhat, hivassa Elvirát.

— Méltóságod, nagy szüksége van a nyugalomra, nem akarom felkelteni. — ellenveté mrs. Brow határozottan.

— De meg kell lennie, mert reggelre megszün-tem élni.

Mrs. Brow az ajtóhoz közeledett, de midőn oda ért, a grófnő rövid, szakgatott mondatokban kiáltá:

— Megálljon! Hivassa el a lordot. Előbb vele kell szólanom igen siess ! Előbb mindent elmondok Willióm fiának!

Mrs. Brow kisietett.

Pitymallani kezdett, midőn Elvira, ki egész éjjel nem tudott aludni, szobáját elhagyta és a grófnőhöz ment.

Gyötrő nyugtalanság ösztönzé, hogy térjen vissza a beteg szobájába. Ugy volt, mintha valami benső hang sugná neki:

— A grófnő meghal, s te nem vagy mellette.

Elvira nesztelenül lépett be a kabinetbe, mely a betegszoba előtt volt. Ott találta mrs. Browt ülni, mély álomba merülve, a mint látszék.

Elvira halk léptekkel ment előre, s kinyitá a szoba ajtaját, mely minden zaj nélkül megfordult sarkain. Elvira összeszedte a függönyt, mely ki volt oldva.

A szobát gyengén világítá meg az éjjeli lámpa, azon részt, hol Elvira állt, egész sötéten hagyva.

Bágyadt fénye az ágyra esett. A beteg fölé hajolva, suttogó hangjára hallgatva, ült Edwin mellette.

Egy pillanatig időzött Elvira, szemeit ama csoportra függesztve, aztán vissza akart vonulni, de Edwin hangja által vissza lön tartóztatva, ki így szólt:

— E pillanatban szentül ígérem önnek, édes nagynéném, hogy én mindent megteszek boldogságáért, a mit tehetek; ígérem, hogy az ön ohajtásait teljesíteni fogom, és soha sem fogom azon kötelet feloldani, mely minket egyesít, ha csak jóvá nem tehető módon ő magát és engem nem kompromittál.

— Köszönöm! tagolá a grófnő. Most hisz el őt leányomat látni akarom
Elvirát.

Edvin felemelkedett, de midőn megfordult, oldalánál találta Elvirát. Térdre omlott az ágy mellett, megragadá a beteg kiaszott kezét és suttogá:

„Itt vagyok!“ . . .

Midőn a felkelő nap sugarai Timaszjót megvilágították, a grófnő már megszűnt élni.

Hálósobájában nem volt más élő lény, mint —
Elvira.

Még most is az elhunyt mellett térdelt, hideg kezét az övében tartva, fejét az ágy szélére támasztva. Az ajtó megnyilt. Edvin állt a küszöbön.

— Elvira! — suttogá halkal.

Ő nem mozdult.

Edvin vállára tevé kezét; de ő most sem mozdult. Ijedten emelé fel fejét. Elvira alélt volt.

Edvin karjaiba vette s kivitte a szobából.

Az orvosért küldtek, s Armida vette át ápolását. Tulságos megerőltetés és a lelki gyötrelém any-

nyira megtámadták testét, hogy az orvos komolyan aggódott. Elvira erős természete azonban győzött s így nemsokára betegsége jobbra fordult, s rövid idő múlva lábadozni kezdett.

Mig az ágyat el nem hagyhatá, Armida mindig mellette volt, Edvin is nála maradt a két első napon át, de miután Elvira könyekre fakadt, midőn belépett, akkor elmaradt és csak az orvos által vett tudomást hogylétéről.

Néhány hét mult el a grófnő halála óta, ki Edvin előtt kimondott végohajtása szerint a tunaakeri temetőben, hová Timaszjő tartozott, temettetett el.

A grófnő így nyilatkozott :

— Nem akarom, hogy porom Angliában nyugodjék. Atyád oldalánál neje nyugszik. — Azért utaztam ide, hogy itt haljak meg. — Ott, hazámban, egy szív sincs, mely engem szeret, — te, Edvin, nem szerettel soha, de itt van egy, ki nem fog hidegen elmenni sirom mellett, s azért eldődei földjében akarom aludni az örök álmat.

Szeptember végével hagyá el Elvira először szobáját.

Most egészen helyreállt egészsége s már jóideje volt, mióta az orvos engedélyét birta, hogy sétát tehessen, de nem használta az engedélyt.

Ugy volt, mintha nem lenne bátorsága Kasztertont viszontlátni.

Betegségének első napjai óta nem látta őt. Tudta, hogy Stangenszkjöld ezredes látogatást tett Timasz-

jőben. Látogatójegyet küldtek fel hozzá, de miután ő beteg volt, nem fogadhatta el őket.

Edvin fogadta őket helyette, s Armida mondta neki, hogy a mennyire lehetett, meghosszabbították látogatásukat.

Ez és sok más okozá, hogy Elvira kellemetlen, sajtószerű érzélemmel nézett eléje férjéveli találkozásának.

Ő ugyan nem mondá azt senkinek, de midőn Armida az orvos ohajtása szerint, unszolá, hogy tegyen sétát a szabadban, mindig azt felelé:

— Még nem. Még várni fogok kissé!

Elvira ohajlá és remélé, hogy Edvin be fog jönni hozzá.

Hasztalan várt és remélt.

Soha sem tett oly kérdést, mely a lordra vonatkozott volna, s Armida sem hozott tőle üdvözetet. Az orvos ugyan azt mondá, hogy küld, de hiszen ez csak a látszat kedvéért történt.

Armida folytonosan, a legnagyobb készséggel és előzékenységgel járt körülötte. Virágokkal diszité betegszobáját, érdekes olvasmányról gondoskodott, felolvasott neki, s elhalmozá őt barátságának és ragaszkodásának bizonyítékaival.

Végre sikerült Armida állhatatosságának Elvirát rá venni, hogy a parkban sétát tegyen.

A déli nap oly melegen sütött, a lég oly kellemes és lanya volt, mint nyár közepén.

Elvira a tengerpart felé vette útját, Armida karjára támaszkodva.

Ekkor azon helyen mentek keresztül, hol Elvira utoljára beszélt Károlylyal.

Oh mennyi keserű és fájdalmas pilanatokat szerzett neki ez utolsó párbeszéd! Mennyire gyötörték őt betegsége miatt azon szavak, melyeket Károly mondott, s mily bensőleg kérte Lottát, adjon neki felvilágosítást, de nem kapott más feleletet tőle, mint azt, hogy mind hazugság volt, a mit Károly mondott.

Lotta zavart és izgult kinézése, ijedtsége, midőn Elvira ismétlé, a mit Károly mondott, heves bizonyítgatása, hogy Károly hazudott, mindez még jobban megerősíté őt azon meggyőződésben, hogy ő igazat szólt.

Elvira most tökéletesen meg volt győződve arról, hogy valami kellemetlen titok van életével összekötve. Gondolatai átröpülték a multat, s akkor sok oly szóra emlékezett, melyeket Bromér néha óvátlan pillanatokban kimondott, s ezek most jelentőséget nyertek, s növelték aggályát, azt illetőleg, hogy Lotta valamit rejteget előtte.

De miután eredmény nélkül maradt minden kísérlet Lottát arra bírni, hogy beszéljen el neki valamit anyjáról, végre Elvira megszűnt kérdezni s többé nem beszélt róla.

Azonban úgy tetszett neki, mintha valami fenyegető, vészthozó rém lopózott volna utjára, hogy őt egykor megragadja, s a lealázás örvényébe taszítsa.

Őt, ki annyit áldozott, hogy tisztelt, magas állást szerezzen magának a világban!

A grófnő, Elvira támasza, halva volt, Lotta, hű nevelője, azon titok birtokában volt, mely őket elvá-

lasztá. — Szidney, a becsületos, megvesztegethetlen barát többé nem volt Svédországban, és Edvin, férje, nem törődött vele, él-e vagy meghal, hanem gondtalanul engedte őt át Armida ápolásának és mrs. Brow öröködésének.

Elvira a grófnő halála óta valami rejtélyes félelem és aggály zsákmánya lön. Félt a jövőtől és boldogtalannak érzé magát a jelenben.

Midőn Edvin, betegségének első napjaiban rendkívüli nyájasságot mutatott iránta, Elvira szüntelenül gondolá jelenlétében :

— Ha Károly igazat szólt, s én valóban egy bűnösnek a börtönben született gyermeke vagyok, — oh akkor akkor nem vagyok méltó nevét viselni, s bizonyára elüzend magától.

E gondolatnál Elvira könyekre fakadt. És ezen könyek üzték el férjét szobájából.

Most, midőn először volt a szabad természetben, elhagyottabbnak és elszigeteltebbnek érzé magát Elvira, mint valaha. Búskomorság borult lelkére.

— Oh, bár csak meghaltam volna! — gondolá, midőn egy padra leültek a tengerparton. — Hiszen az élet oly sötét, oly üres, — folytatá gondolatait, míg Armida egyre azon örömről beszélt, melyet érez, hogy Elvirát annyira vitte, s végre kijött a fris levegőre.

Armida szavai nyájasak, hangja szivélyes volt, de nem birták a mélyen elszomorodott Elvirát felvidítani.

Midőn egy óráig pihent, Armida azt mondá, hogy

tovább nem meri ülni hagyni, hanem hazafelé kell indulniok.

Elvira engedelmeskedett s vezettette magát, s merre Armidának tetszett. A part mellett mentek. Midőn egy darabig haladtak, hangokat és közeledő lépteket hallottak. Armida egyszerre megállt s nyugtalanul mondá:

— Kedves Elvirám, térjünk vissza.

Elvira egyszerre lerázta buskomorságát s viszatartá Armidát.

S miért térnénk vissza?

— Csak azért, mert különben oly emberekkel találkozunk, a kikkel te nem örömet jönnél össze. — Ugy is csak megerőltetne téged, ha volők beszélned kellene.

— Legkevésbé sem, — szólt Elvira határozottan. Sápadt orczáin élénk pir lángolt. — Jer folytassuk sétánkat ugyanezen irányban! Én nem hiszem, hogy előnyére szolgál valakinek, ha azon utról letér, melyen haladni szándékozott.

Armida még több ellenvetést tett, mélyen elszorodott arcot öltött, de sem szavai, sem arcza nem másíthatá meg Elvira elhatározását.

A hangok közelebb jöttek, Elvira azonnal rájuk ismert. Megismerte volna azokat, ha még oly távol lenének is.

Még néhány lépés s a beszélők megjelentek a fák közt.

Egy férfi — és egy nőalak volt. Néhány percz

mulva szemben állt Elvira Stangenszkjöld Márhával és lord Kasztertonnal.

Az utóbbinak kinézése mindent mutatott, csak tetszést nem.

Azonban rögtön megállt, néhány lekötelező szót mondott Elvirának, s aztán bemutatta lady Kasztertont Mártha kisasszonynak.

Ez utóbbi meghajtá magát s egyfolytában amaz udvariasságok tömkelegével halmozá őt el, melyeket kimondani a nagyvilági hölgyek mindig készen vannak.

A legélénkebben vett részt azon buban, mely Elvirát érte, sajnálattal tudta meg, hogy ő is beteg volt, s örült egészsége helyreállításának, s egyszersmind szerencsét kívánt magának, hogy megismerkedhetett vele.

Elvira felelete mindezen üres frázisokra hideg és udvarias volt.

A kisasszony aztán bucsut vett tőle, s föltételezte, hogy a lord most nejét elkiséri, s nem fog vele menni udvariasságból.

Arra kérte Elvirát, engedje meg, hogy mielőbb látogatást tehessen nála, s folytathassa az ismeretséget.

Mártha ama válogatott modorral, amaz elegáns egyszerűséggel és fesztelenséggel birt, mi a természet, nevelés és a nagyvilágban élet szerencsés gyűléke.

Eszményi szépség volt, s mindazon előnyökkel ellátva, melyek ahhoz járultak, hogy minden más nőt

elhomályosítson s azon férfiakat elbódítsa, kikkel érintkezésbe jött.

Edvin szemei is követték a szép leányt, midőn távozott, de azért nem mutatott kedvet nejét elhagyni.

Karját nyujtá Elvirának, melyet ő némán elfogadott, s miután Edvin néhány kérdést intézett hozzá, hogy érzi magát a szabadban, — hallgatva andalogtak egymás mellett, Armidától követve.

Elvira először volt jelen az ebédnél a grófnő halála óta.

Külsejéről eltűnt a levertség és reménytelenség jellege, melyet a séta kezdetével viselt vala. Arczki-fejezése elszánt volt, s úgy látszék, hogy az erély ismét felébredt lelkében.

Mrs. Brow szokása szerint csendes volt.

Evelt és hallgatott, de időnkint hosszú tekintet függesztett Armidára, ki csupa jókedv és kellem volt, s a társalgást élénk folyamatban tudta tartani.

Midőn az asztaltól fölkeltek, Elvira visszavonult szobáiba.

Lord Kaszterton a következő reggel kérdezte Elvirát, akarja-e őt elfogadni.

Az inas alig mondta el a lord üzenetét, midőn Edvin a feleletre sem várva a szobába lépett.

Az ifju nő íróasztalánál ült, mellette volt egy

levélsomag. Midőn Edvint megpillantá, azonnal föl-
kelt helyéről.

— Nem is vártam engedelmére, szabad-e önt
meglátogatnom, — kezdé Edvin, miután az inas tá-
vozott, — mert meg valék győződve, hogy nem fog
engem visszautasítani.

Az értekezést, melyre önt kértem, már rég ohaj-
tottam, de attól tartva, hogy egészsége még gyenge,
nem mertem önt arra felszólítani. De most remélem,
elég erővel bir, hogy velem bármi tárgyról beszél-
hessen.

— Ezt magam is tökéletesen hiszem, — felelé
Elvira, s oly magasan tartá szép fejét, mint egy ki-
rállynő, ki alattvalóját kihallgatni kegyeskedik.

— Én is akarok önnek valamit mondani, mylord
— folytatá — s midőn ön belépett, épen irásba akartam
azt foglalni.

— Ha úgy van, akkor szabadjon ama sorokat
elolvasnom, melyek nekem voltak szánva.

— Most fölösleges irásban értekezni, miután azt
szóval tehetjük.

Elvira fölvette az elkezdett levelet s elszakítá azt,
aztán folytatá:

— Most azonban megvárom, hogy előbb ön kö-
zölje velem mondanivalóját, aztán kerüljön rám a sor.

Elvira leült egy kis pamlagra; Edvin állva ma-
radt.

Egy oszlophoz támaszkodott, melyen I. Gusztá-
váznak mellszobra állt, aztán komoly hangon mondá:

— Legyen meg az ön akarata! — Tán nincs is

hamar, ha kétévi házasság után kölcsönösen kimondjuk gondolatainkat és tisztán belátjuk, milyen állást foglalunk el egymás irányában.

— Micsoda állást, mylord? Hiszen azt már tudjuk, — vágott szavába Elvira élénken. — Házások vagyunk a világ, és idegenek egymás előtt.

— Igen, ön döntötte el így sorsunkat, hanem oly biztos ön, hogy én ezen elintézéssel meg vagyok elégedve?

— Soha sem tett ellenvetést.

— Az igaz, s most sem teszek, de mégis azt hiszem, hogy némi jogokkal bírok, engedje meg azokat felemlítenem.

— Jogokkal, mylord? — kiáltá Elvira, büszkén rá tekintve.

— Kénytelen leend azokat rögtön elismerni, — válaszolá Edvin. — Ön nevemet viseli. — Jól van, e szerint tehát jogom van, számon kérni öntől, hogyan képviseli azt, s azon indokokat is tudni akarom, melyek önt arra birták, hogy kezemet elfogadja.

— Hiszen ön ismeri az indokot, mely engem lord Kaszterton nejévé tett, minek kérdezi hát azt?

Elvira ajkai fehérek voltak, midőn ezt mondá.

— Kérem egy pillanatra! — szakítá félbe Edvin, homlokát kezébe rejtve. — Tegyük fel, én azzal indokoltam volna lépését, hogy ön gögből, nagyravágyásból, magasabb rang és világban állás után vágyik, de most felfödöztem, hogy az tévedés volt, s ön egészen más érzelem által vezéreltette magát.

— Én? — kiáltá Elvira felkelve. — S mi legyen az?

— A szerelem, — mondá Edvin.

Elvira visszahanyatlott a pamlagra s kezeibe rejté arczát.

— Szükségtelen ajkaival erősíteni azt, a mit már úgy is tudok, — folytatá Edvin, — mert felindulása már elárulta önt. — Ön azzal elismerte, hogy ön, mert első szerelmében csalódott, e miatti boszuságból lett nőmmé.

Ön nem akarta, hogy ő megtudja, mennyire fájt önnek, midőn ő mást választott, s nekem adta kezét, hogy boszut álljon rajta.

E szavakra Elvira fölemelte fejét. Kinézése egészen nyugodt, tekintete hideg volt, midőn azt Edvinre függeszté.

— Önnek tökéletes igaza volt, ha úgy bánt velem, — folytatá Edvin, — mert oly férfinak, ki kezével kínál meg egy nőt olyan viszonyok közt, mint azok, melyek engem arra indítottak, annak nincs joga szerelemre és ragaszkodásra számítani; hanem, mylady, joga van azt követelni, hogy a nő ne feledkezzék meg azon tiszteletről, melylyel becsületének tartozik, hogy oly érzelmekre hallgasson, melyeket szíve mélyébe zárnia kell.

Az esküvés utáni percztől fogva nincs joga azon férfit meghallgatni, ki őt egykor elhagyta, ha neki tetszik a szerelem nyelvén szólni hozzá.

— Hát én ilyet követtem el? — kérdé Elvira.

— Lelkismeretére bizom, hogy e kérdésre felel-

jen, nem akarom önt azzal megsérteni, hogy én te-
gyem.

— Oh, mylord, ön nem lenne oly kiméletes, ha csak legkisebb hibát is követtem volna el, mely becsületére vonatkoznék, — válaszolá Elvira büszkén.
— Azonban felhivom önt, bizonyítsa be nekem, hogy én valaha oly cselekvényt követtem el, mely önt, vagy engem meggyalázna. Bizonyítsa be, ha lehet!

— Nem létezett ön és Brogrén Károly közt gyöngéd viszony? Legyen oly szives, nekem azt megmondani.

Elvira színe megváltozott, de rögtön minden habozás nélkül felelé:

— Igen, élénk hajlamot éreztem iránta, mint igen fiatal leány.

Elvira egyszerűn és igazság szerint beszélte el Károly iránti szerelmét s hogyan ábrándoztak együtt a jövőről, azt remélvén, hogy egy pár leend belölök.

Edvin hallgatá, s egyetlen szóval vagy mozdulattal sem szakítá félbe egy ifju leány első gyermekies szerelmének ezen egyszerű leírását.

Midőn Elvira elhallgatott, Edvin mondá:

— Ön tehát szerette ezen férfit?

— Ő volt az első, ki iránt hajlamot éreztem, — felelé Elvira.

— És ezen hajlam most újra felébredt. Ön találkozott vele, mint nő. Ön levelet kapott tőle és válaszolt rá?

— Egyetlen egyszer beszéltem vele, és egyetlen levelére feleltem.

— Az már nagyon sok! — kiáltá Edvin szigorún. — Lady Kaszterton kezeirása és neve első szeretőjének birtokában, gyalázát férjére nézve. Ha ön tudná, mivel tartozik nekem és önmagának, akkor meg vagyok győződve róla, hogy soha sem mert volna Brogrén urnak légyottot adni, s vele oly szerelemről sutogni, mely épen oly sértő önre, mint rám nézve. Ön — —

— Lord Kaszterton, — vágott szavába Elvira, büszkén fölegyenesedve, — fontolja meg szavait s ne feledkezzék meg azon tiszteletről, melyet követelni nekem van jogom!

— Én ép oly kevéssé feledkezem meg róla, mint arról, melylyel nevemnek tartozom. —

Ön tölem elválva kívánt élni; én beleegyeztem, hanem azon feltétel alatt, hogy jól örködjék becsületem felett.

Ön azt mondja, hogy csak egyszer találkozott Brogrén urral. Azonban egy este dajkájánál találkoztatt vele és én saját szemeimmel láttam, midőn a második találkáról távozott öntől.

Daczára ennek nem akartam erről szólani nagy-néném betegsége alatt, s addig sem szóltam, míg ön beteg volt; de most megbocsátja, ha ohajtásomat nyilvánlatkcztatom, hogy a jövőben ovatosabb legyen.

Elvira hideg tekintettel szemlélte őt. Nyugodtan hagyta őt magát kibeszélni, de keble hullámozása mutatá, hogy ottbenn nem uralkodik oly nyugalom, mint külseje színlelé.

— Mi szándokkal mondja nekem mindezt? —
kérdé.

— Arra akarom kérni, hogy jövőben ovatosabb legyen, ha arra határozta magát, férjétől folytonosan elválva élni s a tengert közénk tenni, — felelé Edvin, kissé lágyabb hangon. — Az érzelemnek nem lehet parancsolni, de a cselekvéseknek igen, hogy ne ellenkezzenek a becsülettel és a kötelemmel.

— Igaz, s én tökéletesen hiszem, hogy mindig a szerint cselekedtem, s nem követtem el semmiféle bűnös tettet; de mylord, ön, ki engem oly igazságatlanul vádol, s nem igyekszik a valódi viszonyt felföldözni, ön, ki oly nagy igényeket tesz, s a legnagyobb szigorral elítél soha el nem követett hibákért, — mindig engedelmeskedett ön a kötelem és a becsület szavának? Én csak felvetem e kérdést, de nem emelek vádat, nem ítélem önt el. Ezt legjobban megítélheti önmaga, ha higgadtabb pillanatban e leveleket elolvassa.

Elvira íróasztalához ment, felvette az ott levő levélcsomagot, s Edvinnek nyujtá, hozzátéve:

— Ezen levelek tartalmát azon nap óta ismerem, melyen a grófnő megbetegedett.

Ezen levelek által tudtam meg, hogy ön más nőt szeret s a kötelék, mely önt velem egyesíti, szörnyü kin önre nézve, s hogy ön nem gondolhat rám keserűség nélkül.

Tudom, a legnagyobb boldogság, melyet ön magának kíván, az, hogy szabaddá legyen, így aztán oly

frigyet köthetne, mely jobban megegyeznék szive ohajtásaival.

Ezt írta ön. E szreint érzem, ha előbb nem éreztem volna, hogy halálom elősegítette volna boldogságát s eltávolította volna az egyetlen akadályt, mely önt a boldogságtól elválasztja.

A mint a grófnő lelkét kiadta s fájdalomam kissé enyhült, elhatározásom is szilárdan állt

Elvira félbeszakítá beszédét. Ajkainak remegése mutatá, hogy azért hallgatott el, mert a benső felindulás utat akart magának törni.

— S mire vonatkozik ezen elhatározás? — kérde Edvin, ki megrendithetlen állhatatossággal szemlélte Elvirát.

— Önnek törvényes elválást ajánlani.

Edvin hallgatott.

Miután Elvira nem kapott feleletet, ismét kezdé:

— A grófnő meghalt s azzal elszakadt az egyetlen kötelék, mely bennünket igazán egyesített. Előtte szégyeltük magunkat s azért türtük a lánczot, mely egymáshoz csatolt.

Most, mylord, nem látom be, miért folytatnók szerepeinket. Vessünk inkább véget e méltatlan színjátéknak. Ha szabadságunkat visszanyerjük, lehet, hogy még valaha boldogok leszünk. Ön most a grófnő vagyonának kizárólagos birtokában van, s nincs többé szüksége rám; a mi engem illet, én birtam nevét, és most örömet visszaadom önnek azt, miután meggyőződtem, hogy a név nem képes boldogságot adni.

— Mindent elmondott már?

— Igen.

— Az én feleletem, lady Kaszterton, így hangzik: „ön soha sem fog más nevet viselni, mint az enyémet, én soha sem egyezem bele az elválásba.“

— Ezen felelet amaz ígéret következménye, melyet ön a grófnőnek halálos órájában adott. De ez nem kötheti önt le, miután sziveink tökéletesen el vannak választva.

Ha a grófnő ezt sejtette volna, akkor soha sem követelte volna, hogy mi tovább is mint házasok éljünk.

A lord levette kezét homlokáról s egész magasságában felegyenesedve, mondá szilárd hangon:

— Ha sorsunk egyszer egyesítettett, akkor ugy is maradjon, míg egyikünk kimúlik a világból.

Legyünk boldogok vagy boldogtalanok, közel vagy távol élve, de ön soha sem fog más férfié lenni s én nem fogok más nőt birni. Ez megrendithetlen elhatározásom.

Elvira visszahanyatlott a pamlagra. A párnához támasztá fejét, mintha a fájdalom lenyomta volna. Edvin néhány lépést tett feléje, de ismét megállt, s hozzátette:

— Önre bizom az elhatározást, hogyan fogunk ezentul élni, mindegyik külön, avagy együtt. Ez egyedül öntől függ.

Elvira nem szólt semmit. Lehajtott fővel ült ott. Könyök peregetek szemeiből.

— Ön nagyon boldogtalanok érzi magát, —

jegyzé meg Edvin félig gunyos hangon, — de miért érezné magát boldogtalanabbnak, mint én? — Ha ön nem lehet azon férfié, a kit szeret, az én sorsom sem jobb.

Ön azt felelhetné, hogy többet kell nélkülöznie, mert le kell mondania arról, hogy öt láthassa; de mit tesz az?

Az élet tele van más élvekkkel és kellemekkel, keressen olyanban kárpótlást, a mi nincs öntől elítva és kísértse meg azt felfogni, hogy lord Kaszterton rangja iránt nem követhet el oly botrányt, a milyen az elválás nejétől. Ön most fel van izgatva, tehát elhagyom önt, s holnapig várok elhatározására.

Edvin távozott s Elvira nem tett kísérletet öt visszatartani.

Midőn magára maradt, a párnákba rejté arcját és keservesen sirt.

Midőn Edvin a termen keresztülment, ott találta Armidát, ki hozzá közeledven, mondá:

— Kérni akartam önt, mylord, adná nekem vissza azon levelet, melyet önnek kézbesitettem. Szándokom volt önnek megmutatni, hogy Elvira boldogsága abból állna, ha szabadságát visszanyerhetné. — Mylord elolvasta a levelet, s többé nincs rá szüksége.

— A levél nőmhöz volt írva, — felelé Edvin büszkén — s így az övé, és nem az öné — s így az én birtokomban fog maradni.

Különben misz K . . . azok csak egy szétszaggatott levél foszlányai voltak, melyeket én épen úgy megtalálhattam volna, mint ön.

Azért nem fogunk többé róla beszélni; kár lenne valamiért a szót szaporítani, a mi nem fog megtörténni, hanem azt szeretném megtudni, ha lehet, miféle jóakaró embertől kapta meg Elvira a leveleket, melyeket én Márthának irtam?

— Hát ő megkapta azokat? — kiáltá Armida, jól szinlett meglepetéssel.

— Igen! Kinézése után ítélve nem látszik, hogy ön szerezte meg neki azokat. Azonban én egy pillanatig azt hittem, hogy ön, ki fölötte nagy y érdeket mutatott házasságunk felbontását illetőleg, ön készíté el azon diadalt számára s adta kezébe ama fegyvert, hogy a válópört megkönnyitse.

— S miért tettem volna azt? — kiáltá Armida.

— Mit tudom én? Lady Kaszterton iránti ragaszkodásából tán; hiszen az birta önt arra is, hogy velem egyetmást közöljön.

Edvin gunyosan mosolygott.

— Igaza van, mylord, — szólt Armida, — hártartalan ragaszkodásom miatt szenvedtem, midőn Elvirát oly boldogtalannak láttam s a mellett gondolnom kellett, hogy mindazon segíteni lehetne, ha ön visszaadná neki szabadságát.

— Ugy? Ön tehát azt hiszi, hogy akkor boldog lenne? — kérdé Edvin szórakozottan.

— Ha nem lennék róla meggyőződve, akkor nem cselekedtem volna úgy, amint tettem, hogy önt annak belátására birjam, miszerint ön boldogságának útjában áll.

Valóban, mylord, szivtelennek kell lennie, hogy olyat tud tenni, a mit ön tesz! Ön Márthát szereti. Ön csábitotta el azon férfitől, kinek arája volt, s midőn Mártha vele szakít s ő meggyőződik arról, hogy Elvira szive szabad, ön nem akar azon nőtől elválni, a kit elhagyott. Hiszen ön ezerszér mondta Mártának, mily boldognak érezné magát öt nőül birhatni. Mondja csak, — valóbban megegyeztethető ez a becsületérzéssel?

Edvin indulót dobolt az ablakon, s midőn Armida elvégezte, mondá:

— Lady Kaszterton jó ügyvédet választott magának, hanem kár annyi ékesszólást oly hálátlan tárgyra pazarolni. Kisértse meg Briszier grófnőt a halálból felkelteni, s én elválok nőmtől. A mig ön nem lesz képest azt kivinni, addig nem teljesithetem sem ön, sem Martha, sem Elvira ohajtásait. Brogrén ur soha sem lesz lady Kaszterton férje, — legalább a mig én élek, nem.

Edvin távozott, lóra ült s hosszú sétát tett.

Armida Elvirához ment.

Az ifju nő irással foglalkozott. Armida sétálni hívta, de Elvira azt mondá, nincs kedve hozzá.

— Akkor ki kellene kocsiznod egy órára! — kéré Armida, de Elvira nem akarta azt sem, s Armidának egyedül kellett mennie.

Edvin nem jött haza ebédre. Midőn dolgozó-szobájába lépett, levelet talált íróasztalán. Azonnal megismerte Elvira irását s gondolá:

— Igazán szenvedélye az irás.

Felbontá a levelet és olvasá:

„Lord Kaszterton!

„Ön tudni akarta ohajtásomat, jövendő életünket illetőleg. — E tekintetben csak egy ohajtásom lehet, — tudniilik, hogy oly kevésbé legyek terhére jelenlétemmel, a mint csak lehet.

„Igaz, én azon reményt tápláltam, midőn ön idejött, hogy barátokká fogunk válni, kik kölcsönös barátság által elviselhetővé teendik az együttlétet, a mennyire lehet.

„Sőt el valék határozva, ha ön legkisebb nyájasságot mutat irántam, mindent elkövetni, a mi tőlem függ, hogy azzá legyünk egymásnak is, a mi a világ előtt vagyunk: egy házaspár.

„Isten látja lelkemet, ez volt szilárd elhatározásom! Én tudtam, hogy ön Stangenszkjöld Marthát szereti, de elnyomtam sértett önérzetemet és szentül fogadtam, azzá lenni, a mi egy jó és gyöngéd nő férjének lehet.

Tervet csináltam a jövőre, s nem gondoltam meg, hogy ön tán azt megsemmisítendi. S mégis úgy történt.

„Nem akarok a hidegségről és közönyről szólni, melyet ön irántam a grófnő betegsége alatt mutatott.

„Azon tizenkét hét lefolyta alatt, mig az tartott, önnek nem volt egyetlen nyájas, jó szava számomra.

„Ezen viselete is elég lett volna, nekem megmutatni, mily tökéletes semmi vagyok én az ön számára, s ehez még oly bizonyítékokat kellett kapnom, mint azok, melyeket önnek tegnap átadtam.

„Végre azon utolsó meggyőző bizonyítékról sem akarok szólni, mely tagadhatlanul mutatta, hogy azon nő legcsekélyebb becszel sem bir ön előtt, ki nevét viseli, — ezt bebizonyította viselete, betegségem alatt.

„Mylord, emlékezzék vissza! — Egész három hétig tartott ez, s ön nem lett egyetlen egy órát neje meglátogatására.

„Midőn felüdültem, borzasztó csüggedés ragad meg lelkemet. Azon tudat, hogy egyedül állok a világban, majd szétzuzta szívemet, hasztalan igyekeztem magam a jövőre való reménynyel vigasztalni. A szándok, melyet magamba feltettem, halomra volt döntve; nem birtam elég bátorsággal és lelki erővel, az ön közönyössége ellen küzdeni s kísérletet tenni, hogy magamnak hajlamát kivivjam.

„Azon szavak voltak emlékembe vésvé, melyeket ön annyiszor ismételt Marthához irt leveleiben, tudniillik: „hogy a nő, ki nevét viseli, boldogságának feldulója és azon fal, mely önt az üdvtől elválasztja.“

„Továbbá azt írja ön, mylord: „Vedd el e nőt életemből s én a legboldogabb halandó leszek a nap alatt!“

„Egy másik helyen mondja: „Becsületem láncsol engem hozzá. Majdnem azt ohajtom, hogy ne legyen méltó nevemet viselni, bár fődözhetnék fel valami szennyet életén, mely az elválást tőle lehetségessé tenné.“

„Betegségem alatt újra meg újra ismételttem e szavakat; s most, midőn egészséges lettem, ismét elöttem álltak, s meggyőződtem arról, hogy egyebet

nem tehetek, mint azon kötelékek szétszakítását ajánlani önnek, melyek minket egymáshoz lánczolnak.

„Ön nem akarta azt. — Ellenkezése okát ismereni vélem, s a szerint fogom cselekvéseimet berendezni.

„Utolsó értekezésünk után világosabban és határozottabban láttuk be, hogy mi nem vagyunk egymásnak teremtve. Ön vádolt engem, — elég merész volt cselekvéseim felett szigorú ítéletet hozni, míg az önéi oly kevésbé hibátlanok. Ön arra mert engem figyelmeztetni, mit követel a becsület és lelkiismeret, s pedig nem is vett magának időt azon vizsgálatra, vajjon megérdemlem-e ezen szemrehányásokat és ezen ítéletet. Ön tehát ugyanazon pillanatban igazságtalan irántam, melyben maga hibát követ el.

„Én nem érdemlettem meg szemrehányásait, én nem követtem el soha olyat, mi az igaz útról eltérne. Őszintén mondtam el önnek, hogy Brogrén Károly ifjúkori szerelmem volt; de ép oly igaz őszinteséggel mondom önnek most, hogy ama szerelemnek csak emléke maradt meg; Brogrén Károly nem létezik szívem érzelmei számára.

„Én nem sértettem meg becsületét irántai szerelmem által, s nem is fogok soha oda jutni, hogy azt tegyem.

„Az ön, ép annyira elhamarkodott, mint meg gondolatlan megtámadása, és kötelességérzetem megsértése azonban csak jót hozott magával. Ez ébresztett fel engem a mély levertségből, mely rajtam uralkodott, s visszaadta nekem a hiányzó erélyt, melyre oly

nagy szükségem van. De nem akarom e levelet oly fölötte meghosszabbítani, s így áttérek annak fő-céljára.

„Ön megígérte a grófnőnek halálos ágyán, h o g y n e m f o g t ő l e m e l v á l n i .

„Ön sokkal büszbébb, sem hogy szavát megszegje, s ez ellenkezésének oka. Joga volt tőlem azt megtagadni, úgy mint nekem is van jogom azt meghatározni, különválva, vagy együtt kell-e élnünk.

„Ön azt írta: „Vedd el e nőt életemből, s én a legboldogabb halandó leszek a nap alatt!“ —

„Ön nem akar tőle elválni, és ő — nem képes napjait oldalánál átélni, mióta tudja, mennyire terhére van önnök.

— „Válasszon el minket föld és tenger; — ez az én ohajtásom.

„Sokat szenvedtem utolsó értekezésünk alatt; nincs elég lelkiezőm és bátorságom, hogy önkényt ki tegyem magam még egyszer azon fájdalomnak, melyet éreznem kellene, ha még egyszer találkoznom önnel; midőn ön e levelet olvassa, én már elhagytam Timaszjót.

„Isten önnel, lord Kaszterton! — Bár az ég meghallgatná imámat; mert az az ön boldogságát illeti; — én mindent el fogok követni, a mi hatalmamban áll, hogy ön azon boldogságnak birtokába jusson, melyről most, a mint hiszi — le kell mondania.

„Én egészen egyedül utazom.

„Mrs. Brownak jogában áll Timaszjőben maradni, vagy visszatérni Angliába, a mint neki tetszik.

Karol Armida kisasszony levelet kap tőlem, mely íróasztalomon fekszik. — Azon igyekeztem, hogy mindent elrendezzek, úgy, hogy azon ígéretek teljesíthessenek, melyeket én tettem.

„Most még egyre akarom önt emlékeztetni: Az ígéret, melyet ön a grófnőnek haláloságán adott, föltételes volt. Hiszen meglehet, hogy oly szenny van életemhez ragasztva, mely az elválást kívánatossá teszi, s az is megtörténhetik, hogy én — nem sértve meg sem a kötelességet, sem a lelkiismeretet, — oly cselekvényeket fogok elkövetni, melyek nem egyeznek meg lady Kaszterton társadalmi állásával; ez esetben ön fel lesz oldva a halott iránti kötelezettségétől.

„Egykor azt mondták nekem: „a nőnek örködnie kell férje boldogsága felett.“ — Ezen szavak kiolthatlan betűkkel vannak lelkembe vésve.

Elvira.“

„U. i. Most, midőn a tollat le akarom tenni, sajátos nyugtalanág szorongatja szívemet. — Elmegyek és nem fogom önt viszontlátni. — Ezen levél tehát bucsuzás az egész életre. Ha így bucsuzunk, akkor szükségét érezzük, hogy mindenért, a mit akarrattal és akaratlanul vétettünk, bocsánatot kérjünk, úgy akarom én is. —

„E pillanatban, Kaszterton Edvin, esedezem, bocsásson meg nekem, — tán nem valék képes elejétől kezdve állásomat felfogni, emlékezzék rám bosszuság és harag nélkül! — Minden törekvésem oda fog irányulni, hogy visszaadjam önnek boldogságát.“

Ezen sorok között könyveknek nyomai látszottak.

A benyomást, melyet e levél Edvinre tett, nem vagyunk képesek szavakkal leírni.

Az inas kétszer jelentette a lordnak, hogy tálalva van, de Edvin nem ügyelt rá, s midőn harmadszor jött, azt mondá, hogy nem fog ebédelni, de azt parancsolá, hívják el mrs. Browt.

— Mikor utazott el a lady? — kérdé, midőn az angol hölgy lassan belépett.

— A lady elutazott? — kérdé mrs. Brow, szeméit kimeresztve.

— Ön, ki a házat el nem hagyta, csak tudni fog róla! — kiáltá Kaszterton. — Hiszen csak nem szállt ki az ablakon! Látnia kellett önnek, midőn elindult.

— A lady egész délelőtt szobáiban volt, kocsi nem ment el és nem is érkezett, — felelé az angolnő, — én az egész idő alatt a kék salonban voltam; s okvetlenül láttam volna, ha a lady valami kirándulásra indult volna.

— Hol van K . . . kisasszony?

— Az ebédnél.

— Beszélni akarok vele?

Edvin az ajtóhoz közeledett, de mrs. Brow utána ment, nesztelen léptekkel, s megérinté karját.

Edvin rá nézett.

— Ne intézzen kérdéseket a kisasszonyhoz; — ő ellensége, ki már elég hosszú ideig üzte önnel játékát.

— Keresse a ladyt szobáiban, — parancsolá Edvin röviden, s egy támlányba veté magát, magához rántva Elvira levelét, mely az asztalon hevert.

A mrs. távozott, de rövid idő múlva visszatért.

— A lady elhagyta szobáit s lement a csigalépcsőn, úgy jutott a parkba. Annak végén kocsit várt rá s azon ment el.

— Egészen egyedül volt? A komorna nem követte őt?

— Egyedül János vitte őt.

— Hová ment?

— Azt nem tudom.

— De én tudni akarom; fel kell őt találnom! — kiáltá Edvin hevesen.

Mrs. Brow nem szólt semmit, hanem távozni akart.

— Hová akar ön menni? — kérdé s megfogta a csengetyűt.

— A lady után.

A lord csengetett.

— De mit akar ön tenni, mylord?

— Rögtön a fővárosba indulok.

— Várjon holnapig, s ne engedje, hogy az emberek az itt történtekeken csodálkozzanak.

Egy inas jött be.

— Hivásd komornokomat! — mondá a lord, szobáiból távozva, aztán Elvira szobáiba ment.

Misztresz Brow felment lakására.

Armida egészen meg volt zavarodva, oly megfoghatatlannak látszott neki minden, a mi ma történik. Egyedül kellett ebédelnie.

Sem a lord, sem a lady nem volt látható, és a

misztreszt, épen midőn az asztalhoz akart ülni, elhívták Edvinhez.

Midőn Armida megebédelt, Elvirához akart menni, de az ajtót, mely a kis teremből oda vezetett, zárva találta; — a lord van benn, mondá az inas.

Ezután mrs. Browhoz ment, de szobaleánya azt mondta, hogy valahová kirándult.

Most még Lotta maradt hátra, ki iránt Armida az utolsó időben fölötte nyájas és előzékeny volt.

Lotta Altorpba ment s oda indult Armida is, hogy ne legyen egyedül.

Késő volt midőn Armida visszatért.

Midőn másnap reggel felébredt, levelet hoztak neki Elvirától s egyszersmind azon hirt is, hogy a lord, a lady és mrs. Brow elutaztak.

Egy évvel kell elbeszélésünket megelőznünk. A londoni idény megkezdődött.

A gazdag és elegáns világ gyönyörei és mulatságai nagyban folynak.

A Kaszterton-palotában találjuk a fiatal lordot.

Épen egy parlamenti vitáról jött haza, s egy támlányba veté magát a megeröltető fáradságok után, kényelmes hálóköntösben. Így nyugszik, igazi havannaht sziva, dohányzószobájában.

Edvin kinézése komoly, sőt szigorú, homloka gondolatteljes és szemének csillogó fénye kissé sötétebbnek látszott, mint azelőtt.

Ugy néz ki, mintha lelke mélyében valami bu rejlenék, mi által oly sötét lett a szem.

A mély komolyságnak, megrendíthetlen szilárd-ságnak és komor büszkeségnek kinyomata, a mit arcza most mutatott, s mely jelölé, hogy az élet szenvedései nem idegenek előtte, jobban öszhangzott vonásaival, mint az előbbi könnyelmű kifejezés.

Nagy gondolatok, erős szenvedélyek és szilárd elszántság feleltek meg e herculesi testnek, e klasszikus fejnek.

Bármilyenek lehettek a gondolatok, melyek igénybe vették, kellemesek bizonyára nem voltak; mert időről-időre végigsimitott homlokán s bizonyos heves türelmetlenséggel fujta el a füstöt magától.

— Jó napot, Kaszterton, — mondá szir Szidney, belépve. — Ma heves viták folytak a parlamentben s te még egészen komor vagy a harcz után. De a kérdés el van döntve, a te pártod győzött.

— A nemzet szava volt az, a mi győzött, — felelé Kaszterton, — de gondolataim most nem azzal, hanem egészen mással foglalkoznak.

— S mi legyen az? — kérdé Szidney.

— Minden kísérletem eredménytelensége, lady Kasztertont viszontláthatni. — Most egy év óta egy árnyat kergetek, legalább nekem úgy látszik.

Lady Kaszterton Párisban van; azt beszélik, hogy fényes ünnepélyeket ad, csillog a nagy világban, divatban van, imádják; — alig tudtam meg azt, midőn én is oda sietek, lakására megyek, s azt kapom feleletül: A lady elutazott, hová? azt nem tudjuk. —

Visszatérek Angliába, belemerülök a politikába, hazajövök az alsóházból, átadnak nekem néhány külföldi lapot, mit olvasok? hát azt, hogy lady Kaszterton Bécsben ép oly szerepet játszik, mint azelőtt Párisban! Én nyakrafőre oda utazom, de midőn felakarom keresni, már egy nappal azelőtt eltávozott az osztrák fővárosból.

Most ismét egy ideig úgy van, mintha meghalt volna, midőn egyszerre megtudom, hogy ő Rómában azon tárgy, melyben az általános figyelem összpontosul. Éjjel-nappal utazom, aranyokat hajtok az országra, csak hogy gyorsabban haladjak, de midőn oda érek, — ő már onnan is eltűnt.

Egyszer, midőn a parlamentbe megyek, szerencsét kívánnak nekem, hogy szép, annyira csodált nőmet Londonba kaphattam, — én elfogadom a szerencsekívánatokat, de nem tudom, mit feleljek rá, palotámba sietek s lady Kaszterton megérkeztét tudakolom.

Azt felelik, hogy podgyásza és cselédjei megérkeztek, de ő maga még láthatlan. Három napig vártam, hogy meg fog jelenni itt, a hol mindnyájan várják, de hasztalan, s mégis úgy rémlett előttem, mintha mellettem elkocsizott volna, midőn én a kocsiba szálltam.

Ugy van, mintha e nő engem bolonddá akarna tenni, s elhatározta volna, hogy én őt éltem fogytáig az egész világban keressem.

— De miért keresed? — kérdé Szidney. — Hiszen számtalanszor mondtad, hogy utálod? Jól van, most

hagyd őt békével s ne fáradj oly nő miatt, kinek már neve is haragba hoz.

— Azért keresem, mert meg kell őt találnom, mert megesküdtem, hogy viszont fogom látni.

Edvin indulatosan felkelt, fel s alá kezdett járni a szobában s aztán folytatá :

—E nő úgy tűnik fel előttem, mint egy megtestesült átok. Ő tanuja annak, hogy egy Kaszterton aranyért adta oda nevét, ő élénk megalázása büszkeségemnek, önbecsülésem gunyja; — állásom, mint férj nevetséges.

De most elég volt a játékból. — Egyszer csak sikerülni fog, hogy vele találkozzam, s akkor megmutatom neki, — ha eddig hagytam is magammal játékot üzni, de akaratom az, hogy a jövőben mellettem maradjon.

Ha a poklot, melyet hónapok óta számomra készített, jóvá akarja tenni, arra nem lenne elég egész élete.

Szidney nem felelt semmit ezen áradozásokra. Meglehetősen hosszú szünet után kérdé :

— Elmégy a svéd miniszter báljába ma este?

— Nem, máshová ígérkeztem.

— Kaszterton, ne menj oda, a hová ígérkeztél, — mondá Szidney élénken. — Ezen látogatások lealacsonyítanak téged, s árnyat vetnek a híres parlamenti tag jellemére és erkölcsöire! Te, ki oly buzgón harczolsz minden erkölcsi nemesbítés mellett, te lealacsonyító szerelmi viszonynak engeded át magad és szomorú példát adsz a közönségnek, hogy egy kiváló jel-

lemű, szellemdus férfiú nyomorult vágyak rabszolgájává teszi magát.

— Lembourn, tedd meg nekem azon barátságot, s ne szólj többet erről. — Valamennyien többé vagy kevésbé rabszolgái vagyunk szenvedélyeinknek, ámbár nem valamennyi oly gondatlan, hogy azt ki-mutassák mások előtt.

Én úgy vétkezem, hogy az egész világ látja, és kárhózatot kiált vétkeimre; mások súlyosabban vétkeznek, mint én, de titokban, és — a világ hallgat. Hidd el nekem — az emberek nem tehetnek nekem szemrehányásokat és nem dicsekedhetnek semmivel egymás előtt.

— Meglehet, de ha meg tudjuk itélni saját és mások gyengéit, akkor erőnk is legyen rajtuk uralkodni. Miért van eszünk, ha nem való, hogy az által vágyainkat és ösztönünket fékezzük és szokásaink, élveink és ohajtásaink nemesbitése által felülmelkedjünk az állatokon?

— Szép szavak, melyek jól veszik ki magukat de a gyakorlati életben nem állják ki a próbát, ! — viszonzá Edvin keserű mosolylyal. — Neked, Szidney, ki valóban messzire vitted azon mesterséget, hogyan kell érzelmeidet az észnek alárendelni, sikerült-e neked ez utóbbinak segélyével csak egyetlen érzelmet is megsemmisíteni?

Parancsolhatod-e tenmagadnak, hogy azt ne szeresd, a kit szeretsz, vagy hogy azt nélkülözd, a mi neked élvezetet nyújt?

Akarod-e tudni, mily viszonyban áll tulajdom-

kép az ész szenvedélyeinkhez? Hát olyanban, mint a komornok urához. Felékíti őt a legszebb piperével, miután parancsait teljesítette.

Az ész talál módot a szenvedélyek kielégítésére és csak azon nóta szerint tánczol, melyet ezek huznak. Ne szólj hát annyi büszkeséggel értelmességi fölényünkről, mely szigorun véve nem egyéb, mint tűzijáték, mi által embertársainkat elvakítjuk és elámitjuk.

Erősek vagyunk szavakban és mások iránti követeléseinkben; de gyengék maradunk cselekvéseinkben.

Te például, szigorun rosszallod Stangenszkjöld kisasszony iránti hajlamomat; de, barátom, ép oly szigoru vagy-e magad iránt is?

— Azzal hizelgek magamnak, hogy valóban az vagyok.

— És mégis, barátom, ha képes lennék bensődbe pillantást vethetni, ott is ugyanazon gyengéket fődöz-ném fel, a melyeket te nekem szememre hánysz.

Kaszterton eldobta a szivart, s aztán folytatá:

— De minek beszélünk arról? — Hagyj engem saját utamon járni; hiszen én is akadálytalanul hagy-lak járni a tiéden! Te elmégy a miniszter báljába, én elmegyek Márhához, hol szépségtől és kellemtől kör-nyezve töltöm az estét.

— S magadba szivod az erkölcsi mérget, mi kétkedővé tesz minden iránt, még az én becsületem és igazságosságom iránt is, — vágott szavába Szidney. — Valóban annyira jutottunk, Kaszterton, hogy mi ket-ten többé nem szólhatunk a nélkül, hogy keserü sza-

vak ne vegyüljenek társalgásunkba, s úgy látszik, szükségeddé vált azt kimutatni, hogy többé nem bizol Lembourn Szidney barátságában.

Legyen hát úgy; de az engem nem fog attól visszatartoztatni, hogy nyíltan kimondjam roszallásomat és véleményemet. A jövő majd megmutatja, nekem volt-e igazam, vagy ama szirének. Kétkedjél csak az emberi méltósággal és erényleg, s bizzál csak ő benne, majd meglátod, mily boldogságot fogsz aratni!

Isten veled holnapig! Én a miniszter báljába megyek s te menj hozzá, ki a szellem és kecs mezében életedet mérgezi meg.

Szidney kezét nyújtá Kasztertonnak, ki azt némán megszorítá s eltávozott.

Midőn elment, Edvin mormogá magában

— Igen, igaza van; e nő megmérgezi életemet, szétrombolja hitemet és békémet!

Az ajtó függönyei megmozdultak s lassan szétnyilva, egy hölgy jelent meg a küszöbön.

— Misztrész Brow! — kiáltá Edvin felugorva — Még is valahára! — tevé hozzá s eleje sietett.

A koros hölgy ajkaira tevé ujját és Edvin hallgatva vezeté őt kabinetjébe.

A svéd miniszter bálja fényes volt.
Egy hölgy jelent meg ezen arisztokratikus társa-

ságban, ki az általános figyelmet magára vonta, kinck a férfiak kivétel nélkül hódoltak.

Fiatal, szép, szeretetreméltó és megnyerő modoru volt.

Először történt, hogy ő London fashionable köreiben megjelent, de fellépése bizonyítá, hogy hozzá van szokva a nagyvilághoz.

A hir már régen szólt azon feltünésről, melyet ő Europa legtöbb fővárosában okozott, s mindenki tudta, hogy mindenütt, a hol fellépett, a kellem trónját ő foglalta el.

S a mellett oly névvel birt, mely tiszteletben állt, s becses volt Anglia előtt, mióta férje a parlamentben oly dicsőn működött a nemzet érdekében.

E nő, kit a hizelgés és csodálat illatos tömjénfüstje környeze, — lady Kaszterton Elvira volt.

Ha a bu és fájdalom valaha árnyat vetett homlokára vagy megkereste lelkét, most annak legalább legkisebb nyomát sem találták e kecses arczon.

Lady Kaszterton egész kinézése oly gondtalan, oly mosolygó, oly viritó volt, s a ki rá nézett, azt hiteté, hogy egész életében csupa rózsákon lebegett.

Ugy látszék, mintha tetszéssel élvezné azon előnyöket, melyekkel a természet és a szerencse őt megajándékozá, a nélkül, hogy gögös lett volna, csak annak örvendve, hogy oly szép, oly gazdag s oly magas társadalmi állással bir.

Midőn a bálban megjelent, egy fiatal, nálánál tán 3 évvel idősebb hölgy kíséré őt.

Ez, — ugy mondták, — lady Kaszterton legbensőbb barátnője és bizalmasa, K . . . kisasszony.

A hir, mely annyi mindenfélét tud, azt is közölte, hogy a ladynek K . . . urhölgy iránti barátsága volt oka a lord és neje közti meghasonlásnak.

A második keringőnek vége lön; midőn Elvira tánczolni megszűnt, egy fülkébe vonult vissza. Midőn helyet foglalt, hogy magát kipihenje, Szidney állt előtte.

Ha Elvira arcza örömet és elégültséget fejezett ki, Szidneyé azon pillanatban, midőn őt üdvözlé, komoly és szigorú volt. Az első udvarias frázis után ezt mondá Szidney:

— Egy év mult el azon pillanat óta, midőn szerencsém volt önnel találkozni, mylady; midőn elváltunk, nem hittem, hogy valaha ilyen viszonyok közt találkozhatnánk.

— És miért nem? — vizonzá Elvira mosolyogva. — Nekem ugy látszik, hogy abban semmi különös sincs, valakivel bálban találkozni. Hiszen azt csak nem tette föl, szir Szidney, hogy husz éves koromban lemondjak az ilyen mulatságok látogatásáról?

— Bizonyára nem; de azt tettem fel akkor, hogy ön azokat csak férje társaságában fogja látogatni.

— Szir, — vágott szavába Elvira, — ne beszéljen ilyen ünnepélyes dolgokról, mig körülünk a legnagyobb öröm zajlik; hiszen ezáltal elriasztjuk a pillanat örömeit.

Legyen szeretetreméltó, üzze el a felhőt homlo-

káról, s a komolyságot ajkairól! Ma este még ön sem birhat rá, hogy más hangra hallgassak, mint az örömére.

— Önnek tehát rosszul esik, ha férjéről szólnak önnel?

— Más kérdéssel felelek kérdésére: ha valaki önhez lépne, midőn ön mámorító keringőt tánczol, s néhány szót idézne önnek a szentírásból, micsoda benyomást tenne az önre?

— Kellemetlent, mert a tánczterem nem azon hely, hol olyan szent dolgokat érinteni kell.

— E szerint maga felelt hozzám intézett kérdésére.

— Köszönet, mylady, e szavakért; azok bizonyítják, hogy ön legalább szive mélyében valamit megtartott előbbi énjéből.

— S ön abban kételkedett?

— Még annál is többet; attól félttem, hogy tökéletesen tévedtem jellemének megítélésében.

— Oh szir, valóban nem hittem volna, hogy önt is oly könnyű tévutra vezetni. De a zene kezdődik, s ott jön tánczosom. Elhagyom önt, szir. Az élet bálhoz hasonló s mint az, nem olyan, a milyennek látszik.

Elvirát tánczosa elvezette.

Szidney ülve maradt. Nem vette észre, hogy Armida az egész idő alatt közelükben volt.

Armida most egyedül maradt Szidneyvel; — de ő nem vette észre.

Átengedé magát gondolatainak, nem törődve azzal, a mi körülötte történik.

Armida vizsga tekintettel szemlélé a fiatal embert.

Ohajtá, hogy képes lenne legbensőbb gondolatait kitalálni. Azonban nem folytathatá soká vonásainak ezen csendes tanulmányozását. Egy harmadik személy belépése félbeszakítá azt.

— Itt van ő is? — kérdé az, s egyenest Lembournhoz ment.

— Edwin! — kiáltá Szidney s feltekintett.

— Láttad lady Kasztertont? — kérdé a lord ismét türelmetlenül.

— Néhány pillanat előtt beszéltem vele, most tánczol, — felelé Szidney

Armida nesztelenül felemeikedett s elment.

A táncz tartama alatt Edwin és Szidney a tánczterem ajtajában álltak s beszélgettek, úgy látszék, közönyös dolgokról, míg a tánczolókat szemekkel követték.

A keringőnek vége volt.

Nagy mozgalom támadt, midőn a tánczosok hölgyeiket visszavezették helyeikre. Míg a selyem és tüll körülöttük hullámozott, Edwin elveszté nejét szeméi elől.

Elvira eltűnt a tömegben.

Edvin utat tört magának a tánczteremből, de nem találta őt seho'. Edwin bejárt valamennyi szobát és termet, de Elvirát nem találta sehol.

A keresés alatt Szidneyvel találkozott.

— Láttad Elvirát? — kérdé Kaszterton, összeharapott ajkkal.

— Nem; úgy látszik, hogy a ténccz végével elment, — felelé Szidney.

Edvin elhagyta a bált s most azt rebesgették, hogy csak azért jött, miszerint távozásra kényszerítse a ladyt. Sőt arról is hallottak beszélni, hogy ő mindig úgy tesz, a mint megtudja, hogy neje a nagyvilágban fellépett.

Hiszen Párisba is elment, hogy őt távozásra bírja, s midőn Bécsben megjelent, oda is elutazott. s mindenki tudja, hogy a lady eltűnt, midőn férje megérkezett.

Mig a korosabb urak és hölgyek ily módon sutogtak a házasok viszonyáról, Edvin kocsija nagy sietve robogott vissza palotájába.

— A lady megérkezett? — kérde a kapustól, de az felelé, hogy nem érkezett meg.

Másnap reggel levelet adott neki át komornoka. Tartalma a következő volt:

„Lord Kaszterton! Ön azt ígérte, hogy engem meglátogat, de nem tartotta meg szavát, s nem jött el tegnap este: a helyett elment a svéd miniszter báljába.

„Haragudnom kellene önre, s azt tenném is, ha nem éreznék barátságot ön iránt. Eze n barátság készít engem, önnek az okot megmondani, miért tűnt e neje mindjárt a bevégzett keringő után.

Ő azért ment a bálba, hogy valakivel találkozzék, de nem ön volt e valaki. — Miután vele néhány szót váltott, elhagyá a táncz termet, s midőn tőle megtudta, hogy ön ott van, gyorsan távozott.

„Meddig akar ön e nő bolondja lenni, ki guny

üz önből az egész világ előtt? Nem veszi-e észre, hogy ő viselete által kinyilatkoztatja ön iránti ellen-szenvét — sőt utalatát, és azt mutatja, miszerint ő egyedül nevét akarja birni?

„Mondja meg nekem, milyen hatalom bilincseli önt e nőhöz?

„A szerelem nem lehet az — mert ha ön szeretni tudna, — a miben nagyon kételkedem, — akkor mégis valami lenne szerelmében, a mi ezen érzelemhez tartozik. Akkor felhasználná azon jogokat, melyekkel neje felett bir.

„Azt nem teszi.

„Azt tudja, hogy mást szeret, vagy helyesebben mondva, másokat szeretett, s azzal nem törődik.

„Ő azt kívánta, hogy váljon el tőle, és ön nem akart beleegyezni.

„Miért? egyedül az tudhatja, ki az emberi lélek fenekére lát.

„Én részemről nem vagyok képes e rejtvényt megfejtetni, s kifáradtam, olyan jellemet, mint az öné, tanulmányozni.

„Egykor udvarolt ön nekem.

„A pillanat szeszélye volt-e, a mi önt akkor megragadá, szerelem, vagy sértett hiuság, vagy

„Kérdezek, de nem kívánok feleletet.

„Nem akarom az utolsó gondolatot végiggondolni; mert akkor kénytelen lennék önt utálni, önt, kit eddig mint a legmagasztosabb, legkitünőbb férfit csodáltam, a kit valaha ismertem.

„Ha elajándékozni való szivem lett volna, akkor

az öné lett vala. — Most hálát adok Istennek, mert megóvott engem azon fájdalomtól, hogy önt szeressem; ön arra van teremtve, hogy a nő balsorsát képezze, ki önt szeretné.

„Önzetlen barátságom azonban arra készítet, hogy önt kérjem, vessen véget a lealázó játéknak, melyet neje önnel üz.

„Tegyen úgy, mint nagy Sándor a gordiusi csomóval, de ne tűrje tovább e bilincseket, melyek ép oly nevetségesek, mint a milyen lealázók.

„Nem ohajtom látogatását.

„Kisértse meg saját belátása szerint, hogy jobb viszony álljon be ön és neje közt, de ne feledje el a mellett: hogy a nő szeretője mindenkor a férj legjobb barátja.

„Holnap elmegyek az olasz operába. Ön szavát adta nekem, hogy szintén odajő s meghallgatja az új énekesnőt, ki iránt különös érdekléssel viseltetem.

„Ne feledje el a virágcsokrot, melylyel a tehetőség oltárán áldozni kötelezte magát!

„Különben szükségtelen, hogy gondolatait tovább pazarolja
Marthára.“

Edvin csak futólag tekinté át a levél végét, de azon részét, mely Elvirának a bálbani fellépésére vonatkozott, többször olvasta el.

Egy híres külföldi énekesnő lép fel az olasz operában, M . . . asszony.

A lapok sokat irtak már felőle s a legcsodálatosabb dolgokat (igazak-e vagy koholtak, azt nem vitatjuk) közölték róla. Elég az hozzá, hogy az érdekeltség fel vala ébresztve s feszült kíváncsisággal várták fellépését.

Végre hirdették első fellépését, — s ez épen a svéd miniszter bálja utáni napra esett.

Az elegáns világ lelkiismeretesen nagy számmal gyült össze azon este az olasz operában, hogy az annyiszor említett énekesnőt megismerje, s meggyőződjék mindezon hírek igazságáról, melyek fellépését illetőleg keringtek.

Lord Kaszterton hátravonulva ült páholyában. Egész külseje oly komoly volt s úgy nézett ki, mintha valami új beszéden gondolkodnék, melyet a parlamentben tartani fog, hogy hallgatói szíveit ismét megnyerje.

Közönynyel tekintett a megtelt páholyokra, s úgy látszék, szándékosan vonult annyira hátra, hogy a köszöntéseket kikerülje.

Mellette pompás virágcsokor volt a széken.

A második felvonás kezdetén Stangenszkjöld Mártha urhölgy lépett az átelleni páholyba. Ő azonnal a lordra irányzá látesövét, de ez sem bírta rá, hogy helyét megváltoztassa.

Az énekesnő a második felvonásban lépend fel.

Néhány perczezel később a mint Martha megjelent, a lord páholyának ajtaja kinyílt s egy hölgy jött be.

Edvin megfordult. A hölgy néhány szót sugott fülébe s aztán leült.

Mit mondott ő a fiatal lordnak, azt nem tudjuk, csak azt, hogy a megdöbbenés és harag kifejezésével felkelt és rögtön távozott.

Az öltöző-szobák ajtóin megszólaltak a csengők, hirül adván a művészeknek, hogy fellépésük órája ütött.

E pillanatban magas férfialak lépdelt a szinpadon végig a jobboldali szinfalak felé.

A csengetyü első hangjára egy fiatal nő lépett ki az öltözőszobák egyikéből, pompás öltözékben.

Oly halvány volt, hogy arcza márványszerűn nézett ki.

Lassan közeledett ama szinfalak felé, hová ama férfi léptei is irányultak, ámbár az ellenkező oldalról.

Ő nem látta közeledtét; — szemei a földre voltak szegezve. Még néhány lépés — s a férfi visszatartá őt, suttogva :

„Lady Kaszterton !“

A megszólított összerezzen s feltekintett.

A lord, — férje állt előtte.

„Ön tehát e szélsőségre akarta vinni. . . .“

— Asszonyom, a függöny felgördül! — kiáltá a rendező.

Kaszterton oly erősen tartá Elvirát, mintha vas-
kapocs fogta volna át karját. S a rendezőhöz fordulva
mondá :

— Adja tudtára a közönségnek, hogy az énekesnő hirtelen beteg lett, s nem énekelhet.

— Mylord, azt . . .

— Tennie kell! — kiáltá a lord.

— Az fölösleges lenne, — szólalt meg egy csengő hang, s az igazi M. asszony, egy olasz énekesnő, ki még soha sem lépett fel Londonban, állt ott, épen olyan mezbe öltözve, mint Elvira.

Lord és lady Kaszterton egy negyedóra mulva páholyukba léptek, az elegáns világ nagyobb részének nem csekély meglepetésére.

A hir, ezen fürge lény, valóban rebesgetett valami nagy botrányról, mely történni fog; azért jöttek oly nagy számmal, hogy annak szemtanui legyenek. Azt beszélték, hogy lady Kaszterton M . . . asszony helyett lépend fel.

Valamennyi látcső a házaspárra irányult; megjegyzéseket tettek, hogy mind a kettő rendkívül halvány, s a lord homloka egy viharfellelhez hasonló.

A harmadik felvonás végével, midőn a közönség elragadtatva M . . . asszony éneke által, zajosan tapsolt, lábaihoz röpült Kaszterton virágcsokra.

Néhány percz mulva a lord karját nyujtá nejeinek, s együtt hagyták el a páholyt. Mrs. Brow az opera végeig ott maradt.

Annyira azonban senkit sem lepett meg Edvin és Elvira megjelenése a páholyban, mint Marthát.

Ő arra volt elkészülve, hogy diadalt fog ülni és most le volt győzve.

Mint bizonyost beszélte el udvarlóinak, mielőtt Elvira a páholyban megjelent, hogy lady Kaszterton és a híres M . . . asszony ugyanazon egy személy.

Mily kegyetlenül csalódott gyülölt vetélytársnője feletti diadalában, midőn M . . . asszony lépett fel a helyett, a kit ő látni kívánt.

Az olasz énekesnő hangja és művészi előadása annyira elragadta a közönséget, hogy azok is megfélelkeztek boszuságukról, kik csupán a botrány kedvéért jöttek oda.

Csak Marthát nem vigasztalhatá sem a gyönyörű hang, sem más, hogy annyira csalódott számitásában.

Midőn a lordot Elvirával együtt látta belépni, nagy kedve lett volna rögtön hazamenni, de maradt, nehogy elárulja magát.

A harmadik felvonás után a svéd miniszter lépett Martha páholyába, s engedélyt kért egy hontársa, Ström kapitány és kitűnő festész bemutatására.

Martha beleegyezett, s midőn a függöny a harmadik felvonás után legördült, a miniszter ismét megjelent Strömmel, ki szives fogadtatást várhatott Marthától, mint hadfi és művész.

Ström magas, sugár termetű volt, fölötte harcziás külsővel. — Gomblyukában a becsületrend ezalagját viselé.

A miniszter közölte Marthával, hogy Ström százados a francia hadseregben szolgált s részt vett az

algiri hadjáratban és midőn az befejeztetett, elbocsátatását kérte.

Ezen idő óta kizárólag a művészi pályának szentelé magát s nemcsak Franciaországban, a hol lakik, de Angliában és egész Európában hirnevet szerzett magának, mint esatafestő.

E rövid vázlat és azon körülmény, hogy Martha szépsége oly nagy benyomást tett rá, minek következtében őnjáta, hogy nála bemutatassék, volt oka, hogy Martha, rossz kedvének daczára, a francia-svédet lekötelező udvariassággal fogadá.

Lehetetlen volt Ström korát meghatározni.

Épen ugy lehetett harminczon — mint negyvenen tul, mert arca azok közé tartozott, melyek az idő pusztitásaival daczolni látszanak.

Külsejében valami kitünő, s olyan volt, hogy a ki őt egyszer látta, soha sem feledé el többé.

A különböző izlés és felfogás szerint, szépnek vagy rutnak lelete őt mondani. Valami vészjósló fölényt gyakorló volt benne, s nagy szemeiben, bozontos sötét szemöldeikkel, igéző hatalom rejlett, de ezért tekintete nem ébresztett bizalmat.

Modora nyugodt, mozdulatai fesztelenek voltak. Ha viselete után itélne az ember, ugy hideg észlelőnek, művésznek tartaná őt, ki egyedül művészetének él, s az iránt érez érdeket, a mi ezzel összefüggésben van.

Ha figyelmesebben szemlélik és ezen arcot tanulmányozzák, mely oly merevnek tünt fel az első pillantásra, azt vélné az ember, hogy kiégett vulkán.

Ugy látszék, mintha sok év tűnt volna el azon idő óta, melyben e vulkán tüzet hányt, s mintha ismét évek mulnának el, míg ismét tüzet fog hányni; de azért bizonytalan volt, kiégett-e bensejében egészen a tűz.

Midőn Márthának bemutatták, valódi francia modorban mondott neki néhány udvariasságot, szépségét illetőleg, mely oly élénk benyomást tett rá sat.

Minden szavából élénk érdekeltség szólt, de mégis úgy látszék Márthának, mintha ő mindezt bármely más szépségének is elmondhatná. Először életében boszantá őt, hogy szépnek mondták.

— Ha az a szándoka, hogy engem tanulmányozzon — gondolá Mártha, — az nem fog sikerülnie. Nem, művész uram, én megtanítom önt, hogy valamivel több vagyok szép szobornál.

Ámbár Marthát szépelgései boszantották, még sem volt képes ama közönyös hangon beszélni vele, mint oly férfiakkal szokott, kik nem voltak inyéro; ugrszólván kényszeríté őt a szépművészetekről való társalgás folytatására, melyet ő kezdett.

Oly szakértőleg beszélt az előadott operáról és M. . . asszony hangjáról és tehetségéről, mintha egész életében csak a zenészettel foglalkozott volna.

Midőn az operának vége lön és Mártha egy öreg svéd nemes ur karjára támaszkodva, ki távoli rokona volt, a folyosóra lépett, Strömet páholya ajtajánál találta. A kocsihoz kíséré s besegíté őt, úgy mint kísérijét is, azon kéréssel, engedje meg, hogy nála látogatást tehessen.

Tekintsünk most a Kaszterton-palotába.

Hallgatva vezette haza Edvin Elvirát.

Az egész idő alatt, míg hazaértek, egyetlen szót sem szólt, s midőn a kocsi a palota ajtaja előtt megállt, kisegíté őt abból, s felkisérté saját lakosztályába; ő maga vette le felöltőjét, s miután ez megtörtént, bezárta az ajtót. Elvira a kis salon egyik pamlagára veté magát, s hallgatott.

A szoba csak gyengén volt világítva s ez által épen kedélyhangulatához illett.

Most — most — azt érzé — sorsa el fog dönteni.

A pillanat, melyet egy egész éven át előkészített, megérkezett, s mégis égető megbánást érzett tettei miatt.

Megsemmisítve érzé magát saját cselekvényei által s remegett, azon szavakat várva, melyeket a férj mondani fog, kit meggondolva és szándékosan megsértett.

Hosszu idő mult el, mely alatt Edvin némán járt fel s alá.

Elvira nem mert feltekinteni, de ott ült, fejét a párnákra támasztva, s hallgatá lépteinek egyenlő zaját. Végre azok is megszűntek.

Elvira lélekezése is megállt.

— Nyugodtan akartam szólni, — mondá Edvin, — ezért vártam, míg haragomat leküzdöttem.

Elhallgatott s ujra körüljárta a szobát, mintha még nem biznék magában, hogy a szükséges higgadsággal szólhatna.

Elvira nem tett egy mozdulatot sem.

Midőn Edvin másodszor megállt előtte, arca oly szigoru kifejezést öltött, miből következtetni lehetett, hogy nagyon meggondolta, a mit mondani akar.

— Legelőször azt ohajtom megtudni, mi szándoka volt, midőn ön mint énekesnő akart fellépni? — mondá.

Elvira nem volt képes felelni; még mélyebbre nyomta fejét a párnák közé.

— Ön hallgat; de rosszul ismeri azon férfit, ki ön előtt áll, ha azt hiszi, hogy hallgatással kikerülheti a magyarázatot, melyet követelni joga van. Ha elég bátorsága volt őt megsérteni, akkor legyen bátorsága neki meg is mondani, miért tette azt!

Elvira lassan felemelkedett, oly halvány volt, hogy inkább kisértethez, mint élő lényhez hasonlított.

— Lord Kaszterton, — mondá, — elválásra akartam önt ezen lépés által kényszeríteni. — Ismervén azon előítéletet, melylyel ön a színészet iránt viseltetik, tudtam, hogy ön egy nőt, ki a szinpadon fellépett, soha se ismered el nejjének.

— Ön akart engem kényszeríteni, hogy azon névtől megfoszszam, melyet viselhetni méltatlanná tette magát! —

Jól kigondolt terv, csak kár, hogy jellemem ismerése nélkül készítettett! — Ön tehát szabadságát ohajtja visszanyerni?

— Igen, azt ohajtom! -- felelé Elvira határozottan.

— De ha azt visszanyeri, akkor nevét és társadalmi állását is elveszti?

— Mylord, — kiáltá Elvira. Mindent oda adok, gazdagságot, rangot és nevet, csak e természetietlen házasságot feloldhassam. — E kötelék éitem átka s tovább nem birom azt viselni.

— Nem! Ön felett tehát elég erős szenvedély uralkodik, miután annyira vitte önt, hogy úgy cselekedjék és úgy szóljon, a mint teszi. Ön egész lelkéből szeret?

— Igen, egész lelkemből szeretek. — felelé Elvira, s feltekintett férjéhez.

— És boldogsága, üdvössége abból állna, hogy szabaddá legyen?

— Egyedüli ohajtásom az, hogy azon napot elérjem, melyen megszüntem ön neje lenni.

— Ön szerencsétlen öszinteséggel bir, — vágott szavába Edvin tompa hangon, és ismét fel s alá járt a szobában.

Elvira követé őt szemeivel. Szorongatott lélekkel várta, mi fog következni. Midőn Edvin ismét előtte állt, kevésbbé szigorun nézett ki.

— Lehet — mondá, — hogy azon nap is eljő, melyen ön nem lesz többé lady Kaszterton, de azon esetben én megszüntem élni. A mig én élek, az fog ön maradni, a mi most; — nőm.

Én megesküdtem arra, asszonyom, s nem fogom eskümet megszegni soha sem.

— Ön kegyetlen, nem csak irántam, de saját személye iránt is.

— Ha már most kegyetlennek nevez engem, hol fog ön szavakat lelteni annak kifejezésére, mi vagyok

én, ha elhatározásomat megtudja? — Akkor bizonyára bakónak fog engem tartani, s mégis úgy kell cselekednem, a mint én kötelességemnek tartom.

Most négy év óta vagyunk házasok; — tökéletesen bizva becsületében és személyes függetlenségét tisztelve, azon szabadságot adtam önnek, melyet ön kívánt, de — visszaélt vele . . .

Edvin hangja keményebb lön, midőn folytatá:

— Ön minden kigondolható módon megcsalta a bizalmat, melyet önbe helyeztem s azon meggyőződésre vitt engem, hogy ön oly nő, kinek fogalma sincs a becsületről.

— Megálljon, mylord! — kiáltá Elvira felugorva.

— Maradjon veszteg és hallgasson rám! — mondá Edvin, őt helyére visszakényszerítve. — Ön elvesztette szóláti jogát — oly mélyen sértett meg engem. — Kötelessége engem némán meghallgatni. — Nem akarok magyarázatot, azt, a mit ohajtottam, úgy is hallottam már s nem fogadok el semmi mentséget, de azt követelem, hogy a jövőben egyedül az én akaratomnak engedelmeskedjék.

Elvira leült s mellére nyomta összetett kezeit. Edvin folytatá:

— Ön azért lett nőm, hogy boszút álljon azon, a ki önt megcsalta, vagy lehet, hogy nagyravágásból is; — azt nem akarom vitatni, e két indok melyiko vezénylette önt s nem is szoltam volna erről, ha lady Kaszterton a becsület követelményei szerint cselekedett volna.

Elvira ismét heves mozdulatot tett, de visszatartoztatta magát.

— Miféle bizonyítékaim vannak, hogy ön a becsület igényeinek nem felelt meg, azt nem fogom megmondani; legyen elég azt tudnia, hogy én gyöngéd viszonyait ismerem, s azt is tudom, hogy azon egyén, ki jelenleg uralkodik ön felett, volt az, ki önt arra bírta, hogy nevemet és személyemet a botránynak és nevetéségnek kitegye. S ha addig élek, míg hajam oly fehér lesz, mint a hó, még sem feledem el soha azon sértést, melyét ön nekem szánt.

Edvin végigsimitott homlokán, Elvira feje mélyebbre hanyatlott. Csend állt be.

— A mit még mondani akarok, az nem sok, — folytatá Edvin, — s arra vonatkozik, hogy tekintélyemet a világ előtt megmentsem. Ön, kinek szándoka volt azt tönkre tenni, bűnhődni fog érdeme szerint.

A hír, hogy lady Kaszterton a szinpadon felkart lépni, holnap London valamennyi köreiben keringeni fog.

A börzén és mindenütt arról fognak beszélni és hozzáteszik, hogy e botránnyt közbejöttem akadályozta meg. Most ujat várnak, mely árnyat vetne a népszerű parlamenti tagra, s elhomályosíthatná a nevet, melyet a nemzet tisztel, — de hasztalan fognak várni.

Holnap ön kikocsizik velem a Hydeparkba. A fashionable világ ott lesz, s együtt fog minket látni. Holnap este együtt látogatjuk meg lord D . . . estélyét, miután előbb egy ideig az olasz operában mutattuk magunkat.

Szóval, mylady, akaratom az, hogy ön a jövőben ép oly állandón oldalam mellett maradjon, mint eddig távol tartotta magát tőlem. Ha keblében bármi csekély igazságérzet létezik, be kell látnia, hogy ön nekem és azon névnek, mely után törekedett, tartozik azzal, miszerint egy boldog nő szerepét játssza.

Elvira sirt.

— Ne kísértse meg engen arra birni, hogy házasságunkat feloldjam, az nem sikerülend önnek soha. — Ha ön boldogtalan velem, én nem kevésbbé vagyok az önnel; hanem daczára ennek, lady Kaszterton fog maradni.

Ne kövessen el még több botrányt! Az által a nélkül sem boldog együttlétünket valódi pokollá változtatná.

Én szigoru biró vagyok, ki örködni fog a fölött, hogy engem meg ne gyalázzon! Mrs. Brow ma este elfoglalja helyét, mint társalkodónője; K. . . . kisaszszony maradhat, ha neki ugy tetszik, de többi cselédjeit mind elbocsátom s magam választom meg azon személyeket, kik önt környezni fogják.

Most nincs mit hozzá tennem. Akaratomat hallotta, cselekedjék a szerint, ez az egyetlen, a mit tehet.

— Azt fogom is tenni — felelé Elvira s felemelé ejét.

A könyár megszűnt és az izgultság eltűnt arczáról. Majdnem nyugodt tekintettel nézett férjére s komoly hangon tevé hozzá:

— Ön azt mondta, mylord, hogy én ugy viseltem

magam, mint oly nő, kinek fogalma sincs a becsület-ről. — Az meglehet; nem akarom vitatni, de a jövőben úgy fogok cselekedni, hogy többé ne legyen oka oly vádat emelni ellenem. Hogy most mindazon, ellenem kimondott vádakát hallgatva türtem, azért történt, mert ön hallgatást parancsolt nekem. — Én engedelmeskedtem, mylord s egyedül az idő fogja megmutatni, megérdemeltem-e azon szemrehányásokat, melyeket nekem tett. — Annyi igaz, hogy az eszközök választásában tévedtem, de az legyen bíró köztünk, a ki az ön és az én szivembe lát. — Most egyedüli teendőm az, hogy akaratát teljesítsem. — Bocsássa el azon személyeket környezetemből, a kiket akar, s fogadjon másokat helyettük saját izlése szerint, én nem fogok semmi ellenvetést tenni, bármit határozott is el.

— S úgy legokosabban is teszi, — vágott szavába Edvin; — és most nem akarom önt tovább tartoztatni. Ez a mi lakosztályunk. Az ön szobái e teremből balra nyílnak, az enyéim jobbra. Adjon parancsot, hogy podgyászát a második emeletről ide hozzák le.

Edvin csengetett. Komornoka lépett be.

— A lady valami parancsot akar adni, — mondá a lord s elhagyá a szobát.

Az álom angyala nem közeledett az éjjel a férj és nő nyughelyéhez, hogy rajtuk könyörüljön.

Edvin nyugtalanul járt fel s alá, a legellenkezőbb

érmek harcztak keblében, önérzete és büszkesége oly érzékeny módon sértettek meg, hogy a harag, melyet akkor legyőzött, most ujra fellobbant.

Ököltre szoritott kezei, sötét szemöldei, összeszorított ajkai, mindez mutatta, hogy a vihar, mely benne tombol, hatalmas.

Nem választhatá el gondolatait mindazon hírektől, melyek keringésbe jöttek, és ama sutogástól, mely támadni fog, ha neje fellép s ha arra gondolt, mi történhetett volna. ha ő néhány perczel később jön a szinpadra; akkor ő maga sem foghatá fel, honnan vett annyi erőt, hogy haragjának első kitörésében meg nem ölte azon nőt, ki a legszentebbel, a mivel ő bir, nevével és tekintélyével játszott.

Felizgatott érzelmeinek befolyása alatt azt hívé, sem idő, sem körülmények nem fogják arra birhatni, hogy Elvirának megbocsássa, a mit ellene vétett.

Mig Edvin még egyszer átélte gondolatban azt, a mit történt s ily módon Elvira iránti böszültségét fokozá, ő egy támlányban hátradölve ült s átgondolá a mult éveket, részrehajlás nélkül.

Ugy tetszett neki, mintha fájdalmas lázas álomból ébredt volna fel, mely azon órában kezdődött, melyben a férje és Szidney közti beszélgetést kihallgatta Hartancourtban.

Mindazon érzelmeket, melyek azóta rajta uralkodtak, melyek egymást felváltották s arra készítették, hogy úgy cselekedjék, a mint cselekedett, most megvizsgálta.

Azelőtt oly fájdalmasan felizgatott lelkében

most sajátságos nyugalom uralkodott, minek következtében mindent az igazság színében látott.

Mindent elkövetett a maga hibája javíthatlanságában vigyorgott rá, meg akarván neki mutatni, hogy ő maga volt az, ki a jelent oly komorrá és a jövőt oly reménytelenné tette.

Czélt ohajtott elérni, de hogyan érhesse azt el, miután férje tiszteletét eljátszotta?

A történeteket nem történetté tenni, az nem állt hatalmában, és Edvin kinyilatkoztatta, hogy soha sem fogja elfeledni.

Mit tegyen most?

Csak azt, hogy tökéletesen átengedje magát az események vezetésének, s annak akarata előtt meghajoljon, kit megsértett.

Elvirát a legkeseőbb önvádak, a legnagyobb elégedetlenség üldözé multját illetőleg, s örömost adna oda néhány évet életéből, hogy a történeteket visszavehessc.

Ugyanazon mérvben, melyben elégedetlensége saját énje ellen nőtt, ugy kisebbedett az, melyet Edvin ellen érzett.

Ha Elvira ezen hosszú, csendes órák alatt sirhatott, ha benseje izgult lett volna, akkor kevésbbé fájdalmas lenne az igazság tükrébe való tekintés, — de most ezen bágyadt elmélkedésben valami kimondhatlan kínzó volt, ugy, hogy kimondhatlan ellenszenvet érzett saját énje iránt, s forrón ohajtá, hogy hibái és tökéletlenségei elől megszökhessék.

Midőn a reggel jött, még akkor is ott ült azon

széken, s elkövetett tévedéseinek képével szemei előtt.

Az első, a ki belépett, Armida volt.

Ovatosan nyitotta ki a hálószoba ajtaját, suttogva:

— Elvira, ébren van már?

Elvira mélyen felsohajtott hangjának hallatára, s a hálához hasonlót érzett Armida iránt, hogy őt szomorú gondolataiból felébresztette.

A bú, melyet saját hibáink miatt érezünk, az elégedetlenség amaz indokokkal, melyek vezényeltek, — ez a legsúlyosabb lelki szenvedés!

Ma ép oly keservesen sirunk miatta, mint tegnap sirtunk, és mint holnap sirni fogunk. Minden, a mi ezen tárgytól gondolatainkat elvonja, jótétemény, mely hálás érzetet kelt lelkünkben az iránt, ki gondolatainknak más irányt adott.

Ezért Elvira is őszinte szivélyességgel üdvözlé Armidát.

— Hogy állnak a dolgok? — mondá Armida s megragadá kezeit, — te halvány és hideg vagy; mi történt? s miért vagy te itt és nem a villában? Szólj, mi történt?

— Armida, — mondá Elvira, — ne kérdezz, mert én nem felelek. Minden jól van. Kibékültünk a lorddal. Én valék hibás, most belátom s megelégedettségnek érzem magam, hogy azt elismertem. A jövőben együtt élünk férjemmel.

Armida szemei Elvira arczán nyugodtak, a történeteket akarván kifürkészni.

— Szavaid, édes Elvirám, megnyugtatólag hangzanak, — szóla, — de kinézésed megczáfolja azokat. Azt olvashatni arczodból, hogy valami nehéz és fájdalmas válságon mentél keresztül.

Te nem bízol bennem — s nekem nincs jogom, azt, a mi történt, kutatni, — hanem többet szenvedek azáltal, mintsem hiszed, hogy téged ily végtelen boldogtalannak látlak.

— Ha úgy van, — szóta Elvira szomorún, — akkor általam és hibás cselekvéseim miatt vagyok az. Ezekben fekszik boldogtalanságom és bánatom.

— Oh, tehát férjed nem elégszik meg azzal, hogy téged minden kigondolható módon sértsen és lealázzon, az is sikerült hát neki, az ő hibáiért felelősséget rád tolni! Oh te szegény, szeretett Elvira, bár csak elérhetném azt a napot, melyen te szabad és boldog lennél, melyen lord Kaszterton büntetését megkapná

— Csitt! Egy szót sem róla! — vágott szavába Elvira határozottan. — Ha ő hibázott, én nem kevésbé hibáztam. Mindig az én hibám lesz az, hogy szándokom volt őt megsérteni és lealázni; s hogy ő ezen nyomorult szándokomat meghiusította, azért hállával tartozom neki. És most, Armida, ha barátságot táplálsz irántam, ne szólj egy szót sem férjemről! Nem akarom ismerni gyengéit, nem akarok semmit tudni, a mi azokra vonatkozik, — és Kaszterton nevét soha sem szabad előttem kimondanod; ígérd meg nekem ezt!

Elvira kezét nyujtá Armidának.

— Nem fogom öt említeni, — felelé Armida, — de habár kénytelen leszek hallgatni, azért mégis rosszallom viseletét és utálok tetteit.

— Armida! — szóla Elvira intőleg.

— Ne haragudjál! — könyörge amaz, Elvirát megcsókolva. — Én nem fogok többet szólni, s korai látogatásom tulajdonképeni célja az, hogy e levelet átadjam neked.

Átnyujtá Elvirának a levelet s egyszersmind kémlelő tekintettel szemlélé őt.

Elvira elpirult, midőn az írásra tekintett.

— Nem csalódtam, — gondolá Armida, — a levél Szidneytől van.

Hangosan pedig ezt mondá Armida közönyösen

— Most távozom s beküldöm a komornát, ha kívánod, vagy még nincs rá szükséged?

— Majd csengetek, ha szükségem lesz rá, — felelé Elvira, a levélre függesztve tekintetét.

— A mint akarod!

Armida az ajtó felé indult.

— Mondd meg nekem, mielőtt távozol, — szóla Elvira, — hogy tudtál itt engem felkeresni? Ki mondta neked, hogy az éjt itt fogom tölteni?

— A lord.

— Beszéltél vele?

— Nem, tegnap késő este ezt a levelkét küldte nekem. — Armida átadta Elvirának a czédulát, mely a következő sorokat tartalmazá:

„Misz K . . . ! Kérem, legyen oly szives holnap reggel a villát elhagyni és lady Kasztertont, ki ezen-

tul londoni palotánkban fog lakni — meglátogatni Kaszterton Edvin.“

Elvira visszaadta a levelkét s Armida mondá:

— Ezen lakonikus levél elűzte álmomat, s halálos félelmet álltam ki miattad. A legszomorubb dolgokat képzeltem magamnak. S alig pitymallott, már is ide indultam.

E szavakkal Elvirához ugrott, megölelte őt hozzá téve:

— A kapus azt mondta nekem, hogy szobáim a második emeleten vannak, most hát megyek s megnézem azokat!

Elvira egyedül volt.

Lángoló arcczal töré fel a levelet, melyet Armida neki átadott vala, és olvasá:

„Lady Kaszterton! Másodszor életemben ragadom meg a tollat, hogy önnek irjak. De mennyire különböző érzelmekkel, és mennyire különböző viszonyok közt történik ez!

„Lehetséges-e az, hogy oly tökéletesen esalódtam volna önben, a mint látszik?

„Ha úgy van, akkor nem szerettem önt, a min valóban van, de azt, a kit én önben képzeltem.

„Tehát kénytelen vagyok tévedésemet sajnálni, s legszebb illuzióim egyikét siratni.

„Ön a valódi nemes nőiség képe volt előttem. Ön oly tiszta és jó, oly nemes, mint szerető szívvvel, s

oly jellemel birt, mely ép annyira szilárd, mint odaengedő, annyira lemondó, mint valóban büszke volt.

„Azt véltem, hogy az ön oldala mellett a boldogságnak, békének és áldásnak kell virulnia, bármily viszontagságok közt is.

„Olyan volt azon Elvira, kiért egykor élni és halni ohajtottam vala.

„Elváltunk, — de ismét találkoztunk, — ön legjobb barátom neje volt.

„Már akkor is észrevettem egyetmást, a mi nekem önben nem tetszett; de ön fiatal volt, s azt gondoltam, majd megtanulja, hogyan oldhatja meg a nehéz feladatot, melyet magára vállalt.

„Nem kétkedtem, hogy azon nő, a kit én szerettem, kitünő hitestárs leend; de csalódtam. — Ön elhagyta a férjet, kit saját szabad akaratából választott.

„Két év mult el, mely alatt önt egy pillanatig sem vesztettem el szemeim olól. -- Ön elszigetelt életet vitt, de folytonosan különválva attól, kinek jó angyalává kellett volna lennie! — A legnagyobb közönnyel nézte, hogyan engedte őt magát egy tiltott szerelemnek. Ön nem vizsgálta meg, mi ezen baj valódi oka, hanem férjét vádolta s elkiseritette szívének irányában.

„Ekkor kerestem önt fel. — Annyira szerettem önt, hogy minden tévedése, minden elkövetett hibája fájt lelkemnek.

„— Ő fiatal és tapasztalatlan, s nincs barátja, ki őt az iránt felvilágosítaná, hogyan kell cselekednie,

gondolám, s elindultam, hogy önnel, mint legjobb barátinnal szóljak.

„Elég hiu valék azt remélni, hogy szavaim és tanácsaim némi jelentőséggel birandnak ön előtt.

„Azon meggyőződéssel jöttem, hogy jót fogok létrehozhatni, s azon meggyőződéssel távoztam, hogy ez valóban sikerült is.

„Néhány hó mult el, Kaszterton még mindig Svédországban időzött. — Én azt hittem, hogy önök közt benső egyesség jött létre, s ezen hit kielégített.

„A grófnő meghalt — Kaszterton még egy ideig hazájában maradt s aztán hirtelen visszatért Angliába, de — ön nélkül. Hogy az uj sebek sajkását elkábita, melyet ön lelkén ejtett, tevékeny életnek szentelé magát.

„Oh, mylady, nem akarok azon hónapokról szólni, melyek alatt ön férjét a legszivtelenebb módon bolonddá tette. — Egy év óta eltűnt, valahányszor azon helyre jött, a hol ön tartozkodott, s ön nyilván valami lépésre akarta őt kényszeríteni, mely nem egyezik meg nyilvános állásával.

„Mig hontársai csodálattal követték vitáit a parlamentben a valódi haladásnak, és kortársai az igazi szabadság bajnokát tisztelték benne, addig neje őt a titkos guny és rágalom tárgyává alacsonyította le.

„Mig Anglia neki mint legkitünőbb tehetségei egyikének hódolt, ön kigunyolta őt, mintha nyomorult bolond lenne.

„S nem gondolt ön arra, mennyire felingerlik ezen guny folytonos türszurásai az oly büszke jellemet?

Nem gondolta meg, hogy ez által egészen más eredményt fog előidézni, mint azt, melyet ön ohajtott?

„De még nem koronázta meg művét, eddig csak a titkos suttogásoknak nyújtott tápot; azzal nem elégedett meg.

„Nyilvános botrányt kellett elkövetnie.

„Ezért jött ön Angliába s itt is azon fénynyel lépett fel, melyet neve és pénze kifejtenie engedett, de mindig kitért férje elől.

„Miután a s véd miniszter bálját meglátogatta, s bemutatta magát a londoni fashionable világnak, azt hitte, hogy most jött a helyes pillanat, hogy azon botrányt elkövesse, melyet lord Kasztertonnak szánt, midőn nejét a szinpadon akarta felléptetni.

„Lehetetlen tovább menni a boszuvágyban, mint ön tette.

„Hogy terve nem sikerült, azt férjének és egy magasabb hatalomnak köszönheti, mert ha sikerül, akkor oly megvetést aratott volna, mely sohasem engedné az általános tiszteletet valaha visszanyerhetni,

„Itt van, mylady, tetteinek rövid vázlata.

„Ha az indokokat akarnók vizsgálni, attól tartok, hogy alig találánk egyet, mi önt igazolhatná vagy menthetné.

„Én csak egy kérdést akarok még hozzátenni.

„Azt hiszi ön, ha lord Kasztertontól elvált volna, hogy boldog leendett azon férfiuval, kinek kedveért önmagát és a nevet, melyet visel, oly súlyosan kompromittálta?

„Becsületes embernek hisz-e ön oly férfit, ki a nőnek azt tanácsolja, hogy férjét a világ előtt roszt szinben tüntesse fel?

„Nem, oly férfi gazember. Ha ön ma szabad lenne és holnap neki nyujtaná kezét, akkor holnapután felfödözné, hogy lord Kaszterton megboszulójával kelt össze.

„Én nem tudom, miként határozott Kaszterton ön felett, csak annyit tudok, hogy egykori irántai hajlamom késztetett e levél irására, hogy felszólítsam önt, hogy magát a jövőben keblének nemesebb érzelmei által vezényeltesse. Már nagyon is sokáig engedett hatalmat a gonosz szellemnek.

„Most már nem remélek sokat, sőt ellenkezőleg attól tartok, hogy olyan nőre pazaroltam szavaimat és tanácsaimat, ki nem fogja azokat tekintetbe venni.

„Ovakodjék azonban, nehogy férjét még egyszer megsértse; mindig nem találkozik egy M . . . asszony, kit a közönség és ő közé lehetne dobni, hogy becsületét megmentse, s ha szélsőségre viszi őt, oly szabadságot adhatna önnek, mely vérével lenne bemocskolva.

„Isten önnel, lady Kaszterton! Nem sokára találkozni fogunk — hanem bocsássa meg, ha többé nem leli hű, őszinte barátját Lembourn Szidneyben.“

Elvira elejté a levelet, s fejéhez kapott, kétségbeesetten kiáltva :

— Oh Istenem! Ő is elítél engem! . . . Mit tettem én, s hogyan tegyem jóvá, a mit vétettem! . . .

Néhány pillanatra kitört a fájdalom vihara. A

könyvek, melyek egész éjjel égették lelkét, most meg-
eredtek.

Ugy volt, mintha szilaj orkán szabadult volna el,
elzaklatva lelkének nyomasztó csendjét.

De a milyen heves volt a vihar, ép oly gyorsan
tört meg szilaj dühe.

Elvira letörlé könyeit, s újra felvette a levelet.

— De mit ír ő arról, hogy én szabad akarok
lenni, — kinek ohajtom kezemet nyújtani? — mor-
mogá Elvira.

Még egyszer elolvasá a levélnek azon részét,
s midőn elvégezte, felkelt, s összetett kezekkel mondá:

— Isten ott a magasban! te tudod legjobban
hogy ezen vád hamis, hogy keblemben semmi tisztát-
lan, vagy vétkes érzelem nem létezik!

Ismét gondolkodott egy darabig, aztán ijedten
ugrott fel, kiáltva:

— De mit — mit ért ő az alatt? ki iránt vádol
engem szerelemmel?

Valaki kopogott az ajtón.

Elvira összehajtotta a levelet és elrejtette. A ko-
pogtató belépett; komornája volt.

Egy kis levelkét adott át Elvirának a lordtól.
Tartalma így hangzék:

„Azt ohajtom, hogy ön maga bocsássa el csoléd-
jeit, és pedig mielőtt az étteremben találkozunk, hol
együtt fogunk reggelizni.

„Továbbá ohajtom, hagyjon fel minden levele-
zéssel, miről férjének nem szabadna tudnia. — Ha a
multra gondol, azt rendén fogja találni.

„A mai napon megkezdődnek a szerepek, melyeket játszanunk kell, s ezzel előbbi szabadságának tökéletes korlátozása is.

„Kisértse meg, mások előtt mosolygó arcot mutatni; ezáltal megmenti mindkettőnket az általános kíváncsiságtól, s tán megóvand engem és önmagát is a becsületsértő hirektől, melyeket ön előidézett. —

„Ön eddig önzésének áldozott, ezentul a látszatnak kell áldoznia.

„Egy óra múlva önnél leszek, s remélem, hogy addig megszabadít engem mostani cselédjeitől; — én már másokat fogadtam az ön számára.

Kaszterton Edvin.“

Midőn Edvin később Elvirával találkozott, különleg nyugodtnak találta őt.

De kisírt szemei, sápadt arcza, bágyadt kinézése, szóval minden arra mutatott, hogyan töltötte az ifju nő az éjt, hanem daczára annak gondosan volt felöltözve.

Elvira egész viseletében bizonyos alázatosság volt, miből Edvin azt következtette, hogy elhatározta magát és akarata előtt meghajolt.

Edvin viselete Elvira iránt hideg volt, tartása büszke s arcza oly szigorú, hogy az ifju nő szive remegett.

Nem akarjuk azon időt részletesen leírni, mely most következett; nem szólunk mindazon keserű és

fájdalmas órákról, melyeket Elvira átélt, s nem a benső meghasonlásról, mely bensejében uralkodott.

Csak azt említjük fel, hogy oly lelkierővel és türelemmel viselé sorsát, mi valóban előnyös bizonyítványul szolgált jellemzilárdsága felől.

Megbocsátható lett volna, ha Elvira egyszer elvesztette volna türelmét, ha életének reménytelensége őt leverte, s kísérletet tett volna, annak akarata ellen fellázadni, ki annyiszor oly nyomasztó módon érezte vele függőségét.

Lord Kaszterton, ki házassága óta igen kevés részt vett a társadalmi életben, s idejét majdnem kizárólag tanulmányozásnak, a parlamentek, vagy utazásoknak szentelte, most egészen más életet kezdett.

Lord és lady Kaszterton láthatók voltak minden estélyen, bálban, minden mulatságban és ünnepélyen. Saját házuk is az elegáns világ gyűlhelyévé vált, s nem sokára elfáradtak azon kósza híreket ismételni, melyek keringtek, s inkább azon fényüzésről és pompáról beszéltek, melylyel a lord nejét környezé.

Ő róla is általán azt mondták, hogy fölötte szeretetre méltó és kecses nő, ki finom módon tudta a valódi női méltósággal ama megnyerő szivélyességet egyesíteni, mely a rokonszenvet előidézi.

Sohasem láttak folleget homlokán, vagy olyat, mi szeszélyességre mutatott volna.

Bizonyára böldog volt e nő, kinek ajkain mindig mosoly lebogett.

Bizonyára benső egyes ég uralkodott most a házask közt.

Bármennyire fürkésztek is, még sem vettek észre arczában sohasem oly változást, mi bizonyította volna némelyek állítását, hogy a lord nem él oly boldogan nejével, sőt ellenben szigorú, uralkodni vágyó ur a házában.

Azonban Elvira viseletében a félelemnek árnya sem volt észrevehető, semmi szolgáltság nem tűnt ki mozdulataiból, sőt ellenben úgy látszék, ha Edvin valami ohajtást kimondott, mintha csak Elvira gondolatait öltöztette volna szavakba, oly természetes készséggel teljesíté akarátát.

Ez volt a sima külszin, melyet a világ látott.

Lord Kaszterton ohajtotta volt, hogy Elvira egy boldog nő szerepét játssza; s ő úgy teljesíté feladatát, hogy a tömeg őt valóban annak tartá.

Edvin azt mondta, hogy ez az egyetlen bűnhődési áldozat, melyet neki hozhat, s ő mindent elkövetett, hogy ez tökéletes legyen.

Senki sem ítélté el elkövetett hibáit szigorúban, mint ő maga; — de a megbánás ezen érzetében volt valami, mi a jövőbeni hitét megsemmisíté.

Nem mert azon lehetőségre gondolni, hogy férje és ő közte valaha jobb viszony állhatna be, hanem azt hitte, hogy egész hátralevő élete hosszú bűnhődés leend.

Edvin vagy hideg és parancsoló, vagy hideg és udvarias volt, de sohasem szivélyes vagy barátságos. Ha egyszer történt, hogy szavaiba a jóságnak valami árnyalata vegyült, Elvira bizton tudhatta, hogy azután annál feszesebb és kimértebb lesz.

Ugy látszék, mintha megbánta volna szánalmának ezen kinyomatát, s Elvira keserű fájdalmat érzett férje kiengesztelhetlenségének e bizonyítékai miatt.

Ha még hozzáteszszük, hogy három egyén létezett, kikkel Elvira gyakran találkozott, s kiknek mindegyike valódi kin volt számára, akkor meg kell engednünk, hogy a sima külszin korántsem illet bensejéhez.

E három egyén, kik szenvedéseit fokozták, Szidney, Mártha és Brogren Károly volt.

Az első gondosan kikerülte Elvirával némi érintkezésbe jönni. Ha találkoztak, soha sem váltott vele más szavakat a legközönségesebb udvarias frázisoknál. Ha ezek ki voltak cserélve, Szidney azonnal visszavonult, és soha sem történt, hogy társalgásba ereszkedett volna Elvirával.

Martha ellenben nagyon látszék őt érdekelni.

Martha egy év óta Londonban volt. Egy nagynénje, G . . . , grófnő védelme alatt élt a főbbrangu társadalmi körökben s általánosan gazdag örökösöknek tartották.

A hová Elvira ment, mindenütt találkozott Mártával.

Jó szándokához és határozatához hiven, hogy férjének egyetlen tekintet által sem készítend boszúságot, még sem volt képes szívére ráparancsolni, hogy nyugodt legyen, ha ama Mártával találkozott, ki mint hivé, Edvin szerelmét bírja, és Szidneyt érdeкли.

Edvin ugyan nem viselé magát úgy, mint Mar-

tha imádója, de Elvirának ugy tetszett, ha együtt voltak a társaságban, hogy csak Márthára gondol, csak ő rá tekint.

Edvin sohasem nevetett és igen ritkán mosolygott, de ha Márthával néhány szót váltott, hómloka néha kiderült.

Fájt Elvirának, hogy Martha az egyetlen legyen, ki a derűtség fényét elő tudta varázsolni e komoly, szigorú arcra.

Armida többé nem beszélt Mártháról és Edvinnel hanem egyes szavakat ejtett ki azokról, a mit Szidney Martháról mondott, s ott mindig olyan kifejezések fordultak elő, melyekből következtetni lehetett, hogy férje most is látogatja Marthát.

Ezen folytonos törzsurások, melyek Elvira legérzékenyebb pontjait találták, napról-napra nehezebbé tették a szerepet, melyet játszania kellett, hanem dacára ennek, állhatatosan vitte azt keresztül.

Orczái csakugyan halványabbak és keskenyebbek lettek, s a hajnal kisirt szemmel és szomorú arccal találta őt, de ha férjével találkozott a reggelinél, ismét nyugodt és mosolygó arcot öltött, mely mögött anyi lelki kin rejlett.

A bu, melyet csendesen magában hordoz, leginkább szemeiben tükröződött, ha egyedül volt.

De valamennyi kin közül mégis a legnagyobb volt az, melyet Brogrén Károly készített számára, mert belátta, mennyire árt neki, miután tolakodó figyelmet tanusított iránta, és a mellett szünet nélkül

ama titokra czélt, mely sötéten, áthatlanul lebegett Elvira születése felett.

X Brogrén a svéd követségnél volt alkalmazva Londonban.

Ezen állás által ama körökbe jutott, melyeknek Elvira férje rangjánál fogva tagja volt.

Elvira tehát kénytelen volt vele találkozni.

Azonkívül mindig ott találta őt a színházban és a sétányokon, a hol megjeleni szokott, s minden alkalommal oly módon üldözé őt tekintetével, hogy lord Kaszterton gyanuját fel kellett ébresztenie.

Elvira ki akarta őt kerülni, de ez nem sikerült. Mindig utjában találta őt. Legnagyobb megvetést mutatott iránta, de ő azt mosolygó udvariassággal viszonozá, s nem hagyá magát sem megsértetni, sem visszariasztatni.

Elvira felhagyott a táncczal, csak hogy ne legyen kénytelen vele tánczolni. De most ő sem tánczolt. Ha Elvira ura lett volna cselekvéseinek egészen visszavonul, csak hogy Károlylyal ne találkozzék.

De most Edvint kellett követnie s magát a háromszoros kinnak alávetnie, hogy Márthával, Szidneyvel és Károlylyal találkozzék,

Ha néha megtörtént, hogy Elvira erkölcsi erejében kétkedett, képes leendő szerepét tovább is játszani, s nevetni, míg szive sir, s aztán kísérletet tett a társadalmi élet zajából kissé visszavonulni, Edvin mindig módot talált őt arra bírni, hogy csak folytassa, tudiillik arra emlékeztette, hogy azzal becsületének tartozik.

E tekintetben kérlelhetlen volt. Elvira észrevette, hogy az leginkább akkor történt, ha oly helyekről volt szó, a hol bizonyosan találkoznak Brogren Károlylyal.

Edvin élvezetet látszék lelteni abban, hogy őket összehozza, ámbar soha sem mondta ki Károly nevét, de még nem is czélt rá.

Ilyen kínos viszonyok közt közeledett az idény vége.

A svéd követ termében egy kis válogatott társaság volt, bizalmasabb ismerőseiből állva.

Ezen vendégek közt volt Martha is.

Ő és Szidney egy albumban lapozgattak, melyben egy kép volt, mely Magdolnát ábrázolá.

A szép bünhődő arcza nagyon szép volt, ama bánatos kifejezéssel és finom átlátszósággal, mely komoly elmélkedések, vagy titkos bunak következménye.

— Tudja ön, szir Szidney, kihez hasonlít e kép? — kérde Martha rátekintve.

Szidney arczsine megváltozott.

Néhány pillanatig szemlélte a képet, aztán mondá:

— Némi hasonlatossága van Kaszterton ladyvel, ámbar ezen arcznak fájdalmasabb és bánatosabb kifejezése van, mint a ladyének.

— Szir, ön bizonyára az utolsó időben soha sem szemlélte lady Kasztertont, ha így beszél. — Nekem úgy tetszik, hogy a titokban folyt könyvek tették ily halványná arczáit. Hát nem mély emésztő fájdalom

rejlük a csalárd mosolygó álcza mögött, melyet azért visel, hogy eltitkolhassa szenvedéseit.

— Azt hiszem, misz Stangenszkjöld képzele tévutra vezeti ítéletét, — felelé Szidney. — Lady Kaszterton nyugodtnak néz ki és semmit sem látok arczában, mi elnyomott fájdalomról szólna.

— Semmit? akkor hát legyen olyan jó és tekintse meg épen most!

Szidney elfordítá szemeit a képről s Elvirára irányzá tekintetét, ki egy kis pamlagon ült s egy öreg ur beszédét hallgatá. — Elvira Szidneyre tekintett és szemeik találkoztak. Elvira tekintete oly szomorú volt, hogy Szidney azonnal elfordítá szemeit.

— Nos hát boldognak és derülnék néz ki? — kérdé Martha.

— A lady betegnek látszik; — felelé Szidney.

— Tudja-e, kihez hasonlít? Egy matyrnöhez, ki elszánta magát, hogy mosolylyal ajkain fog meghalni, hogy a titkot, mely megölte, magával vigye a sirba.

— Most bátor vagyok állítani, hogy képzelete önt a lady szenvedésének helytelen megítélésére ragadja. Ez nem lelki szenvedés, egy kis meghülés főfájás, vagy olyasmi idézte elő e halványságot. De a nők mindjárt készek: szokott találékonyságukkal ily csekélységből egész regényt szöni.

— Regényt? élete valóban az! — felelé Martha.

— Igen, abban van valami regényesség, hogy ő férje szerelmét vissza tudta nyerni, azon veszély daczára,

melynek egy bizonyos szép hölgy által ki volt téve,
— mondá Szidney finom mosolylyal.

— Szir, ön ép oly jól tudja, mint én, hogy Elvira nem becsüli olyan nagyra a lord szerelmét, s hogy soha sem siratta annak elvesztését; inkább a boldogság fogja megölni, hogy vele kell élnie.

— Ön gonosz, misz Stangenszkjöld, s az roszul áll önnek.

— Én nem vagyok gonosz, hanem igaz. Egész szivemből sajnálom őt, mert szeretni, és attól elválva lenni, kit szeretünk, az földi pokol.

— Azt megengedem, de lady Elvira nincs ily helyzetben, mert ő férjét szereti, — mondá Szidney határozottan.

— S azt nekem mondja ön! — kiáltá Martha. Rá akar engem beszélni, hogy ön azt hiszi?

— Én nem akarom önt rábeszélni, — felelé Szidney hidegen. — Én csak meggyőződésom szerint szólok.

— És az valóban lehetséges, hogy ön nem tudja, ki bírja a lady szivét? Oh szir, az valóban megboesáthatlan lenne, ha ön vak lehetne!

— Misz Stangenszkjöld, engedje meg, hogy e beszélgetést ne folytassuk; nekem fájna azt észrevenni, hogy ön árnyat akar vetni hontársnőjére. Én is észleltem lady Kaszttertont, figyelemmel kísértem minden lépését, s lelkiismeretem — és becsületemre mondhatom, minden czélzás arra, hogy ő férjén kívül más valaki iránt hajlamot táplál, nem egyéb aljas koholmánynál, mely onnan támadhatott, hogy ő egy

b o l o n d tolakodásának van kitéve. Most tudom, hogy ő ezen férfit megveti, ki mindent elkövet azon látszat eléréseire, mintha ő bizalmas lábbon állna vele.

— Ön Brogrént gondolja? — vágott szavába Martha. — Egyetlen okos ember sem fogja hinni, hogy ő lady Kasztertont érdekli, hiszen sokkal világosabban mutatja, mennyire terhére van tolakodása. Hiszen oly világos, mint a nap, hogy Brogrén, miután nem részesül kegyében, mindent elkövet kompromittálására s oly nyilvánossá teszi hódolatát, a mint csak lehet.

— Örülök, hogy ön legalább e tekintetben helyesen fogja fel a lady állását.

— Igen, szir, minden bizonynyal; — de ép oly bizonynyal tudom azt is, hogy lady Elvira — önt szereti!

Ha valami a földön ördögi jellemmel bir, akkor bizonyára a nő gonoszsága az.

Martha sok tapasztalattal birt a férfiakat illetőleg s tudta, mily fölötte gyarlók a világ urai, ha hiúságuknak hizelegnek. Belátta, hogy a most kimondott szavak Szidney lelkében viszhangot keltenek, s gondolatokat és ohajokat ébresztenek, melyeket legyőzni nagyon nehéz harcza kerül az észnek.

El is akart távozni, miután e szikrát szívébe dobta, de midőn fölemelkedett, Edvin széke mögött állt.

Nagy szemeiből sugárzott az öröm, midőn őt megpillantá és sötét tekintetéből azt következtetheté, hogy bizonyára meghallotta a társalgás végét.

— Tudja-e mylord, — mondá, — miről vitakoztam most szir Szidneyvel?

— Nem, misz, nincs szerencsém hitalálhatni, — felelé a lord.

— Nejéről beszéltünk.

Szidney nagy érdekkal szemlélte az uj lapot, melyet kezében tartott. Hágár a pusztában volt a tárgy, melyet ábrázola.

— Ez esetben szabad legyen kérdezniem, mire vonatkozott a vita? — kérdé Edvin, azon székre támaszkodva, melyet Martha ismét elfoglalt.

— Szívesen! Én azt állítottam, hogy a lady rozazul néz ki, s nagyon megváltozott, mióta Angliában időz. Csak szemlélje őt ön is, mondja meg aztán, igazam volt-e, vagy nem?

Edvin Elvirára tekintett, ki azon este valóban beteges színben volt. Martha folytató:

— Én azt mondtam, hogy az angol levegő nem tesz jót a ladynek.

— S mi volt Lembourn veleménye? — kérdé Edvin, szemeit Elvirára függesztve.

— Szir Szidney nem akarja látni, hogy a lady halvány, ő nem hiszi, hogy valami baja lehetne és sértve érzé magát az által, hogy Anglia levegője valakinek rosztat tehetne.

Martha Szidneyre tekintett, ki félretette az albumot.

— Én részemről, — folytató, — Svédországba szándékozom visszatérni, ha az idénynek vége lesz, hogy tisztább levegőt szivjak s megszabaduljak mind-

bajoktól, melyeket az angol lég nekem okozott. Nos, mylord, szóljon hát, kinek volt igaza? Jól, vagy rosszul néz ki a lady?

— Valóban úgy látszik, hogy önnek van igaza, de a lady halványsága csak véletlen, hihetőleg a meleg, és a fáradság okozta el.

— Más szavakkal mondvá: ön eddig nem vette azt észre, — oh, mylord, ez nem válik szívének dicséretére, — én már régen észrevettem, mennyire megváltozott neje.

A beszélgetés félbeszakított.

Néhány hölgy jött azon asztalhoz, hol Martha ült, s a napi eseményekről, az alsóház utolsó vitáiról, Ausztriáról és Oroszországról kezdtek beszélni.

A hölgyek politizálása nem érdeklé se Szidneyt, se Edvint, s a mint az udvariasság engedé, elhagyták őket.

Edvin egy ablakfülkébe vonult egy parlamenti taggal, ki már régen loste az alkalmat, hogy őt lefoglalbassa, mert valami fontos mondani valója volt.

Szidney Elvirához ment.

Hetek és hónapok óta most először közeledett hozzá. Egy ideig a pamlag mellett állt, mig Elvira öreg lovagja fölkelte üdvözetére.

— Hogy érzi magát ma, mylady? — kérde Szidney. — Barátai aggódnak halványsága miatt.

— Barátaim, szir? — mondá Elvira keserü mosolylyal. — Van-e csak egyetlen egy is, ki azzal törődik, egészséges vagy beteg vagyok-e én?

— Tán több barátja van, mint ön gondolja, mylady — felelé Szidney.

— S a mint veszik, — szóla Elvira. — Közölje ez esetben ismeretlen barátaimmal, hogy nagyon jól érzem magam, s ne aggódjanak halaványságom miatt. Az bizonyára nem nagyobb mint tegnap és tegnapelőtt..

E pillanatban zenehangok hallatszottak a melékteremből. Kettőst fognak énekelni, és Elvira fölkelt.

— Akarja karomat elfogadni s megengedi, hogy önt a zeneszobába kísérjem ?

Elvira elfogadta karját s azon ablak mellett mentek el, melynek fülkéjében Edvin állt, egy fontos kérdést illető vitába elmélyedve. De bár mennyire érdeklé őt az országos fontosságú kérdés, mégis követé szemeivel Szidneyt és nejét.

A zene hallatára ama csoport is fölkelt, mely azon asztal körül foglalt helyet, hol Martha ült.

Martha is felkelt; de e pillanatban valaki megérintette karját s halk hangon szólt anyanyelvén:

— Ön, kisasszony, bizonyára már sokszor hallotta ezen kettőst, s nem veszít semmit, ha ma este nem hallja. Maradjon hát, és szenteljen nekem néhány perczet.

Martha azonnal megfordult a merész érintésre.

Ström kapitány állt mellette. — Szemei oly határozott kifejezéssel nyugodtak a szép hölgy arczán, mintha kérésbe öltözött parancsot mondott volna ki, Martha ismét leült.

— Valóban sokszor hallottam már e kettőst, s

örülök, hogy most kikerülhetem, — mondá Martha, — de most öntől függ, tud-e oly érdekes lenni, hogy a négyszemközti együttlét kellemes legyen. Ellenkező esetben örökre elveszti kegyemet.

— Ugy mint azon alkalmat is, hogy szép arczát lefesthessem, — egészíté ki Ström mosolyogva.

— Azt minden körülmények közt elveszti. Mondtam már önnek, hogy soha sem fogok ülni. — Azért ne beszéljen nekem olyanról, a mi soha sem fog megtörténni.

Martha legyezőjével játszott s oly szép volt e pillanatban, hogy valóban méltó lett volna őt lefesteni.

— Az nem jó öntől, hogy azt megtagadja tőlem. — Ez által még forróbb vágyat gerjeszt bennem, hogy a vászonra tegyem át szép vonásait, sőt arra vihette engem, hogy nőmmé lenni kényszerítsem.

— Mit mondott ön? — kérdé a hölgy nevetve.

— Igazságot, nagysád! — felelé Ström, magát meghajtva.

— Ha ön nem lenne olyan megjavithatlan különcz, valóban haragudnom kellene merész szavaiért.

— De nem haragszik meg, és ülni fog, ha arra kérném.

— Sőt igen, azt megtagadom.

— Hát inkább nőm akar lenni a helyott?

— Kapitány ur! — szóla közbe Martha, most már szigoru tekintettel.

— Mindent tudok, a mit ön mondani akar, —

kezdé Ström ismét, nem ügyelve Martha arczának kifejezésére.

— Ön nem szerethet engem, mert lord Kasztertont. — —

— Uram, azt hiszem, ön engem meg akar sérteni! — fakadt ki Martha s felkelt helyéről.

— Esedezem, Stangenszkjöld kisasszony, hallgasson meg engem nyugodtan. — Hiszen tudja, hogy fél-vadember vagyok Afrikából, ki életének egyik felét csatákban, másikat műtermében töltötte. E szerint legyen elnéző őszinteségemért, mely szokatlan a salonban, de azért ne sértse meg önt.

— Az őszinteségnek megvan a maga határa, — s ön már is átlépte azt, s átment . . .

— Az igazság terére, — vágott szavába Ström mosolyogva, — de épen azt kell tennem, hogy egymást megértsük.

— Én nem látom be annak szükségét.

— De annál inkább én. — Ön, ki már elég tapasztalattal bir, bizonyára elejétől kezdve belátta, hogy valami hatalmas érdek készített engem arra, magam önnél bemutatattani.

— A festész érdeke a minta iránt, — mondá Mártha; — azt elejétől fogva beláttam, s ezért elhátároztam, hogy nem szolgálndok érdekének eszközül.

— Nagysád, ha a művész ohajtása csak az lenne: szép arczát lemásolhatni, akkor ismerek egy másikat, mely e vágyat sokkal nagyobb mérvben felélesztette bennem, — cz pedig Kaszterton arcza. — Ön szebb nálánál, de ő kecsesebb, megnyerőbb. Ő nagyon ille-

nék ama csataképre, melyen jelenleg dolgozom. Ha az ő arcját adhatnám a leánynak, ki a haldokló bajnok mellett térdel, az nagy hatást kölcsönözne művemnek.

— Hát miért nem teszi tisztoletét a lady-nél? Ő tán engedékenyebb, mint én, — mondá Martha oly hangon, mely világosan mutatta, mennyire nem tetszik neki Elvira dicsérete.

— Ebben ellenkező véleményben vagyok. — Ha önt le akarom másolni, azt minden pillanatban tehetem, a mikor nekem tetszik, de a lady-t soha sem. — Így hát belátja, hogy nem kerestem önt fel mint művész, hanem, mint a férfi a nőt felkeresi, kivel megismerkedni ohajt.

— És miért?

— Hogy kegyét megnyerjem, és sorsát az enyémmel egyesítem.

— Még egyszer mondom, sértve érzem magam ezen beszédek által.

— És miért? kérdem most én.

— Mert azok merész szavak.

— Merészebbek-e annál, mint ha lord Kaszterton, mint nős férfi, teszi lábaihoz szivét? merészebbek-e azoknál, melyeket mindazon férfiak kimondanak, kik kegyeiért versenyeznek? Én nem hiszem azt. S ha ugy lenne is, meg vagyok győződve, hogy nekem szabad önnel így szólanom.

Igen, Martha, sokkal jobban ismerek bensejét, a gyűlöletet és a fondorkodást, mely abban rejlik, s azért szólhatok így. — Én mindent tudok, a mit ön

tett, hogy lady Kaszterton elváljon férjétől, tudom, micsoda személyek állnak zsoldjában, és csak le kellene rántanom álczáját, hogy e büszke angolnak megmutassam, hogyan szolgált ő, sejtelve nélkül, neje iránti gyűlöletének és irántai szenvedélyének. Még messzebbre is mehetnék vissza, ha ártani akarnék önnek; elmondhatnám, hogyan kártyázta el atyja vagyonának legnagyobb részét, s hogy Stangenszkjöld ezredes annak következtében nem távozhatik Szkoghofból

Martha halásápadt lön. — Arczáról eltűnt a büszke, gőgös kifejezés; remegve tekintett a beszélőre.

— Hatalmamban áll mindazt megtenni, — folytatá Ström, közönyös hangon, — de nem akarom felhasználni, mert minden érdekem az ön személyében összpontosul. — Azon perczben, melyben a sors utainkat összehozta, elhatároztam, hogy azok többé nem fognak különválni, s hogy ön és én feloldhatlan kötelék által leszünk egymáshoz csatolva. — Ön visszaíadt e gondolattól, de legyen róla meggyőződve, én mindent felhasználok, hogy kezét nekem nyujtsa.

— Inkább megölöm magam! — suttogá Martha.

— Oh nem, Martha, arra ön nem bir elég erős jellemmel. — Ön nem képes rendkívüli cselekvények kivételére sem jóban, sem roszbán. — Önnek nagy hibái vannak, s nem bir sem nagy erényekkel, sem mély érzelmekkel, s ha ma Kaszterton nejevé lehetne, holnap megszűnnék őt szeretni. — Most a nehézségek és a diadal, melyet nyerne, ha sikerülne őt nejétől elvá-

lasztani, ingerlik önt; de ha többé nem rabolhatná meg lady Kasztertont nevétől, a lord elvesztoné minden érdekét, épen úgy mint egykor vőlegénye. — Pénzét és lelkiismeretét áldozta fel, hogy őt hálójába kerithesse és Elvirát szerelmétől megrabolhassa, s ha odavihetné, hogy lord Kaszterton elváljon, — habozás nélkül áldozná fel vagyonának maradékát.

Lord Kaszterton azonban soha sem fogja házasságát feloldani, soha sem nyujtaná önnek nevét és kezét. A varázs, melyet ön rá gyakorolt, megtört. Már rég megszűnt önt csodálni.

Ön bizonyára veszélyes nő, de nem olyan, a ki azon sziveket le tudná bilincseli, melyeket meghódított. —

És most, miután mindezt elmondtam önnek, csak annyit teszek hozzá: én mindenfelé követni fogom önt, kifürkészem minden tettét, minden gondolatát, s nem fáradok ki, a mig be nem bizonyithatom, hogy egészen hatalmamban van, hogy nincs más választása, csak nőmmé lenni, ha az önt fenyegető vészt ki akarja kerülni. És most, nagysád, fogadja el karomat, menjünk a zeneterembe! Szkoghof említése halványnyá tette orszáit, a zene tán visszaadja színét.

Mariha felkelt, s a mellékterembe ment, de nem fogadta el a nyujtott kart.

Ström követé őt.

Vésztjósuló mosoly lebegett ajkain.

Az éj szorosán ölelé keblére a földet.

Az álom angyala homályt és feledést terített a napnak örömeire és kinjaira s enyhítést hozott a szenvedőnek, nyugalmat a fáradtnak, és mosolygó álmodkat a szomorunak.

Európa legnagyobb városában, a megmérthetlen Londonban azonban számtalanon voltak, kiket az álom angyala nem látogatott meg, kik virrasztottak, hogy dolgozzanak, vagy sirjanak, szenvedjenek, vagy a bűn pályáján haladjanak.

Azok közt, kik nem leltek nyugalmat, volt Martha is.

Midőn az estélyből hazament, pongyolába öltözött, s most irással foglalkozott.

Atyjának irt. Használjuk fel az alkalmat s tekintsünk vállán keresztül a levélbe, mely már el volt kezdve, mert most a második lapon irt :

— — „Előbbi értekezletemet, ügyeinket illetőleg, félbe kell szakítanom, s valamivel foglalkoznom, mi fölötte aggaszt.

„Előbbi leveleimben bizonyos Strömöt említettem. -- Bizonyára emlékszel, atyám, azon estnek leírására, melyen bemuttaták nekem, s így első találkozásunkról nem kell szólanom. Arra is fogsz emlékezni, hogy ezen férfi engem folytonosan a legtolakodóbb figyelemmel üldözött, mit ő azonban nem mindennapi módon tesz.

„Eleinte nagy tekintém rendkívüli figyelmét, mint művészi érdekeltséget, melyet szépségem idézett elő; de néhány órával azelőtt láttam, hogy az tévedés volt.

„Szándoka nem csekélyebb, mint az, — hogy engem nőül vegyen.

„Nevetnem lehetne ezen, ha ő másokhoz hasonló ember lenne; de ő nagyon veszélyes férfit.

„Ugy tűnik fel előttem, mint valami démon, ki hatalommal bír, hogy legtitkosabb gondolatainkat olvashassa s legrejtettebb érzelmeinket kimondhassa, s ez nem elég, — hanem úgy látszik, ő ismeri a mi titkunkat is.

„Még nem tudom, mennyire van tisztában azt illetőleg, csak meg akart-e ijeszteni szavaival, avagy valóban tudja azt, a mit egyedül nekem és neked szabad tudni.

„Én azonban elejétől megmagyarázhatlan félelmet éreztem ezen férfi iránt, ki éppen akkor lépett fel, midőn oly jól kigondolt tervem meghiusult. — Majdnem úgy látszék, mintha azért jött volna, hogy engem kigunyoljon, s közém és a közé állítsa magát, a kit én szeretek.

„Első pillantásra azon előérzet támadt lelkemben, hogy ezen ember valami fájdalmat, vagy nagy kellemetlenséget fog nekem okozni.

„Egyedül az által lehet gonosz befolyását ellensúlyozni, ha előbbi életéről felvilágosítást nyerhetnénk.

„Valami titoknak kell abban rejleni.

„Ő átélt valamit, a mi őt hazájából száműzte, s nem csalódhatom azon hitemben, hogy e férfit valami heves és rossz szenvedély rabszolgája volt, mely őt oly cselekvésekre készítetvé, mik nem türik a közeli vizsgálatot.

„Egész külseje arról látszik szólani.

„Tekintetében valami ijesztő fekszik, de egyszerismind azt sejteti, hogy e sötét szemeknek egykor más kifejezések volt.

„Nekem úgy látszik, mintha azoknak mélyéből valami sötét titok pillantana fel.

„Ezen férfi neve Ström Arvid. — Ő mint igen fiatal ember hagyta el Svédországot, melyik évben, nem tudom, s nem is sikerült nekem azt kifürkészni. — Ugy hiszem, Schonenben született.

„Hol végezte tanulmányait, azt nem tudom, s általában véve nagyon keveset tudhatni előbbi sorsáról, és azon időről, mikor még Svédországban lakott.

„S épen ez hozott azon gondolatra, hogy valami különös oka volt, a miért hazáját elhagyta.

„Te, édes atyám, kinek mindenütt összeköttetési vannak, igyekezzél nekem minden kifürkészhető felvilágosítást megszerezni s intézd el úgy a dolgot, hogy megszabadulhassak tőle, mielőtt hozzád visszatérek, mert az szándokom, ha Kaszterton nem utazik valami más országba.

„Kasztertonnak tudtára adtam, hogy hazámba fogok visszatérni, s most látni fogom, valóban egészen meg van-e semmisítve a hatalom, melylyel egykor fölötte birtam.

„Ha lord Kaszterton Svédországba utazik, akkor még szereti
Marthát.“

Miután elolvastuk, a mit a szép Martha irt, hagyjuk el lakását s induljunk lord Kaszterton palotájába.

Ott több ablakot látunk kivilágítva, jeléül, hogy ébren vannak. De most magukra hagyjuk a lordot és a ladyt, s felmegyünk Armida szobájába.

Ő is irással foglalkozik, s miután Martha levelét elolvastuk, olvassuk el Armidáét is.

„Édes Károlyom! Valóban úgy látszik, mintha a balsors téged üldözne. mert semmi kilátásod sincs, hogy fáradságodnak eredménye legyen.

„Mint hű szövetségesed, igyekeztem hasznodra működni, s pedig nem is gondolva rám és kinjaimra, melyeket nekem azon tudat okoz, hogy érdekeid soha sem fognak az én érdekeimmel egyesülni, s hogy te sohasem fogod felfogni, mennyire szerettelek.

„Hanem mindennek daczára, a mit tettem, hogy te célodat elérhesd, még sem fog az sikerülni, ha nem alkalmaznak hatályosabb eszközöket az eddigeiknél.

„A mig Martha azt hitte, hogy valami előnyt merithet ama gyanuból. melyet mi előidéztünk, addig szitotta azt, de most megváltoztatta taktikáját, és szokott ravaszságával uj fonalat sodrott szándéka elérésére.

„A fonat, melyet most megragad, veszélyes, és könnyen vezethetné őt azon célhoz, mely után törekszik, de téged is örökre elvág attól, mi után te törekszel.

„Ma este meghallgattam egy párbeszédet Martha és szir Szidney közt. — S ez Elvirát illeté.

„Te ismered Lembournt, s tudod, hogy az utolsó

időben sok figyelmet tanusított Martha iránt, de egészen visszavonult Elvirától. — Te annak örültél, hogy ő többé nem vetélytársad, s azt hitted, hogy Elvira iránti érdeke meghült.

„Hanem csalódtál.

„Szir Szidney szereti legjobb barátja nejét, s mi több — viszont szerettetik.

„Lásd, ez az ok, a miért ő téged oly hideg megvetéssel visszautasított; a miért ellentállt fenyegetéseidnek és állhatatosságodnak. Szive Lembournhoz van lánczolva.

„Egész London arról beszél, mily szigorú becsületességű ember szir Szidney. — S ő az is volt, a mig becsületérzete nem tétetett valami rendkívüli kemény próbára, azaz, a mig ragaszkodott azon meggyőződéshez, melyet lelkébe tudtam iktatni, hogy tudnillik Elvira ifjúkori szerelme által hozzád van csatolva.

„Addig tiszteléd férje iránti kötelmeit, mig azt hitte, hogy nincs reménye Elvirát azoknak megszegésére birhatni, de attól tartok — a jövőben nem lesz oly könnyű neki a szentnek szerepét játszani.

„Martha azt állította előtte, hogy Elvira megváltozott halvány kinézése boldogtalan szerelmének következménye.

„Szir Szidney úgy tett, mintha ő azt nem hinné, azt mondá, hogy mindez csak Martha képzelménye, mert azt nem is lehet gondolni, hogy Elvira „oly boldog” mint Brogrén Károly, szeretni tudna.

„Martha rögtön azt felelé, hogy arról szó sem

lehet, hanem ő meg van győződve, hogy Elvira szir Szidneyt szereti.

„Én ugy ültem, hogy mindent láttam és hallottam, de ők nem vehettek engem észre.

„Lembourn arcának kifejezése hirtelen megváltozott, és Martha szavainak hatására sem kellett soká várnom, mert nem sokára odament Elvirához s beszélgetett vele.

„Ezentul, a mint magad is észrevetted, Szidney az egész est folytán Elvira mellett maradt. Nem épen fölötte éles látással kell birni az embernek, hogy észrevegye, mennyivel nagyobb tetszéssel hallgatott ő Szidney szavaira, mint a tiéidre.

„Az elválásra, melyen valamennyien dolgoztunk, most több kilátás van, mint valaha, de abból se nekem, se neked nem lesz hasznod.

„A mellett csak Martha, Elvira, és Szidney fog nyerni.

„Ha a lord felfödözi, hogy Elvira Lembournt szereti, akkor, — meg vagyok róla győződve, — elhatározza magát, feloldani azon köteléket, mely őt hozzá lánczolja.

„Ezen visszanyert szabadság következménye az lesz, hogy Szidney Elvirát, és Kaszterton Marthát nőül veszi.

„Te elveszted Elvira vagyonát, ugy mint azelőtt Martháét elveszítetted, s én elvesztem mostani állásomat, mely annyi előnyt nyujt nekem.

„A házasok elkülönzése, és Elvira utazása; aranybányák voltak, melyeket szépen kiaknázhattam.

„Most, Károly barátom, végezniem kell. Használd fel azt, a mit veled közöltem; úgy, hogy előnyödre szolgáljon. A mi engem illet, én eddigi ügyességemmel tovább is azon fogok működni, hogy a ház a nő és a férj közt minél nagyobb legyen.

„Elvira eltiltotta nekem a lord nevét előtte ki-mondani. Ő mit sem akar hallani hibáiról; azonban mindazt, a mi bebizonyíthatja, mily csekély becsesél bir ő férje előtt, nem mulasztom el vele közölni, a nélkül, hogy őt megnevezzem.

„A ki nem tudja a szavakat úgy használni, hogy általok épen azt idézze elő, a mit akar, a nélkül, hogy sejtetné, mit akar velök elérni, — az nem ismeri saját előnyét.

„Én megtanultam ezen ártatlan fegyvereket használni, melyek, ha jól forasztjuk, mégis oly veszélyesek.

„Most már nem irok többet. Ha valami közölni valóm lesz, akkor hallani fogsz rólam.

„Légy okos és ovatos, nehogy valaki gyanit-hassa, hogy köztünk titkos szövetség létezik.

„Ha lehet, fizesd ki Szidneyt azért, hogy bo-londnak nevezett, s emlékezzél barátsággal megvál-tozhatlan barátnődre, Armidára.”

Elvira boudoirjában a pamlagon feküdt.

Halványabb volt mint előttevaló este s arcza nem viselé a csalárd, mosolygó álczát, hanem oly szo-

moru kifejezés terült el rajta, mi fájdalmas benyomást tett volna a szemlélőre.

Épen egy levelet olvasott, melyet még kezében tartott, s mely, kinézése után itélve, már régi lehetett.

Köny rezgett pilláin, s ajkának remegése azt mutató, hogy az olvasás felizgatta.

A köny még nem gördült le, midőn csendes szentélyének ajtaja feltárult és lord Kaszterton belépett.

Először történt, hogy Edvin Elvirát magányszobáiban meglátogatta, mióta ugyanazon emeleten lakott vele.

Bolépése megijeszté és meglepte Elvirát. Gyorsan fölemelkedett fekvő helyzetéből; de Edvin hozzá sietett s nyájasan mondá:

— Maradjon Elvira, nem akarom önt háborgatni!

S ismét visszaültette a pamlagra.

Midőn Elvira felkelt, loesett a levél, mely mellette hevert, a nélkül, hogy észrevette volna.

— Hogy létét jöttem tudakolni, — kezdé Edvin, kezét megfogva.

Annyi nyájasságot és szivességet nem mutatott még londonbani együttlétök alatt.

— Kinézése nyugtalanit engem, — folytatá. — Valóban attól félek, hogy fölötte megerőltettem önt a folytonos virrasztás által. Mélyen fájna lelkemnek, ha az által idéztem volna elő a beteges szint, melyet kinézése az utolsó időben öltött.

— Oh, mylord, — hebegé Elvira izgultan. — Nincs

oka önmagát vádolni. Ha sápadt vagyok, az onnan jön, mert szívem szomorú, mert, — — — — nem volt képes tovább szólni.

— Mert ön boldogtalan, — tevé hozzá Edvin; elbocsátá kezét s arcza ismét előbbi hideg kifejezését ölté magára.

— Igen, én valóban nagyon boldogtalan vagyok, — suttogá Elvira, nem bírván felindulásával, — de saját magam miatt. Nagyon keserű az, — ha az embernek saját hibáit kell siratni.

Elvira nem szólhatott tovább. Megijedt, hogy tán olyat mondott, a mi Edvinnek nem fogna tetszeni.

Oh ha csak egyetlen felbátorító szót mond, ha ismét az előbbi nyájas hangon szól hozzá, akkor bátorságot adott volna neki, feltárni előtte szívét és mindazon kinokat kimondani, melyek abban rejlettek!

Miért bocsátá el kezét, miért nem tekintett rá többé oly bizalmasan, kinek annyira szüksége volt a részvétre!

Rövid szünet állt be. Edvin szakítá azt félbe.

— Arra gondoltam, tán jó volna Elvirának azt ajánlanom, hogy a nyarat Svédországban, Timaszjöben töltsük, — mondá. — A hazai levegő és a falusi élet jó hatással lesznek egészségére. — Mit szól ön ezen tervhez? Tetszik az önnek?

— Jobban, mint a mennyire szavakkal kifejezhetem. Nem is tudom, hogyan köszönjem meg azt önnek, mylord.

Elvira kezét nyujtá neki; Edvin az övébe zárta, mondván:

— A mi önnek örömet okoz, azon én is örvendek, s ha azt hiszi, hogy némi hálával tartozik nekem, akkor hagyja ki e szót: „mylord“, mert ez nekem kellemtelen.

Elvira keze remegett az övében.

— Köszönöm, Edvin! — suttogá alig hallhatón.

Edvin elbocsátá kezét, hogy a földön heverő levelet felvegye.

Midőn Elvirának átadta azt, véletlenül a czimzetre tekintett. Homloka elborult.

Edvin felkelt s mondá:

— Ezen levél tán az öné; — s átadá azt Elvirának; aztán folytatá:

— Miután hogylétéről tudomást vettem, nem akarom önt tovább tartóztatni. Ön bizonyára e levél olvasásával foglalkozott, s kegyetlenség lenne önt attól visszatartani. Elmegy ma az olasz operába? — tévé hozzá, midőn Elvira a levelet pirulva átvette és félretette.

— Az öntől függ, — felelé Elvira. — Ha kívánja, hogy menjek, akkor megteszem.

— Kivánságom e pillanatban az, hogy saját hajlamát kövesse. Már nagyon is feláldozta magát követeléseinnek.

Elvira tekintete Edvin arcán nyugodott. Abból akará kiolvasni, mit tegyen, hogy őt kielégitse.

— Elmegyek az operába, — mondá, azon meggyőződésben, hogy Edvin kivánsága szerint eszelepszik.

Ez esetben elkísérheti önt mrs. Brow, vagy misz K, Nekem nem lehet szerencsém önt elkísérni.

Edvin távozott.

Midőn az ajtó utána bezáródott, Elvira örömet visszahitta volna.

Nem volt meglegedve, de egyszersmind örült is azon gondolatnál, hogy részvétet mutatott egészsége iránt, és azt indítványozta, hogy Svédországba utazzanak.

E szerint részvétet táplál iránta, és arra kérte őt, ne nevezze mylordnak.

Ez sok sugara volt egyszerre a remény napjának és mégis szorongatottabb volt keble, mint Edvin jött előtt.

Miért volt az ugy, — azt maga sem tudta. Hátlátlansággal vádolta magát, hogy e pillanatban az örömnél egyebet tudott érezni.

Hanem ösztönszerűleg érzé, hogy elégedetlensége onnan jön, mert nem volt bátorsága szívet előtte feltárni. De valahányszor ezt akará tenni, mindig ugy tetszett neki, hogy valami láthatlan hatalom visszatartja.

Elvira déltájban kikocsizott, Armida kíséretében. Ez utóbbi mindenféle ujdonságokat közölt vele. melyeket itt-ott összeszedett; a többi közt mondá:

— Azt beszélik, hogy Martha a nyarat Svédországban fogja tölteni, az angol lég nem jót tesz neki.

E szavak fájdalmas benyomást tettek rá.

Ezért indítványozta hát férje, hogy Timaszjöbe utazzanak; onnan jött egyszerre gondoskodása egészségét illetőleg! —

És ő hitt őszinteségében, annyira megindítá őt, — oly hálás volt, kész lett volna Edvin keblére borulni és szívéet előtte feltárni.

Boszuság és kedvetlenség tölté el most lelkét, de legkevésbé sem árulá el érzelmeit.

— Figyeltél-e arra, mily állhatatosan udvarol Ström százados Marthának? — kezdé Armida egy idő múlva. — Majdnem annyira, mint szir Szidney. De Marthát, ugy látszik, nem igen érdekli a két ur, ép oly szeszélyesen és közönyösen bánt velök, mint a többivel; s az természetes, mert érdeke csak egyhez van láncsolva, s egyikök sem az.

Armida elhallgatott, s Elvirát szemlélé, ki halványabb volt a szokottnál s hátradőlt a sarokba.

— Ström, a mint látszik, gazdagon meg van áldva a természettől, — mondá Elvira.

— Igen, nagytehetségü művész, ámbár tegnap este hallottam, hogy valaki azt állította: Ström tehetsége nem felel meg hírnevének.

— Az olyan lehetett, a ki őt irigyelte, — veté közbe Elvira.

— Ha irigységből állította volna azt, akkor bizonyára nem irigyelte tőle művészi tehetségét, — viszontá Armida, — mert férjed volt, a ki azt állította.

— Kaszterton nem volt a kiállításón s nem látta Ström utolsó csataképét.

— Az meglehet.

Armida tartozkodó kifojezést öltött és egy ideig hallgatott, aztán folytatá a félbeszakított párbeszédet:

— Martha, ki az egész idő alatt oly hidegen vi-

selé magát Ström irányában, tegnap este egyszerre nagyon kegyes lett iránta, mert az egész éneklés deje alatt egyedül maradt vele a társalgóteremben.

— Nem ügyeltem rá.

— Ezen négy szemközti együttlét után volt az, midőn Ström lehetőségéről kezdtek beszélni. De lásd! itt jön szir Szidney, és lord D . . . — Meg kell vallani, hogy szir Szidney nagyon jól veszi ki magát lóháton. Oly szép a tartása, s oly nemesek arcvonásai.

Szidney és lord D . . . a kocsihoz ugrattak, lady Kaszterton hogylétét tudakolták, kérdezték, fog-e az operába menni, sat.

Miután Elvira kérdéseikre felelt, a kocsi mellett lovagoltak, s a két hölgygyel a napi eseményekről társalogtak.

Brogrén Károly és a svéd követségi titkár mellettük lovagoltak el.

Brogrén köszönt Elvirának s dühös pillantást lövölt Szidneyre. A két angol miatt nem szólithatá meg Elvirát.

Midőn Brogrén Armida levelét elolvasta, szilárdul feltette magában, hogy más fordulatot fog adni Elvirához való viszonyának.

Vagy rá birandja Elvirát, hogy ohajtásainak engedjen s olyat kövessen el, mi által lord Kaszterton neve kompromittálva legyen, vagy érvényesíteni fogja fenyegetéseit. És akkor, ha előbb nem is — csak elszakadnak a kötelékek, melyek Elvirát Edvinhez lánczolják, és Károly Elvira vagyonának birtokába fog jutni.

Brogrén gyülölé Szidneyt, s midön öt most Elvira mellett látta s arra gondolt, a mit Armida irt, valóban örjögött dühében.

— Mégis csak össze kell koczczanom ezen angollal, — gondolá Károly — és aztán kifizetem öt azért, hogy engem bolondnak nevezett, s az egész idény alatt ingerelt gögös magaviseletével. Annyi bizonyos, hogy sohasem fogja azon előnyt élvezni, melyet Elvira tölem megtagadott. — Arra megesküdtém.

† Este Elvira az olasz operába ment Armida kíséretében.

Azon operát adták, melyben lady Kaszterton fel akart lépni.

Alig foglalt helyett páholyában Elvira, midön szir Szidney belépett; e pillanatban Elvira Brogrent látta megjelenni a svéd követ páholyában.

Károly rögtön rá irányzá látcsövét s oly állandóan szemlélte öt, mi végre feltünést okozott.

Miután Szidney és Elvira egymást üdvözölték, Lembourn így szólt :

— Kaszterton ma nincs itt, s őszintén megvallva, nem hittem, hogy ön meghallgatja azon dalmüvet, mely önben és bennem csak keserü emléket ébreszthet.

— Ön tán nem értene meg engom, ha ittlétem okát önnel közölném, — mondá Elvira. — De miután ezen dalmü önben csak kellemetlen emléket ébr részt miért jött hát el ?

— Azon egyszerü okból, mert szólani akartam önnel. Szivemből ohajtottam önnel beszélhetni, mylady.

— Ön, szir? — kérdé Elvira.

— Igen, épen én!

— Engedjen kétkednem e szavak őszin teségében. Szir Szidney oly gondosan került engem eg ész telen, hogy most nem hihetem ol szavait.

— Higyjen vagy kétkedjék, a mint önnök tetszik, mylady, mindenesetre megértend engem, ha nyiltan elismerem, hogy bocsánatot kell kérnem öntől, mert szigorubban ítéltem meg viseletét, mint megérdemlé. S azért utálok ezen zenét is, mert annyi szenvedésre emlékeztet.

— És honnan tudja, hogy ítélete szigorubb volt mintsem megérdemeltem? — kérdé Elvira. Hiszen soha sem fürkészte az indokokat, melyek engem arra vittek, s így hát nem tudhatja, szigorubb volt-e ítélete vagy sem.

— Igaza van, de most tudom, hogy bármilyen indok vezette önt, az még sem volt olynemü, a milyennek hittem.

Én is tévutra hagyttam magam vezettetni, és szükséges volt rám nézve, ellenségeit megismerni, egészen közlről látni, és szivökbe pillantani, hogy világosan lássam, mi kölcsönzött hamis szint cselekvésienek. És ezért ohajtottam önnök még egyszer tanácsot adni — — —

Armida most egy kérdéssel fordult Szidneyhez, s annyira igénybe vette őt, hogy nem folytathatá a félbeszakított párbeszédet.

Mig vele beszélt, Martha jelent meg az átelleni páholyban.

Szidney nagyon jól vette észre, hogy azonnal Elvirára irányzá látcsővét, azután a páholy benseje felé fordult s néhány szót mondott az inasnak, ki az ajtónál állva parancsra látszék várni.

Martha tegnapi szavai viszhangzottak Szidney fülében, s benső haraggal gondolt azon gonoszságra, mely azokban rejlett.

— Mit fog ama ravasz nő ittléteimből következ-
tetni? — gondolá, — Majd olyan czélzásokat fog
tenni azon bolondok előtt, kik környezik, melyek az
én és Elvira becsületére árnyat vethetnek?

Azonban folytonosan Armidával társalgott.

A negyedik felvonás végén megnyílt az ajtó, és Kaszterton lépett be.

Sötét pillantást vetett Elvirára és Szidneyre, de azért nevetve mondá:

— Köszönettel tartozom neked, Lembourn, hogy helyemet pótolta Kaszterton ladjnel. Ebben ismerem meg irántami barátságodat.

A lord Elvira mögé ült, lehajolt hozzá s mondá:

— Örömmel vettem észre, hogy Elvirának lo-
vagja van, s miután szir Szidney magára vállalta,
hogy lovagja legyen, egészen meg vagyok elégedve. Ő
gazdag tehetségekkel bíró ember, s meg vagyok győ-
ződve róla, hogy ön is szeretetreméltónak tartja,

— Azt alig hiszem — vágott szavába Szidney
mosolyogva, — s valóban csak azon körülménynek

köszönhetem, hogy a lady megengedte páholyában maradnom, mert barátod vagyok.

A lord enyeltgő feleletet adott, aztán a közönséget szemlélte, mrs. Brow után kérdezősködött, Brogren viscelete miatt boszankodott sat.

Elvira szive némileg elszorult.

Edvin enyeltgő hangja nagy ellentétben volt szemének haragos, sötét kifejezésével.

A negyedik felvonás befejezése után Edvin felkelt s ezen szavakkal vett bucsut:

— Kénytelen vagyok önt ismét elhagyni, Elvira hanem remélem, Lembourn lesz oly szives önt az opera után a kocsihoz kísérni. Mert különben tán ama Brogren tolakodásának lenne kitéve. — Legjobb barátom védelmére bizom önt.

Ez utolsó szavak különös hangsulyozással voltak kimondva; Elvira nem vette észre, de annál jobban Szidney.

Kaszterton távozott.

Szidney esendesen ült ott, Marthára függesztett szemekkel, kinél épen Ström százados tette tiszteletét.

Hosszu szünet után, mialatt Armida a közönséget szemlélte, mondá Szidneynek Elvira:

— Szeretném, ha ön felvilágosítana engem az iránt, kit tart ön barátomnak?

— Ma este nem; ily kémlelő szemekből és fülektől környezve, nem szólhatok önnel nyiltan, — mondá Szidney, — pedig azon szándokkal jöttem ide. Azonban ovakodjék . . .

— Nem B . . . herczegnő az, a ki most H . . .

lord páholyában helyet foglalt? — kérde Armida, Szidneyhez fordulva.

Minden további társalgás lehetetlenné vált ezen-
tul Elvira és Szidney közt, mert Armida hol az egyik-
kel, hol a másikkal társalgott.

Ehez járult még, hogy Edvin néhány rokona
meglátogatta Elvirát páholyában.

Valahára mégis vége lett az operának.

Elvira elfogadta Szidney karját.

Az előcsarnokban oly nagy volt a tolongás, hogy
egy pillanatra meg kellett állniok.

Ekkor néhány fiatal ember ment el mellettök.
Egyikök megállt lady Kaszterton mellett, suttogó
hangon mondván, de mégis úgy, hogy Szidney meg-
hallja :

— Jó estét Elvira! Ezt az angol bolondot vá-
lasztottad magadnak kísézőül?

Miután azt kimondta, társai után sietett, kiktől
kissé elmaradt.

Elvirá elpirult haragjában és Szidney oly tekin-
tettel követé a szemtelent, mely világosan mutatta,
hogy ezen sértés nem fog büntetlenül maradni.

Lady Kaszterton kocsija előállt; az inas kinyitá
ajtáját, Szidney besegítette Elvirát, s épen Armidának
akarát kezét adni, midőn egy úr oly eszeveszetten ro-
hant el a kesi mellett, hogy majd lerántotta Armidát,
ki féllábbal már a hágsónállt.

— Vigyázzon mozdulataira, uram! — mondá
Szidney, a rohanót feltartoztatva, de a mint karját

megfogta, amaz arczulcsapta őt, hogy kalapja is le-
esett fejről, s e szavakat mondá neki:

— Nem tőrök utbaigazítást becsület nélküli
férfiaktól, kik legjobb barátjaik nejeinek szeretői!

Elvira inasa felvette Lembourn kalapját, s az
utóbbi hidegen mondá megtámadójának:

— Azonnal szolgálatára leszek, Brogren ur.

Ezen jelenetet csak azok vették észre, kik köz-
vetlen közelében álltak, — a nagy tömeg mit sem
tudott felőle.

Másnap délelőtt lord Kaszterton a szokottn á
korábban jött Elvirához, ki a tegnapi jelenet után
álmatlanul töltötte az éjt.

— Épen azt közölték velem, hogy tegnap kelle-
metlen jelenet fordult elő az operaház előtt.

Ön tán valami körülményesebbet tud róla,
Elvira? Szidney és egy svéd közti verekedésről beszél-
nek. Van-e abban némi igazság?

Elvira ingadozó hangon mondá el, a mit tudott,
hogy Károly majd fellökte Armidát, Szidney feltar-
toztatta s aztán leütötték kalapját, ez volt az egész,
a mit Elvira látott; a váltott szavakról nem tudott
semmit, mert azokat nem hallotta.

Edvin összevont szemöldökkel hallgatá ezen
tudosítást.

— Nagyon kívánatos lenne, ha ön kevésbbé
meggondolatlan lett volna, s ne beszélte volna rá

Brogren urat, hogy az itteni követségbe lépjen. Nagy kellemetlenséget vont az által magára, mi a tegnapi esemény után még komolyabbá válhatik. Lembourn nem olyan ember, kit büntetlenül megsérteni lehetne.

— Nem értem, — viszonzá Elvira, egész zavartan tekintve férjére, — mit mond ön, hogy én rábeszéltem Brogrén Károlyt?

— Szavaim világosak s alig szükséges azokat magyarázni, — felelé Edvin büszkén. — Azonban arról meg vagyok győződve, miszerint ön később azt ohajtotta, bár ne lett volna annak oka, hogy Brogren Londonban kezdje meg diplomatiiai pályáját.

Elvira komornája lépett be s jelenté:

— Miszter Lembourn lovásza itt van s kéri mylord Kasztertont, látogasa meg urát, ki súlyosan meg van sebesülve.“

— Szidney megsebesülve! — suttogá Elvira s keblére szoritá kezeit, mintha szive dobogását akarná lecsillapítani.

Edvin elment, és azon órák, mig távol volt, oly végtelen hosszúaknak látszottak Elvira előtt, mintha mindegyik egy évszázad lenne. Egész nap az ablaknál ült, s kinézett az utcára, hogy Edvint visszatérni lássa; de az nem jött.

A bizonytalanság minden kinjät átérezte, s ugy látszék neki, mintha a várakozás minden percze a szenvedés egy-egy órájává változnék.

Végre — már alkonyodni kezdett — megpillantá férje deli alakját. Lassu léptekkel közeledett.

Volt valami magatartásában, mitől Elvira megborzadozott.

A ki jó hirt hoz, nem szokott így járni.

Most a házba lépett.

Elvira az ajtóhoz sietett s ki a szobából. Átröpülte szobáit s a nagy terembe ért, épen midőn Edvin belépett.

Eléje sietett, átfogta karjait kezeivel s kiáltá:

— Az Istenért, Edvin, szóljon, hogy van?

Arczának minden vonása szorongatást fejezett ki.

— Lombourne Szidney nem él többé! — felelé Kaszterton komor hangon.

Elvira egy szót sem szólt.

Néhány pillanatig férjére mereszté szemeit, azután kezei lehanyatlottak, s élettelenül feküdt lábainál.

— Kell-e még több bizonyíték arra, hogy szivo hozzá ragaszkodott? — mormogá Edvin.

A meleg nyár hősége és zöldje mindent elkövetett, hogy az észak lakóival kemény égaljukat elfeledtesse s elhitesse velök, hogy a déli tartomány lanyha ege alatt vannak.

Timaszjő környéke mindazon természetes fényüzéssel diszlett, melyet a nyár kifejtteni képes.

A pompás urilak már két hónap óta mognépesedett.

Lord és lady Kaszterton ott töltötték a nyarat, lehetőleg visszavonultan élve.

A lord ideérkeztök óta nyájásabb volt Elvira iránt, mint azelőtt.

De ő maga {komorabbnak és elzárkózottabbnak látszék, mint valaha, hanem viseletének feszessége és szigora észrevehetőleg enyhült.

Elvira átlátszó halavány lett. Inkább szellemhez, mint élőlényhez hasonlított.

Mindig és mindenben igyekezett Edvin ohajtásait kitalálni s a mennyiben hatalmában állt, mindent elhárítani, mi őt boszanthatná, de mindennek daczára úgy látszék, mintha jéghideg kéz tartaná vissza a hitespár sziveit, nehogy egyesüljenek.

Ha például Edvin egész napokat töltött négy szem közt Elvirával, s ha ezen idő alatt bármi tárgyról beszéltek, mely őket érdeklé, s némi bizalmasság vegyült viseletükbe, ez feledve volt, ha ismét találkoztak.

Edvin tekintete ily órák után sötétnek látszék, és Elviráé szomorú lön.

Az idő, mely mindkettőjükre nézve kellemes volt, feledve volt s oly tekintettel szemlélték egymást, mely kölcsönös gyanut fejtett ki.

Ezen folytonos dagály és apály közt mult egyik hét a másik után; már junius utolsó napjaiban voltak, s most sem álltak közelebb egymáshoz, mint megérkeztek első napján.

Edvin Elvirának egy szép reggelen sétalovaglást indítványozott.

Elvira beleegyezett, úgy mint mindig, ha Edvin valamit kívánt.

Midőn már lovon ültek, mondá Edvin :

— Határozza el ön, hová lovagoljunk.

— Nekem mindegy akkár hová, — viszonzá Elvira, lova nyakát simogatva.

— Hát Elvirának nincsenek kedvencz helyei?

— Nincsenek, mert én Timaszjö egész környékét egyenlő szépnek tartom, s valóban nem tudnám elhatározni, melyik táj a legszebb.

— E szerint hát nincs oly hely, melyhez leginkább vonzaná valami ifjúkori emlék?

— Azt sem mondhatnám! — Timaszjót illető gyermekkori emlékeim nem kellemesek, sőt inkább keserűk, mert arra emlékeztetnek, hogyan ébredt fel először nagyravágásom és gögöm.

— Ez által vissza kell emlékeznie azon tévedésre is, melyet akkor követett el, midőn ezen érzelmeknek férje megválasztásánál befolyást engedett. — Valóban szomorú azon gondolat, hogy az embernek hosszú boldogtalansága legyen sorsa, hanem daczára annak, azon kell igyekezni, hogy azt elviseihetővé tegye.

Elháríthatlan szerencsétlenséget az ellenkezővé változtathatjuk, ha elég bátrak vagyunk nem epedni az után, a mit el nem érhetünk. A lemondás szenvedőjeges erény, de ama tehetség, még a szenvedés földléből is az öröm virágait kicsalhatni, — valami nagy-szerű, hősies.

— De hogyan szerezzük meg e tehetséget, — kérde Elvira, — ha a remény és bátorság elhagyott?

Edvin megfordítá fejét, s komoran tekintett halvány nejeére.

Ha a remény elhagyott, akkor csak a halál maradt hátra.

Arny vonult el Elvira arczán.

— De a halál néha sokáig hágy magára várni, — mondá Elvira, keserű mosolylyal.

— Igaza van, s onnan szedi áldozatait, a hol kimélnie kellene, míg másokat élni hágy, kikre nézve a halál nyereség lenne.

— Ugy hiszem, az élet megszünése mindig nyereség, — viszonzá Elvira, maga elé merengve. — Az élet oly nehéz rejtvény, melyet igen kevesen fejtenek meg helyesen. Minden, a mit közönségesen boldogságnak neveznek, oly kevéssé teljesíti azt, a mit ígért. Ha a sors mindent oda dobott nekünk, a mit ohajtottunk, még jöhet oly nap, midőn megbánással gondolunk vissza azon időre, mikor a hamis ígéretet elámitottak, melyek áldás és öröm helyett csak elégületlenséget és bánatot hoznak ránk.

— Ugy van, de minden kielégített ohajtás mögött egy másik támad és egész életünk szigorun véve csak az utáni vadászat, a mit nem birunk.

— És soha sem fogunk birni, — egészíté ki Elvira, — de — tevé hozzá bágyadt mosolylyal, — mit használ az, ha az élet folyamáról elmélkedünk? Minden ilyen hosszú elmélkedésnek ugyanaz a vége, tud-

uiillik: „Minden ember saját sorsának alkotója.“ — A helyett jobb lesz, határozzuk el, merre lovagoljunk, a fasornak mindjárt vége van s itt visz egy út balra, a másik jobbra, a harmadik egyenesen. Tehát három közül kell választanunk.

— Négy közt, ha vissza akarunk fordulni, — szóla Edvin, — lehet, hogy Elvira épen ezt választja, ha gyorsan véget akar vetni —

— Korántsem; előre! ez az én jelszavam.

Meginditá lovát s az egyenes uton előre vágta.

— Most valóban kitalálta, melyik utat akartam én választani. — jegyzé meg Edvin, midőn őt elérte.

— Izlését most könnyű volt kitalálni, Edvin, — mondá Elvira, kinek orczái, hihetőleg a gyors lovaglás következtében, ki voltak pirulva.

— Nem hiszelgek magamnak, hogy ön annak kitalálásán fáradozott volna, de inkább azt hiszem, hogy szive hajlamát követte.

Edvin néhány levelet leütött lovagostorával, s kis idő múlva mondá:

— Nincs Elvirának kedve ma Altorpot meglátogatni velem? — Azt mondták, hogy e birtok eladó.

Elvira hirtelen megrántá a kantárt, a ló félreugrott, s Edvin megkapta zabláját. Miután a ló ismét meg volt nyugtatva, Elvira folytató a félbeszakított párbeszédet.

— Tehát Altorp eladó? — kérdé.

— Igen, azt mondják. Ha ez igaz, akkor kedvem volna azt megvenni.

— Ön, Edvin? — Elvira rá nézett.

— Elég jó kiegyesítése lenne Timaszjőnek; avagy mit gondol ön, Elvira.

— Altorp igazán csinos, — mondá Elvira hidegen.

— De ön mégis némi előszeretettel viseltetik e hely iránt?

— S miért tenném azt?

— E kérdésre nem akarok, és nem lehet felelnem.

Elvira a tengerre tekintett, mely a magaslatról látható volt, a hol most álltak. — Tekintete szomorú volt, az utolsó keserű időre gondolt Altorpban, Marthára, Károlyra, és a meghalt barátára.

— Oda mennénk? — kérde Edvin, — Nekem valóban szándékom van ma ott látogatást tenni, hogy a birtokot megszemléljem.

Elvira megborzadt azon gondolattól, hogy Altorpba menjen, és ott tán Károlylyal is találkozzék.

— Ha ön megengedi, én nem ohajtom most a helyet meglátogatni, — mondá.

Edvin felelet helyett megfordítá lovát. De arczkifejezése elégedetlen volt. Elvira észrevette azt, de hallgatott.

Ismét hidegség állt be a házasok közt, ismét úgy látszék, mintha áthághatlan válaszfal választaná e őket.

Hallgatva lovagoltak a keresztutig, hol a lord balra fordult.

Délután Edvin kikocsizott.

Elvira a gyorsan elrobogó kocsi után nézett az erkélyről, hol Armidával is mrs. Browval ült.

— Ugy hiszem, a lord lovai kormányzás nélkül is Szoghofba találának, annyira ismerik már azt az utat, — jegyzé meg Armida.

Elvira nem felelt, de mrs. Brow feltekintett munkájáról és figyelmesen szemlélé az ifju nőt.

— Levelem van számo lra Brogrénnétől, — kezdé ismét Armida, a levelet Elvirának adva, A szegény öreg nagyon szomorú. Károly egészségi állapota nagyon aggasztja őt, hiszen azt csak tudod, hogy Károly néhány nappal ezelőtt Altorpba érkezett?

Elvira most sem felelt. Hallgatva vette át a levelet s miután elolvasta, visszaadta Armidának.

— A prépostné el akarja adni birtokát, — folytatá Armida, — a mint leveléből is látod. Károly miatti bánata annyira sujtotta az öreget, hogy nyugalmat akar magának szerezni.

Elvira felkelt, mondván :

— Nem tudod, mit kér a prépostné Altorpért ?

— Nem, csak annyit tudok, hogyférjednek kínálta az ezredes által.

— Ugy! — volt az egész, a mit Elvira felelt.

Elhagyta az erkélyt misztresz Brow egyedül maradt Armidával, mit ez egy idő óta nagyon került. Armida most is rögtön összeszedé varróeszközeit s távozni akart.

— Misz K . . . , kérem, maradjon egy pillanatig. Már jóideje kívántam önnel szólhatni.

— Igazán nem tudom, mit közölhetne ön velem,

— jegyzé meg Armida. — Megbocsát, de én, mint lady Kaszterton barátnője, nem állok semmi összekötésben önnel, ki a lord kémje.

— Én is meg vagyok arról győződve, hogy ön nem közölhet velem semmit, de azért mégis lehet, hogy én akarok önnel valamit közölni. Ön azt mondta, hogy a lady barátnője, nemde?

— Nem csak mondtam, de valóban az is vagyok

Armida elbizottan tekintett az angolnőre, mert azt hitte, hogy állása Kaszterton házában tökéletesen biztosítva van.

— Több^e mint két éve, midőn először értekeztem önnel, s akkor intettem önt, hogy ne legyen a lady barátnője. — Jól tudtam, mily veszélyes az ön barátsága. — De ön nem hallgatott szavaimra, ön elhalmozta a ladyt barátsággal, és terve sikerült, ön nélkülözhetlenné tette magát a lady előtt. ő bizik önben, mert azt nem tudja magának elképzelni, mire lehet ön képes.

— Kérem, mrs. Brow, — kiáltá Armida, — fontolja meg szavait, s ne higye, hogy engem oly könnyen megijeszthet! Terve nagyon is világos, s könnyen átlátható. Ön hamis színben akar engem feltüntetni gyanut akar jellemem iránt gerjeszteni s engem bár mi módon innen eltávolítani, de azt feledi, hogy az ön állása nem gerjeszthet bizalmat a ladyben; azt is feledi, hogy a kétévi együttlét, mely alatt a lady nem tapasztalt tőlem egyebet leghivebb ragaszkodásánál nagyon ismeretlen szól, így hát nem sikerülend önnek, engem gyanuba hozni.

— Igaza van, misz K . . . , ön igazán számos bizonyítékát adta ragaszkodásának.

Hideg guny mosoly lebegett az angolnő ajkain.

— Én mind ismerem azokat, — folytatá, — két év kellett azoknak összegyűjtésére, mielőtt önnel erről szólhattam.

Ha azt mondanám a ladynek: „ovakodjék misz Armidától,“ akkor mindenesetre gyanut gerjesztenék, s azt hinné, a lord megbizásából cselekszem, hogy az egyetlen hozzá ragaszkodó lényt is eltávolítsam közeliéből. Azért hallgattam s vártam azon pillanatra, míg leleplezhetem cselekvéseit. Most, misz, bebizonyíthatom, milyen játékot üzött ön. Ha az ember oly gonosz, mint ön, akkor ovakodjék az irástól. Ismeri ezt?

Misztresz Brow kihuzott egy levelet, s a kisaszszony szemei elé tartá.

Armida elsápadt s az angolnőhez lépett, ki a levelet nyugodtan ismét zsebébe dugta:

— Ezen levél által hatalmamban van, s most nem tehet egyebet, csak hogy akaratom szerint cselekedjék.

— Mrs. Brow! Ön mint alávaló személy cselekszik! E levél titokban lön ollopra! — kiáltá Armida.

— Az meglehet, hanem most birtokomban van. Az idő mulik, s rövidnek kell lennem. Hiszen a lady bizonyos évdíjt biztosított az ön számára. Önnek innen távoznia kell, mielőtt a nap másodszer lenyugszik. — 24 órát engedek önnek! de ha aztán még itt lesz, akkor átadom a levelet a lordnak, s ha annak

tartalmával megismerkedik, bizonyára nem fogja engedni, hogy a lady valamit tegyen önért. Akkor az évpénz vissza lesz vonva.

Mrs. Brow lassan felemelkedett helyéről s egész nyugodtan hozzá tevő:

— Isten önnel, egy időre, misz, sétát kell tennem — azzal kimértem lépegetett az üvegajtón keresztül a salonba.

Armida egy pamlagra veté magát, s összeszorított ajakkal mormogá:

— Árulás, alávaló árulás, és épen most, hol minden szerencsés kimenetelt ígért! Most távozzam innen, midőn ő itt van!

Homlokára szoritá ökleit s hevesen ugrott fel, az erkélyt elhagyandó, de egy hang visszatartá őt, mely Jánosnak szólt.

Elvira komornája volt, ki parancsot adott, hogy fogjanak be.

Armida helyén maradt.

Negyedóra mulva előállt a könnyü kocsi, Elvira beleült, s azt mondá a kocsisnak, hajtson Altorpba.

— Most vagy soha, — meg leszek boszulva, — mormogá Armida.

Egy órával később Armida szép csendesen ballagott a fason végig, mintha a szép estét akarná élvezni.

Épen a keresztuthoz ért, midőn emelkedő porfelleg egy jármű közeledését jelenté.

Edvin volt, ki visszatért kirándulásából. Midőn

Armidát megpillantá, azt parancsolá a kocsisnak, hogy álljon meg.

— Hová kocsizott Elvira? — kérdé gyorsan.

— Altorpba, — felelé Armida, alig birván kárörömét elrejteni.

Edvin parancsot adott a kocsisnak, hogy Altorp elé hajtson.

Armidá utána nézett s gondolá:

— Most kedvezett a sors. Ohó, misztresz Brow, holnap elhagyhatom Timaszjót!

Edvin lovai szilaj vágatással ragadták előre a kocsit Altorp felé.

Midőn már közel volt, megállította a lovakat kiszállt s haza küldte a kocsist.

Gyalog ment tovább. Midőn az udvarhoz ért, nem ment be a kapun, hanem jobbra fordult, hogy a kertbe juthasson

Meglassította lépteit. Homlokán a bűnnek egész fellege terült el s ajkai fájdalmasan össze voltak szorítva.

Többször megállt, mintha nem tudná, hová és merre menjen.

A nap leáldozott, s gyenge félhomály ereszkedett a tengerparton eltorülő kertre, melynek a benyuló öböl patkó-alakot adott, úgy, hogy az egyik oldalról az öblön át a másik részt lehetett látni.

A lég egészen csendes és nyugodt volt. A jól

ápolt virágágyak kellemes illatot árasztottak, s az öböl habjai szunnyadtak, a kertnek félkörétől ölelve.

Az est gyönyörű volt.

Edvin lelkiállapota azonban nem illett a békéhez, mely a természetben uralkodott.

Miután a kertbe lépett, megállt s körülnézett.

Az öböl tulsó partján két emberi alak látszott, félig eltakarva a bokrok által.

Egy nő és egy férfi volt.

A nő kezeibe rejtette arczát, s úgy látszék, hogy sirt. A távolság nem engedé a vonásokat felismerhetni.

Edvin néhány perczig csendesen maradt, megakarván győződni róla, valjon azon nő-e az, a kit ő keres?

De a távolság miatt nem vehette ki, s így hát csendesen közeledett a keskeny bokros uton, mely a part mellett vezetett. Midőn a tulsó oldalra ért, ismét megállt.

Halkal beszélő hangok üték meg fülét.

Természetesen svédül beszéltek, s Edvin nem értette jól e nyelvet, de annyit mégis megértett, hogy érdekkal hallgassa azt, a mit beszélnek.

Az éj már jól előre haladt, midőn Edvin Timasz. jöbe visszatért.

Minden ablak sötét volt, egyet kivéve, s ez Elvira szobájáé volt.

— Hozzá menjek s megmondjam neki, hogy mindent hallottam — menjek. — —

Egyszerre félbeszakítá gondolatainak fonalát s hozzátevő:

— Mire valók e jelenetek? csak arra, hogy őt kinozzam, s én még sem nyerek általok semmit. Mily türelemmel viselé sorsát, és szigorun véve, mi jogom van őt vádolni? én, ki őt annyiszor megsértettem és lealáztam, és sértett büszkeségem nem engedé valamit tennem, hogy együttlétünk más jelleget öltjön.

A lord felment a lépcsőn. A komornyik eléje jött gyertyával. Ő átvette azt, mondván, hogy ma nincs rá szüksége, s aztán bement a nagy tereembe.

Edvin letette a gyertyát s a kisebb tereembe nyíló ajtóhoz közeledett.

Mindennek daczára, a mit az ész és a szánalom sugalt neki, mégis be akart menni Elvirához, de valami nesz visszatartá őt; megállt utjában.

Egy nőalak jött feléje, — Elvira volt.

— Lord Kaszterton, — mondá majdnem hang nélkül — nem mehettem nyugodni ma este, a mig önt nem láttam; fájdalmas, keserű vallomást kell tennem.

Elvira kinézése oly szomorú, tartása oly alázatos, szemei oly kisírtak voltak; valóban úgy nézett ki, mint a megtettesült fájdalom.

— Vallomást? — ismétlé Edvin, — s mire szolgálna az? Én mindent tudok, a mit ön nekem mondani akar.

— Nem, mylord, bármennyit is vétettem ön ol-

len, de eddig még magam sem tudtam azt, és most megsemmisültnék érzem magam ezen tudat által. — Oh bár találnék utat, hogy — — — —

— Bocsásson meg, hogy szavába vágok! — szólt közbe Edvin csengő hangon. — Ön tökéletesen megértend, ha azt mondom, hogy én meghallgattam egy párbeszédet, mely egy nő és egy férfi közt folyt az altorpi kertben, a tengerparton ülve. Megértettem, a mit beszéltek és megbocsátok.

Gyors léptekkel távozott s az ajtóhoz közeledett, mely szobáiba vezetett!

— Edvin! — kiáltá Elvira, feléje nyujtva ösztetett kezeit. — Egész életem nem leend elegendő, hogy méltóvá tegyem magam jószágára.

Lord Kaszterton hosszú pillantást vetett rá. Aztán visszatért s homlokára nyomta ajkait, megragadá kezeit s mormogá:

— Szegény gyermek, boldogságod hajnala végre hasadni fog; — azt remélem, és most, — Elvira, jó éjt.

E szavakkal elsietett.

Elvira térdre omlott, felemelé kezeit és sutogá:

— Egek ura! hála neked! — Most — most szabad remélnem.

A nap szeme a jövő reggel ködbe volt borulva, midőn a földre tekintett. Finom sűrű eső esett mely Timaszjő körül az egész tájnak szomorú kinézést kölcsönzött.

Elvira a szokottnál későbbben csengetett. Az ifju nő oly mélyen aludt, hogy két órával későbbben ébredt fel, mint máskor.

Midőn végre szemeit felnyitá, soká kellett gondolkodnia, míg meggyőződött, hogy ama jelenet férjével nem csak álom, de való volt.

Edvin szavai: „Szegény gyermek, boldogságod hajnala végre hasadni fog” — folytonosan fülében csengtek.

A komorna belépett.

Levelet tartott kezében, melyet átadott Elvirának.

— A lord parancsolta, hogy azonnal átadjam, ha mylady felébred, — mondá.

Elvira keze remegett, midőn a levelet átvette. Szíve elszorult. Miért? azt nem tudta volna megmondani, de úgy tetszett neki, mintha a levél, melyek kezében tart, Pandora szelenczéje lenne, melynek kinyitásánál valami új fájdalom fogja megrohanni.

— Miért-e kétely? — gondolá Elvira. — Képzelettem mindig kész valami új szerencsétlenséget látni minden csekélységben. Ő bizonyára inkább írásban ohajtott nyilatkozni azon felfödözést illetőleg, melyet tett, hogy megkiméljen a fájdalomtól, arról személyesen beszélni.

Most feltörte a pecsétet, — a levél szét volt bontva.

Ezeket tartalmazá :

„Elvira !

„A gög, a nagyravágyás, az önzés, ezek életünk legveszélyesebb ellenségei.

„Ezek játszották a főszerepet az ön és az én életben s ezek vettek rá engem, hogy szigorú birája legyek hibáinak és önt, hogy nőmmé legyön. De most nyíltan bevallom : e pillanatban úgy találom, hogy oly szerepet játszottam, mely nem méltó eredeti jellemhez.

„Miért cselekedtem jobb nénem — és meggyőződésemmel ellenkezőleg? — Most elmondom azt önnek ezen órában, mely soha sem térend vissza.

„Azért teszem e vallomást, hogy igazoljam magam ; azt sem várom, hogy önt érdekelni fogja, hanem azért teszem, mert azzal önmagamnak és becsületemnek tartozom, hogy az indokokat megmagyarázzam, melyek vezényeltek, s hogyan engedtem magamon két nyomorult szenvedélyt uralkodni.

„De kissé messzire kell visszamennem, hogy hű képet rajzoljak önmagamról.

„Mint egy büszke névnek örököse, de vagyon nélkül születtem, s így állásom atyám halála után a legferdebb lett.

„Gyermekségem óta arra tanítottak, hogy az elsőt nagyra becsüljem, de megfélekeztek engem felvilágosítani, hogy a nagy névnek nincsen bece gazdagság nélkül.

„Nekem soha sem jutott eszembe, hogy egy angol lord az utóbbinak hiányát érezhetné, sőt ellenben magától érthetőnek tekintettem, hogy a vagyon elválhatlan a névtől.

„Gyermekségem, ifjukorom a bőség és fényűzés ölében folyt le, kiadásaimat logkevésbé sem korlátozták, s én gondtalanul engedtem át magam hajlamaimnak.

„Hiszen lord Kaszterton fia foglalkozhatott a tudományokkal saját élvezete és tanulsága kedvéért; s miután ez volt főgyönyöröm, e szerint követtem e hajlamot, míg atyám halála egyszerre megváltoztatta állásomat.

„Ez oly ügyekbe és üzletekbe bonyolított, melyekről fogalmam sem volt.

„Nem valék elkészülve a vagyoni bukásra, s nem tudtam felfogni, hogy annyi jószágnak birtokosa, mint a mennyit én örököltem, mégis minden jövedelem nélkül legyen.

„Önálló, a pazarláshoz szokva, meghajthatlan és büszke lévén, nem türhettem, hogy nagynéném, Briszier grófnő, fölöttem uralkodjék. Azon állítása, hogy anyám volt oka atyám vagyoni bukásának, annyira ingerelt engem, hogy szakítottam nagynénémmel, ki atyám iránti szeretetből magára akarta vállalni, hogy fiának jóltevőnöje legyen, hanem azon feltétel alatt, hogy alárendeljem magam akaratának, mi sohogy sem fért össze büszkeségemmel.

„Miután nagynénémmel szakítottam, elhatároztam, hogy saját erőmmel török magamnak utat. Én

azt nagyon könnyű dolognak tartottam, de nemsokára tapasztalnom kellett, mennyivel nehezebb egy nagy név birtokosának vagyoni függetlenségre emelkedni, mint a legegyszerűbb napszámosnak.

„Szóval, a grófnő jónak látta még egyszer felém nyújtani kezét és nekem segélyt ajánlani. — De meg kell nőszülnöm, — s ő visszaadandja családi vagyonomat.

„Nem akarom leírni a benső boszankodást, melyet éreztem, midőn a pénz-zavar arra kényszerített, hogy engedjek és ajánlatát elfogadjam.

„Azon pillanatban, melyben föltételét megtudtam, hogy ne válaszszak francia nőt, elhatároztam, hogy nem teszem meg neki azon örömet — s angol nőt sem veszek el.

„Megsértett önérzetem már akkor megboszulni ohajtá magát azért, mert szabadságom feláldozására kényszerített.

„Igy fordultam d'Orbeau urhoz, hogy ne legyek kénytelen a szerelmes szerepét játszani, s magamat csalásra is lealáznai, hogy vagyonhoz juthassak.

„Ha d'Orbeau által kapok nőt, akkor bizonyára olyan lesz, ki nem tekinti a szerelmet, s így azt hittem, hogy nagyon becsületesen cselekedtem.

„D'Orbeau azt mondta nekem, hogy ön nagyra-vágyásból főrangu férjet akar. — Ez jól van, így egyenlőn állunk. — S ön azonkívül nem volt sem francia, sem angol nő.

„Látni akartam önt.

„Önnek, Elvira, oly arcza van, melynek okvet-

len benyomást kell tenni, s azt gyakorolt rám is. Boszankodni kezdtem, hogy ezen kecses szende vonások, e lelkes szemek és megnyerő modor oly leányé legyen, ki nagyravágyásból akar férjhez menni. Érzém, hogy szorethetném önt, hanom a gyengeség miatt is boszankodtam, ha arra gondoltam, hogy ön ment minden gyöngédebb érzelemtől és egyedül a hiuság hangját akarja követni.

„Indokait bensőleg roszallva, melyek önt nőmmé tették, Hartancourtba érkeztem.

„Ott ébred fel nagynéném által megsértett gögöm és minél több barátságot tanusított ön iránt, annál forróbban ohajtám én érzelmeimet elrojtani s ön iránt csak hideg udvariasságot mutatni.

„Lealázásként tekintém nagynéném előtt kimutatni, hogy én azon lépés által, melyre kényszerített, oly nő birtokába jutottam, kit már is szeretni tudok.

„Láttam, mily türelemmel viselte el mindazon czélzásokat és apró kinzásokat, melyeket rokonaimtól szenvednie kellett, de azt is láttam, mily boldognak érezte magát az első napokban, midőn szerette és ünnepelve látta magát.

„A roszallás, melyet ez kiengesztelhetlen szivemben keltett, félreismertette velem későbbi viselkedését s abban csak rabszolgai alávetést láttam azon rang iránt, melyet ön minden áron birni akart.

„Mindent elkövettem, hogy magam ön ellen felingereljem, s az oly jól sikerült, hogy inkább föbelöttem volna magam, mintsem bevalljam, hogy én, Kasz-

terton Edvin, szeretem azon nőt, ki szerelem nélkül nyújtá nekem kezét.

„Ön iránti álláson elejétől kezdve egészen ferde volt, s az maradt e pillanatig. Mindenki iránt ingerült valék, a ki némi szerepet játszott megkönösülésem színjátékában, sőt Lembourn iránti barátságom is szenvedett az által, hogy ő nagynéném küldöttje volt.

Kevéssel mielőtt Szidney Hartancourtból távozott, egy [párbeszédünk volt, melyben azt állította, hogy nőm szive érttem dobog. — Ezen állítás benyomása olyan volt, hogy egyszerre világosan beláttam, mily nagy boldogsága lenne az életemnek, ha Lembourn szavai igazak lennének; de annál jobban elkeverített azon tudat, hogy nem úgy van. Sértett büszkeségem arra készítetett, hogy előtte még a lehetőséget is tagadjam, miszerint én önt valaha szeretni tudnám.

„A féltékenységet, melyet éreztem, midőn Szidney bevallá, hogy önt szereti, a hideg közönyösség álczája alá rejtém;—de midőn egyedül valék s azon órára gondoltam, melyben mi ketten elhagyjuk Hartancourtot s Kasztertonba megyünk, akkor igazi örömet éreztem azon gondolatnál, hogy önt birom, és hogy Lembourn közeléből távozni fog.

„Azon következtetés, hogy ön tán Lembournt szerethetné, uj, kicngesztelő színben tüntette önt előttem, s elfoledteté velem az indokokat, melyek önt nőmmé tették.

„Ezen éj után, Elvira, jött a reggel és az ön levele, melyben felszólított, hogy látogassam meg.

„Ön bizonyára nem feledte el akkori párbeszédünket! Nem akarom most fejtegetni, — hiszen ön maga is megítélheti annak benyomását, tudván azt hogy jellemem fővonása a büszkeség.

„Ohajtása, hogy tőlem különválva éljen, megsértette nem csak önérzetemet, de szívemet is; szégyenlém a gyöngédséget, melyet ön iránt tápláltam.

„Az oly nő iránti szerelmet, ki így bánhatott velem s oly kevéssé érté a kötelemeket, melyeket magára vállalt, megvetésre méltó gyarlóságnak tekintém.

„Szilárdul elhatároztam, emlékéit lelkemből kiűzni, s ama dicsvágynak engedtem át magamat, mely iránt minden angol fogékony, tudniillik, hogy tehetsége által hazájának szolgáljon.—De hasztalan, sem a munka, sem a haza érdekei nem voltak képesek az ön emlékéit elűzni, mindig és mindig visszajött az, s épen ezen körülmény keserített el engem ön iránt, s azt akartam önmagammal elhíttetni, hogy a megvetés és boszúság állítja képét folytonosan lelki szemeim elé.

„Ily kedélyhangulatban láttam meg Sztangenszkjöld Marthát.

„Vakító szépsége elkábitott, szeszélyes természete mulattatott, s mohón ragadtam meg az érdeket, melyet ő gerjesztett, mint olyat, mi gondolataimat öntől elvonhatná.

„Jegyeseiben felismertem azon férfit, ki menyegzőm napján tolakodó tekintettel merészelté menyasszonyomat szemlélni, midőn az ablakban állt.

„Nem sokára, miután Marthával megismerkedtem, azt közlé velem, hogy jegyese és ön közt gyön-

géd viszony létezett, de azért szakadt meg, mert Károly Marthába szeretett.

„Én utáltam e férfit; gyűlöltem őt, mert ön szerette, s azon nyomorult tette ragadtattam el magam, hogy Martha szerelmétől megraboljam.

„Mindazon őrvjögő szavak, melyeket neki irtam, mindazon kevésbé lovagias tettek, melyeket elkövettem, — mindaz feltékenységem és sértett büszkeségem következményei voltak.

„Meg akartam önnek mutatni, hogy önt sem mire sem becsülöm, s mily nagy hatalommal bír Martha szivem felett, ezért udvaroltam neki, és csodáltam őt oly nyilvánosan.

„Igy következett be látogatásom Timaszjőben, és ottani találkozásom Szidneyvel, mi kellemetlen benyomást tett rám, mert féltékeny voltam mindenkire.

„Ezután kezembe jutottak egy levélnek töredékei, melyet Brogren Károly önnek irt, s azt is megtudtam, hogy azelőtt dajkája lakásán találkozott önnel, s végre saját szemeimmel láttam, midőn elváltak a parkban, hol ismét találkozott önnel.

„A csodálat, melyet ön iránt éreztem, nagyném betegségének tartama allatti viselete miatt, szilaj szerelemfáltás által lön háttérbe szoritva.

„Ön emlékszik az utolsó értekezésre, mely köztünk Timaszjőben folyt le.

„Váratlan, titkos elutazása olajat öntött a tűzbe, mely keblemben égett, s a legnagyobb eszelősségeket is elkövettem volna, azon forró vágy által késztetve,

hogy önt ismét feltalálhassam, ha hogy egy intő hang nem sugallta volna szüntelennül.

„Ovakodjál a botránytól!”

„Levele, Elvira, oly gondolatokat keltett bennem, melyek reménynyel töltötték el keblemet s azt sugták nekem :

„Ha őt ismét feltalálom, elmondom neki, mennyire szeretem, és a barátság, melyet remélt, aztán valósulni fog. — Ő mégis tudna engem szeretni, miután azt ohajtotta, hogy szerelem által egyesülnék, s azért vált el tőlem, mert állítólagos hűtlenségem által sértve érzé magát.

„Ön elhagyta Svédországot, mielőtt sikerült volna önnel találkoznom, s én Angliába utaztam, miután nyomát hasztalanul kutattam.

„Most elhatároztam, hogy komolyan fogok küzdeni ön iránti szenvedélyemmel.

„Elmélyedtem a politikába, rábeszéltem magamat, hogy az állam ügyei mindenem. Kitünő szónok lettem, de benső nyugalom nélkül, nem tudván emléketől megszabadulni.

„Épen midőn legjobban el valék foglalva a parlamentben, hirt hallottam ön felől; Párisban volt. — Most viszontláthatom önt — s rögtön oda utaztam. De ön kisikamlott kezeim közül, s úgy tett mindig, midőn azt hittem, hogy feltalálom; végre Angliába jött.

„Egy este meglátogattam az olasz operát. Mrs. Brow, ki nyomait követte, anélkül, hogy ön gyanította volna, páholyomba lép és fülembé sugja :

„Lady Kaszterton ma M . . . asszony helyett szándékozik a szinpadon fellépni.

„Elvira, ön nem leend soha képes azt felfogni, mit tartalmaztak e szavak számomra, egy Kaszterton, egy angol lord számára.

„A szerelem, a féltékenység eltünt a sértett büszkeség előtt.

„Képes lettem volna önt megölni, a nélkül, hogy szerelmem életét megmenthette volna, ha az angol törvény büntetlenül hagyna ily tettet; oly iszonyun megsértve érzém magamat.

„Nyilatkozata, hogy ön azért akarta e lépést tenni, mert engem válásra akart kényszeríteni, még növelé bűnösségét előttem s most még mélyebben megvetettem az indokot, mely önt vezérelte.

„S mi más indoka lehetett volna, ha nem a szerelem, melyet más férfi iránt érzett?

„Oly nőt, ki a szenvedély által tévutra vezetve, gyalázatot és lealázást hoz annak fejére, kinek nevét viseli, azt nem nevezhetni erkölcsös nőnek, az eljátszotta a tisztelet iránti jogát.

„Azt hittem, becsületemnek tartozom azzal hogy ön a szándokolt bűnért súlyosan bűnhődjék, s mindazon keringő hireket megsemmisíteni igyekeztem. Ez utóbbi csak az által történhetett, ha ön velem fog élni.

„Egyszer megesküdtem önmagamnak, hogy ön soha, a mig én élek, nem leend más férfi neje, — s én nem vagyok olyan ember, ki esküjét megszegné.

„Ne említsük azon hónapokat, melyek ezután

következtek, midőn naponta önnel valék — s egyidejűleg őrzöngve szerettem és szenvedélyesen gyűlöltem önt.

„A pokol nem bir nagyobb kinokkal, mint azok voltak, melyeket én akkor kiálltam.

„Csendes alázatossága, szenvedő közönye, a mély bánat, mely orczáit megfehéříté, mindez táplálá és ingerlé haragomat.

„Az egyik oldalról azt sugták nekem, hogy ön Lembournt szereti, s miatta kíván azon kötelékektől megszabadulni, melyek fogva tartják; a másik oldalról meg azt suttogták, hogy szive még most is ahoz ragaszkodik, ki itjukori szerelmét bírta. — Azt tudtam, hogy Szidney önt szerette, s alkalmam volt látni, mily tolakodással üldözé önt Brogrén.

„Lembourn ugyan kerülte önt, de láttam, mily izgult lett ön, ha ő belépett, s nem tudtam, hol vessen horgonyt kétkedő gyanumnak.

„S ha a föld paradicsommá változnék, s én a halandók legboldogabbja lennék, még sem tudnám azon kinokat olfeledni, melyeket ama kettős féltékenység okozott.

Hevesebben szerettem önt, mint valaha, s voltak pillanatok, hol mindakettőnket szerettem volna megölni, hogy megszabaduljak azon kintól, melyet szenvedtem, s magammal vihessem a sirba azon tudatot, hogy ön nem pazarolhatja másra azon szerelmet, melyet nélkülöztem.

„Midőn haldokló barátom meghívására hozzá siettem, mert valamit mondani akart nekem, — későn

jöttem; már elvesztette öntudatát s meghalt karjaim közt, a nélkül hogy magához tért volna.

„Halálának hire önnek majd életébe került.

„Most bizton hittem, hogy ő birta volt szívét.

A bú, mely lelkét eltölté, eléggé bizonyítá, menyire szerette ön az elhunytat.

„Aztán idejöttünk.

„Azt reméltem, hogy itt legalább a barátságának egy árnyalatával fog hozzám közeledni, de hasztalan reméltem.

„Én, a sértet fél, nem tehettem az első lépést. Megkísértém enyhíteni ön iránti szigorú viseletemet és folytonos együttlét által önt rá bírni, hogy figyelmét jölemem azon vonásaira fordítsa, melyek tiszteletre és szeretetre méltók. — Minden, a mit nyertem, ama rabszolgai bánatos engedékenység volt, ama kötelességszerű igyekezet: engem kielégíteni, ez engem ingerelt s egyszersmind fájt is, mert láttam, hogy szívének legkisebb része sincs abban.

„Most csak az utolsó eseményekre szoritkozom.

„Tegnap egy levelet kaptam, mely önt illeté. Hogy némi magyarázatot szerezzek magamnak, elmentem Szkoghofba, e l ő s z ő r ideérkeztünk óta.

„Midőn onnan visszatértem, láttam kocsiját, mely Altorp felé vette útját. — Délelőtt azt indítványoztam, lovagoljunk oda, mert ez által meg akartam tudni, tudva van e ön előtt, hogy Brogren Károly anyja házában van. Miután ön nem akart ott látogatást tenni, azon meggyőződésre jutottam, hogy önnek tudomása van ottlétéről. Azt beláttam, hogy ön Szid-

ney gyilkosát nem akarja látni, de az boszantott, hogy ottlétét tudta, s a gyanu újra felébredt lelkemben.

„A féltékenység rá vett, hogy önt kövessem.

„Ingerülten, dühösen értem Altorpba, ott meghallgatom egy párbeszédet s távoztam — harag és elkeseredés nélkül.

„Ön akkor oly titkot födözött fel előttem, mely magában foglalta elválásunkat.

„Ön várt rám, midőn késő-éjjel visszatértem.

„Azon elhatározással jött előmbe, hogy mindent be fog vallani; — de én meg akartam önt óvni ezen lealázástól.

„Azt hittem, most már eleget szenvedett, — egyszer véget kell vetni annak is.

„S azért távozom most innen.

„Házasságunkat csak a halál oldhatja fel, miután erre esküt tettem, s most oda fogok menni, hol könnyen feltalálható a halál.

„Minden, a mit még kívánok, az, hogy mi ketten ne találkozzunk többé ez életben.

„Tudok megbocsátani, de nem tudom azon gyakorlatot elfeledni, melyet ön fejemre hozott.

Kaszterton Edvin.“

Elvira kiejtá a levelet kezéből, s homlokához kapott, kiáltva :

— Örült vagyok-e? álmodom-e, — a vagy mindez való igazság?

Aztán keresztülsietett a szobákon, de dolgozószobájában mrs. Brow jött eléje s feltartóztatta őt.

— Néhány szót ohajtok önnek mondani. Midőn

lord Kaszterton ma hajnalban elutazott, levelet hagyott itt számomra, mely elbocsáttatásomat tartalmazza.

— A lord elutazott? — kiáltá Elvira, az angolnőre meresztve szemeit.

— Igen, hajnalban. Sürgős ügyek kényszerítették, hogy rögtön Angliába induljon.

— Oh mennyei atyám, segíts rajtam! — kiáltá Elvira s egy pamlagra hanyatlott.

— Isten csak azon segít, a kinek elég ereje van, hogy magán segítsen, — mondá az angolnő.

Ezzel bezárta az ajtót belülről, nehogy valaki tanuja legyen annak, a mi ő és Elvira közt most történik.

Egy órával később kijött mrs. Brow a szobából; a nagy teremben Armidát találta.

— Ha ön tán lady Kasztertonhoz akar menni, tudtára adom önnek, hogy a fürdőben van, s délnél előbb nem szólhat vele, — mondá mrs. Brow.

Armida nem méltatá feleletre az angolnőt, hanem egy levelet dobott az asztalra, s aztán távozni akart.

— Mikor utazik ön, misz? — kérdé mrs. Brow.

— Azt nem tudom; — Armida megfordítá fejét s kárörömmel tevé hozzá: Lord Kaszterton Angliába ment, mrs. Brow.

— Kár, hogy ön tegnap nem használta fel azon levelet, mely kezeiben volt. A lord tán nem utazott volna el, ha tartalmát közölte volna vele.

— Oh, misz, arra tesz még idő, ha Londonban találkozunk a lorddal.

— Aligha, mert a levél birtokomban van.

Armida kivont egy levelet zsebéből, mondván

— Milyen eszközzel bír ön most asszonyom, hogy engem e házból elűzhessen? Kétkedem annak sikerében, és sajnálom önt, hogy nem érhettem el a diadalt.

— Misz K . . . — felelé az angolnő mosolyogva, ön bizton e házban maradhat. Semmit sem ohajtok annyira, mint azt, hogy ön itt maradjon.

— Nagyon lekötelez! — mondá Armida, meghajtá magát, s elhagyta a szobát.

Mrs. Brow külseje fölötte nyugodt volt.

Az asztalhoz ment, s fölvette a levelet, melyet Armida oda dobott.

Meghíváshoz volt hasonló és lady Kasztertonnak czimezve.

Szétbontotta azt, hogy tartalmát láthassa s olvasá:

„Alulirotnak van szerencséje leánya, Stangenszkjöld Márhának Ström Arvid századossal és lovaggal való eljegyzését jelenteni.

„Szkoghof, julius 28., 1854.

Fredrik Károly Stangenszkjöld.“

(Vége a második kötetnek.)



Harmadik kötet.



1854. szeptember 20-dika volt.

Nevezetes, emlékdus nap.

A krimi hadjárat magára vonta egész Európa figyelmét s még a legrestebb kedélyt is annyira felizgatta, hogy feszült figyelemmel követte a Feketo-tenger melletti eseményeket s nagy eredményeket várt tőlük a jövőre nézve.

A szövetségesek hadai szeptember 20-án fényes győzelmet vívtak ki s oly tökéletesen megverték az oroszokat, hogy Mensikoff herczognek vissza kellett vonulnia, segélyre várva.

Mi azonban nem vezetjük az olvasót ama nagyszerű események színhelyére, melyeknek hírére egész Európa örvendett, hanem egyszerűn Tunaaker falu templomába.

Mig a szövetségesek győzelmet vívtak ki az Alma partján, a nevezett templomban nagyszerű menyegzőt ünnepeltek.

Stangenszkjöld Martha és Ström százados ma váltandja az oltár előtt a hűség egész életre szóló esküjét az egész egyházi község jelenlétében.

Brogrén-Fredrik tisztelendő ur, a község helyettes lelkésze fogja az új párt összeadni.

Azok közt, kik látni akarták az ünnepélyt, volt Lotta is. Korán ment a templomba, hogy jó helyet kapjon.

Már azon időtől fogva, midőn Martha eljegyzése Ström századossal ismeretessé lön, Lotta nagy érdekeltséget mutatott ezen frigy iránt.

„Majd meglátjuk, hogy semmi sem lesz belőle, — így szóla gyakran magában; — majd ezen vőlegénnyel is szakítani fog, mint az elsővel, s visszatér Angliába, hogy Elvirát boldogtalanná tegye. Igen, igen, ismerem én ama hölgyet és atyját, s szivemből ohajtanám, hogy szigorú urat kapjon. — Elvira komornája és Armida kisasszony eibeszélték nekem, hogyan vetette ki hálóját Elvira férje után.

S minden ily magánbeszéd után Lotta még bensőben imádkozott, bár mielőbb megtörténnék az esküvő.

A két hó alatt, mely az eljegyzés és menyegző közt elfolyt, Lottának nem volt nyugta, s midőn végre a végzettelmes nap megjelent, a templomba igyekezett, nehogy azon örömtől megfosztassék, az esküvőnek szemtanuja lehetni.

Lotta még a mellett kíváncsi volt a vőlegényre is.

Valamennyi szomszéd és ismerős, közeli és távoli rokon meg volt hiva Szoghofba, hogy méltón meg-

ünnepeljék azon napot, melyen Stangenszkjöld Martha büszke nevét amaz igénytelenért kicseréli, melyet azontul viselni fog.

Az ezredes mindazon pempát kifejtet te, mely egy előkelő gazdag leány házasságra való lépését kitünteti.

Annyi bizonyos, hogy az ismerősök, barátok és rokonok rendkívülinek találták e házasságot és megfoghatlan egyszerűnek a Ström-nevet. Sőt éles megjegyzéseket is mertek tenni azon előszeretetet illetőleg, melyet Martha ily nagyon is polgári nevek iránt tanusított.

Először valami Brogrén urral járt jegyben, most meg valami Strömöt választott férjének.

Ez nagyon rendkívüli dolog.

Pedig minden ember tudja, milyen gögös és milyen büszke volt az ezredes mindig öseire.

Ezerféle okot és következtetést hoztak fel, de az mit sem használt, mit sem változtatott az ügyön, és a menyegző meg fog tartatni, daczára mindennek, a mit a nénikék, bácsikák és egyéb rokonok ellene felhoztak

A rut leányok nevettek rajta, hogy az imádott, ünnepelt és gazdag Martha mindezen tulajdonok mellett sem kaphatott más férfit, mint egy francia szolgálatban álló polgári századost.

A szép leányok hátravetették fejeiket s bizonyítgaták, hogy ők nem alázták volna meg magukat annyira, hanem daczára ennek, mindenki elment a

menyegzőre s a legtöbben fölötte kíváncsiak voltak ama polgári férfit látni, ki Marthát rávette, hogy büszke nevét és szabadságát neki feláldozza.

A nászvendégek Szkoghofban gyűltek össze s onnan kocsiztak a templomba, hol helyeiket elfoglalták, a menyasszonyt és kíséretét megvárandók.

A lelkész az oltár elé lépett és a menyasszony megjelent a templomban.

Atyja kíséré őt s egy sereg koszoruleány követé, kik közt volt Armida is.

Lotta, ki a sekrestye ajtaja mellett állt, kíváncsian tekintett Márhára. Arcza ép oly hófehér volt, mint a menyasszonyi ruha, de fennhordozá szép fejét s büszkén tekintett körül.

Midőn az oltár előtt elfoglalta helyét, megjelent a vőlegény is, francia tiszti egyenruhában volt, a becsületrend keresztjével diszitve.

Minden szem rá szegeződött, az általános kíváncsiság tárgyára.

A legtöbben fiatal s legalább annyi szépséggel bíró férfit véltek láthatni, mint Martha első jegyese volt. S mennyire csalódtak várakozásukban!

Igaz, hogy szép tartása, rendjelekkel diszitett széles melle és magas alakja volt, de nem volt sem szép, sem fiatal, sőt annyira különbözött attól, a minőnek képzeltek, hogy mindnyájan csodálatkiáltásra fakadtak volna, ha az illem megengedi.

A százados szilárd léptekkel közeledett az oltárhoz. A francia konzul kíséré őt, ki atyját helyettesíté.

Azon pillanatban, midőn Ström Martha mellett megállt, átható női kiáltás hallatszék.

A sekrestye ajtaja felé fordultak, honnan kiáltás jött, s látták, hogy egy korosabb alélt nőt vittek ki a templomból.

E nő Lotta volt.

Az esküvendő pár is akaratlanul oda tekintett.

A százados összevonta szemöldeit, és az ezredes valamit mormogott fogai közt.

A lelkész elkezdé beszédét, és az ünnepélyes szertartás minden további megháborítás nélkül ment véghez.

Midőn a nászmenet e templomból kivonult, az orgona ünnepélyes indulót játszott.

A menyasszony és vőlegény voltak az elsők, kik a templomból kijöttek.

Kocsijok közelében állt Lotta. — Arcza ép oly halvány volt, mint a menyasszonyé.

Midőn az utóbbi a hintóba szállt, Lotta oly mozdulatot tett, mi a századost arra készteté, hogy egy tekintetet vessen rá.

Szemeik találkoztak.

A koros nőnek különben oly jámbor, szelid arczt most lángolt a haragtól, és szemei szikrákat szórtak.

Lotta örülteként rohant haza, és Martha, ki észre vette a haragos tekintetet, melyet Strömre vetett, férjétől kérdé, midőn mellé ült a hintóba :

— Ismered te ama nőt ?

— Igen, egy keveset ; ugy hiszem, hogy azelőt lady Kaszterton komornája volt. — Emlékszm, hogye

ugyanaz nap láttam őt, melyen lady Kaszterton megnyegzője volt.

— De arczkifejezése után itélve, úgy látszék, mintha . . .

— Nem érezne épen nagy barátságot irántam, — vágott szavába Ström mosolyogva. — Az meg is lehet. Én nem kutatom az ilyen titkokat. Egészen közönyös dolog ez előttem.

Martha hallgatott; de a némajelenet Lotta és férje közt mégis különösnek látszék előtte.

Utközben a százados szeretetreméltó volt, a minőnek az új házasnak lennie kell. Csudálta Martha szépségét, s arról beszélt, milyen jól illik neki a halványság s azt állítá, hogy a férfiak nagy száma irigyelni fogja szerencséjét.

Martha mind-e szép beszédeket némán hallgatá. Sápadt volt, mint a halál, hideg, mint a márvány s úgy ült a hintóban, mintha érzéketlen lenne minden iránt, a mi körülötte történik. Ström néhányszor ajkaihoz emelé kezét, azt is eltúrte a nélkül, hogy ellenkezne. Arra sem ügyelt, hogy férje szemei sötét kifejezéssel függtek rajta, midőn minden iránt érzéketlen maradt, a mit szólt és tett.

A kocsi végre megállt Szkoghof előtt, hol gazdag lakoma várt a vendégekre.

Éttek, ittak, toasztokat mondtak. Nagy bőségo volt a bornak és csapongott a derűlség. Ström bőven élvezte mind a kettőt, és Martha csevegett, enyelgett, nevetett, úgy, hogy megfélekedtek rendkívüli halványságáról megjegyzéseket tenni.

A menyegzői lakomának azonban szintén vége szokott lenni; a vendégek elbucsztak s a finom társaságból nem sokára csak néhány közel rokon maradt vissza, kik több napig akartak ott időzni.

Az új pár egy kis szobába vonult vissza, hol háborítlanul beszélgethettek.

Martha egy támlányban ült; Ström mellette foglalt helyet.

— Martha, nem vagyok veled megelégedve, — mondá. — te most nőm vagy, s abba bele kell szoknod, nehogy az egész világ sejtse, hogy boldogságomat erőszakkal kellett kivivnom.

— Sorso mba beletaláljam magam, — fakadt k Martha, — abba beletaláljam magamat, hogy egész életemet oly férj oldala mellett töltsöm el, a kit gyűlölök? Soha! — Az igaz, hogy most a tiéd vagyok, hogy hozzád vagyok lánczolva s örökre elválasztva mindentől, a mit nyerhettél, de ne remélj tőlem a szerelemhez csak távolról is hasonló érzelme kicsikarhafni.

— Korántsem törekszem ez után, — mondá Ström.

A mi együttlétünket illeti, Martha, annak olyannak kell tennie, a mint én a k a r o m. Már ismerhetnéd annyira jellememet, angyalom, s tudhatnád, hogy én nem vagyok olyan ember, a kivel játszani lehetne.

— Ström Arvid, én tudom, hogy te borzasztó ember vagy, — viszonzá Martha — felemelkedve támlányában, — hanem azért mégis bátran kinyilatkoztatom, hogy soha sem fogok irántad hajlamot érezni. Te

mondád, hogy az után nem is törekszel. Ha ugy van, miért kényszerítettél hát, hogy nőd legyek? — Te nem szeretsz, nem törődöl szerelmemmel, mi okból használtad fel hát a családi titkok ismeretét arra, hogy atyám beleegyezését kicsikard frigyünket illetőleg? Vagyonom után vágytál? De hiszen te legjobban tudtad, hogy nem vagyok oly gazdag, a mint a világ hiszi. Tekintélyes családdal akartál összeköttetésbe lépni? Mit használhat az neked, miután már nem vagy svéd honpolgár? Avagy csak ama nyomorult gőg készítetett rá, hogy ellenszegülésemet legyőzhesd?

— Egyik sem ezek közül, Martha, hanem azon szilárd elhatározásom, téged lord Kasztertontól eltávolítani s magamat állítani közétek, nehogy tovább is behálózhasd ezen férfit cselszövényeiddel.

— S mi közöd volt hozzá, ha én lord Kasztertont szerettem és egykor nejevé ohajtottam lenni?

— Sőt, igen, ahoz van közöm, mert cselszövényeid célja az volt, hogy bűt és boldogtalanságot hozzanak Elvira fejére.

— Arvid, — kiáltá Martha, felugorva, — milyen érdekléssel viseltetel Elvira iránt?

— Szeretem őt, — viszonzá Ström mély komolysággal.

— Szazt menyegzőnk napján mondod nekem?

— Ha nem szeretném lady Kasztertont, akkor ezen nap soha sem virradt volna ránk, — mondá Ström.

— Oh Istenem, valóban létezhetik ennyi hamiság! — kiáltá Martha, kezeit égnek emelve.

— Ne beszélj oly hangos an; egészen fölösleges

vendégeinket abba beavatni, a mi köztünk történik. Szóljunk nyugodtan és minden izgultság nélkül, én utálok minden feltűnést.

Ström nagyon higgadtan beszélt, és szemei Marthára voltak függesztve, tudván, hogy tekintete uralg fölötte.

Martha visszahanyatlott a támlányba s mormogá:

— Van-e a világon nálamnál boldogtalanabb nő?

— Igen, én tudok egyet, a ki sokkal boldogtalanabb,— felelé Ström,— s pedig épen azért, mert azzal bir, a mi neked hiányzik, — tudnillik szívvél. E nő lady Kaszterton.

— Ne mondd ki nevét, avagy nem tudom, mit teszek!

— Martha, — mondá Ström, — ne tedd türelmemet oly kemény próbára, mert kevéssel bírok, és rosszul járnál, ha azt kimeritenéd. Aztán a rokonok alkalmat lelhetnének annak elhíresztelésére, hogy már menyegzőnk estéjén viharos jelenet fordult elő köztünk. Azt akarod, hogy az emberek, kik ugy sem szeretnek téged, ki is nevéssenek, mert megfélekedtél azon tiszteletről, melylyel nekem, magadnak és a világ itéletének tartozol?

Martha keble hullámozott. Elfordítá fejét, nehogy Ström szemeivel találkozzék. Ő megfogta kezét, megcsókolá azt, finom mosolylyal mondván:

— Ha valaki oly szép, mint te, az vétkezik, ha rút érzelmek tükrözése által elrontja az alkotó remek művét.

Martha visszavonta kezét.

— És most, miután nyugodtabb vagy, beszéljünk lady Kasztertonról, — folytatá Ström, rövid szünet mulva.

— Örömet áldoznom fel boldogságáért életemet, s még sem hinném, hogy drágán fizettem meg azt. — Miután ezt mondtam, tán képes leszesz felfogni, milyen benyomást tehetett az rám, midőn felfödöztem, hogy te vagy boldogságának ellensége, te vagy az, kinek cselszövése minden reményt szétrombolt a házasok kibékülésére. E szerint elhatároztam, hogy annak véget vetek, és azért, Stangonszkjöld Martha, nőmmé lettél, de sajnos — már kissé későn. — Lord Kaszterton Krimbe ment, hogy a háboruban részt vegyen, s hol van a lady, azt nem tudni.

Azonban remélem, hogy a lord visszatérend a háboruból, s hogy az, kit te oly elkeseredetten üldöztél, végre mindazon boldogságot élvezni fogja, melyet megérdemel.

— E remény soha sem fog valósulni, — vágott szavába Martha. — Lord Kaszterton, ha a háboruból visszatérend is, soha sem fogja visszontlátni Bromér Elvirát. Midőn Timaszjót elhagyta, tudta, hogy sötét megbecstelenítő titok van életéhez kötve. Annak ismerése birta őt az elutazásra, hogy a harc zajában elfeledje, miszerint e nő elég merész volt nevét meggyalázni.

Ström kereszt befonta karjait s komoran nézett nejeére, ki hófehér öltözékében valami szép daemonhoz hasonlított, ki nővé változott, hogy ezen alakban boldondá tegye a világ urait.

Martha vállára tette kezét, s néhány szót sugott fülébe, mire összerezcent.

— És te mondtad azt neki? — kiáltá Ström.

— Igen, nem csak hogy mondtam, de be is bizonyítottam. Utána való nap elhagyta Timaszjót.

Martha diadalteljes tekintettel szemlélte férjét, Valóban sikerült arczán a fájdalom és levertség kifejezését előidézhetni, mely különben úgy nézett ki, mintha kőből lenne faragva. E szerint bensejének legérzékenyebb pontját érintette. Lelkének volt tehát megsebesítő helye.

Néhány pilla natig hallgatott s rá nézett, aztán felkelt s enyelgő hangon mondá:

— A női gonoszszágnak nincs határa, és te, Martha, bebizonyítottad ezen állítást; hanem az is, mint minden, a mi nőtől eredt, terv nélküli, s megtámasztásokat tesz minden számítás nélkül. Abból következik, hogy könnyen lehet ellene működni. Fogadd karomat, menjünk vendégeinkhez!

Ha valaki úgy, mint én, ily szép nő urává lett, ki csupa rossz tulajdonokból van összeállítva, akkor igyekezni kell mindazon rosszat, a mit ő tehet, elhárítani, s a mit ő elront, jóvá tenni. — Ezért Martha, szavamat adom neked, hogy én mindazon rosszat, a mit elkövettél, hogy Bromér Elvirát boldogtalanná tethesd, ismét jóvá fogom tenni, és jaj neked vagy atyádnak, ha az nem sikerül, vagy ha ellenem mersz működni! — akkor megtudja a világ, milyen talizmánnak köszönhetem kezedet! — Jer, nem akarom, hogy tovább is elmaradjunk!

Kezet nyújtott neki és Martha felkelt. Némán követé őt, de látszott rajta, mily nagy megerőtetésbe kerül az neki.

Ström rá nézett.

— Martha, más arcot kell öltened, mert nem szükség, hogy a világ vonásaidból kiolvassa, mi törté-
nik lelkedben. De hogy némileg sorsoddal kibékülj,
azt mondom neked : lord Kaszterton téged nem szere-
tett soha, s mindenszó, a mit neked mondott, vagy irt,
csak szeszélyének sugallata volt. Szive Elvirához ra-
gaszkodik. Később majd bizonyítékot adok neked sza-
vaim igazsága felől.

Karjára füzte Martha kezét s enyelegve tevé
hozzá

— A boldogság csak képzeletünk teremtménye ;
igyekezzél tehát magadnak azt képzelni, hogy te a
legboldogabb nő vagy. Hidd, semmi sem esztelenebb,
mint olyan szív után epedni, mely másnak birtoká-
ban van !

Most beléptek a terembe, Ström mosolygó arc-
czal, s Martha is igyekezett, a mennyre lehetett, de-
rültnek látszani.

Armida gondolá, Marthát szemlélve :

— Milyen hatalommal bir ezen ember ; mi által
vitte annyira, hogy Martha neki nyujtsa kezét ? Mi-
ből áll a hatalom, melyet Martha és atyja fölött gya-
korol ?

Éjjel volt már, midőn Armida Timaszjöbe ér-
kezett.

Lotta az előcsarnokban várta őt. Az öreg cseléd izgultnak látszék.

Lotta látására eszébe jutott Armidának a templomi jelenet, és a kíváncsi hölgy elhatározá, hogy kísérletet fog tenni, nem tudhatna-e meg valamit Lottától Ström felől. Lotta bizonyára ismerte őt, mert felkiáltott, midőn meglátta, és elájult.

— Oh Istenem, ön még ébren van, Lotta? — mondá Armida, nyájásan mosolyogva. — Az igen szép öntől, hogy megvárt. Egészen elkényeztet engem, Lotta.

Armida bizalmasan megveregette vállát, úgy, hogy Lotta egészen zavarba jött, nem tudván, mit felelni e váratlan dicséretre.

Armida szobájába mentek, A kisasszony kérdé Lottától, hogy érzi magát, mert ő is megijedt, midőn látta, hogy Lotta elájult.

— Ugy látszék, mintha a vőlegény megpillantása nagy fájdalmat okozott volna Lottának, minnek következtében elájult, — mondá Armida. — Ön tán ismerte a századost?

— Oh nem. Hanem oly feltűnően hasonlít fivéremhez, ki már régen meghalt, s annyira megijedtem tőle, hogy elájultam.

— Azt nem hiszem; — gondolá Armida, s hangozva mondá: — Igen, az olyan hasonlatosság néha előfordul.

— Igazán úgy van, — mondá Lotta, — de az mégis nagy hatást tesz az emberre.

— Szeretném tudni, miért várt az öreg rám, — gondolá Armida.

Lotta most sokat kérdezősködött Armidától a menyegzőt illetőleg s a mellett segíté őt levetköztetni. Armida a legnagyobb készséggel beszélt el neki mindent, a mit tudni kívánt.

— Miféle egyenruha az, a mit a vőlegény viselt, — kérdé Lotta végül — s micsoda ő tulajdonképp?

— Aha—gondolá Armida — most jó helyen vagyunk! Hát ő franczia tiszt, — mondá han gosan, — százados, és még hozzá nagy művész, tudja, Lotta lelkem, festész, tavaszkor visszatér Franciaországba és magával viendi nejét is.

— Ugy, — mondá Lotta — az annyit tesz, hogy ő nem svéd, csak svéd neve van.

Vizsga tekintetet vetett Armidára.

— Svédországban született, de mint igen fiatal ember elhagyta hazáját. Azt mondják, valami becsstelen csiny miatt, melyet elkövetett.

— És mi lehetett az?

Lotta összezuzta Armida szép franczia virágait.

— Tán sikkasztás; vagy mi, azt mondják, hogy könyvvivő volt, vagy olyasmi.}

Lotta arca kiderült. A nyugtalan kifejezés eltűnt róla s Strömet illetőleg minden további beszédet félbeszakítva, mondá!

— Egy levél van itt a kisasszony számára B rogrén asszonytól. Ott fekszik az ágy melletti asztalon. És most úgy hiszem, nincs már szüksége rám a kisza-

szonynak. Azért hát jó éjt kívánok Armida kisaszszonynak.

Lotta bókot csinált s távozott és Armidának nem sikerült a legkisebb fonalat is megkaphatni, mely őt kutatásaiban vezérelhette volna a századost illetőleg.

A levél különben más gondolatokra is hozta.

Mi mondani valója lehetett a prépostnénak? Hiszen látták egymást a menyegzőn és sokat beszélgettek együtt.

Armida felvette a levelet és orczái lángba borultak. Ez nem volt Brogrénné, hanem Károly írása.

Azonnal feltöré a levelet és olvasá:

„Armida! Tökéletesen helyre állítva sebeim következményei után, már elhagytam Altorpot, mely a jövő márczius 14-én Timaszjó birtokosának tulajdona lesz, mert ő vette meg, — midőn te e levelet olvasni fogod.

„Befolyásos egyének közvetítése által a kellemtelen benyomás daczára, melyet párbajom a magas körökben tett, sikerült nekem állomást kaphatni a svéd követségnél Konstantinápolyban, hová haladéktalanul elutazom.

„E szerint elválunk és pedig hosszú időre, — vagy tán örökre is.

„De ohajtottam neked még előbb néhány szót mondani, és jól ten néd, ha azokat a jövőben eszedben tartanád.

„Az ember nem lehet hónapokig a legborzasztóbb kinok zsákmánya és ama szörnyü tudattól üldöz-

tetve, hogy egy ember halálának oka volt, úgy mint én, a nélkül, hogy ne jutna komoly gondolatokra. Oly viszonyok közt más színben tanuljuk szemlélni az életet, az embereket és önmagunkat is.

„Minél tovább gondoltam vissza, annál megvetésre méltóbbnak tűnt fel előttem a te képed, s nem hagyhatnám el gyermekségem hajlékát a nélkül, hogy ne mondjam ki neked, mennyire megvetlek.“

Armida letette a levelet s rá mereszté szemeit. Egy pohár vizet ivott, aztán folytatá az olvasást:

„Még ifju-koromban felfödöztem, hogy te oly hajlammal viseltetel irántam, mely több volt a barátságnál.

„Ezen felfödözés hizelgett önszeretetemnek, és kellemes volt hiúságomnak, hogy én oly szerelem tárgya vagyok, melyet viszonozni eszembe sem jutott, de azért mégis tetszett nekem az.

„Te tetszettél nekem, mert csodáltál engem, de én már akkor is Elvirát szerettem.

„Te azt jól tudtad, és elég ügyes valál gögömet szerelmem ellen fellázítani, míg másrésről anyám, ki azt ohajtá, hogy én Elvira pénzének birtokába jussak, szerelmemet mindenkép előmozdítá.

„Igy álltak az ügyek, midőn te először hagytad el Altorpot s néhány hétig Timaszjőben időztél.

„Irigységed és féltékenységed annak kieszközlésére vett rá, hogy engem Timaszjőbe meghivjanak.

„Fájdalmat akartál okozni Elvirának s nagyon helyesen számítottad ki, hogy ez hiúságomnak hizelgni fog, s Martha szépsége fejemet elkábitja.

„Te bizonynyal tudtad, hogy Martha nem nekem való leány, és azért használtad fel őt, hogy Elvirától elvonjon s te eleget tehess boszudnak.

„S valóban ugy is történt.

„Tudod-e még, hogy te Marthával mindig az uzorásokra, zálogtartókra és zsbárusokra vittétek a társalgást, s nevetségessé tettétek azokat? Az ezredes csak megvetéssel szólt az ilyen emberekről, mintha azok olyanok lennének, kikkel becsületes embernek nem lehet érintkeznie, ha saját becsülét nem akarja beszennyezni.

„Ezen beszédek valamit felébresztettek bennem, mi hasonló volt a szerelmem tárgya miatti szégyenhez, s Martha e szerint egészen elbódította fejemet.

„Midőn később, mint irnok, hazajöttem, Elvira minden tekintetben oly kedves, megnyerő leány volt, hogy atyja iránti előítéletemről megfeledkeztem és egyedül azt ohajtám, hogy e kecses kincsnek birto-kába jussak.

„Azt már meg is mondtam neki, midőn te és Martha ismét Timaszjöbe jöttetek.

„Anyám kívánatára látogatást tettem ott.

„Az első kérdés, melyet Martha hozzám intézett, az volt, rajongok-e még az uzorás leányáért.

„Az ezredes, ki ezt meghallotta, elbeszélte, hogy Bromér egy eset által, melyre a fiatal X. grófot rávette, egyszerre 20,000 tallért nyert. Az öreg gróf kénytelen volt az összeget kifizetni, hogy fia becsületét megmentse.

„Ezen és más hasonló beszédek után, gögöm ismét harczolni kezdett szerelmemmel.

„Szégyeltem magam az utóbbi miatt s fölötté kinzott, hogy Martha folytonosan élczeket csinált jövendő frigyemet illetőleg.

„Ugyanazon időben azon gondolatra hoztál engem, te és anyám, hogy Martha engem szeret, s hogy csak tőlem függ, oly nőt kaphatni, ki nem csak pénzzel, de tekintélyes névvel is bír.

„Most anyám is ellenkezőleg kezdett működni, s ő emelt szót leginkább Elvira ellen, ő hozta elő, mily nagy előny lenne az számomra, ily tekintélyes családba juthatni, s mily kellemetlen az, ha a nő nem bír tiszteltetben álló névvel.

„Mig te ily módon az önzés ördögét bennem és anyámban felkeltetted, Marthát is folytonosan ingerled, úgy, hogy mindig arról beszélt, hogy én annyira vak vagyok Elvira iránti szerelmemben, s nem is tudnék soha mást szeretni.

„Te azon hitben üzted e játékot, hogy ha Elvirával szakítok, és annyira elámitattom magam, hogy Martha közét megkérem, a gögös hölgy engem bizonyára ki fog kosarazni, és e szerint te megboszulod magad Elvirán, s nagyobb kilátásod lesz a jövőre nézve, gondolván, hogy nálad fogok vigaszt keresni meghiusult reményeim miatti fájdalmamban.

„Ezt én akkor nem gyanítottam, s így csakugyan a kivetett hálóba estem.

„Nem állhattam ellent azon hizelgő kisértésnek, mely abban rejlett, hogy Martha engem szeret, és most szégyeltem magam arra gondolva, hogy Bromérel rakonságban legyek.

„A meghasonlást köztünk azonban Elvira idézte elő, mert nekem nem volt bátorságom azt tenni, miután szívem hozzá vonzott.

„Te tudod, milyen jelenetek következtek most, Martha mindenben annak bizonyítékát látta, hogy Elvirát szeretem, s midőn ő elutazott, első törekvésem volt Martha érzelmeiről meggyőződni.

„Akkor nem is gyanítottam, hogy mindezen kétegyek- és féltékenységi jeleneteknek okozója te valál.

„Végre te az ezredesnével a fővárosba utaztál. És akkor bebizonyult, hogy te igazat szóltál, állítván, hogy Martha engem szeret.

„Tőled azonban távol vala ezen mesét elhinni, de a sors tréfát üzött veled, igazsággá változtatta hazugságodat.

„Martha szeretett engem, s nekem ígérte kezét.

„Az ezredes beleegyezésének kieszközlését magára vállalta, mi nem volt oly könnyű, mert ő szigoru arisztokrata, de leánya iránti hajlama mégis győzött, és az első hir, melyet hallottál, midőn visszajöttél, az volt, hogy én és Martha—jegyesek vagyunk.

„A harag és fájdalom, melyet akkor mutattál, gyanut gerjeszthettek volna a jövőre nézve, de én vak valék, s most is hiszelgettem neked, hogy te folytonosan szeretsz.

„Nem akarom szóról-szóra ismételni, hogyan ingereltél minket egymás ellen, s mondhatom, te valódi kinná változtattad azon időt, mig Marthával jegyben jártunk.

„Midőn Wiesbadenbe jöttünk, Martha szilaj

játékszenvedélynek engedé át magát. Kedélye még ingerlékenyebb lett, s ha vesztett, mindig kellemetlen jelenet fordult elő köztünk.

„Frigyünk már akkor megszakadt volna, ha számításom vissza nem tartoztat a meghasonlástól, s a sors Elvirát utamba nem hozza.

„Viszontláttam őt, kecsesebb és megnyerőbb volt, mint valaha. Soha ki nem oltott ifjúkori szerelmem felébredt s féltékenységet éreztem, midőn Lembournt mindig mellette láttam.

„Martha, ki azelőtt szeszélyes, hideg és indulatos volt, megváltozott, s oly engedékeny lett, s világosan láttam, hogy Elvira jelenléte miatt aggódik.

„Nyiltan mutatta megvetését annak alacsony származását illetőleg s mindent elkövetett, hogy ellen-szenvet ébreszsen bennem az uzsorás leánya iránt.

„Azon hirt igyekezett a társaságban elterjeszteni, hogy Elvira atyja nagyon csekély tekintélylyel bíró egyén, de ez nem gyakorolt semmi befolyást Elvira viszonyaira.

„Szir Szidney hü lovagja maradt és d'Orbeau asszony mindig védelmezte.

„Én azalatt tisztába akartam jönni az iránt, miféle viszony létezik az angol és Elvira közt, s d'Orbeau urtól megtudtam, hogy hihetőleg egy pár lesz belőlök. Sőt azt is mondták, hogy Wiesbadenből elfognak utazni és aztán megesküdnek.

„Midőn d'Orbeau azt mondta, ki minden házasságról tudott, végzett ténynek tekintém azt s Martha

engedékenységét arra használtam, hogy menyegzőnket a jövő őszre halaszszuk el.

„Martha beleegyezett s néhány nappal később elutaztunk Wiesbadenből, mert az ezredesné betegsége növekedett, s ő Svédországban ohajtott meghalni.

„Azonban csak Kopenhágáig jöttünk, az ezredesné gyengesége nem engedé, hogy tovább utazzunk.

„A véletlen ugy akarta, hogy ugyanazon vendéglőbe szálljunk, melyben Elvira lakott. Aznap értünk oda, melyen menyegzőjét ünnepelte — lord Kasztertonnal.

„Láttam őt a templomba kocsizni és visszajönni, s midőn őt szemléltem, a mint az ablaknál állt, azt hittem, hogy még soha sem szerettem őt annyira, mint most.

„Az uj házasok estefelé elutaztak Kopenhágából és az ezredesné azon éjjel lehelé ki lelkét karjaim közt, miután egy titkot bizott rám s lelkemre kötötte, kérjem meg az ezredest, hogy utolsó óhajtását teljesítse.

„Az ezredesné halála miatt a jövő tavaszra lön menyegzőm kitüze.

„Te a telet arra használtad fel, hogy a vizsgálódás magvát kettőztetett buzgalommal hintsd közénk, de miután Elvira számomra elveszett, én kizárólag csak az ész sugallatát követtem, mely azt parancsolá, hogy mindent eltürjek azon napig, melyen Martha nőm lesz.

„A tavasz megjött, de Martha nem határozhatta

el magát ama fontos lépésre, s menyegzőnk ismét ő szrelőn elhalasztva.

„Martha ismét a fürdő-idénynt akará élvezni és így Baden-Badenbe mentünk.

„Ott lépett fel Kaszterton.

„Armida, tedd szivedre kezedet, gondold a multra s mondd: visszaemlékezhotel-e a multra pirulás nélkül, hogyan fokoztad Marthának Elvira férje iránti érdekét, hogyan ingerelted őt ellenem, míg előttem bebizonyítottad, mint résztvevő barátnőm, hogy Martha engem megcsalt?

„Megalázva, felingerelve mondtam Marthának: én tudom, hogy ő Kaszterton hódolatát elfogadja, ámbár az ellenkezőt ígérte, hogy levelez vele, ámbár ő az én jegyesem.

„Martha feleletül visszaadta nekem a jegygyűrűt.

„Hogy én Kaszterton gyűlöltem, az természetes úgy mint az is, hogy Elvira iránti szerelmem ismét fellobbant; de mielőtt boszut állhattam az elsön, vagy Elvirával kibékülni megkísérthettem volna, jövőmre kellett gondolnom, mely egészen más alakot nyert Marthávali meghasonlásom által.

„Én felhasználtam az ezredesné titkát, és az ezredes kénytelen volt befolyása által nekem alkalmat szerezni, hogy ismét a diplomatiiai pályára juthassak.

„Miután ez rendben volt, felbéredt a boszuvágy.

„Azon hir, hogy Elvira Timaszjöbe jött, Altorpba vezetett engem, miután Martha atyját rá birtam,

hogy szerezzé meg nekem azon leveleket, melyeket Kaszterton Marthának irt.

„Most gyanitom, hogy ez alatt cselszövés rejlett; milyen, — azt hagyjuk most. Feladatod volt, Martha érdekeit elősegíteni, s azon dolgozni, hogy Elvira elváljon férjétől, hogy Martha ama rang és vagyon birtokába jusson, mely jelenleg Elviráé volt.

„Engem is belebonyolitottál cselszövényeidbe.

„Mig én azt hittem, hogy te érdekei mnek szolgálsz szerelemből, — nem valék egyéb, mint eszköz terveitek elérésére.

„Ázzal fejezem be hamis, gonosz cselekvényeidnek jegyzékét, hogy arra emlékeztetlek, mint ingereltél fel engem Szidney ellen, mig² végre annyira vittél, hogy sértett hiúságból és féltékenységből őt megsértettem és arra kényszerítettem, hogy kihivjon.

„Szavaid, hogy Lombourn engem bolondnak nevezett, hogy., ha Kaszterton elválna is nejétől, nem én, de Szidney élvezné annak gyümölcsét, — mindez oly hangulatba hozott, minek következtében azon elhatározással jöttem a hely színére, hogy egyikünknek halva kell maradni.

„Az első lövés az enyém volt.

„Hibáztam, golyóm a levegőbe ment.

„Ellenfelem szándékosan célzott úgy, hogy ne találjon halálosan. Golyója csipőmet érte.

„Ujra megtöltötték a pisztolyokat. Most ismét rajtam volt a sor. Golyóm mellén találta szir Szidneyt, halálos sebbel vitték el, és én — vérével bemocskolva.

„A pokol kinjai nem lehetnek nagyobbak, mint

azok, melyeket kiálltam, midőn azt mondták, hogy Szidney meghalt.

„Gyűlöletem, féltékenységem rémkepek gyanánt tündek ol, a tudat, hogy egy embert megöltem, elriasztá azokat, s egyedül a keserü önvád maradt meg és a legmélyebb utálat a z i r á n t, ki engem ily tettekre készítetett.

„Ha szándokod volt, Armida, mindezek által Elvira iránti szerelmemet szivemből kitépni, — az nem sikerült.

„Ma is jobban is szeretem őt, mint valaha, s érzem, hogy soha sem szerettem — soha sem fogok mást szeretni.

„Ha azt remélted, hogy ha engem tökéletesen és örökre olvasztasz Elvirától, téged kinállak meg szivemmel, melyet Elvira visszautasított, akkor kegyetlenül csalódtál, mert habár te még nagyobb vagyonnal, még magasabb ranggal bírnál, mint Elvira, soha sem jönnek kísértetbe, sorsomat a tiédhez kötni.

„Ép annyira utállak rossz és hamis jellemed, mint hűtlen szived miatt, és megvetlek, mint a legnyomortabb nőt, kit valaha ismertem.

„Oly szerelem, mint a tiéd, lealázás azon szivre nézve, mely táplálja, s átok arra nézve, a ki annak tárgya.

„Te azonban jól használtad fel az időt. — Anyyira uzsoráskodtál Elvira jóságával, hogy most minden anyagi gond nélkül tekinthetsz a jövőbe.

„De ne hidd azt, hogy az ilyen gonoszul szerzett pénz örömet és áldást hozna magával.

„Nem, Armida, az óra, melyben a megbánás jön, számodra is ütni fog, úgy mint ütött

Brogrén Károly számára.“

Ez volt hát a jutalom mindenért, a mit Armida tett; ez vala azon álmnak vége, melyet álmodott, mióta Károlyt szeretni kezdte; ez volt hát a párbaj eredménye, mely azon reményt keltette benne, hogy Károly most rokkant levén, őt ápolónőül fogja választani az egész életre.

Armida fájdalmában és haragjában összegyürte a levelet — ilyen jutalmat nyert szerelmeért, mely őt annyi végtelen fondorkodásra vitte, azért követett el mindent, hogy Károly — Marthától elhagyva, Elvirától visszautasítva, — végre belássa, hogy Armida keblén lelheti fel az élet boldogságát.

Oh te sötét éj, fogadd be Armidát meghiusult reményeivel s borítsd be fekete palástoddal, — mi nem érzünk kedvet leírni kinjait.

† Armida másnap nem mehetett Szkoghofba, hogy az estélyben részt vegyen, melyet az új házások barátjaik és rokonaik számára rendeztek.

Armida beteg volt s néhány napig nem hagyhatta el szobáját.

Két hét mult el azóta, midőn egyszer délelőtt kocsi robogott az udvarra, Ström szállt ki belőle és felküldte inasát, hogy jelentse őt be K... kisaszszonynál.

Az inas azon izenettel jött vissza, hogy a kisaszszonynak azonnal lesz szerencséje a százados urat elfogadhatni. — Addig a nagy terembe vezették.

Ott megállt Briszier grófnő arczképe előtt s oly tekintettel szemlélte őt, mintha valami szomorú emléket keltett volna benne.

— Te mégis nagylelkű nő valál, — mormogá, — minden kicsinyességtől ment szíved. Béke havidra !

Armida belépése félbeszakítá további elmélkedéseit.

✓ Oly időszakok is léteznek az emberi életben, hogy évek mulnak el, s nem hagytak semmi nyomot hátra, mintha az idő nem is érintett volna szárnyaival, s vannak olyanok is, midőn azt hisszük, hogy néhány nap alatt egy egész évtizedet éltünk át.

Ilyen időszakot élt át Armida is.

Az elmúlt két hét alatt tiz évvel öregedett meg.

A százados azonban úgy tett, mintha nem vette volna észre, hogy a fájdalom és szétrombolt remények vihara vonult át Armida lelkén, minden vonásán visszahagyva nyomait.

Udvariasan üdvözlé őt, sajnálta, hogy nem vehetett részt az estélyben, hanem reméli, hogy Armida, miután most már egészséges, mielőbb eljö Szkoghofba sat.

— Mai látogatásom igazi oka azonban ! — folytatá — lady Kaszterton. — Némi felvilágosítást szeretnék kapni őt illetőleg, s tudván, hogy ön a lady

benső barátnője, úgy hiszem, a legjobb, ha önhöz fordulok.

— Attól függ, százados nr, miféle felvilágosítást kíván — felelé Armida. Elvira neve haragot és fájdalmat keltett lelkében.

— Egyedül a lady utolsó elutazása felől.

— Ezen esetben szivesen szolgálok vele.

— Tudja ön ha történt-e valami a lady és lord közt, mi hirtelen való elutazását okozhatta?

— Azt alig hiszem — mondá Armida, hanem színe megváltozott, mert Ström élesen tekintett rá.

— Legyen oly szives s gondolkozzék kissé; — kezdé Ström ingerült hangon. — Ha jól emlékezem, a lord egy nappal előbb Szkoghofban volt egy levél miatt, melyet nőm irt neki, s önre volt bízva a kézbesítés.

A százados tekintete kellemetlenül hatott Armidára.

— Ha ön ezt tudja, akkor nem értem, minek kérdi tőlem, — mondá.

— Értsen meg jól, kérem; ohajtásom az, ha lehet, tudomást nyerni arról, mi történt, midőn a lord Szkoghofból visszajött s hálás lesznek a kisasszony iránt, ha némi felvilágosítást tudna nekem adni.

Armidának úgy látszék, mintha Ström tekintete öt lefogva tartaná.

— Az egész, a mit erről tudok, annyi, hogy a lorddal találkoztam, midőn a lord Szkoghofból visszatért; azt kérdé tőlem, nem láttam-e nejét, s én azt mondtam neki, hogy Altorpba ment, — Lord Kasz-

terton parancsolá kocsisának, hajtson ő is Altorpba.
— S másnap reggel elhagyta Timaszjót.

— Ő tehát Altorpba ment, és ön vala az, a ki
öt oda utasította, — mondá Ström lassan.

— Különben vegye köszönetemet a felvilágo-
sításért, — tevé hozzá egy idő múlva. — Az nagy
becs sel bir előttem.

Armida, kinek főjellemvonása a legyőzhetlen
kiváncsiság volt, most is forró vágyat érzett, mások
titkait kifürkészni.

— Nem tudtam — jegyzé meg, — hogy lady
Kaszterton önt oly élénken érdeklí. Azt hittem, szá-
zados ur, hogy ön közönyös iránta.

— Oh nagysám, az ember annyiszor téved az
életben — viszonzá Ström. — Valóban azzal hizolgek
magamnak, hogy nagyon jól ismerem lady Kaszter-
tont s mondhatom, igen ritkán éreztem életemben
oly meleg érdeket valamely lény iránt, mint ő iránta.
Ön tán jóságában még tovább is menne s megmondaná
nekem, meddig időzött még lady Kaszterton Timasz-
jőben férje elutazása után?

— Csak egy napig. Aztán mrs. Brow kísére-
tében elutazott. Azelőtt még oly jó volt, hogy nekem
ajánlá, maradjak itt, s tegyek úgy, mint ha saját há-
zamban lennék.

— S azóta nem kapott tőle levelet ?

— A ladytól magától nem, hanem mrs. Browtól,
ki azt írja, hogy a lady hosszabb utazást szándékozik
tenni Európa déli tartományaiban, s hogy ne aggód-
junk, ha tán hosszabb ideig nem hallanánk felőle.

A százados felkelt, s midőn bucsuzni akart, Armida mondá:

— Azonban Lottának a lady is irt. Tőle tán bővebb tudósítást kaphatna a százados ur.

Armida vizsga tekintettel szemlélé Ström arczát, látni akarván, mily benyomást teend rá e név.

—Lotta? Kicsoda az?— kérdé Ström közönnnyel s oly kifejezéssel, mely bizonyítá, hogy először hallja e nevet.

— Lotta lady Kaszterton öreg dajkája; ha kívánja, azonnal elhivatom.

— Kérem, ha oly szives akarna lenni, — mondá Ström, és Armida leküldte az inast Lottáért; kíváncsisága fájdalma közepett is uralkodott rajta.

Mig Armida Lottáért küldött, Ström az ablakon kinézett; gunyosoly játszék ajkai körül.

Néhány percz mulva megjelent Lotta.

A százados, ki az ablakban állt, gyorsan megfordult, hanem jelenléte most Armida csodálkozására nem tett semmi benyomást Lottára.

Lotta nem épen kielégítőleg felelt a hozzá intézett kérdésre, s egyéb felvilágosítást nem tudott adni.

A lady Lonbonból irt neki, hogy hosszabb utazást fog tenni Dél-Európában, s arra kéri Lottát, ne aggódjék, ha hosszabb ideig nem kapna hirt felőle, sat.

Ström elhagyá Timaszjöt; a mint látszék, nem sokkal tudott többet, mint odajöttekor, hanem arca mégis némi megelégedést fejezett ki.

Megkérte Armidát, ne feledkezzék meg nejéről, oly előzékeny, s és udvarias volt, hogy Armida öt kel-

lemesnek találta bozontos szemöldei és sűrű fekete szakállának daczára, mely sötét álczaként fődé arczának alsó részét.

Armida néhány nappal ezután látogatást tett Marthánál. Kérdőre akará őt vonni Károly levelének tartalma miatt.

Armida azt hivé, hogy Martha felvilágosította őt ama kettős játékot illetőleg, melyet ő üzött.

Az első, kivel találkozott, Ström volt.

Udvariasan üdvözlé őt s maga vezette be nejéhez; hanem ő is ott maradt a hölgyeknél, egy perczig sem hagyva őket magokra.

Oly figyelmes és mulatató volt, s annyira udvarolt Armidának, mintha igazán szerelmes lenne belé.

Az ezredes iránt Ström hideg és oly feszes volt, hogy Armidának ez nagyon feltűnt.

Ép annyira boszantá őt az is, hogy az ezredes, ki oly gögös volt, veje iránt oly alázatosságot és engedékenységet mutatott, mi nagy ollentétben állt jellemével.

Armida haza ment, s nem foghatta fel, hogyan gyakorhat Ström oly nagy befolyást környezetére.

Martháék azon idő alatt mig jegyben jártak, Kopenhágában tartózkodtak. és épen csak a menyegző előtti napon jöttek Szkoghofba.

Armidának e szerint nem volt alkalma őket mint jegyeseket észlelhetni.

Az eljegyzés nagyon hirtelen jött.

Ström az egyik héten fellépett Szkoghofban, és a másik héten már megvolt az eljegyzés.

Martha azelőtt Londonban semmi előnyt sem adott Strömnek, sőt ellenben került őt, a mennyire lehetett.

Mi birhatta őt arra, kit oly nehéz volt megnyerni, ki, mint Armida tudta, Kaszterton szerette, — hogy ezen csodálatos embernek, ki sem nagy névvel vagy ranggal, sem ifjusággal és szépséggel nem birt, — kezét nyujtsa?

Armida mindazon kérdésekre nem tudott felelni.

Vannak emberek, kiket mások ügyei annyira érdekelnek, s annyira vágynak azoknak viszonyait kifürkészni, hogy ezen kíváncsiság valódi szenvedélyé lesz náluk.

S e miatt néha megfeledkeznek saját bajaikról és szenvedéseikről is.

Éltük feladatának látszik, hogy barátaik és ismerőseik titkainak fonalaikat összegyűjtsék, s aztán e fonalakból cseleket szőjenek, melyek vagy saját előnyökre, vagy botrányra szolgáljanak.

Armida is az ilyen egyének sorába tartozott. Ha valahol titkot érzett, nem volt nyugta addig, a míg azt ki nem fürkészte.

Ha ez sikerült neki, aztán oly módon szötte cseleit, hogy többnyire hasznot huzott belőlök.

Ő mindent kutatott, firtatta ismerősei titkait és viszonyait, s később annyira összebonyolitotta a szálakat, hogy csak nagy bajjal lehetett azokat ismét szétbontani.

Ez volt legfőbb élvezete.

A keserü bú, melyet ifjúkori reményeinek meg-

hiusulta miatt érzett, enyhült, midőn azt hitte, hogy valamit kifürkészhet, mi boszujának eszközül szolgálhatna, mert Marthát tekinté ama fájdalom okozójának, mely őt érte.

Ström jelenléte azonban lehetetlenné tette, hogy Marthán kitölthette volna haragját.

Egy idő múlva ismét látogatást tett Szkogofban.

Ismét a százados fogadá őt, mondván, mennyire örvend látogatásának s. a. t.

— Most még is, csak lelek alkalmat a nap folytán Marthával szólhatni — gondolá Armida, Ström karját elfogadva, ki őt nejéhez vezeté.

De most is folytonosan a hölgyekkel maradt, s Armidának el kellett távoznia, a nélkül, hogy csak egy szót váltott volna négyszem közt Marthával.

Világos volt, Ström nem akará, hogy bizalmasan értekezzék.

Armida dühös volt, hogy a ravasz Ström őt luddá tette, ezt nem bocsáthatá meg neki.

Egy egész hétig maradt most Timaszjöben.

Az egyik órában átengedé magát bujának, a másikon azon törte fejét, hogyan boszulhatná meg magát Marthán, kit minden szenvedésének okául tekintett.

Október vége felé volt.

Armida kikocsizott és Szkoghof felé vette utját. Az ezredes régibb szolgálóinak egyikével találkozott.

Armida megállítá kocsiját, s azt kérdé az inastól, hogy van az uraság

— A századosné kissé roszul érezte magát, de most már jól van, — felelé az inas.

— A századosné, — ismétlé Armida. — Tehát nem czimezik az ezredes leányát nagyságos asszony-nak ?

— Nem, a százados eltiltotta, és tessék elhinni, kisasszony, most nem parancsol más Szkoghofban csak ő. Az ezredes annyi, mint senki. Soha sem hittem volna, hogy valakinek annyi hatalma lehessen, Martha kisasszonyt kivéve, uram fölött, mint a mennyivel ez a százados most bir.

— Nos hát különben milyen ember a százados ?

— Oh, ő nagyon udvarias ember, ámbár fölötte szigoru; nem oly végtelen gögös és féktelen indulatu, de határozott és igazságos. Hanem bocsánatot kérek, most mennem kell, mert ha a százados ur visszajönne Altorpból, és engem itt lát felesegni, majd megharagudnék.

Az inas megemelé süvegét, Armida nagyon kegyesen bölintott fejével, és kérdé:

— A százados Altorpba ment ?

Igen, egy óra előtt lovagolt oda.

— Egyedül ?

— Egészeu egyedül.

Armida parancsolá a kocsisnak, hajtson gyorsan Szkoghofba.

Most egyedül találhatja Marthát s megmondhatja ueki, a mi szivén fekszik, ugy mint azt is kö-

zölheti vele, mennyire érdeklí férjét Elvira, még Timaszjóbe is eljött, csak hogy róla beszélhessen.

A kocsi csak ugy röpült előre. Armida alig várta, hogy az udvaron megálljon, már kiugrott s Mártához sietett.

De alig ért az előcsarnokba, midőn a százados s az udvarba vágatott s leugrott a lóról.

Egy pillanat múlva Armida mellett volt s karját nyujtá neki.

— Nagysád épen jókor jött; — mondá, — nóm beteges volt és nagy szüksége van felderítésre.

Udvariasan segített Armidának kalapját és felöltőjét letenni, mondván, hogy most egész nap Marthánál kell maradnia, ő maga fogja őt majd este hazakísérni sat.

Armida örömost beleegyezett. A nap folytán alkalmat vélt nyerni, hogy Marthával négyszem közt szólhasson.

Midőn Martha őt meglátta, elégületlenül vont össze szemöldeit. Észrevehető volt, hogy nem igen örvend vendégének.

Miután a százados nejét megcsókolta, elhagyta a szobát.

Martha és Armida egyedül volt.

— Martha, — kiáltá Armida, — miféle aljas hamisság által sikerült neked Károlylyal elhitetni. —

Az ajtó megnyilt és a százados ismét a szobában volt.

— A sarokszoza sokkal kellemesebb hölgyeim, — mondá — Onnan szép kilátás van a tengerre, meg

vagyok róla győződve, hogy ott jobban fogják magukat érezni, mint itt e szűk szobácskában, vagy a teremben. Mit gondolsz angyalom? — fordula Marthához.

— Tökéletes igazad van, — felelé Martha.

Karjára tette kezét, s a sarokszobába mentek.

Martha kinézése férje jelenlétében megerőtétést, elnyomott bossuságot mutatott, mely a nyájjasság álczája alá volt rejtve.

A sarokszoba, mely azelőtt könyvtár volt, most dolgozószobává lőn átalakítva. Zongora, íróasztal, egy állvány, mindenféle rézmetszvényekkel, varróasztal sat. állt benne.

Martha az ablakhoz huzatta a számos kis pamlagok egyikét s azon foglalt helyet, Armida egy támlányba ült, melyet Ström állított oda az ő számára.

A százados az íróasztalhoz ült, mely a hölgyek közelében állt.

És Armida most sem érhetett czélt, mert Ström ott ült a hátánál s egyre irt.

A társalgás Martha és Armida közt közönyös téren maradt s oly unalmas volt, mint az őszi eső csepegése. Martha igen keveset beszélt.

Délután a százados is felhagyott az irással.

Helyet foglalt a hölgyek mellett, enyelgett Armidával s torzképeket rajzolt, melyek oly furcsák voltak, hogy Martha is elkezdett nevetni.

Az ezredes egy másik asztalnál ült, kissé távolabb, s az épen érkezett ujságokat olvasta. Néha egy-

egy pillantást vetett nejére, ki nevetett és derülten csevegett.

A százados egy rajzot vett ki a másik után tárczájából s Armidának mutatta azokat.

— Valamennyi rajz közül, melyeket készítettem, ez legdrágább szívemnek, Fölötte sajnálom, hogy nem volt alkalmam e kecses fejet lefesthetni. Ezen tökéletlen rajzot egy este készítettem Londonban az olasz operában, hol sikerült helyet kapnom egy páholyban az eredetivel szemközt.

Armida szemei elé tartá a lapot és mondá:

— Látott ön valaha megnyerőbb arczot, kecsesebb kifejezést, finomabb arczért, és szendébb szemeket? Oh, e nő arra van teremtve, hogy a férfiakat örültté tegye s egy szegény művész fejét elbódítsa; soha sem feledem el a benyomást, melyet rám tett, midőn őt először láttam.

Armida szemei előtt — Elvira képe állt.

Martha mélyebben hajolt munkájára. Armidának roszul esett Elvirát így szemei előtt látni.

— Ön megengedi, — kezdé ismét a százados, — hogy kőből kellene azon szívnek lenni, mely but és szenvedést hozhatna egy ily angyalra, s fölötte gonosz természettel kell annak birnia, ki e jóságos szende szemekből könyeket tud kicsalni. Őt látni és nem szeretni, többnek — vagy kevesebbnek kellene lenni az embernél, hogy valaki mellette éljen és mégis roszat tegyen neki, arra csak gonosz szellem lenne képes. Igazam van-e, Armida kisasszony?

A százados visszatette a rajzot a tárczába.

Armida igent intett fejével. Ström szavai kellemtelenül hatottak rá.

— Igaz, lady Kasztertonról jutott eszembe — mondá Ström — Brogren ur elutazott Konstantinápolyba.

— Ez épen úgy hangzik, mintha valami összefüggés lenne lady Kaszterton és Brogrén ur közt.

— Mind enesetre azon összefüggés, mely egy nő és azon férfi közt létezik, kit az visszautasított. — Te angyalom, és Armida kisasszony is tudjátok, hogy lady Elvira Brogrén tolakodását visszautasította. Ennek következtében nemtelen módon üldözte őt sértett hiúságában s végre azon párbajt idézte elő, mely szir Szidneynek életébe került.

Br ogren azonban meg van büntetve, és ha a ladynek még több ellensége van, reményem, hogy azok is meg leendnek büntetve.

Ez utolsó szavakat fenyegetőleg mondá ki.

Armida rosszul érzé magát, mert Károly neve fájdalmasan viszhangzott lelkében.

Az ezredes, ki az egész idő alatt csendesen olvasta az ujságokat, egyszerre mondá:

— Akarnak-e valamit hallani a háboru szinhelelyéről? Itt van egy jelenet leírva, egy magánlevélben, melyet a szerkesztőség kapott.

— Az minden esetre érdekelni fogja a hölgyeket — felelé Ström, székében hátradőlve.

Az ezredes olvasá:

„Olvasóink előtt ismeretes lesz, hogy több bátorlelkü franczia és angol hölgy követte a háboruba

a szövetségesek hadait, hogy a sebesülteket ápolják. Ez alkalommal leginkább az angol hölgyek tüntették ki magukat.

Mindenről lemondtak, a mi az életet kedvessé teszi, s alávetették magukat mindazon kemény nélkülözésnek és fáradságnak, mi a háborúval jár, s egyedül azon hangot követték, mely azt parancsolá nekik, hogy legyenek a sebesültek megmentői, a haldoklók vigasztaló-angyalai.

Ama gazdag angolnők közt, kik az irgalmas ápolónők szerepét átvették, volt egy bizonyos lady Kaszterton — — —“

A három hallgató ajkairól a csodálkozás egy kiáltása lebbent el.

A százados felugrott, az ezredeshez ment és háta mögé állva, olvasá csendesen, míg amaz hangoosan folytatá :

„Nem gondolva saját veszélyére, az Alma melletti ütközetben a tűz közepett mutatta magát, hogy a segély kéznél legyen. — A csata már el volt döntve, az oroszok már megfutamodtak, midőn a hősies nő egy sebesült fölé hajolt s ekkor egy golyó találta őt, mely a lapoczkák közt behatott, és ketté zuzta fejét.“

Egy sohaj, oly mély, hogy fájdalom felkiáltáshoz hasonlított, szakadt ki a százados melléből mire az ezredes székén összerezzen.

Hátratekintett vejére, — arcza sáfránysárga volt .

E pillanatban egy inas lépett be, ki levelet tartott kezében, mondván :

„Egy lovas ember hozta azt Stockholmból, a francia követ küldte a százados urnak.“

Ström soká állt, mintha nem hallotta volna az inas szavait.

— Mi baj, vőm-uram, tán rosszul érzed magad ?

A százados nem felelt, hanem nyugodtan ment oda s átvette a levelet.

— Kell erre felelet ?

— Nem. A küldöncz csak annyit mondott, hogy azt parancsolták neki, vigye el a levelet rögtön a százados urnak.

— Jól van, adj neki borraivalót, — mondá a százados.

A pamlagra veté magát s végigsimitott kezével szemein.

Az irás láttára arcza kissé derültebb lön. Miután néhány sort átolvasott, ismét mély sohaj emelkedett kebléből. Hosszu idoig ült úgy, fejét kezére támasztva sötéten, komoran, mint egy viharföleg.

Az ezredes folytatá a lapok olvasását. Martha a párnára támaszkodott ; úgy látszék, mintha sirna

Armida úgy ült, mintha kövé vált volna, hol a századosra, hol az ezredesre és Marthára tekintett.

Kinos csend uralkodott a szobában.

Ström végre fölkelt, s nejéhez ment.

— Mi az, Martha, úgy hiszem, te sirsz ?

Hangja reszketett.

— Sajnálod lady Kaszterton kora halálát ?

— Igen! — mondá Martha, feltekintve hozzá.

Martha arczáról hiányzott a hideg büszkeség kifejezése; volt benne valami, a mi elárulá, hogy jobb érzelmei felébredtek.

A százados rá nézett, aztán Armidához fordult:

— Ha a kisasszony haza kíván menni, kocsim rendelkezésére áll, — mondá.—Bocsásson meg, hogy magam nem kísérhetem el.

Meghajtá magát s kiment a szobából.

Armida most egyedül volt Marthával, most beszélhetett volna kedve szerint; de o pillanatban ő sem gondolhatott egyébire, mint Elvira halálára. E szerint nem sokára elbucsuzott és visszatért Timaszjöbe.

Bármilyen gonosz legyen is valamely ember, mégis vannak bizonyos dolgok, melyek lelkét meg-rázkodtatják, s ezekhez tartozik egy váratlan halálhir.

Armida álomtalanul tölté el ezen éjt. Ugy volt, mintha szüntelenül azt kiáltanák neki, hogy Elvira ily kora halálának ő volt oka, ő vitte annyira, hogy az ifju nő a csaták veszélyét fölkeresse.

Bármint forgolódott is ágyában, mindig látni vélte Elvira bánatos arcát, mindig hallá szende hangját, mely kérdé: „Miért szereztél nekem annyi fájdalmat?

S mit is nyert Armida minden gonoszságával?

Azon egyetlen lény megvetését és utálatát, kit valaha szeretett az életben.

A reggel jött napfény nélkül s ép oly nyomasztó sulyos levegővel, a milyenek az éjnek órái voltak Armida számára.

Kifáradtan, leverten öltözködött fel, s épen a reggelihez készült lemenni, midőn szobájának ajtaja feltárult, és Lotta rohant be egy ujsággal kezében.

— Kisasszony, kisasszony! — lihegé a szegény nő, — mi az, a mi itt az ujságban áll? Jőjjön, jőjjön — — oh, az nem igaz, — — — ez csak nyomdahiba — — — az nem lehet! Olvassa! — Olvassa!

Armidának nyujtá a lapot s aztán zokogva veté magát az ágyra.

Armida elvette a lapot, s ama kis fekete betűkre mereszté szemeit, melyek lady Kaszterton halálát hirdették.

Miután Lotta háborítlanul átengedte magát szenvedélyes fájdalmának, ismét felugrott, megragadá Armida karját s kiáltá:

— Mondja, hogy az lehetetlen, hogy az ujságok hazudnak, avagy én megőrülök. — Oh mennyei atyám, te nem lehettél oly szigorú szolgálód iránt, te nem szolitottad őt el az életből — mielőtt — mielőtt — — —

Zokogás fojtá el hangját.

Armida igyekezett őt megnyugtatni, de bármit mondott is neki, minden csak növelni látszék Lotta fájdalmát.

Armida nem tartozott azok közé, kik részvétet

éreznek mások fájdalma iránt, s e szerint nem is volt képes valakit vigasztalni, s miután Lotta fájdalomkítőréseit nem sikerült lecsillapítania, levezette őt szobájába s orvosért küldött, hogy valami csillapító szer által Lotta izgultságát megnyugtassa.

De a küldöncz még nem hagyta el a kastélyt, midőn egy kocsi robogott az udvarba, melyben fiatal lelkész ült, ki Lotta után kérdezősködött.

Azonnal elvezették őt a szegény, kétségbeesett busuló nőhöz.

Armida is nála volt, midőn a lelkész belépett.

Udvariasan, de hidegen modorral köszönté Armidát, ki ingadó hangon üdvözlé Brogrén lelkész urat.

Brogrén Fredrik egyedül ohajtott maradni Lottával, és Armida távozott, ámbár nem igen kellemesnek találta egyedül menni át a nagy épületbe, azon szobákba, hol minden, minden Elvirára és jóságára emlékeztette őt.

Fredriknek sikerült Lottát megnyugtanni. Szívélyes vigasztaló szavakat mondott, neki.

Midőn beszédét elvégezte, Lotta is megszűnt sirni, s most kinyilatkoztatá, hogy fájdalmán kívül még más is van, mi lelkét nyomja.

A gyónás titka azonban sokkal szentebb, mint — hogy azt meghallgatnók.

Midőn Fredrik távozni készült, mondá Lotta :

— Ugy tetszik nekem, mintha nehéz vétket követtem volna el, mert nem közöltem Elvirával mindent, a mi születésére vonatkozik, mielőtt férjhez-

ment. Ha visszagondolok, hogy utolsó elutazása előestéjén hozzám jött és kért, mondjak el neki mindent, a mit anyjáról tudok, szivem megreped, mert nem teljesítettem kérését. —

Midőn elbucszott, azt mondá nekem :

„Lotta, a szeretet oly hallgatagságra birt téged, mely nekem sok but szerzett. Oh, ha te megmondtad volna nekem menyegzőm előtt, hogy oly nő leánya vagyok, ki gonosztettet követett el, akkor soha sem fogadtam volna el lord Kaszterton nevét, s nem lett volna szükség soha hazámat buban, kétségbeesetten elhagynom !“

Könyben usztak szemei, midőn azt mondta ; látam elutazni s még sem mondtam el neki, a mit joggal tudnia kellett volna. Lelkész ur, ha arra gondolok, azt hiszem, hogy lelkem soha sem fog nyugtot lelteni !

— Emlékezzél, Lotta, azon szavakra, melyeket először mondtam neked, s hidd azt, hogy mi csak eszközök vagyunk egy magasabb hatalom kezében. Lotta összetette kezeit, s midőn Fredrik egy idő múlva őt elhagyá, egészen nyugodt volt, s alázatta hajolt meg ez új megpróbáltatás előtt.

Most térjünk vissza Szkoghofba és pedig azon estére, midőn Armida onnan elutazott.

Távozása után Martha egyedül maradt atyjával a szobában.

Martha halvány arcza szomorunak látszék s mélyen gondolkodva ült ott.

— Martha, — kezdé az ezredes, miután egyetlen imádott gyermekét egy i leig szemlélte; — ő meghalt; a sors egyszerre megszabadított minket tőle.

— Megszabadított! — ismétlé Martha s atyjához lépett. Vállára tevé kezét s mély komolysággal tevé hozzá: — Inkább azt mondanád, hogy nekünk sikerült őt a halálba üzni.

Martha végig simított kezével homlokán s folytatá:

— Én azt ohajtom, bár ne gyűlöltém volna őt soha, bár ne okoztam volna neki fájdalmat soha!

— Mit, Martha, — szóla az ezredes, leányát átkarolva, — megváltozott-e jellemed? Valóban te szólsz ily lágy hangon? Elfeledded, hogy ezen Elvira veszélyes ellenségünk volt, kitől félnünk kellett, a mig életben volt? Halálának csak örvendhetünk, ámbár az most már nem segíti elő szived ohajtásait, mert te azon férfihez vagy kötve, ki — — —

Az öreg elhallgatott s összezsugorítá az ujságot.

— Kinek vasakarata van és ki magára vállalta Elvirát megboszulni; — egészíté ki Martha. — Mi ketten, atyám, rabszolgái vagyunk.

Martha keserűn mosolygott és az ezredes mormogá:

— Oh, bár csak elérhetném azon napot, melyen ama halomra léphetnék, mely porát takarja; a mig ő él, eddig úgy sincs nyugtom; de ne szóljunk róla, hanem rólad, Martha!

— És mit szólhatunk rólam? — kérde Martha.
— Semmit! — —

Atyja vállára támaszkodott s folytatá:

— Egyszer valahol két gonosztevőről olvastam, kik kölcsönös hajlam által egymáshoz voltak kötve, úgy, hogy az egyik, midőn barátját halálra ítélték, gyilkosságot követett el, hogy hasonló módon végezzék ki, mint amaszt. — — Rám és rád gondoltam, midőn e mesét olvastam. Mi is olyanokat tettünk, a mik közelebbi vizsgálastnem türt; cselekvéseinek nem ébreszthetnek tiszteletet s mégis a legerősebb hajlam egyesít minket. Azt mondják, a barátság megszűnik, ha a tisztelet eltűnt. Én nem tiszteltelek soha, nekem mindig úgy látszék, hogy te szívtelen ember vagy, s mégis szeretlek, és hogy megmentselek, ezen férfinak adtam kezemet, ki engem beteges merengővé változtatott át, ki a multról gondolkodik és a jövőtől fél.

A férj kezében tartja sorsomat, megkérelhetlen boszulóhoz hasonlít, ki rendithetlenül, szünet nélkül arra kényszerít, hogy hátra tekintsek és még sem lát-szik szigorunak.

Ő megtörte bátorságomat, megfosztotta jelleme-met erélyétől. Olyan vagyok, mint a kalitba zárt orosz lány; valahányszor merész lépést akarok tenni, a börtön vasához ütődöm, s ha megkisérttem azt össze-törni, hasztalan merítem ki erőmet. Olyankor vádol-lak téged, s haragszom azért, hogy szeretlek. Midőn felolvastad halálának hírért, szerettem volna fel-ugrani és kiáltani: „Miért tanítál engem arra, hogy e nőt gyűlöljem?” — s a helyett könyekre fakadtam.

Martha felemelé fejét s kiáltá :

— Én vagyok-e az, az erős, bátor Martha, ki ellensége halálát siratja! — Mivé tett engem ezen férfiu? —

Az ezredes nyugtalanul tekintett leányára.

— Valóban, Martha, én nem ismerem rád. — Te a szép, az okos nő, meghajolsz oly férj előtt, kit utálsz! — Az áll, a szükség kényszerített rá, hogy nejévé légy, hanem arra nem kényszerít, hogy most rabszolga légy. Azon pillanatban, melyben sorsoadat a magáéhoz kötötte, megfosztotta önmagát minden eszköztől, mely által neked árthatna.

— De attól nem, hogy téged megtámadjon!

— Martha, már régen várok rád, — szólalt meg egy hang az ajtóban.

Martha megfordult, — férje állt ott.

Az ifju nő egy pillanatig szemlélte sárgás-halvány arczát, mintha szándoka lenne szavait figyelembe sem venni, de aztán mégis kezét adott atyjának, mondván :

— Jó éjt atyám! — aztán férjéhez ment, ki az ezredeshez közeledett, sötét szemeit rá szegezve.

— Menj szobádba Mártha, — mondá Ström, — szólani akarok atyáddal.

Martha megállt.

— A mit atyámnak mondani akarsz, azt én is meghallhatom — mondá Martha — s nálad nélkül nem hagyom el a szobát.

Ström ugy szemlélte Marthát, mintha ellenkezése által meg lenne lepetve.

— Martha — mondá — én ohajtom, hogy távozzál. A mit e pillanatban atyádnak mondani akarok, azt négyszem közt végezhetjük el legjobban, ezért hát menj, értekezésünk nem fog soká tartani. Te sokkal okosabb nő vagy, sem hogy annak tennéd ki magad, hogy a szobából kivezesselek.

Martha először atyjára, aztán férjére nézett s aztán elhagyá a szobát.

Ström bezárta az ajtót, nehogy valaki hallgatódzék, aztán visszatért az ezredeshez, ki félénken ült egy támlányban.

A százados erőteljes, izmos, magas alakja nagy ellentétet képezett az ezredessel, ki sovány, összeaszott és kicsi volt.

Ström tekintetének éles határozottsága ellenkezett az ezredes szemében lappangó félénk bizonytalansággal és álnoksággal.

Ström egy ideig úgy szemlélte ipját, mintha tekintetével megakarná őt semmisíteni, oly elkeseredettséget fejezett ki arcza.

— Stangenszkjöld ezredes — szóla tompa hangon, — hiven kell megtartania emlékében, azt, mi leányát nőmmé tette, mert ha azt nem teszi, és úgy fog vele beszélni, mint most, midőn ide belépten akkor el lehet rá készülvé, hogy megfoledekkezzem rokonságunkról s tudatni fogom a világgal, milyen nyomorult ember ön. Vigyázzon tehát szavaira, s tartsa meg magának gonosz gondolatait! — Ne mondja ki lady Kaszterton nevét, ha nem akarja, hogy han-

gosan kikiálttam, kicsoda ön s miért uszította fel leányát ellene!

Az ezredes hamuszínü lett. Ő nem tartozott a hősök közé, s ily négy szem közti értekezés vejjével a legnagyobb kin volt rá nézve. E szerint most is bölcsen hallgatott.

Ström egyet fordult a szobában, hogy haragját fékezze. Midőn ismét megállt a kis ezredes előtt, ki soha sem mutatott bátorságot csak alattvalói iránt, kik felett zsarnokoskodott, úgy látszék, mintha a hideg lelné azt.

— Holnap elhagyom Szkoghofot kezdé Ström ismét, — hogy hosszú utra keljek. — Ön itt fog maradni nőmmel, de titkuk velem jön. Az ut, melyet tenni szándékozom, nagyon hosszú, s az is meglehet, hogy nem térek vissza többé, a mit azonban nem ohajtok. De legjobb lesz, ha úgy intézem el a dolgot, hogy egész életök hosszára legyen mitől tartaniok, ha ismét mások boldogságának halálmadaraiként akarnának fellépni. Mig távol leszek, határozott akaratom az, hogy ön és Martha itt maradjanak. A mig én nem irok, addig nem szabad sem önnek, sem Marthának e helyet elhagyni.

Habár távol leszek innen, mégis gondoskodni fogok arról, hogy azonnal megtudjam, ha legkevésbé is vétenek akaratom ellen s ön tudja, mit tehetek én az engedetlenség megbüntetésére.

Szükségtelen mindazon szép dolgokról gondolkodnia, melyeket véghez vitt, s milyen jól sikerült önnek leányából atyja méltó képmását nevelni. Hanem

mind en törekvése daczára sem fojthat el benne minden ob b érzetet. Ön örvendett lady Kaszterton halálának s nem tudta, mit cselekszik, mert az angyalok könyei jóvá teszik az ördögök tettiet, s így az ő kérelme is kiengesztelhetette volna ön iránti gyűlöletemet s tán leánya sorsa is megkönnyebbült volna.

De most elszakadt a béke köteléke s jönni fog azon nap, melyen ohajtani fogja, bár felkelne ő sirjából, hogy önért könyörögjön.

Ström távozott, és az öreg ember kísértet által meg rémitett gyermekként mereszté szemeit az ürbe.

Minden emberi szivben rejlik némi jó érzelem mely, bármilyen romlott legyen is arról tanuskodik, hogy a jónak csirája minden lélek {fenekére van hintve, habár a szenvedélyek elfojtják is.

Marthának a gög, önzés és hiuság által eltöltött bensejében is rejlettek jobb érzelmek, s ezek közt a legelső atyja iránti szeretete volt.

Természete nagyon hasonló volt atyjáéhoz s a nevelés által, melyet kapott, érzelem nélküli hölgygyé képeztetett ki, részvét, irgalom és szelidség nélkül, egyedül a pillanat benyomásait követve.

A mi ohajtásainak útjában volt, azt minden áron eltávoliták, s ha valamit kívánt, azt megkapta, bármily e sztelen lett volna is.

Elkényeztetve atyja által, ki őt bálványozta, anyja, ki a semminél is kevesebbet számított a családban, mindenben engedett neki, így hát Martha önzése mindinkább kiképződött és gögje folytonosan nőtt.

Okos és szép levén, már korán tárgya lön a férfiak figyelmének, hiúsága tápot nyert a nélkül, hogy erkölcsiségét kiképezték volna s hogy eszének foglalkozása legyen, a fondorkodás élvezetének engedé át magát.

S mindazon nagy hibák közt állt atyja iránti szeretete, mint egészen különváló érzelem.

Martha korántsem érzett legkisebb tiszteletet sem szülői iránt, sőt ő volt zsarnokuk, kinek szeszélyeit az egész ház teljesíté, ő pedig atyja gyöngédségének tárgya volt, a mióta csak emlékezni tudott.

Marthát, ki önző, indulatos és kegyetlen volt, soha sem szerette igazán más, mint atyja.

Atyjával szólhatott minden tartozkodás nélkül, ő volt bizalmasa s nem kellett attól tartania, hogy roszallani fogja cselekvéseit, s benne bizhatott is, ha segélyre és gyámolításra volt szüksége.

Martha képes lett volna atyjáért mindent megtenni, mindent feláldozni, épen úgy mint atyja ő érte, s ő sokkal több bátorsággal és lelki erővel birt, mint amaz.

S még egy másik érzelem is létezett Martha lelkében, mely ha jó irányt adtak volna neki, egészen más lényt képezett volna belőle, mint n milyen most volt.

Ő élénken csodálta a szépet és nagyszerűt, az értelmi fölényt és jellemnagyságot.

Ő nem tudta becsülni a jóságos és szelid erényeket, nem tudott rokonszenvezni a szív szenvedéseivel és az erkölcsi érdemekkel, hanem a nagyszerű jellemvonásokat, bátorságot, elszántságot és nagylelkőséget becsülte és csodálta. A mi rendkívüli és szellemdus volt, az elragadta, megvakította őt, de ő nem tudott a szenvedővel sirni s az önfeláldozás nem hatotta meg szívét.

Ha ezen rokonszenv nemes irányt kapott volna, akkor Martha nemes, habár kissé önző jellem lett volna, önzése nem változik göggé, hanem valódi büszkesége, és hiúsága nem készítette volna folytonos irigységre, de jó tettekre, úgy mint most roszakra.

Kaszterton megjelenése megfelelt a magasztos iránti rokonszenvének, s ez által lön hozzá lánczolvá.

Ő csodálta benne a hires szónokot, szerette büszke, nemes modorát, s imádta, mert önállóbbnak és jobbnak tünt fel neki a többinél.

Nejévé és korlátlan urnőjévé akart lenni, s hogy e czélt elérhesse, mindazon alávaló tettekre és erkölcsi kegyetlenségre ragadtatta el magát, melyekre őt Elvira iránti gyűlölete készíteté. Mit törődött Martha azzal, ha szenved-e Elvira, csak ő lehessen lady Kaszterton.

Ilyen volt Martha, midőn a viszonyok hatalma őt Ström nejévé tette.

Kényszerítve lön rá, s ohajtásainak és önakaratának ezen első megtörése villámcsapásként sújtá őt.

Összezuzva, boldogtalannak jérzé magát, ingerült és elkeseredett volt, s nem boszulhatta meg magát semmikép ama férfin, ki magát hideg számitással urává tette.

Miután neje lett, azt hitte, hogy most megérez-tetheti vele, mennyibe került neki ezen áldozat, ha-nem az sem sikerült.

Ström bizonyos határokon belül fogva tartá őt, s kifárasztotta megrendithetlen nyugalmával és szilárdságával. Ström soha sem lépett fel házasságuk ideje alatt mint indulatos, fenyegető zsarnok, de mindig szilárd maradt.

Az által, hogy folytonosan szeme elé tartá neki elmúlt életét és minden szivtelenségét, arra kényszerítette, hogy arra visszatekintsen.

Alig van annyira sülyedt, romlott ember, ki ne érezne némi fájdalmat, vagy szégyent, vagy megbánást, ha folytonosan kiemelik előtte rossz tetteit s ujjal mutatnak rájok.

Martha is néha valódi undort érzett a multat illetőleg és keserü megalázást azon gondolatnál, hogy atyján kívül még más ember is létezik a világon, ki gonosz tetteit ismeri.

Ström elmékedései azt illetőleg, a mit többé nem lehet megváltoztatni, és hibáinak fejtegetései, lassu és folytonos kinzás volt a hizelkedéshez, csodáláshoz és dicsérethez szokott Martha számára.

Gyakran akarta atyját vádolni, és mindent neki akart felróni, de aztán feltűnt előtte mindazon szere-

tet és gyöngédség emléke, melylyel őt születése óta elhalmozá, és ez lecsillapítá haragját.

Legalább némi vigasztalást lelt azon tudatban, hogy mégis van egy lény, ki őt szereti, ugy, a mint van, míg férje hajszállhasogató pontossággal fejtegette és vizsgálta legcsekélyebb hibáját is.

Martha öt heti házasság után annyira megváltozott, hogy alig lehetett rá ismerni. Hidegnek, közönyösnek, buskomornak és elzárkózottnak látszék.

Igy álltak a dolgok, midőn lady Kaszterton halálának híre jött, mely azt kiáltá neki: „Ez a te műved.“

Martha hálósobájában állt az ablaknál, midőn Ström belépett. Nem mozdult, ámbár hallá, hogy a szobában van.

— A zért jövök, Martha, mert tudodra akarom adni, hogy holnap reggel Szkoghofot elhagyom és hosszabb utra indulok; — mondá Ström.

Martha gyorsan megfordult, s a mint látszék, e hir kellemes benyomást tett rá.

— Ugy látszik, örvendesz [e hirnek? — kezdé Ström.

— Magad sem hinnéd, ha az ellenkezőt mondanám, — felelé Martha, helyét elhagyva.

— Öszintén megvallva, nem vártam mást; hanem azért ne képzelj magadnak sokat azon időről, mig én távol leszek. Te itt maradsz atyáddal.

— S mi kényszerithene engem arra?

— Akaratom az egyetlen kényszer, melyet tekintetbe kell vened. Atyád különben majd felvilágo-

sitand azon veszélyt illetőleg, mely annak megszegésével jár. Ő nagyon jól tudja, hogy nem utazom egyedül, s e szerint legjobb lesz, ha akaratomat teljesíteni fogjátok.

Ström leült a pamlagra s egy ideig hallgatott. Az asztalon álló lámpa fényt vetett arczára, melynek bus, fájdalmas kifejezése volt.

Martha a szoba közepén állt. Szemei férjére voltak szegezve, csodálkozott arczának kifejezésén.

„Halála tett-e rá oly mély benyomást? — gondolta Martha. — S ha ugy lenne, miféle érzelmek kötötték hozzá? A szerelem? De akkor hogyan tudott velem házasságra lépni s egészen nyugodtan tűrni, hogy ő másé legyen? Kétfele szerelem van-e hát? — Lehet-e azt nem gyűlölni, ki köztünk és szerelmünk tárgya közt áll? Én nem bírom azt felfogni.

— Te, Martha, még nem tudod, mi a szerelem, — mondá Ström, mintegy feleletül titkos gondolataira. Tán soha sem is fogod megérthetni és felfogni, mi ezen szent és komoly érzelem. Egyszer én is, ugy, mint te, heves szenvedély hatalmában voltam. Ugy látszék nekem is, hogy nem vagyok képes lemondani, s oly tettekre ragadtattam el magam, melyek kiolthatlan, keserü emléket hagytak hátra. Sok év mult el azóta, és csak most tanultam meg, hogyan lehet szeretni a nélkül, hogy az önzés rabszolgájává aljasuljon az ember.

Kinyujtá kezét Martha felé, ki eléje ment és gépiesen az övébe tevé kezét.

— Ha most másra is gondolhatnék, mint a gyü-

löletre és boszura, — kezdé Ström ismét, — akkor ohajtanám, hogy szerethesselek; ez nagy szerencse lenne mindkettőnkre nézve.

Martha keserűen mosolygott.

— Te erre mosolyogsz s azt gondolod, hogy te soha sem fogsz szeretni. Egyszer azt ígértem neked, hogy ezen állításomat bebizonyítom, s mielőtt elutazom, ezt meg is teszem. Különben az erkölcsstan mondja: „Minden bűnös, tiltott érzelem: gyalázatfoltja lelkünknek, mely magától elényeszik“ — és ez igaz. Egy másik nő férjét szeretni, az lealacsonyító gyarlóság, mely magában hordozza saját halálát. És most, Martha, jó éjt! Isten veled!

Csókot nyomott homlokára és aztán folytatá:

— Lehet, hogy többé nem látjuk egymást, lehet hogy a halál téged megszabadít tőlem, hanem, Martha, az nagy szerencsétlenség lenne atyádra és rád nézve. Könyörögj hát a Mindenható előtt, hogy az ne történjék! Itt van egy levél, mely világosan bebizonyítandja, hogy lord Kaszterton szive soha sem volt tiéd, s habár szabad lennél is most, még sem lettél volna neje soha. Gonoszság által, Martha, soha sem jutott még valaki boldogságra. Isten veled! Sok megváltozik, a mig ismét viszo nlátjuk egymást!

Ström az ajtóhoz ment. Midőn kezét a kilincsre tette, Martha kérdé:

— Mikor jössz vissza, és hová utazol?

— Ez utóbbi az én titkom, az elsőt csak az Isten tudja; de ha visszajövök, vigyázz, nehogy ohaj-

tásaim ellen cselekedjél, vagy akaratomat megszegted volna, mert akkor bajos lenne engem kiengesztelni.

Az ajtó megnyílt és becsukódott s Martha egyedül volt. Az asztalon látta ama levelet, mely bebizonyítandja, hogy Kaszterton csak játékot üzött vele és soha sem bírta szerelmét.

Soká vonakodott azt felbontani. Végre kinyújtá kezét s mormogá :

— Hadd üritsem ki egyszerre a keserü poharat ! A bizonyosság, hogy ő méltatlan játékot üzött velem, legalább erőt adand arra, hogy gyülöljem és megvessem.

Martha szétbontá a levelet.

Ugyanaz volt, melyet Edvin, midőn Timaszjőből elutazott, Elvirának kézbesítettett.

Nehéz volna a hatást leírni, melyet e levél Marthára gyakorolt, hagyjuk őt most magára azon kinokkal, melyek a sötét októberi éjben szivét és hiúságát mardossák.

Most Szkoghoftól is bucsut veszünk, hogy rövid látogatást tegyünk Kaszterton-housben.

Régi kastély ez az angol tengerparton, parkkal, kerttel, melyek bizonyítják, hogy évszázadok vonultak el fölöttök.

A krimi kadjáratnak rég vége van már.

Anglia bátor, hős fiai, kiket a halál megkimélt, visszatértek, sokan közülök mint rokkantak, másokról meg nem lehetett tudni, életben fognak-e ma radni mert sebeik a hosszu ut fáradalmaiban újra felszakkadtak.

Azok közt, kik hazatértök után ismét elfoglalták a kó rágyat, volt lord Kaszterton is.

Ő mint önkénytes vett részt a krimi hadjáratban, s fölötte kitüntette magát hősiességével.

Mindig elül volt a tűzben, ott, hová a golyók legsűrűbben hullottak; de úgy látszék, az ő számára egyik sem vala öntve.

De az Alma melletti ütközetben, szeptember 20-án, mégis, midőn az oroszok már hátrálni kezdtek, két vágás és egy golyó találta.

Oly veszélyes állapotban vitték el a csatatérről, hogy kevés remény maradt felüdüléséhez.

Az egyik kardvágás homlokát, a másik jobb karját találta, s a golyó baloldalába furódott.

Az orvosok ügyessége tán nem lett volna képes az utolsó lord Kaszterton életét megmenteni, ha egy francia irgalmasnő nem vette volna át azonnal ápolását.

Mária gondoskodott arról, hogy a sebesült elvittessék a küzdtérről s azonnal orvosi segílyt kapjon, mi okvetlen szükséges volt élete megmentésére.

Miután az megtörtént, Mária ápolta Kasztertont s oly pontossággal és gondnal végezte azt, hogy az orvosok csodálták s neki tulajdonították azon érdem nagy részét, hogy a lord életben maradt.

A golyót kihuzták, a láz csillapult, s a beteg lassankint eszméletre tért. De nem láthatta azokat, kik körülötte voltak, mert szemei a kardvágás által szenvedtek, s az orvosok attól féltek, hogy egészen megvakul.

A mint állapota engedte, hogy elszállithassák, határozott kívánsága szerint egy angol szállító-hajóra vitték, mely a sebesülteket haza vitte.

Mária az egész utazás alatt szüntelenül mellette volt s örködött fölötte, nehogy nagyon szenvedjen. Mindig kéznél volt, hogy fájdalmait onyhitse, s ha azok egy időre megszűntek, felolvasott neki francziául.

Mária nem értett és nem beszélt más nyelvet.

Hetek, hónapok multak el végtelen kinok közt.

Edvin oly lelkierővel tűrte fájdalmát, a melyet csak olyan embertől lehetett várni, mint ő vala. Soha sem lebbent el ajkairól egy panaszló hang sem. Komor hallgatásban tölté e szenvedésteljes időt, igen ritkán szólt, hanem úgy látszék, mintha nyugodtabb óráiban tetszéssel hallgatna Mária ezüst csengésű hangjára.

Igy mult el egy hó a másik után. A kórágó helyét kényelmes pamlag foglalta el, s midőn a tavasz beállt, lord Kaszterton annyira volt, hogy sétákat tehetett, Máriától kísérvé, a tengerparton, csak a széles fekete kötelék takará mindig szeméit.

Mária egy szép, szélmentes helyet választott a tengerparton, a hol pihenhetek

Kaszterton néha órahosszat ült ott a hullámok titokteljes mormolását hallgatva.

Mária olyankor mindig lábainál ült s fejét kezére támasztva elmerengett.

A hallgatást rendszeren lord Kaszterton szakitá

meg, vagy kinyújtá kezét Máriát keresve, hogy őt vezesse, vagy röviden mondva :

„Olvasson fel nekem!”

Mária mindig hordott magával könyvet és azonnal teljesíté ohajtását.

A társalgás köztük többnyire rövid volt.

Edvin viselete parancsoló, komor volt.

Ugy látszék, a lord nem is foghatja fel, hogy az ápolást nem lehetne egyedül pénzzel megfizetni, s azt hitte, miután Máriát gazdagon megjutalmazandja önfeláldozásáért, teljes joga van oly büszkének és elzárkozottnak lenni, a mint neki tetszik.

A legsúlyosabb fájdalek közt azonban azt mutatta, hogy Máriát nem nélkülözheti, s néha órákig is az övében tartá kezét.

Most jobban érezte magát s újra felvette a büszke modort, mely egy lordhoz illik, ki érzi, mily magasan áll ápolónője felett.

Hanem daczára annak, egyedül Máriát akarta közelében tünni, s ha ez elhagyta, egyre kérdezte, hol és merre van s nem volt neki nyugta, mig vissza nem tért.

Midőn egyszer egy szép májusi napon a szokott sétát tették a tengerparton s Edvin nyughelyén ült, a tenger dalát hallgatva, egyszerre mond :

— Azt mondták nekem, hogy ön szép és fiatal, Mária; ha úgy van, hogy lehet az, hogy ön a betegápolás szomorú hivatásának szentelé magát? Nincs-e az életnek semmi kelleme, sommi boldogsága az ön számára?

—Nincsen, mylord ; csak azon egyetlen ohajtásom van, hogy szenvedő embertársaim ápolása által jóvá tegyem azt, a mit vétettem — felelé Márta.

— Tehát ön mint bűnbánó ment oda, hogy életét a csaták veszélyének kitegye ? — kezdé Kaszterton, könyökét térdére támasztva s homlokát tenyerébe hajtva.

Mária a tengerre nézett. Gyenge pir futá el arcázt.

— Nem épen az — még sokkal hatalmasabb érzelem vezetett engem Krimbe.

— Hatalmasabb a bűnbánásnál ? De hiszen ön előbb azt mondá, hogy bűnhődni akar azért, a mit vétett ?

— Most azt ohajtom, hanem nem az készítetett engem arra, hogy hazámat elhagyjam és a hadseregeket kövessem.

— Hát mi volt az ?

A lord félretolta kissé a köteléket.

— A szerelem, mylord ! — felelé Mária halk, remegő hangon.

— Boldogtalan szerelem, miután a halált kereste ?

— Nem ; azt kerestem, a kit szerettem ; közelében akartam lenni, hogy ápoljam, vagy vele meghaljak,

— S ön él s még sincs mellette ; ez annak bizonyítéka, miként szokták a nők szándokaikat végrehajtani ; hanem adja most ide kezét s menjünk. Hát az meghalt, a kit ön szeretett ?

Edvin megfogta Mária kezét, mely remegett, midőn felelé.

— Igen, meghalt

Hallgatva mentek tovább. Egy idő múlva ismét kezdé a lord.

— Nekem azt mondták, hogy a golyó, mely lady Kaszterton halálát okozta, őt épen azon pillanatban találta, midőn fölém hajolt, a mint eszméletlenül a földön fe küdtem.— Igaz-e az?

— Igen, nekem is úgy beszélték el.

— Hát ön nem volt vele? Ugy hiszem, az orvos úgy omlította.

Kaszterton megállt, alig birt lélegzetet venni.

— Egy pár pillanattal később jöttem oda.

— S látta őt holtan?

Edvin erősebben szorítá Mária kezét.

— Oh, mylord, kérem, ne szóljunk arról, — suttogá Mária.

A lord szó nélkül haladt tovább.

Midőn a nagy könyvtárba léptek, hol sétája után pihenni szokott, pamlagot gördítettett a nyitott üvegajtó elé. Miután egy ideig pihent, Máriát hívta.

— Jöjjön és üljön ide ; — mondá, midőn mellette megállt.

Mária leült egy zsámolyra a pamlag mellé.

— Adja ide kezét, — paraucsolá a lord.

Mária az övébe tette kezét.

— Most beszélje el nekem lady Kaszterton halálát.

— Mylord ! — szóla Mária esdőleg.

— Nem hallotta, hogy én akarom, — viszonzá Edvin indulatosan. — Azt hiszi, oly gyenge idegzetű vagyok, hogy nem hallhatnám meg oly esemény leírását, mely által életemet visszanyertem? Ismerni akarom a körülményeket, s ha ön nem beszéli el, akkor hívja be Jánost, ő mellettem volt, midőn elstem, ő segített engem a csatából elvinni, ő maga mondá azt, és tudnia kell, hogyan mult ki lady Kaszterton.

Mária visszavonta kezét; szende hangon mondva :

— Én nem teljesíthetem kívánságát, hanem behívom Jánost, ha parancsolja.

— Jól van!

Mária csengetett.

— A kötelék lecsuszik homlokomról, — mondá Kaszterton.

Mária egy pillanát alatt mellette volt s rendezte a köteléket. Mig ezzel foglalkozott, János belépett.

— Most rendben van minden, mylord, s ha megengedi, én eltávozom; miután János itt van, nincs rám szüksége.

— Maradjon itt! — felelé Edvin, karját megragadva. — Azt akarom, hogy itt maradjon!

Mária leült; félvén, hogy Edvin megharagszik, nem mert ellenvetést tenni.

Kaszterton félig eltakart arczára tekintett, s látta, hogy élénkebb pir borítja, ez pedig nem volt jó jel.

— János — mondá a lord, — beszélj el nekem, hogyan halt meg lady Kaszterton.

— Azonnal mylord — viszonzá amaz. — A ladyt azon pillanatban, midőn ön fölé hajolt, több lövés találta, egy golyó a hátán ment keresztül, másik kettő szétzúzta fejét. Halála nagyon hirtelen történt, és Mária kisasszonyt bizonyára hasonló sors érte volna, de ő néhány pillanattal később jön oda.

— Hát a lady holttestét hová vitték? — folytatá Kaszterton hidegen.

— Eltemették a többivel.

— Most elmehetsz.

Edvin elereszté Mária kezét s homlokához kapott.

— Oh mylord, — kiáltá Mária, — e közlés felizgatta önt; sebe fáj, a mint látom.

Ujját üterére tette s aztán folytatta:

— Láza van. Ily módon, mylord, soha sem fog felgyógyulni. Az orvos azt mondta, hogy nyugodt legyen.

— Nyugodt — ismétlé Edvin sajtárságos hangoztalással. — Azt hiszi ön, hogy az oly könnyű? Ön azt gondolja, hogy e kebelben a béke lakik, mert ajkaim nem szólnak. S különben mi becsesel birhat előttem az élet? Hiszen ön nem tudja, mily keserű poharat ürítettett ki velem a sors.

Mária térdre ereszkedett mellette.

— Ön tehát nagyon szerette lady Kasztertont, miután halála oly nagy benyomást tett önre? — kérdé Mária.

Először történt, hogy olyan kérdést mert tenni,

mely a lord személyes viszonyait illeté.

— Igen, szerettem őt, s mégis hálát adok e pilanatban a sorsnak a történetekért.

Mária a pamlaghoz támasztá homlokát.

— Nem volt ő méltó szerelmére? — suttogá.

— Adja ide kezét, kimegyek az erkélyre, — mondá Edvin felelet helyett.

Mária nagy nehezen felemelkedett.

Midőn kün álltak az erkélyen, mondá a lord:

— Ön azt kérdezé tőlem, méltó volt-e szerelmemre lady Kaszterton? Én azt hiszem, hogy méltó volt rá, mert különben nem szerettem volna őt annyira; hanem daczára annak, soha sem volna számomra más, mint boldogtalanságom okozója, ha életben marad. Volt valami, a mi minket örökre elválasztott. Inkább szeretem halálát siratni.

A lord keze Mária vállán nyugodott. Oly sulyosnak érzé e kezét, hogy majd leroskadt terhe alatt.

Szünet állt be. A lord mélyen föllélegztet egy párszor. Jól esett neki az üde tengeri fuvalom.

— Ön fázik, Mária, — jegyzé meg; — teste reszket; rosszul érzi magát?

Mária nem volt képes felelni.

Edvin most nem szólt ama rövid, kemény hangon mint rendesen.

— Hogy van, Mária? — tevé hozzá.

Mária összeszedé erejét, hogy az utolsó, részvét-tel hozzá intézett kérdésre felelhessen:

— Csak futólagos borzadály volt, mylord, most már elmúlt, nincs semmi bajom.

— Önnek tán szüksége van a nyugalomra; tán fölötte megerőltette magát.

A lord bement, s miután Mária ismétlé, hogy egészen jól érzi magát, arra kérte, olvasson fel neki valamit.

Hanem az sehogy sem ment.

Mária hangja reszketett, szemeit gyakran könnyek homályosították el. Végre mondá Kaszterton :

— Tegye félre a könyvet, s mondja meg nekem, mi izgatta önt fel annyira? Sokat adnék azért, ha arczát láthatnám, s a fájdalom kifejezését olvashatnám belőle, mely erőt vett kedélyén.

— S mit érdekelhetné az önt mylord? — mondá Mária, könyes arczát kezeibe rejtve.

— Hát ön valóban hiszi, hogy az, kit ön hetek, hónapok óta ápol, érzéketlen maradhat ápolónője iránt? Nem érti-e azt, hogy engem háladatosság köt önhöz?

— Nem, mylord, azt nem értem. Ön aranyat ígért nekem fáradságomért, ha elkisérem önt Angliába s én megtettem azt, nem várva egyéb jutalmat, mint azon tudatot, hogy önt lelkiismeretesen ápoltam. Ha majd elmegyek, pénzét sem fogadom el, mert nincs rá szükségem. Legjobb és egyetlen jutalmam az legyen, hogy ön ismét vissza van adva az életnek. Háladatossággal ön nem tartozik nekem.

— Ön tehát mit sem akar tőlem elfogadni, sem anyagi, sem szellemi elismerést?

— Semmit sem akarok elfogadni, a mit meg nem tarthatnék.

— S mi gátolja önt pénzem és háladatosságom elfogadásában?

— Az elsöre nincs szükségem, a másikat azért nem szeretném magammal vinni, — mert elválunk.

— Elválunk, — ismétlé Edvin. — És miért válnánk el? — tevé hozzá oly hangon, mire Mária kissé isszavonult.

— Miért? Egyszerűn azért, mylord, mert néhány hét múlva nem leend szüksége ápolásomra. Ön már annyira van, hogy ittlétem nem sokára fölösleges lesz.

— Ön tehát engem el akar hagyni?

— Itt maradok, a mig szüksége van rám, azután elválnak utaink.

— S oly bizonyos ön abban? Nem gondolt ön még soha arra, hogy még soká nem fogom használhatni szemeimet, sőt tán örökre meg leendek fosztva szemem világától? Meggondolta ön azt, mily szomorú sorsom lesz, magányosan, szomorú emlékeimmal itt, vagy másutt, örökös éjben élni át napjaimat, és senki se legyen, ki néhány pillanatra elfeledtetné velem a sötétséget, a bűt, melyet átéltem? Ha ön ezt meggondolta, akkor be kell látnia, hogy a betegápolónő szerepe nincs befejezve, mig vissza nem kapom szemem világát.

Mária hallgatott.

Kaszterton egy ideig hallgatott, feleletre várva, de miután az elmaradt, ismét szokott büszke hangján folytatá:

— Ön visszautasított minden jutalmat, minden elismerést gondos ápolásáért. Azzal bebizonyította,

hogy csak kötelességét teljesítette. Jól van, ha hivatását lelkiismeretesen akarja teljesíteni, akkor addig kell a betegnél maradnia, míg szüksége van jelenlétére, vagy míg fájdalmát enyhítheti.

— A mig ön szenvedett, mindig mellette valék, s a mig lehetséges, hogy fájdalma újra visszatérhetne, maradok; de aztán megyek s önnek illőbb társaságot kell keresnie, olyan egyént, ki jobban ért hozzá az éjt nappalá változtatni, s a multnak emlékeit eltörölni.

— S tudja-e ön, hogy létezik oly egyén? — kérde Kaszterton.

— Remélem, s tökéletesen meg vagyok róla győződve, hogy ön nem fogja hiányomat érezni, ha egészen visszakapja testi erejét.

— Ugy hiszem, abban igaza van, — felelé Edvin hidegen, — én nem is kérem önt, hogy maradjon. Szabadságában áll azt tenni, a mi önnek tetszik.

Az orvos belépett és Mária eltávozott.

Másnap reggel, midőn Mária az étteremben a lord theáját készítette, ő maga lépett be az orvos kíséretében, ki őt egy támlányhoz kísére.

Edvin mozdulatai sokkal élénkebbek voltak s fejét magasabban hordozá, mint máskor.

— Rendben van a thea? — kérde Máriától.

— Igen, mylord.

— Töltsön az orvos urnak is! — parancsolá, az utóbbihoz fordulva mondá:

— Kérem, orvos ur, lesz ön oly szives, nekem ma az angol lapokat felolvasni? Kénytelen valék ma titkáromat valahová küldeni, mert ez különben az ő dolga. Olyan rosszul esik nekem mindig csak francziául beszélni. Ápolónőm egy szót sem tud angolul; valóban már el kell bocsátanom; mit gondol, orvos ur, nélkülözhetném-e már ápolását?

— Igen, mylord.

— Jól van, akkor majd azon leszek, hogy egy angolnöt fogadjak helyette.

Mária visszavonult a nyitott ablakba. Kihajolt s a reggeli szellő körüljátszá sápadt orcáit.

Midőn az asztalt leszedték, az orvos felolvasott.

Mária kinézett az ablakon.

Midőn átfutották a lapokat, az orvos távozott, tudtára adván Kasztertonnak, hogy Mária a szobában van, ha valamire szüksége lenne.

Kaszterton hallgatva ült, és Mária szintén nem mozdult.

— Itt van ön Mária? — kérdé Edvin egy idő múlva.

— Igen, mylord, — felelé az ifju nő, helyén maradva. — Parancsol valamit?

— Jöjjön ide! Hangját vágyom hallani.

— Ön mylord? — kiáltá Mária, lassan közeledve.

Csodálkozik rajta? Ugy hiszem, már tegnap is értésére adtam, hogy nem nélkülözhetem önt.

— Oh, mylord, ön nagyon jó; de — — —

— Ön nem akar engem érteni; — vágott szavába a lord.

Azt tegnap is észrevettem. Ön meg akarja velem értetni, hogy életét az irgalomnak szenteli, s hogy ment minden személyes érdektől. S milyen igényt tarthatnék én arra, hogy ön különös érdekekkel legyen irántam? De ne szóljunk többé e dologról. Olvsson, az a kísé szórakoztatni fog engem.

Kaszterton kényelmesen elhelyezé magát s Mária a könyvszekrényhez ment, de ott mogállt s nem nyult a könyvekhez.

— Hát nem hallotta? Én azt ohajtom, hogy felolvasson!

— Sőt igen, hallottam, — felelé Mária, — de eszembe jutott, hogy ön a francia nyelvet már nagyon megunta, s boszankodom, hogy nem olvashatok önnek valami más nyelven.

— Valóbar, azonban ugy látszik, hogy ön egészen jól érti az angol nyelvet, — szóla Edvin. Mosoly, az első, melyet Mária ajkain látott, derité fel büszke vonásait.

— E pillanatban különösen örvendek, hogy már annyira értem az angol nyelvet, mert így megtudhattam, mily kellemetlen az önnek, hogy francia nőt kell közelében türnie. Azt is ohajtottam önnek tudtára adni, hogy még ma megszabadítom önt e kellemetlenségtől. Többé nincs szüksége ápolásomra.

Mária hangja remegett, midőn e szavakat ki-mondá.

— Ön meg akar fosztani engem a legjobb ápolónőtől?

— Csak megkimélem önt a felmondás kellemetlenségétől.

— Ön Franciaországba vágyik, — mondá Edvin — s felhasználja szavaimat, hogy szive sogallatát követhesse.

— Szívem sugallatát! — ismétlé Mária, s hangjának hallatára Edvin meglepetve fordult feléje.

— Igen, hiszen az természetes, hogy hazáját ohajtja viszontlátni, s örömet megragadja az alkalmat. Nem volt elég bátorsága nekem azt megmondani, a mig gondolta, hogy szükségem van ápolására.

— Soha sem lettem volna ily bátor, de ma hallottam, hogy jelenlétem kin az ön számára.

— De hiszen már tegnap értésemre adta, hogy távozni akar!

— Igen, de csak azért tettem azt, mert — mert — —

Mária elhallgatott.

A lord egy pohár vizet kért.

Mária oda nyujtá azt. Midőn a poharat ki akarta venni kezéből, megragadta az övét s röviden és hidegen mondá:

— Feleljen nekem igazán és őszintén, miért beszélt ön tegnap arról, hogy távozni fog, s visszatérend hazájába?

— De nekemsoha sem volt szándokom azt tenni; csak tudni akartam, ohajtja-e maradásomat.

— Hiszen azt értésére adtam önnek; hanem ön

mégis azt mondá, hogy nem fog már soká nál am időzni.

— Mert reméltem, hogy kérni fog arra, hogy maradjak.

Mária a pamlag támlájára támasztá lángoló homlokát, mintha attól félne, hogy Kaszterton láthatja, mint pirul el arca.

— S ha azt tettem — ha mondtam volna: „Mária maradjon nálam, jelenlétét ép oly kevésbé nélkülözhetem, mint a levegőt, melyet beszívok,“ mit felelt volna akkor?

— Oh mylord, — hebegé Mária, nem bírván tovább érzelmein uralkodni, — ha ön azt mondta volna akkor, öröme st fogadnám el legcsekélyebb szolgálója helyét s boldog, és háládatos lennék, de most — most tudom —

— Hogy el akarom küldeni, hogy nem tűrhetem az idegen nyelvet s atőbbi.

— Igen, és azért megyek el.

Mária sirt.

A halk, elnyomott zokogás megérinté Edvin fülét; lehajlott a siró nőhöz, mondván:

— Ön sir?

— Igen, sirok — mondá Mária, karját visszatolva, — sirok, mert fáj, hogy nem valék képes helyemet jobban betölteni ön mellett s így ön elküld engem, sirok, mert látom, hogy képtelen vagyok oly beteg iránti kötelmeimet teljesíteni, kit úgy ohajtottam ápolni, hogy senki se pótolhassa helyemet, s végre sirok mert távoznom kell. Oh mylord bár meghall-

nék e pillanatban, s ne kellene élnem azon tudattal hogy ön elutasított magától,

— S ha ön most meghalna, mi lenne az én sorsom?

Mária remegett. De visszavonult, midőn derekát át akará karolni.

— Megszabadulna kinjától — suttogá.

— Oh te balga leány, ne vonulj vissza, hanem hallgas meg engem! Többet mondtál, minthogy elmehetnél magyarázat nélkül. Foglald el ismét helyedet. s nem sokára érteni fogsz engem. Ma nyíltan megmutattad, hogy tulérzékeny kedélylyel birsz. Az oly szerencsétlenség, Mária, mely nem csak rád, de azokra is, a kiket szeretsz, nagy szenvedéseket hozhat

A lord hallgatott. Bágyadtan dőlt hátra a pam-lagon, Mária feltekintett, arcza szintelen volt.

— Mylord, ön roszul van! — kiáltá ijedten, s és felakart ugorni

— Nem, rég éreztem magam olyan jól, mint most, — viszonzá Kaszterton. — S egyedül öntől függ, Mária, hogy mindig ily jól érzem magam, mint most. — Tőlem! Oh mylord, akkor soha sem éri önt fájdalom!

— Bizonyos ön abban? Tökéletesen meg van róla győződve, hogy nem fog nekem bút okozni?

— Igen, épen úgy, mint hogy azt tudom, hogy örömet vállalok magamra minden fájdalmat, minden szenvedést, ha önt az által megkimélhetem tőle.

— Bizonyítsd be Mária szavaidnak igazságát, s maradj nálam, mig szemeim világát visszanye-

rem. Ha nem nyerem vissza soha, nem még el tőlem soha. Te léssz aztán szemem világa, vigasztalásom és éltem jó angyala.

Edvin forró csókot érzett kezén, s remegő hang suttogá e szavakat:

— Maradok, — a mig el nem utasít!

Könnyü léptek siettek ol, az ajtó megnyilt és becsukódott.

Kaszterton egyedül volt. Midőn az ajtó bucszkodott Mária után, mormogá:

— Végre!

Mély sohaj kíséré ezen szót.

Néhány hét mult el azóta, midőn Mária megigérte Edvinnek, hogy maradni fog.

Visszatértek az előbbi szokásokhoz, a lord ismét felvette büszke, tartozkodó modorát.

Senki sem hitte volna, hogy oly jelenet fordult elő köztük, mint a fentebb leirt, a ki látta, mily hideg és idegen volt a lord Mária iránt a következő napokban.

Gyakran ereszkedett beszédbe Máriával, de minden bizalmasság nélkül.

Inkább ugy látszék, hogy Kaszterton megfedkezett a történekről, miután megigérte neki, hogy maradni fog.

Egyszer, midőn Mária valamit felolvasott Voltaire műveiből, Edvin valami észrevételt tett, Mária

az ellenkezőt állítá, és hosszú, érdekes vita támadt köztük.

Kaszterton azonban e szavakkal szakítá azt félbe.

— Az ön miveltsége már gyakran meglepett engem, Mária, ön tekintélyes szülék gyermeke.

— Nem, mylord, én a népből való gyermek vagyok — felelé Mária.

— Az lehetetlen.

— De mégis igaz.

— Hanem azért mégis gondos és kitünő nevelést kellett kapnia.

— Ha sok mindenfélének megtanulását értik a jó nevelés alatt, abban valóban részesültem.

— S hogy lehet az, ha ön a népből való gyermek?

— Mások jóságának köszönhetem azt.

Rövid szünet állt be.

Kaszterton gondolkodni látszék, s egy idő múlva mondá:

— Engem nagyon érdekelne, ha valamit megtudhatnék, szüleiéről és előbbi sorsáról. Egyszer azt mondta nekem, hogy a szerelem vitte önt a Krimbe. Nem beszélhetné el nekem élettörténetét?

— Igen, mylord, de nem most; majd ha visszanyerte szeme világát s bucsut veszek öntől.

— Hátha soha sem fogok látni, s ön sohasem vesz tőlem bucsut?

— Mégis teljesíteni fogom kívánságát.

S miért nem most?

— Mert most nem mondhatnám el az igazat, és mást nem akarok mondani.

Kaszterton másról kezdett beszélni.

Midőn Mária néhány nappal ké öbb hozzá belépett, azt mondá:

— Az orvos légváltozást rendelt nekem s azt határozá, hogy a jövő hóban tengeri utazást tegyek. Ön, remélem, hü maradt ígérétiéhez s el fog kísérni.

— Én nem szogem meg szavamat soha; de —

— Mégis jobban szeretné ha visszaadnám szavát, nem ugy van?

— Nem, én csak azt ohajtanám, hogy ne hagyná el Kasztertonhouset, félek az utazástól.

— Ön e szerint inkább itt maradna?

— Igen, ha ön is ugy akarja.

Egy szolga lépett be s jelenté, hogy egy utazó, egy francia tiszt, szólani ohajt vele, de csak magának a lordnak mondhatja meg nevét. Azt állítja, hogy közölni fog valamit a lorddal, mi lady Kasztertonra vonatkozik.

Edvin azt mondá, hogy vezessék be az idegent.

A jövő pillanatban belépett — Ström Arvid.

A két férfit soká beszélgetett együtt, s a százados csak este, miután a lorddal ebédelt, hagyta el Kasztertonhouset.

Az egész idő alatt, mig Ström ott volt, Mária nem mutatta magát. Midőn a vendég elment, Edvin hívatta őt de Mária sem szobáiban, som a kertben nem volt található.

Már egészen beesteledett, midőn az olvasó-szobába lépett.

Kaszterton nyugtalankodott, s ide-oda lépkedett a szobában.

Mária lépteinek neszére kiáltá:

— Ön az Mária?

— Igen, mylord! De miért van ön egyedül, s nem vezetteti magát senki által? — mondá Mária, — mily vigyázatlan ön! — tevé hozzá szemrehányólag s melléje állt.

— Ez az ön hibája, Mária, — felelé Kaszterton, kezét vállára téve. — Mindenfelé keresték, a nélkül, hogy megtalálták volna, s türelmetlenségem nem engedé, hogy vesztég maradjak.

— Csak nem gondolta, hogy elmentem?

— Valóban nem tudtam, mit gondoljak.

— Lord Kaszterton, hiszen megígértem, hogy maradok. A míg el nem küld, addig nem megyek.

— Adjon kezét rá!

— Itt van. —

Mária az övébe tette kezét s Kaszterton szomoru mosolylyal mondá:

Most az egész életre hozzám van kötve, mert én soha sem fogom mondani, hogy menjen!

Ismét elmúlt egy idő, s Kaszterton megint a régi volt, — hideg és büszke.

Egyszer, julius vége felé, mondá:

— Egy hét mulva elhagyjuk Angliát. Svédországba akarok utazni, boldogult nőm jószágára. Ön el fog kísérni.

— Én! — kiáltá Mária ijedten.

— Mit, ön visszavonul? Roszul ismerném önt, ha azt kellene gondolnom. Különben ne is szaporítsuk a szót; egy hét múlva utazunk.

Kaszterton többet nem szólt utazásáról; midőn oly határozottan nyilatkozott, Mária alázattal hajtá meg fejét.

Egy hét múlva utnak indultak.

Ugyanezen nyár elején lord Kaszterton udvarmestere Timaszjöbe érkezett.

A lord rendelete szerint elbocsátá az egész cse-
cselédséget s kifizette nekik az egész évi bért.

A lordnak szándoka volt Timaszjöbe jönni, s nem akart senkit találni, a ki neje idejében ott szolgált.

A jószágigazgató és Lotta Altorpba költöztek át.

K . . . Armida kisasszony megkérgetett, válaszon más lakhelyet, mert Timaszjöben nagy változások fognak történni, az évpénzt azonban, melyet Elvira az ő számára rendelt, ezentul is huzni fogja.

Az udvarmester Stokholmból hozott magával néhány új szolgát, a többi a lorddal jövend Angliából.

A jószágigazgató lakása a lord titkára és udvarmestere számára rendeztetett be. Azon mellékszárny pedig, hol Lotta lakott, egészen ujonan bebutoroztatott Brow asszony számára; minden órában várták megérkeztét.

Az angolnő átvette a háziasszony szerepét a gazdag lordnál.

Nagy készüléteket tettek az ő és az angol cse-

lédek megérkezése után, hogy minden a lord izlése szerint legyen elrendezve, s úgy látszék, hogy hosszabb ideig fog ott maradni.

Az egész vidéken csak a lord megérkezéséről beszéltek és csodálkoztak azon, a mi Timaszjőben történik.

Egy este, május vége felé, Ström is Szkoghofba érkezett, miután félévig távol volt fiatal nejétől.

Martha egyetlen egyszer sem hagyta el Szkoghofot férje távolléte alatt.

A szép fényűző Martha tökéletesen elszigetelten élt az egész télen át.

Nem fogadott el sem mi látogatást s nem hagyta el a házat, csak midőn kikocsizott, hogy a fris levegőt élvezze.

Martha iszonyodott az idegenektől, mióta férjénél volt s nem akarta a kérdéseket hallani, melyeket férje hirtelen elutazását illetőleg tennének.

Ezért Armidát sem fogadta el, s hasztalan beszélt rá atyja, hogy legalább Stokholmba tegyenek kirándulást néhány napra s jó zene hallgatása által derítsék fel magukat.

Martha ellentállt minden kísértésnek, s folytatá magányos életmódját.

A rokonok és ismerősök nem tudtak eleget csodálkozni Martha viseletén. Kényők-kedvők szerint rágalmazták, s a legtarkább híreket koholták Marthát és férjét illetőleg.

Nem sokára az ezredes fülébe is eljutottak e

kósza hírek s ő Marthával közlé azokat, más életmódra akarván őt birni, de ő azt felelé:

— Hadd fecsegjenek! Csak én ne logyek kíváncsi kérdéseiknek, kémlelő tekintetöknek és kétértelmű mosolyuknak kitéve.

Igy mult el a tél.

Martha egyetlen levelet sem kapott férjétől.

Ő nem tudta, hol tartozkodik, hová utazott, s őszintén megvallva, keveset is törődött vele.

Pedig folytonosan gondolt rá, — úgy mint valami sulyos szerencsétlenségre gondolunk.

Miután Ström elutazott és Martha Kasztertonnak Elvirához irt levelét elolvasta, úgy érezte magát, mint egy sulyos beteg, ki veszélyes műtéten esett keresztül.

Ez megfosztá őt a bátorságtól, erőtől és reménytől.

Az életet tehernek tekinté, melyet alig birt tovább viselni.

Az egyetlen férfi, kit valaha szeretett, játékszerül használta fel, palástul, mely alá szerelemfáltását és megcsalt reményeit rejté.

Ő játszott vele, szerelmesnek mutatta magát, s Martha azon hitben, hogy szerettetik, gonosz cseleket szőtt s magát és másokat szerencsétlenné tett.

Ha Martha oly felületes érzelmekkel birt volna, mint Armida, s oly kicsinyes önző jellemmel, akkor könnyebben kibékült volna sorsával.

De Martha mélyebben érzett, s több büszkeséggel és uralomvágygyal birt, s így sehogy sem vigasz-

talhatta magát, s azon tudat, hogy ő semmi sem volt Kasztorton szívének, ép annyira kinzá lelkét, mint az, hogy egész életére oly férfihez van kötve, kit iszonyun gyűlölné, ha nem félné tőle annyira.

A tavasz beálltával Martha gyakran hosszú sétákat tett.

A termék „szép királynője“, a mint őt egykor nevezték, órákig vándorolt magányosan az erdőben.

Hosszan ült néha valamely kópár halmon s átengedte magát a kétségbeesésnek, vagy szomorú panasza tört ki sorsa ellen, de soha sem igyekezett azal kibékülni.

Ezen magányos séták alkalmával történt, hogy néha találkozott Brogren lelkészszel.

Különös, de mégis így volt, hogy Martha közeledett hozzá először.

Első találkozásuk lanyha tavaszi estén történt.

Martha egy kővön ült nagy fa alatt, midőn Fredriket meglátta. Ő megemelinté kalapját s tovább akart menni, de Martha felkelt s megszólítá őt.

Brogren Fredrik ama szeretetreméltó igazi lelkészek egyike volt, kiknek viseletében a természetes szelidség és nyájasság az ifjuság üdveségével és elégtelenségével egyesül, mi akaratunk ellen is megnyer, és tiszteletet gerjeszt.

Látszék rajta, hogy hivatását szereti, s helyesen fogja fel és érti a tanok szellemét, melyeket hirdetett, s e szerint elnéző volt mások, és szigorú saját hibái iránt.

Miért közeledett Martha hozzá, azt tán ő maga sem tudta volna megmondani.

Másodszer május végével találkozott vele.

Martha egy halomra ment fel, honnan szép kilátás volt a tengerre, s ott találta Fredriket.

Most is Martha kezdé el a társalgást.

Fredrik elkíséré őt haza, s Elvirára és sorsára vitte a társalgást.

Néhány vonással rajzoló Elvira jellemét s anyai barátsággal és részvétellel nyilatkozott felőle, hogy szavait hallgatva, Martha szinte rosszul érzé magát, s midőn Fredrik Szkoghof mellett bucsut vett tőle, mégis szerette volna folytatni a társalgást.

Midőn Martha fáradtan haladt a házhoz vezet, a fasonon keresztül, valaki eléje jött.

Martha megállt, midőn a magas, daliás alakot megpillantá. Aztán keblére szoritá kezeit s mormogá:

— Tehát visszajött!

Ström néhány pillanat mulva megfogta neje kezét s mondá:

— Itt vagyok hát! Nem is mondható m, menyire örvendek annak!

Martha arcából minden szólt, csak öröm nem.

Magányos életének ideje alatt azonban más nézetei lettek helyzetét illetőleg s tudta, hogy fékeznie kell indulatait.

E szerint elnyomta a kellemetlen érzelmeket, melyek férje láttára lelkében feléledtek és színt nyájassággal üdvözlé őt.

De Ström éles szeme azt rögtön észrevette s így

eltűnt a nyájasság, mely üdvözetében volt, és a szokott hideg modornak adott helyet.

Néhány kérdés után karját nyújtá Marthának, s mondá :

— Atyámat elhoztam magammal. A mig Svédországban időzünk, ő is nálunk fog maradni. Remélem, Martha, te jó leánya lélsz. Annyi nehéz szenvedésen ment keresztül, szüksége van a gyöngéd ápolásra.

Martha néhány összefüggés nélküli szót rebegett.

Ugy látszék, férje kivánsága nem tetszett neki, s midőn a házba értek és Ström őt atyjához akarta vezetni, megállt azon szobának ajtaja előtt, melyben ő volt, s majdnem könyörgő hangon mondá :

— Arvid, most nem mehetek hozzá. Elő kell készülnöm e találkozásra.

— Az fölösleges,—viszonzá Ström, — ő nem tud sem miről, a mi téged illet. Egészen elfogulatlanul üdvözölheted, s különben is ő jónak találta tervemet.

Ström kinyitá az ajtót s bevezette Marthát.

Nagy támlányban ült egy öreg ember, ki inkább mumiához, mint élő emberhez hasonlított; oly sárga, sápadt és kiaszott volt bőre, oly kísérteties arcza s oly merev tekintete.

Hosszu, fehér haja, mely arczába lógott, rongyos halotti lepelhez hasonlított.

Tekintete elárulá, hogy szemeinek fénye örökre kialudt s hogy az aggastyán fölé örök éj borult.

Ström hozzá lépett, Marthát kezénél fogva vezetve.

— Itt van nőm, Stangenszkjöld Martha, —

mondá, gyengén megérintve őt, — üdvözölni akar téged, édes atyám.

Az agg kinyújtá kezét, s gyenge, remegő hangon mondá:

— Martha, Martha, oh mily emlékezetes e név fülemnek s mily kedves szívemnek. Jer ide, leányom, hadd öleljelek és hadd áldjalak meg.

A büszke, szívtelen Martha volt-e az, ki most ezen emberi romra hajolt? . . .

Azt alig hinné, a ki e remegő halvány nőt látná, kit az öreg karjaiba zárt. Martha ajkaihoz emelé az aggastyán hideg kezeit.

Midőn felemelkedett és szemeit férjére függeszté, úgy látszék neki, mintha a megkérlelhetlen igazsághoz hasonlítana.

Ström lehajolt s valamit sugott az öregnek, aztán kérte Marthát, maradjon atyjánál, míg ő egyről másról rendelkezik.

— Arvid — suttogá Martha, hevesen megragadva férje karját, — légy irgalmas, bocsáss engem ki!

— Te beszélsz az irgalomról? e szó itt nincs helyén. Nem sokára alkalmat lelhetsz annak ismétlésére, most itt maradsz atyámnál, én akarom úgy!

Ström kiment s felkereste az ezredest.

Ez utóbbi másnap reggel elutazott Szkoghofból Dolga volt Stockholmban, de a nyár folytán visszatérend Szkoghofba.

Augusztus közepén volt, midőn Ström egyszer hosszu sétalovaglásból tért vissza.

Azonnal felkereste Marthát, ki az udvarban egy lugásban ült.

Ström melléje ült.

— Már hallottad, mily változások történtek tavasz óta Timaszjöben? — kérdé.

— Hiszen te beszélted el nekem.

— Lord Kaszterton egy héttel azelőtt oda érkezett. Azt is hallottad?

— Azt nem tudtam.

Martha arcát láng borította el.

— Azt mondják, egy francia nő kíséri a lordot, ki őt az almai ütközet óta ápolta — folyosatá Ström, — Midőn megérkeztek, sűrűn be volt fátyolozva, s ha a lordot nappal sétáiban kíséri, szintén úgy jelenik meg. — Mindig mellette van! Igaz, hallottad-e azt, hogy lord Kaszterton életveszélyes sebeket kapott, s hogy — megvakult?

— Megvakult? — kiáitá Martha felugorva.

Most ép oly halvány lett, mint a mennyire előbb elpirult.

— A lord szerencsétlensége fáj neked, nemde? — mondá Ström, Marthára tekintve. — Azon nem is csodálkozom, miután annak igazi oka te vagy.

— Én? — hebegé Martha s visszahanyatlott a székre.

— Igen, mert ha nem tévedek, te és egy bizonyos K . . . Armida kisasszony volt az, kik oly módon működtek, s annyira vitték a házások közti vi-

szályt, hogy mindakettő a Krimbe ment, hol Kaszterton szeme világát, neje pedig életét vesztette el.

Kaszterton azonban vigasztalás lelt unokanővéreben, Mourville grófnőben, mert a fátyolos ápolónő nem más, mint első szerelmese. Ámbár ez titok, melyet csak én tudok. Megpillantottam őt, midőn a lordot hazajöttöm előtt Angliában meglátogattam.

— Te Kaszterton-houseben voltál? — vágott szavába Martha.

Kezei annyira reszkettek, hogy a tüt nem tudta tartani.

— Igen, némi felvilágosítást sikerült kapnom lady Kasztertonról illetőleg, s kötelességemnek tartottam azt a lorddal közölni. Akkor már majd egészen felgyógyult, s nála találtam a szép ápolónőt. Midőn beléptem, ő azonnal távozott, hanem egy pillantásra megismertem a szép grófnőt, kivel elég gyakran találkoztam Párisban.

Mily kegyetlenséggel forgatta az éles fegyvert Martha sebzett szívében!

Még egy ideig beszélt Kasztertonról s mindent elmondott, a mit szép ápolónőjéről tudott.

Most azonban rá bizzuk, hogy nejét tovább is kikinozza, s Timaszjőbe rándulunk.

Néhány hét mult el, mióta Kaszterton Timaszjőbe érkezett, Mária-orvosa-titkára-és egész sereg cseléddel.

Az utazás javára szolgált, Edvin egész lénye ismét visszanyerte előbbi ruganyosságát.

Orczái pirosak, s ha a fekete szalag nem lenne szemein, senki sem venné észre, hogy hónapokig nagy, testi és lelki kinokat állt ki.

Vonásainak kifejezése is szelidebb volt s ajkaj körül sem volt azon szigorú vonás, mely azelőtt sohasem tűnt el onnan.

Arcza azért nem vesztette el a hajthatlan szilárdság jellegét, néha azonban megtörtént, hogy mosoly deríté fel.

A lord semmiféle látogatást sem fogadott el, Ström századost kivéve.

A parkba, udvarba, kertbe idegennek nem volt szabad belépnie, sőt a cselédek is csak akkor jelentek meg ha parancsot kaptak.

A kertészek csak hajnalban és késő este dolgoztak, de napközben nem mutatták magukat sehol.

Ha valami kíváncsi szem a lordot csodálatos társnőjével megpillantotta, akkor csak egy erőteljes férfialakot látott egy nőre támaszkodva, ki egyszerű sötétszínű ruhát és széles karimájú, sűrű fátyollal ellátott kalapot viselt, úgy, hogy lehetetlen volt kivenni, hogy néz ki a lord ápolónője.

Egyedül az angol cselédek, Mrs. Brow, a titkár és az öreg komornok látták Máriát fátyol nélkül.

S ezeken kívül nem is volt szabad valakinek a lord lakásába jönni, míg ő ott időzött.

Ha Ström meglátogatta Edvint, Mária soha sem volt jelen. Ha akkor jött, midőn sétáltak, bejelentette

magát s midőn oda vezették, a hol épen voltak, egyedül találta a lordot, társnője már eltűnt,

Mária iránt Edvin viselete nem változott meg, most is parancsolón, röviden szólt hozzá, s ámbár világosan mutatta, hogy nála nélkül nem tud élni, de szavaiban és viseletében nem árulá el azt.

Egyszer a terrazon telepedtek le, hol Edvin kényelmesen nyugodott nagy támlányában.

Mária alacsony széken mellette ült.

Az ifju nő széles kalapja mellette hevert a föben s a nyári szellő szép fürteivel játszott.

Épen elvégezte George Sand egy regényének olvasását. A könyv még térdein nyugodott, s ő gondolatokba látszék elmerülni.

Hosszu szünet állt be.

— Mondja meg nekem, Mária, — mondá Kaszterton, — miféle érzelem köti önt hozzám?

— A ragaszkodás, mylord!

— Ragaszkodás? a férfihöz vagy a beteghez? — kérdé Edvin, kezét a fekete szalagra téve.

Mária elpirult, ámbár senki sem láthatta.

— Ha a beteghez ragaszkodom, akkor a férfi iránt is barátságot kell éreznem. Az egyiket nem lehet elválasztani a másiktól.

— Sőt igen, azt mindjárt bebizony itom önnek.

Ön egy sulyosan sebesültet ápol, s fáradhatlan gondviselése által megmenti életét; látja, mint üdül fel lassankint, s egészségének visszanyerése az ön műve, a czél, melyre hónapok óta törekedett.

A gyámoltalan beteg, ki csak az ön kezéből ka-

pott könnyebbülést és enyhítést, ily módon saját lényének egy része lett és benne szereti a művet, melyet véghezvitt.

Legyen ezen beteg öreg vagy fiatal, szellemdus vagy korlátolt eszü, az nem hatott önre: ön ápolta, mert szüksége volt segélyére s azért ragaszkodik hozzá, mert ő volt a tárgy, melynek minden gondviselését, figyelmét szentelé.

A férfi iránt csak akkor érezhet hajlamot, ha oly tulajdonokat fődözött fel benne, melyek tiszteletére és rokonszenvére méltók.

Most hát az a kérdés; érzett volna-e lord Kaszterton iránt olyan barátságot, a milyennel, állítása szerint, most viseltetik, ha soha sem lett volna beteg, ha őt mint egészséges embert ismerte volna meg?

— Hiszen akkor nem ismerkedtem volna meg önnel, mylord, — hebegé Mária, — s attól tartok, hogy nem mer tem volna egyebet érezni ön iránt a tiszteletnél.

— Öszinte ön most?

Edvin oly heves mozdulatot tett kezével, hogy es fekete szalagot elmozdítá helyéből.

— Merem állítani, hogy ön nem öszinte!

Mária hallgatott.

Heves, de félig elnyomott sohaj emelé keblét.

Miután Edvin nem kapott feleletet, ismét folytató

— Ön egyszer azt mondta: „Boldognak érzéném magam, ha mint legcsekélyebbszol gálója közelében maradh atnék.“

Mennyi rejlenék e szavakban, ha szivből jönnének s nem csak az ajkról! Ön hallgat! Azt kell-e hinnem, hogy e szavak csak pillanatnyi felhevülés sugallata voltak, s hogy most megbánta azokat?

— Nem bántam meg azokat; szivem legbensőbb mélyéből fakadtak s mondták ki, a mit szivem érzett, a mit e pillanatban is érez és mindig érezni fog, — mondá Mária, szelid, csengő hango n

— Akkor, Mária, — mondá a lord, közelébb hajolva hozzá, — ön nem ragaszkodik hozzám, hanem — szeret!

Kaszterton átkarolta Mária derekát s hozzátevé:

— Te szeretsz engem s az csak mese volt, hogy a szerelem vitt téged a Krimbe.

Mária nem vonta vissza magát ölelésétől, nem remegett, midőn karja átfonta, hanem ugyanazon tiszta szelid hangon felelé, mint azelőtt:

— A szerelem volt az [és csupán csak a szerelem, mely engem a csatatérre vitt.

— S ki iránti szerelem? Nevét akarom tudni, most vagy soha!

— Kaszterton Edvin! — suttogá Mária.

Edvin szorosabban zárta őt keblére, de a jövő pillanatban elbocsátá, mert egy hang szólalt meg az üvegajtónál:

— Ström százados ur látni ohajtja önt, mylord! Mária gyorsan felkelt.

A lord komornoka állt a küszöbön.

— Mindenkor szivesen látott vendég, csak e

pillanatban ne jött volna! — mormogá Edvin, s a támlányban hátradőlve mondá kedvetlenül!:

— Kérd meg a százados urat, hogy fáradjon ide. A komornok távozott.

— Ön elmegy, Mária? — mondá Kaszterton. — Adja nekem kezét, mielőtt távozik!

Egy piczi kéz simult az övébe, Edvin ajkaihoz szorítá azt.]

— Ezer köszönet ezen óráért! Ön nem sejti, mennyit tartalmazott az számomra!

Léptek közeledtek és Mária eltűnt.

Edvin másnap hallgatag és zárkozott volt. Büszkébbnek látszék, mint valaha.

Néhány nap mulva, midőn délutáni sétájokból visszatértek, mondá a lord:

— Szándokom van, öntől ma ragaszkodásának valódi bizonyítékát kérni. Nem fogja azt tőlem megtagadni?

— Ha hatalmamban áll, szívesen.

— Ön ígér, s nem tudja, miről van szó, — nem tudja mire akarom önt kérni.

— Lord Kaszterton csak olyan kérést fog hozzá intézni, melyet teljesítenem lehet; — viszonzá Mária komolyan.

— Igaza van, én nem kérhetek öntől olyat, a mi önt megsérthetné. Ohajtásom könnyen teljesíthető, s abból áll, hogy ma este, mig néhány vendéget elfogadok, ön a nagy teremben maradjon.

— Mylord, ön megigérte, hogy — — —

— Önt megkimélem azon kellemetlenségtől, hogy

idegenekkel találkozzék. Igen, s nem is akarom szavamát megszegni. Én azt ohajtom, hogy látatlanul legyen a teremben.

Vendégeim csak akkor jönnek, ha a szobák ki lesznek világítva. A vastag selyemfüggönyök lebecsáttatnak, s ön az ablakfülkében foglalhat helyet. A függönyök mögött nem leend észrevehető s mégis jelen lesz.

Ne kérdezze, miért ohajtom, hogy ott legyen, a rejtvény még ma este meg lesz fejtve. Teljesíteni fogja ohajtásomat?

— Már mondtam, hogy teljesíteni fogom mylord ohajtását, — felelé Mária.

— Köszönöm! Akarja a vendégek neveit tudni?

— Az engem nem érdekel, hiszen úgy sem ismerem őket.

— Még egyet! — szóla Kaszterton, midőn Mária távozni akart.

— Viseljen ma világos ruhát! —

— De mylord, nem értem

— Mire való az? — vágott szavába Kaszterton, — Mária, az csak szeszély, ötlet. Ugy szeretném önt képzelni, a mint ott ül minden szem elől elrejtve, azon szépséggel, melylyel a természet önt megajándékozta, világos, derült színekbe öltözve.

— De nekem csak sötét ruháim vannak.

Kaszterton egy ideig hallgatott, aztán mondá:

— Hát tegyen, a mint akarja! Ez csak szeszély volt tőlem, melyet nem kell tekintetbe vennie. —

Küldje fel Brow asszonyt s jöjjön egy óra múlva hozzám a nagy terembe.

Mária egy óra múlva a terembe lépett.

Világos, könnyü nyári ruhát viselt, mely fellegként lebegé őt körül.

Midőn a lord elé lépett, mondá :

— Itt vagyok, mylord, s ámbár nem láthat engem, mégis tejesitettem ohajtását, s világos ruhát öltöttem.

Kaszterton megtapogatta a kelmét, megsimmitá Mária haját s aztán mondá :

— Most valóban fáj, hogy önt nem láthatom. Ön bizonyára nagyon szép most. Épen ma akarnám önt látni, hogyan illik önnek a világos ruha.

Csak két nőt ismertem, kiknek arczeit soha sem feledhettem el ; az egyik unokanövérem, Mourville grófnő, — miért vonul vissza Mária ? — a másik még kecsesebb, s az lady Kaszterton volt. Ön bizonyára hasonlít valamelyikhez.

— A kocsik az udvarban vannak, mylord, — mondá mrs. Brow, ki épen belépett.

Mária elfoglalta helyét a középső ablakfülkében az angolnő ovatosan összevonta a függönyöket.

Midőn az ablaktól távozott, jelentették.

„Stangenszkjöld ezredes és Ström százados ur nejjével.

Edvin felemelkedett, midőn a vendégek beléptét hallá.

A százados a lordhoz lépett, nejét kezénél fogva. Martha magatartása büszke volt.

Mindazon boszuság, melyet érzett, midőn viszontlátta azon férfit, ki őt játékszerül használta fel, arczában tükröződött.

A szánalomnak egy árnya sem mutatá, hogy némi részvétet érez a lord szerencsétlensége iránt.

Martha bensejében csak egyetlen érzelem működött, tudnillik az, hogy ama férfit látja maga előtt, ki szerelmet színlelt, hogy hajlamát álnokul megnyerje.

A lord udvariasan üdvözlé vendégeit.

Edvin és az ezredes, miután a közönséges udvarias frázisokat kicserélték, a háboruról és a politikai eseményekről kezdtek beszélni.

Martha nem vett részt a társalgásban, hanem feszesen és egyenesen ült ott, mint egy szobor.

Egytagu feleleteket adott, midőn Mrs Brow őt megszólította; úgy látszék, hogy büszkesége sértve érzi magát, mert e földél alatt kell időznie, hol Edvin oly növel éli napjait, mint az említett franczia nő, ki nek állása több volt, mint kétértelmü.

Martha nem foghatta fel, mi okból hozta őt férje Timaszjöbe, s először életében haragudott atyjára, mert ő is ott volt, és közremüködött férjével.

Ström délután felkérte Marthát, öltözködjék, mert látogatást fognak tenni az elhunyt prépost özvégnénél.

Az ezredes is el fogja őket kísérni.

Marthának nem volt semmi ellenvetése, s teljesíté férje kívánságát.

Ott időztek néhány óráig, mialatt Ström majdnem kizárólag Fredrikkel társalgott.

Miután kávéztak, Ström egy ablakba vonult vissza Fredrikkel s ott halkal beszélgettek.

Az értekezlet után a százados felkelt s az ezredes bucsut vett a prépostnétől, mire — a mint Martha gondolá — haza fognak menni.

Hanem a kocsis nem Szkoghof, de Timaszjö fele hajtott.

Midőn a kocsi megállt, Martha kijelenté, hogy ő nem lépi át e háznak küszöbét.

De midőn az inasok kinyitották a kocsi ajtaját, Ström kiugrott, s kiemelte és bevitte Marthát a házba.

Az ezredes követé őket s Marthának el kellett fogadnia férje karját, ha nem akart feltűnést okozni, s így jutott ama gyülölt házba.

Most, miután ott ült, és az urakat közönyös dolgokról hallá beszélni, szüntelen kérdé magától, mi okból követelte férje, hogy ő látogatást tegyen a lordnál.

Ha Ström keblében a szeretetnek csak egy árnya is létezett volna, akkor nem hozta volna össze Marthát azon férfival, a kit ő szeretett, s legkevésbbé a jelen körülmények közt.

Midőn a theázást elvégezték, Ström félbeszakítá az előbbi társalgást, mondván :

— A pillanat megérkezett, hogy ipamnak és nőmnek megmagyarázzam, miért beszéltem őket rá, hogy engem ide kísérjenek.

Legyen olyan szives, mrs. Brow, és zárja be a mellékszobák ajtait! — fordula az angol hölgyhez. — Szükségtelen, hogy hivatlan fülek meghallják a magyarázatot, melyet én adni fogok.

— Az ok, mely minket ide hozott, — lady Kaszterton.

Az ezredes e név hallatára összerezzen székében.

— A véletlen, — folytatá Ström, — mindenfével megismertetett, a mi őt illeti, s miután lady Kaszterton családi viszonyai összeköttetésben állnak Stangenszkjöld ezredesével, e szerint nem akartam a lorddal közölni, a mit tudok, ipam és nöm jelenléte nélkül.

Ström hallgatott.

Az ezredes pödörte ősz bajszát, székén fészkelődve.

— Megvallom, édes vöm, — mondá, — viseletedet —

— Igen czélszerűnek találja, atyám, — vágott szavába Ström.

Azt tudtam, s ezért kértem lord Kaszterton engedelmét, hogy mindazt, a mit tudok, az ön jelenlétében közöljem vele.

Ön az egyetlen, ki annak igazságát bebizonyíthatja, a mit mondani fogok.

Én magam nem vagyok oly szerencsés, egész biztonsággal ítélni felette, mert azt, a mit tudok, egy most már holt egyéntől hallottam.

— Akkor, — vágott büszkén szavába Martha — meggondolatlanságnak vélem, olyat elbeszélni, a mi nek igazságáért magad nem állhatsz jót.

— Mindenesetre, ha az, a mi szóban forog, kósza hír lenne, vagy árnyat vethetne lady Kaszterton emlékére; de egészen más az, a mit mondani akarok, mert az csak szüléit illeti, s annak egy részét a t y á m tól tudom.

E szavakra az ezredes visszaült székébe és Martha kendőjével törle arcát.

— Ön, ezredes ur, és nagysád, természetesnek fogják találni, hogy engem minden fölötte érdekel, a mi lady Kasztertont illeti, s azt annál inkább elhihetik ha mondom, hogy soha sem szerettem nőt oly mélyen, mint őt; — mondá Kaszterton.

A középső ablak függőnyei megmozdultak, — a szél lebegteté.

De ezt egyedül mrs. Brow vette észre.

— Miután a százados ur ily zárt körben, mint ez, nőm családi viszonyait le akarja leplezni, úgy hiszem, közlései nem tartalmazandnak semmit, a mi az ezredes urat vagy Ström asszonyt megsérthetné. A mi e falak közt elmondatik, az köztünk marad.

— De, mylord, — szóla Martha, ki most először szólítá meg Edvint, — miután férjem értésünkre adta, hogy oly családi titkokról van szó, melyek a Stangenszkjöld-családot is illetik, úgy látszik, az illem kívánja, hogy senki: azokat kivéve, kik a Stangenszkjöld és lady Kaszterton rokonságához tartoznak, ne avattassék e titokba. — Mrs. Brow nem tartozik tudtommal a rokonsághoz, és mégis — — — —

— Itt van, — vágott szavába Kaszterton. — Kérem nagysád, tessék elhinni, sokkal több tisztelettel viseltete azon nő iránt, ki nevemet viselte, semhogy idegeneket avatnék be családi viszonyaiba. De mrs. Brow nem idegen s én ohajtom, hogy jelen legyen miután nőm boldogult atyját ismerte.

Az ezredes felkelt székéről és újra leült. Ugy volt, mintha az utolsó szavak megégették volna.

— Ezért megbocsátják, — folytatá a lord, — ha Mrs. Brow jelen marad, mint hallgató.

Szünet állt be.

Martha szemei sötét, haragos tekintettel nyugodtak a lordon.

Oh, mennyire utálta e pillanatban!

Az ezredes nyugodt, büszke tartást akar felvenni, de nem sikerült neki; hamuszín orczái és nyugtalanul bolyongó szemei nagy ellentétet képeztek azzal.

Hosszu szünet után kezdé el a százados:

— Ezen Timaszjót, mintegy 30 évvel ezelőtt, egy bizonyos gyártulajdonos, Harlen vette meg, ki már azelőtt is bírta a nagy gyárat Forszvikban.

Harlén tisztességes nemes, de vagyontalan szülek fia volt, s munka, okos kereskedés és rendkívüli ügyessége és szorgalma által sikerült neki, hogy szegény fiuból igen gazdag férfivá lett.

Ő büszke volt saját ereje által szerzett gazdagságára, az általános tiszteletre, önmagára, és munkájának eredményére.

Ifjuságát kizárólag a munkának és erélyes törekvésnek szentelte, hogy anyagi függetlenségre jusson.

„A szegény, bármily becsületes legyen is, mindig rabszolgája marad az anyagi viszonyoknak“, — így szólt Harlén, s ő megszabadítá magát minden ilyen függőségtől.

Ezen ernyedetlen törekvés a gazdagság után

melynek ifjuságát szentelé, volt tán oka, hogy csak 40-éves korában gondolt a nősülésre.

Gazdag ember akart lenni, mielőtt a házi boldogságot megizlelé.

Stangenszkjöld Martha kisasszony lön neje. — Ez egy törvénytörő ülnök leánya volt, s oly családból való, mely általános tiszteletben részesült.

De a huszéves menyasszony nem hozott egyebet még egyszer annyi idős vőlegényének, mint ifjuságát, szépségét és mindazon élvezet vágyát, melyeket a gazdagság nyujthat.

A gyártulajdonos házassága elég boldog volt. Imádtá fiatal nejét, s ez teljesen élvezé azon gyönyört, hogy minden szeszélyét kielégithesse.

A telet a fővárosban, a nyarat vagy utazással, vagy Harlén jószágain töltötték.

Igy mult el három év, midőn Martha egy leánnyal ajándékozta meg férjét, kit Agdának kereszteltek. Két évvel később még egy leány jött a világra, de születése anyjának életébe került. A fiatalabbiknak neve Nina volt.

A gyászoló atya azonnal elküldé a leányokat Forszvikba, hol hajaton nővére felügyelete alatt növekedtek, ő maga pedig hosszabb utazást tett a külföldön.

Két évig maradt el, és Forszvikban telepedett le; miután a kereskedéssel felhagyott, kizárólag a gyárnak és a gazdászatnak szentelé idejét.

Tevékeny és ernyedetlen szorgalmu levén, va-

gyona annyira gyarapodott, hogy a két leány igen gazdag örökösnek tartatott.

Midőn a tanulás ideje megérkezett, egy francia nevelőnőt fogadtak a házba.

A gyáros nem gondolt vele, bármibe kerüljön is, csak leányai olyan nevelést kapjanak, a milyen vagyonukhoz illik.

Hanem leányai iránti szeretete egyoldalú volt, minden gyöngédségét az idősebbre pazarlá, úgy, hogy a fiatalabb számára alig maradt valami.

Ő általánvéve büszke, szigorú jellem volt, s a kiket nem szeretett, azokat távol tartá magától, s így v olt Ninával is.

Azt nem lehetett mondani, hogy valaha kemény vagy rossz lett volna iránta, de tartozkodó volt, s a leány végre annyira félt atyjától, hogy szólni sem mert jelenlétében.

Példáját követte a többi is: a nevelőnő, a nagynéne, a cselédek, valamennyinek kedvence az öregeb-
bik leány volt és Ninával nem törődött senki sem.

A leányok kedélyei is különbözők voltak, s még inkább azzá lettek egyenlőtlen állásuk által az atyai házban.

Agda derült, jó, meggondolatlan és nyíltszívü; Nina durczás, irigy, elzárkozott, gögös és ingatag jellemü volt.

Mind a kettő szép volt, de Agda ebben is előny-nyel birt.

Agdának jó feje és gyors felfogása volt, de gondolatai ellebbenök és kedélye rajongó volt.

Nina rest volt a tanulásra és lassu a gondolkodásra, s a rajongásnak minden nyoma nélkül.

A pénz iránt nagy előszeretettel birt, s míg Agda mindent könnyelműn szétosztogatott s elpazarolt, a mit atyjától kapott, Nina gondosan megtakarított mindent és csak értékes tárgyakra adta ki pénzét.

A nővérek egymáshozí viszonya minden bensőség nélküli volt.

Agda ugy fogadta el a kedvencz szerepét, mint ha ez joggal őt illetné, és Nina irigyelte nővérétől, a mennyire csak visszaemlékezett, hogy mindenki szerette.

Gyermekkorukban Nina legnagyobb öröme volt Agdával czivakodni s őt boszantani; ily módon hideg viszony támadt köztök.

Harlén Forszvikban tölté a telet, de nyáron mindig Timaszjőben volt.

És akkor csak nővérét és leányait vitte magával; a nevelőnő, tanító, komorna és a többi cselédek Forszvikban maradtak, mert Timaszjőben külön cselédeket tartott.

Timaszjőben nyílt házat vitt s ugy látszék, hogy ezen hónapok csupán mulatságnak és szórakozásnak voltak szentelve.

Az évek multak és a gyermekекből felnött hajdonok lettek.

Agda tizenhét és Nina 15 éves volt, midőn először léptek az Ur asztalához.

Ezen ünnepélyes jelenet után atyjok Timaszjőbe utazott velök és nővérével.

Előttevaló őszszel új jószágkezelő jött a régi, elhalt helyébe, s Harlén ur odaérkeztekor idegen arczzal találkozott.

Az új kezelő neve Dahlström volt, mintegy 40 éves lehetett, egy leánya és egy fia volt.

A leány azonban nem volt honn, nevelőnő volt egy előkelő családnál, mely a külföldön élt.

A fiu, ki a festészeti képezde növendéke volt, a nyarat szülei házánál tölté.

Dahlström egy hajós fia volt s ügyessége által gazdaszáti felügyelőből a jószágkezelői állomásra vergődött.

Huszonyolcz évig szolgált gróf H . . . nál s onnan jött Timaszjöbe. Gróf H. - nak halála és jószágának eladatása miatt költözött el onnan.

Még mint felügyelő vett nőül egy csinos, kedves. de szegény leányt.

Dahlström Greta igazszivü, munkás jó nő volt, ki házát rendben tartá, s gyermekei lelkébe kötelességérzetet oltott.

Dahlström sem volt valami finom ember, de helyes eszü és szigoru becsületességü.

Mindig az vala törekvése, hogy egykor függetlenné legyen.

De ámbár elég jó alkalma volt, szigoru becsületessége nem engedé, hogy mellékutakon valamit szerezhessen.

Gyermekei nevelése is sokba került. A leány már most magáról gondoskodott, a fiu is nemsokára azt teendi.

A fiu azonban még csak 20 éves volt, hanem rendkívüli művészi tehetséggel birt.

Ágoston azon időben élénk, heves, indulatos természetű ifju volt, és vakon hitt annak sikerében, a mire vállalkozott. Könnyelmű és pazar volt és sohasem gondolta meg cselekvéseinek következményeit.

Agda rövid ideig volt Timaszjőben, midőn Ágostonnal egy séta alkalmával találkozott.

Egy 17 éves leány és egy 20 éves ifju könnyen megismerkedik egymással s az ismeretség könnyen ölt bizalmas jelleget.

Igy történt most is, s maguk sem tudták hogy, de rövid idő múlva oly bizalmasak voltak, mintha együtt nőttek volna fel.

A nyár vége felé Ágoston annyira szerelmes volt Agdába, hogy e titkot nem tarthatá meg magának, hanem közlé vele — és Agda örök hűséget esküdött neki.

Ugyanaz nap, melyen ő azt igéré Ágostonnak, hogy sohasem leend másnak neje, Harlén ur felszólítá a jószágkezelőt, hogy fia rajzórákat adhatna leányainak.

Agda egyszerre szenvedélyes rajzoló lőn és Ninát is érdekelni látszék e tanulmányozás.

A leányok már azelőtt is rajzoltak, de most a táj- és alak-rajzolással is foglalkoztak.

Ninának nagyobb tehetsége, Agdának több szorgalma volt, s mindakettő szép előmenetelt tett. ^s

Harlén ur megdicséré a tanítót és a tanulókat

eszébe sem jutott, hogy ezen tanórákban némi veszély lehetne a fiatalokra nézve.

A jószágkezelő fia és az ő leányai nem zavarhatják meg egymás nyugalját.

A parkban elkezdődött szerelmi szövetség ezen tanórák alatt komolyabb jelleget öltött, s a kölcsönös hajlam mélyebb gyökeret vert.

Ágoston soha sem volt meghiva Harlén urhoz, ha idegen vendégei voltak, hanem olyan alkalomkor mindig megtörtént, hogy Agda eltűnt a fényes társaságból, s néhány szót váltott szive kedvenczével, s megújítá a hűség ígérését, mert a féltékenység majd örüllté tette az ifjút, ha arra gondolt, hogy mindazon előkelő urak Agda kegyének megnyeréseért versenyeznek.

A kötelék ez által erősebben lett összefűzve, s midőn az ősz beállt, szorosabban érezték magukat egymáshoz kötve, mint ily fiatal korban közönségesen lenni szokás.

Midőn Harlen családja visszatért Torszvikba Agda megváltozott, sokkal komolyabb lett.

Karácsonyra, a többi vendégek közt, egy unoka-fivér is érkezett anyai részről. Százados volt, — keresztneve Károly volt.

Husz évvel idősebb volt Agdánál, külseje mindennapi vala,

Károly már azelőtt is többször tett látogatást Torszvikban, de unokahugai akkor még gyermekek voltak, s így nem mutatott irántok különös érdekeltséget.

Most másként volt. Agda kifejelett tizenhét éves szépség vala, s oly vagyonnal birt, mi könnyen kísértésbe hozhat egy szegény katonatisztet.

Harlén ur meghitta unokaöcscsét, hogy a karácsonyt és a telet is Forszvikban töltsé. Károly elfogadta a meghívást, még mielőtt unokanővéreit látta, kiszámította, hogy legalább százezerre lehet őket becsülni s így bizonyára méltók hódolatára.

Legnagyobb kívánsága az volt, hogy hangzatos nevéhez nagy vagyont csatolhasson.

Szép soha sem volt s külső jelensége által nem számolhatott rá, hogy valaki szívét megnyerje, azért kiválólág csak eszélyességére, jó hangzásu nevére és Harlen gyengédségére számított, melyet neje rokonai iránt tanusított.

A 37 éves százados azonban komolyan beleszeretett Agdába.

Két hónapi időzés után szerelmi nyilatkozattal állt elő és megkérte Agda kezét.

De szerencsétlenségére Agdához fordult és — kosarat kapott.

Agda szemei közé nézett s nyíltan kijelenté, hogy neki bizony olyan férj nem kell a ki atyja lehetne.

Károly most atyjához ment, de azon kevésbé vigasztaló feleletet kapta.

„Én fölötte ohajtanálak téged mint vőmet láthatni, mert még szorosabban szeretném nőm családját az enyémmel összekötni, de ha a leány nem szeret, akkor nem tehetek semmit.

A tavasz megjött és a szegény Károlynak el kellett utaznia, azon remény nélkül, hogy Agda valaha visszaveszi azon kosarat, melylyel őt egyszer megajándékozta.

Harlén Timaszjóbe ment családjával és Agda viszontlátta kedvesét, kivel egész télen át levelezett volt.

A levelek Lotta, Agda komornája kezei által juttottak hozzá. Lotta egykoru volt urnőjével s úgy szólván, vele nőtt fel.

Ágoston levelei Lottának voltak czimezve, és Agda feleleteit ő küldte el.

Hanem daczára ezen bizalmas viszonynak, Lottának sem volt szabad urnőjét Timaszjóbe elkisérni.

Az első hetek álmoként tűntek el a szerelmesek előtt.

Harlén igen nyájas volt Ágoston iránt és Malin kisasszony, valóban szerette a derült ifjut.

Ilyen viszonyok közt mult el a nyár, már augusztus hóban voltak, midőn Harlén egyszer azon szobába lépett, hol a hölgyek Ágoston felügyelete alatt festeni szoktak.

Ninát egyedül találta s Agda hollétét tndakolá.

Nina nem felelt, de midőn atyja ismétlé kérdését, mondá:

„Agda lement a parkba Dahlströmmel, a tengeröblöt veszik fel.“

„Mert nem akarják, hogy én is ott legyek, ha a természet után rajzolnak.“

Harlén lement a parkba.

Ott találta a fiatalokat egymás mellett ülve, s fellegrákokat építve a jövőről; arról is beszéltek, mennyire szeretik egymást.

Harlén haragja nem ismert határt, s közel volt azt tetteg is megmutatni, midőn Agda közbelépett.

Másnap elhagyá Timaszjót családjával, miután előbb a jószágkezelőnek felmondott.

Forszvikba egy hóval előbb érkeztek, mint más-kor, s Harlén oly indulatos és böszült hangulatban volt, mint még soha nem látták.

Viharos jelenet fordult elő Agda és atyja közt, s az utóbbi kijelentette, hogy soha sem egyezik bele a leánya és Ágoston közti frigybe s kitagadja őt, ha arra még csak gondolni is merne, sat.

Az eddig annyira elkényeztetett kedvencz most atyja haragjának tárgyává lett. Minden benső béke eltűnt.

Agda ezen jelenet után még hűvösebben szerette Dahlströmöt, mint azelőtt, s minél kegyetlenebb lön atyja, annál szilárdabb lön elhatározása, hogy soha sem leend más neje, csak azé, a kit szive választott.

Hogy az elkeseredés mérlegét szinig megtöltse, Károly is megjelent karácsonra s ezen telet is Forszvikbau vala töltendő.

Nina közlé vele a történeteket s ő felhasználta az atya és leány közti meghasonlást s rábeszélte az előbbi, kényszerítse leányát, hogy kezét neki adja.

Károly addig ingerlé az a nélkü! is felböszült atyát, mig ő végre Agdát magához hivatta s azt mondá neki, válaszszon a kettő közül vagy

azonnal eljegyzí magát Károlylyal, vagy elküldetik a házból.

Egy havi határidőt adott neki.

Midőn az a nap elérkezett, melyen Agdának felennie kellett volna, Agda eltűnt az atyai házból.

Ström elhallgatott.

A hallgatók egyikének sem volt kedve a szünetet félbeszakítani, mely most beállt.

Midőn Ström elbeszélését folytatá, hangja metsző volt.

— Megfeledkeztem egy személyről szólni, ki Agda sorsának kifejlődésénél nem csekély szerepet játszott. Bromér Áront értem.

Áron egy szegény özvegy fia volt, ki dolgozott nélkülözött s arra törekedett, hogy fiának nevelést adjon. Szerencséjére még elég jókor meghalt s így kikerülte a bánatot, melyet fia különben neki okozott volna.

Br omér még mint ifju, igen szenvedélyes játékos volt, s egészen átengedé magát e hajlamnak.

A véletlen úgy akarta, hogy mindig szerencséje legyen, s ezért arról kezdett álmodozni, hogy egykor sikerülend neki a játék által vagyonhoz juthatni.

Kevéssel anyja halála előtt alkalmazást kapott Harlén irodájában, ki akkor még nagykereskedő volt.

Pontos volt hivatalában, de az éjeket a játékasztalnál tölté.

Anyja halála félbeszakítá ezen szokását, mert őszintén gyászolá őt, s néhány hóig nem játszott.

Midőn ismét kezébe vette a kártyát, a szerencse hátat fordított neki.

De ez korántsem riasztá vissza, a játék most valódi örjögéssé vált nála, s egyszer, midőn már saját pénze elfogyott, főnöke pénztárába nyult, — rajta kapták és elkergették.

Harlén azonban kegyes volt iránta, s nem jelentette fel mint tolvajt.

Bromérnek egy idő múlva sikerült egy gazdag családnál, mely a külföldre utazott, mint tolmács állomást kaphatni. További sorsáról csak annyit tudok, hogy d'Orbeau segédje volt, ki nagy játékbankot tartott Párisban, s bizonyára egyetmást elkövetett, mi nem egyezik meg a becsület fogalmaival. — Mindez a szerencsétlen játékszenvedély következménye volt.

Tíz évi távollét után oly nyomorult állapotban jött vissza, hogy koldulnia kellett, míg távoli rokonát, Dahlströmöt felkereste, ki akkor H . . . gróf szolgálatában állt.

Ily helyzetben jött egy este Forszvikba.

Agda, akkor 14-éves, jó és könyörületes volt.

A szegény nyomorult ember kinézése meghattotta őt.

Harlén nem volt honn és Agda rábeszélte nagynénjét, engedje meg a szegény embernek néhány napig Forszvikban maradhatni, hogy pihenjen és jó ételek által kissé megerősödjék, míg ő meleg ruhát szerez neki.

Malin kisasszony maga is jószívű volt, s így könnyen beleegyezett Agda kérelmébe.

De Bromér az első éjjel, melyet Forszvikban töltött, ideglázba esett.

Két hóig nagy beteg volt, s Agda ezen idő alatt a legnagyobb szivjósággal bánt védenczével, s arról gondoskodott, hogy a legjobb ápolásban részesüljön,

Már lábadozni kezdett, midőn Harlén hazajött utazásából.

Ő nem helyeslé, hogy olyan kalandornak menhelyet adtak a háznál s a szegények házába akarta őt küldeni.

De előbb maga akarta látni a beteget, s megismerte egykori irnokát, kit lopás miatt elkergetett.

Ő maga szigorú becsületességű levén, ki soha sem követett el igaztalan tettet, nem volt elnéző mások hibái iránt. Midőn Bromért felismerte, azt akará, hogy rögtön hagyja el házát. Mit sem akart tudni arról, hogy oly jellemű ember az ő födele alatt időzzék.

Hasztalan kérte őt Malin kisasszony és Agda, hasztalan kérték az öreg urat, változtassa meg e szigorú ítéletet; Bromérnek mennie kellett, a mint csak képes volt az ágyat elhagyni.

Harlén megengedte Agdának, hogy pénzzel elláthassa, mert különben nem hagyhatta volna el ama helyet.

De Agda meleg részvétellel viseltetett védencze iránt. Midőn atyja kinyilatkoztatta akarátát, elment az emberszerető jámbor lelkészhez, s tanácsot kért tőle, hol lelhetne Bromér valami állomást, ha Forszvikból távoznia kell.

A prépost meglátogatta Bromért és soká beszél-

getett vele, azután megigérte Agdának, hogy magához vendi és mint felügyelőt alkalmazni fogja.

A jó Agda most meg volt elégedve.

Bromér a lelkész-lakba költözött, de csak azon ígéret mellett, hogy a télen át ott maradhat.

Midőn Forszvikból elment s ifju pártolónőjétől bucsut vett, így szólt hozzá :

„Ha a kisasszonynak valaha szükség e leendő olyan emberre, a ki magát érte feláldozza, akkor emlékezzék meg Bromér Áronról.“

A prépost házánál kifogástalanul viselte magát, s midőn a tavasz beállt, azon ajánlatot tette neki, hogy maradjon s valami csekély fizetést is adott neki.

Bromér karácsonyra és mindenszentekkor mindig valami ajándékot kapott Agdától. Soha sem feledkezett meg róla, kitjegyszer kisegített a nyomóról.

Évek multak el, és Bromér még mindig a prépost házánál volt; mint ügyes és hasznos ember nélkülözhetlenné tudta magát tenni.

Agda ezalatt gyönyörű hajadonná fejlődött.

Kevéssel Agda eltünése előtt, Lotta egy este észrevette Bromért, mint bujkált a nagy fasorban, félvén, hogy meglátják.

Lotta, ki urnője védencze iránt szánalmas érdeket érzett, hozzá sietett, mielőtt Harlén meglátta volna.

Bromér levelet adott Lottának, mely Agdának szólt, s kérte, juttassa azt rögtön urnője kezeibe.

E levél Dahlströmtől volt, melyben tudtára adta Agdának, hogy közelében van, s atyja rokonánál.

Bromérnél tartozkodik, s azért jött, hogy vele szólhasson.

Arra kérte, találkozzék vele a parkban, midőn bealkonyodik; ha azt nem teszi, akkor Ágoston tovább nem akar élni, s elszánta magát arra, hogy a tenger hullámaiban keresse sirját.

Agda utolsó levele kétségbe ejtette őt, mert azt írta neki, hogy atyja kényszeríteni akarja, nyujtsa kezét unokabátyjának, Károlynak.

Agda elfogadta a találkát.

Bromér örködött felette, hogy a szerelmesek ne háborgattassanak, s Ágostonnak sikerült az ifju leányt rá beszélni, hogy az atyai házat hagyja el s menjen vele.

Két nappal ezután Agda eltűnt.

Annyi bizonyos, hogy a levél, melyet Agda a következő nap atyjának írt, őt kiengesztelte volna, ha Károly ott nincs, hogy az atya haragját a becsületéről megfélelkezett leány ellen felingerelje, s ki azon igyekezett, hogy megszökésének hírét minél jobban elterjessze.

Malin kisasszony kérelmeinek nem volt eredménye, miután Károly azt mondta a gyártulajdonosnak, hogy már az egész környék tudja Agda eltűnését, s nem is beszélnek egyébről, mint arról, hogy Agda kisasszony atyja jószágkezelőjének fiával megszökött.

Harlén ifejelete az volt, hogy Agdát kitagadta. Ezen kegyetlen levélhez egy utalvány volt csatolva, mely Agdát feljogosította, hogy az őt illető gyermekrészt felvehesse, a mint férjhez megy.

Ez a könyvek szerint kiszámítva, 50,000 tallér volt, Harlén e pillanattól kezdve ezen összegnek kamatját fizetendi neki, s ha megesküdött, felveheti a tőkét is. Hanem azon feltélel, hogy többé soha ne lássa őt s ne halljon felőle, s kinyilatkoztatta, hogy többet ne is várjon tőle soha.

Midőn Agda e levelet olvasta, megbánta lépését. Azonnal visszautazott Forszvikba, hogy atyja lábaihoz boruljon s bocsánatot kérjen tőle.

De Károly tudositotta Harlént megérkeztéről, s így nem akarta őt látni. Károly által azt izente neki, hogy ha rögtön nem távozik, elkergeti őt a cselédek által.

Atyai házától a lelkészlakba ment. A jámbor lelkész elment Forszvikba, de ő sem láthatta a felbőszült atyát, Károly elutasította őt, ki dühös szerelemfélétségében meggátolta a kibékülést az atya és leány közt.

Midőn a prépost hazatért, másnap levelet kapott Harléntől, melyben kinyilatkoztatta, hogy minden kíséret hasztalan őt a megbocsátásra birhatni, s azt követeli Agdától, hogy ne gyalázza meg őt tovább jelenléte által.

Továbbá arra kérte a prépostot, ne avatkozzék családi ügyeibe s távolítsa el Agdát ezen tájról, hol oly nyilvános botrányra adott okot.

Midőn a prépost e levelet Agdával közölte, a szegény leány Bromér kíséretében elutazott a lelkészlakból.

Bromér visszakísérte őt azon özvegyhez, kire

Ágoston bizta volt, midőn az atyai házat elhagyta vele.

Két héttel ezután Dahlström és Agda megesküdték Kopenhágában.

Onnan Párisba utaztak Bromér kíséretében, ki szolgálatát felmondta a prépostnál; ott akartak egy ideig maradni, hogy Ágoston művészi tehetségét kiképezhesse.

Házasságuk első félévében oly boldogak voltak, hogy Agda egészen megfoledkezett bánatáról, s egészen átengedte magát a szerelem boldogságának.

Bromér volt tanácsadójuk, barátjuk és szolgájuk.

Olyan okosan rendezte be kiadásaikat, oly helyesen vitte a háztartást s oly takarékosan, hogy jól kijöttek jövedelmükkel.

Egy félév lefolyta után Agda egyszer olvasta egy svéd lapban, hogy . . . Károly őrnagy nőül vette Harlén Nina kisasszonyt. —

Egyidejüleg levelet kapott Malin nénitől, melyben szomorú szívvvel tudtára adta neki, hogy Harlén Nina menyegzőjének napján egy okmányt mutatott neki, melyben Ninának biztosítja egész vagyonát és Agdát egészen kitagadta.

Malin nagynéne levele szomorú gondolatokra hozta Agdát, és azon tudat, hogy atyja még most sem bocsátott meg neki, ürmöt csepegtetett öröme kelyhébe.

Ágoston gyakran könyben uszva találta őt, bánatos arca kinzá és vádolá őt egyszersemind.

Ágoston hangulata is megváltozott, s oka anyja

halálának hirtelensége volt, mely Malin kisasszony levélével egyszerre érkezett.

Az öreg Dahlström azzal vádolta fiát, hogy ő oka anyja halálának, mert fölötte busult azon, hogy Agdát rábeszélte az atyai ház elhagyására.

Ennek következtében bükörbe esett, s azon gondolat gyötré folytonosan lelkét, hogy fia, miután lábát egyszer a rossz utra tette, addig fog rajta haladni, míg a végromlás örvényébe süllyed.

A munka nem nyújtott Ágostonnak többé szórakozást, s midőn Agda ajkai sem mosolyogtak többé oly szeliden, mint azelőtt, a szerelemben sem lelé fel azon vigaszt, melyre annyira szüksége volt az önvád elnyomására.

Ágoston azonban nem tartozott azok közé, kik képesek a benső szenvedést elviselni a nélkül, hogy ellenszert használnának s a kellemetlen érzelmeket új benyomások által elűzzék.

Legjobbnek tartá utazást tenni és a hely és környezet megváltoztatása által távolítani el saját és Agda bus hangulatát.

Valamely német fürdőbe akartak menni, hogy Agda arczára ismét visszatérjenek a rózsák, melyek onnan eltűntek vala.

Bromér más tanácsot adott Ágostonnak, azt mondá, jobb lenne, ha Olaszországba utaznának, de ő art felelé, hogy előbb fürdőre kell menniök s aztán Svájczon keresztül Olaszországba utaznak, hol a telet töltendik.

Baden-Badenbe utaztak.

Csak rövid ideig voltak ott, midőn a fiatal 22 éves férj nejét és mindent elfeledve, a játék ingereinek engedte át magát.

Midőn Bromér a zöld asztal közelébe jött, azonnal megragadta őt régi szenvedélye s az által Dahlströmöt is magával ragadta amaz örült mámorba, mely a játékos fejét elkábitja.

Két havi időzés alatt Baden-Badenben Ágoston elkártyázta nem csak Agda hozományát, de egy tetemes pénzösszeget is, melyet atyja küldött neki, s ki tudja, el hagyta volna-e akkor is a zöld asztalt, ha Agda kétségbeesésében nem fordult vala Bromérhez, őt vádolván, hogy férjét a romlás örvényébe ragadta.

Arra emlékeztette őt, hogy egykor azt ígérte, miszerint kész mindent feláldozni boldogságáért s most ellenkezőleg mindent elkövetett, hogy őt a nyomorba lökje.

A fiatal elhagyott nő könnyei észrehozták Bromért; belátta, mily rosszul hálálta meg jóságát, midőn szenvedélye által szegénységbe döntötte.

Bromér tudta, hogy Ágoston minden pénzét eljátszotta s borzadva gondolt magaviselőtére.

Másnap délelőtt, míg Ágoston aludt, Bromér még egyszer elment a játékterembe, azon szilárd elhatározással, hogy ha a szerencse most kegyes lesz iránta, soha többé nem fog engedni a kísértésnek.

Bromér játszott egy óráig és nyert, azután hazament.

Annyit nyert, hogy visszautazhattak Svédországba. Heves szóváltás után Ágostonnal, ki nem akart

távozni, míg a szerencse legalább egyszer nem mosolyog rá, Bromér mégis rávette, hogy utnak induljanak Svédország felé.

Az öreg Dahlström egy kis majort vett haszonbérbe a főváros közelében, miután Timaszjót elhagyta.

Bromér komolyan inté Agostont, hogy legelső kötelme, Agdát az inségtől megmenteni.

Az egyetlen ut, mely erre nézve előtte nyitva áll, az, hogy Agdát atyjához vigye, míg ő képes leend munkája által független állást szerezni magának.

Egy év múlva tökéletesen tönkre jutva tértek vissza Svédországba.

Agoston az egész utazás alatt mélyen megbánta cselekvéseit.

Szegyenlét magát saját maga előtt s azt hitte, annyira vétett neje ellen, hogy azt soha sem teendi jóvá.

Bromér is érzé, mily nagy sulyt vetett előbbi vétkeinek mérlegébe.

Minél busabb volt Agostont, annál gyengédebb, odaengedőbb volt Agda. Vigasztalta, bátorította őt s biztatá, hogy csak most lesznek igazán boldogok, ha dolgoznia kellend érette.

Midön Stokholmba érkeztek, Agoston atyja jött eléjük.

Midön fiát meglátta, homloka sötét, tekintete szigorú volt, de nem szólt semmit, hanem kivezette őket kis majorjába, mely oly igen közel volt a városhoz, hogy gyalog is kimebettek.

Szkälby szép, kies hely volt.

Ágoston atyja, bár nála is szűken volt a pénz, két szobát rendeztetett be a lakház első emeletén.

Csinosan voltak butorozva s mindazon aprósággal és kényelemmel ellátva, a mihez egy gazdag hölgy szokva van.

Ezen lakásba vezeté fiának nejét.

Megölelte és megáldotta őt, s látszék rajta, menyire érzi, mit vétett fia a szegény gyermek ellen, ünnepélyesen fogadá, hogy mindig szerető atyja leend.

Miután Agdát ily módon üdvözölte volt, hosszú értekezést tartott fiával, melyben kinyilatkoztatta hogy a nőért, kit ő már elég szerencsétlenné tett, kész mindent megtenni, de fiát nem fogja segiteni. Tőle szorgalmat és komoly törekvést vár, hogy jóvá tehesse azt, a mit vétett.

Bromér mindjárt megérkeztek után bucsut vett a fiatal pártól, s kenyérkeresés után indult.

Kevéssel azután Agda Szkälbyben egy fiúnak adott életet, de majd a magáéval fizeté meg azt.

Az öreg Dahlström most irt Malin kisasszonynak s kérte, adná Harlén urnak tudtára, hogy Agda anyává lett s oly veszélyes beteg, miszerint kétséges, elhagyja-e a betegágyat vagy nem.

Az öreg remélé, hogy ezen hír kiengeszteli Harlént s megbocsát leányának.

Malin kisasszony felhasználta az időt, midőn Károly és Nina nem voltak honn, s akkor lépett be bátyjához, a kitagadott gyermekért esedezve.

Kérelmének sikere volt, az öreg atya hallgatott szavára s végre arra kérte őt, látogatná meg Agdát és gyermekét.

Erre azt felelte Harlén ur, hogy majd meggondolja a dolgot s aztán visszavonult szobájába.

Délután parancsot adott, hogy minden kész legyen reggelre, mert elutazik.

Malin sejté, hová lesz az ut, s örvendett bensejében, de öröme rövid volt.

Estefelé hazajött az őrnagy fiatal nejével.

A fővárosban voltak s ott ujdonságokat szedett össze, melyeket most Harlénnal közle.

Dahlström Ágostont illették azok.

Agda jelenleg az öreg Dahlströmnél van. Ágoston elkártyázta neje egész hozományát Baden-Badenben s most elhanyagoltan, rongyosan kóborol Stokholmban.

Az öreg Dahlström úgy nyilatkozott valahol, miszerint reméli, hogy Agda atyja segíteni fog rajtuk ha megtudja, hogy Dahlström — fiának nejét magához vette.

Sőt Agda is mondta volna, ha atyja megtudja, mily nyomorban van, okvetlen segíteni fog rajta.

Malin nem volt jelen, mi lőn az őrnagy mindezt előadta, de észrevette, hogy a szokott módon feluszította Harlént Agda ellen, mert hallá, midőn bátyja az inasnak mondá, hogy nem utazik el reggel.

Másnap Harlen nővéréhez jött s átadott neki egy 1000 talléros váltót, a szavakkal:

„Malin, küldd el neki ezen pénzt, de úgy, mintha

tőled jönne, és most hallgasd meg, a mit mondani fogok: én nem akarom többé nevét hallani. Ha azt még egyszer teszed, akkor örökre elválnak.“

Malin nehéz szívvvel küldte el a pénzt Agdának.

Az öreg Dahlström pósta fordultával visszaküldte a pénzt, a gyártulajdonosnak czimezve, azon magyarázattal, hogy leányának nem a pénzre, hanem atyja bocsánatára van szüksége, s miután azt megtagadta tőle, akkor a pénzt sem fogadhatja el.

Agda ismét egészséges lőn.

Kis fia az ő és Ágoston öröme volt. Az eltűnt boldogság ismét visszatért.

Ágoston egész nap dolgozott a városban s este visszatért az egyszerű kies otthonba, hol családjával tölté az estéket.

Lotta, Agda egykori komornája, alig tudta meg Malin kisasszonytól, hogy urnője visszatért hazájába, midőn kilépett a szolgálatból Forszvikben, a fővárosba sietett, hol Agdát felkereste és hozzá szolgálatba kínálkozott.

Agda örömmel fogadta Lottát, és az öreg Dahlström dajkának fogadta őt unokája mellé.

Egy boldog év mult el békével.

Néhány nappal az után, midőn Agda kis fia egyéves lett, torokgyuladást kapott s három napi betegség után meghalt.

Szüléi mélyen gyászolták halálát s a bu ismét visszatért hajlékukba.

A gyermek halála után bekövetkezett a viszontagságok egész sora.

A termés rossz volt, a marhavész megfosztá az öreg Dalhströmöt marhájának nagyobb részétől és ama kereskedőház, melynek gabnát szállított, megbukott, s így nem kapta meg pénzét.

Ennek következtében nem fizethette meg a hasonbért és halasztást kellett kérnie.

A tél szomorú és gonddal teli volt az öreg emberre nézve, és Ágoston, ki bizton számított rá, hogy egy képet, melyen majd az egész éven át dolgozott, el fog adhatni, egy napot a másik után láttott eltűnni, s reménye nem valósult.

Ezen szomorú körülmények közt bizalmas viszony fejlődött közte és egyik társa közt; ez a fiatal torzképfestész D volt.

Egyszer, midőn Ágoston levertőbb volt mint máskor, D . . . azt kérde tőle, mi baja ?

Ágoston elbeszélte neki, hogyan követte egy csapás a másikat, s atyja kénytelen leendő a jövő őszszel a bérelt jószágot visszaadni, ha nem lesz képes részletfizetését letenni.

D . . . érdekekkel hallgatta végig s midőn Ágoston elmondott mindent, így szólt: Ő talált módot, hogyan lehet gyorsan pénzt szerezni; csak attól függ, van-e Ágostonnak bátorsága, akar-e valamit kockáztatni, hogy sokat nyerjen. Ezen esetben együtt dolgozhatnak.

Ágoston kedélye nem volt azok közül való, kik megadással viselik a viszontagságot és nélkülözést, s ezért örömet kockáztatott mindent, csakhogy ama

komor kísértőtől, kit pénzsükségnek neveznek, megszabadulhasson.

Nem vala sem türelme, sem kitartása arra, hogy a szegénységgel és nyomorral megküzdjön; s meggondolás nélkül ragadt meg minden alkalmat, mely által e gondtól megszabadulhatna.

D . . . ajánlata elfogadtatott s nem sokára együtt dolgoztak.

Ágostonnak rövid idő múlva több pénze volt, mint a mennyit a múlt évben látott. Mindent beszerzett, a mi szükséges volt a házhoz s megigéré atyjának, hogy a fizetés határidejére megszerzi a szükséges pénzt.

Ágoston azon ajánlatot tette atyjának, adjon D . . . nek lakást, mert ő szeretne falun szobát bérelni.

Szkälbyben volt egy kis melléképület, két szobával; ez nagyon tetszett D . . . nek, s miután Dahlström úgy sem használta, tehát teljesítette fia kívánságát.

D . . . nem sokára beköltözött.

Most napokon és éjjelen át dolgoztak Ágostonnal együtt.

Rajzokkal foglalkoztak, melyek egy köpes könyv számára karácsonyra voltak meg rendelve; — így feleltek, ha Agda és Dahlström kérdezték, hogy mit dolgoznak.

Hanem Agdának úgy látszék, hogy férje ezen idő alatt rendkívül izgult, nyugtalan és roszkedvű volt.

A legcsekélyebb dolog miatt indulatba jött s minden köznapi esemény nyugtalanítá őt.

Egy napon, októberben volt, kocsi gördült az udvarba, melyből Bromér szállt ki. Sem Agda, sem Ágoston nem tudtak semmit felőle, mióta tőlük elvált.

Csinosan volt öltözve s azért jött, mint mondá, mert látni akarja, hogy van az ifju pár.

Agda megkérdezte, hol volt azóta, s ő elbeszélte, hogy egy ideig gyárban dolgozott, jelenleg pedig könyvvivő egy bérkocsi-tulajdonosnál.

Ágostonnal hosszú értekezése volt Bromérnek négy szem közt, s midőn Szkälbyt elhagyni készült, arra kérte Dahlströmöt, küldje el D . . t mielőbb, sőt legjobb lesz, ha mindjárt másnap teszi azt.

„Én nem tudom, mi van vele, — mondá Bromér, — de a rendőrség szemmel tartja őt. Ő bizonyára valami csinyt tett s nem szabad itt maradnia; különben bajt hozhatna az egész házra.“

Ámbár Dahlström nem sokat adott arra, a mi t Bromér beszélt, de most mégis nyugtalanították szavai s még aznap este felmondott D . . . nek.

A jövő nap D . . . elutazott Szkälbyből és Ágoston nem dolgozott többé a kis épületben.

Néhány nappal ezután azt indítványozta, hogy Agda kísérje el őt a városba. Most veendi fel díját.

Nagyon jó kedve volt s azzal biztatta atyját és nejét, hogy czentul jobb időket fognak élni.

Agda is derült vala, midőn férje reménysugárzó arcát látta. Hiszen már annyidő óta szomorú, levert és szeszélyes volt!

Szép, verőfényes novemberi délután volt, midőn

Agda es férje a házat elhagyták. Gyalog mentek a városba, ámbár az öreg Dahlström be akart fogatni.

Ágoston egy csinos kis lakba vezette nejét, hová szállni szokott, ha éjjelre is a városban maradt.

Agda azonban fölötte csodálkozott, midőn hallá, hogy férjét Friesznek nevezik. Okát kérde tőle.

Ágoston azt felelé, ez azért van, mert sok torzképet rajzolt, melyek majd karácsonykor megjelennek s ő nem akarja, hogy a kiadó valódi nevét tudja, ezért vette fel a Friesz nevet.

Néhány órával megérkeztek után, 500 talléros bank-jegyet adott nejének, s kérte vásároljon be mindent, a mi a háztartáshoz szükséges, a holmit reggel majd kiviheti a tejeskocsi.

Agda tán 50 tallért adott ki, a többit visszaadta férjének.

Másnap délelőtt zárt bérkocsit hozatott Ágoston s együtt mentek ki a többi szükséges vásárlásokat megteendők. A kocsi a nyugati hosszu-utczán gördült végig s egy divattár előtt állt meg.

Ágoston ismét 500-talléros bankjegyet adott neki, azt mondván, hogy mig Agda a boltban lesz, addig ő másutt elvégzi dolgait. A kocsit tartsa meg, s ha addig nem jön vissza, mig ő a boltban elvégezte vásárlását, ne várjon rá, hanem menjen haza egyedül.

Midőn Agda a boltba lépett, Bromérrel találkozott, ki épen kijött onnan.

Agda köszönt neki menet közben, s aztán kelmeket nézett, melyek közül választani akart.

Mig Agda ott foglalkozott, egyszerre feltekintett

s egy kistermetű urat pillantott meg, ki szintén valamit vásárolt s épen a visszakapott pénzt olvasta, midőn szemeik találkoztak.

Agda megismerte Károly unokabátyját s gyorsan megfordult, a kereskedőnek nyujtva azon bankjegyet, melyet férjétől kapott.

„Ötszáz tallér nagy pénz“ — mondá a kereskedő. — Nincs kisebb bankjegye?”

„Nincs, — hebegé Agda, kit a rokonávali találkozás nagyon felizgatott.

„Ne fogadjon el 500-talláros bankjegyet szigorú vizsgálat nélkül! — jegyzé meg Károly úgy téve, mintha Agdát nem ismerné. — Tegnap óta két hamis bankjegyet hoztak a bankba.“

Agda borzadt, midőn látta, hogy a kereskedő a bankjegyet a világosság felé tartja.

E pillanatban eszébe jutottak Bromér szavai D . . . t illetőleg, úgy mint annak és férjének titkos éjjeli munkái.

Agda az ajtó felé fordult s megpillantá Bromért, ki a küszöbön állt, Közelebb lépett hozzá s mondá:

„Mentse meg Ágostont!“

Agda ezen mozdulatára a segédek egyike átugrotta az asztalt, s becsapta az ajtót főnöke intésére.

Bromér ezalatt észrevétlenül eltűnt.

A bankjegy megvizsgálása nem volt kielégítő.

A kereskedő Károly jelenlétében kérdezte Agdától, hogy jutott ezen bankjegyhez?

Az őrnagy néhány szóval megmenthette volna a szegény nőt, ha azt mondja: „Ezen hölgy sógornóm,

Harlén gyártulajdonos leánya,“ a kereskedő bizonyára nem tett volna további kérdést s visszaadta volna a bankjegyet.

A halásápadt fiatal nő nem felelt egy kérdésre sem, melyet hozzá intéztek.

A rendőrségért küldtek s két rendőrszolga kíséretében azon kocsiba szállt, melyben férjével idejött, s visszavittetett lakására.

Ott több különböző értékű hamis bankjegyet találtak, és a fiatal nő a börtönbe vitetett.

— Mit gondol ön, ipam uram, nem érdemelné-e meg Károly a büntetést? Ön bizonyára szigorú birája lenne. Midőn én ezen történetet hallottam, azt gondoltam magamban, Károly szájalomra méltó leendő, ha én találkozom vele! — s ez még csak kezdete annak, a mit ő elkövetett.

Ström visszavonta kezét ipja válláról, és járkálni kezdett fel s alá a teremben.

Martha feszesen, halványan ült ott, nagy szemeit atyjára függesztve, mintha e tekintettel azt akarná mondani, hogy ő, bármilyen legyen is ezen történet vége, őt még sem fogja elhagyni.

Igen, ő szeretni fogja akkor is, ha kénytelen leendő tettei miatt megvetni.

— Miután Ström lecsillapította felindulását, ismét folytatta elbeszélését.

— Mig ez a boltban történt, Bromér ovatosan eltávozott Agda szavaira s az utcán felfelé sietett.

Nem haladt messzire, midőn megpillantotta Ágostont, ki egy kapu alatt lesben állt.

Bromér hozzá ment és ezt sugá neki:

„Nódet elfogták; a bankjegyet felismerték mint hamisat; ő küldött hozzád, s kér, hogy menekülj!”

— De Agda? — mormogá Ágoston.

— Menekülj, mondom! — suttogá Bromér. — Atyja majd megszabadítja őt, én azonnal Timaszjőbe megyek. Ha téged elfognak, minden veszve van.

Ágoston elrohant s egyenest a lübeki gőzhajóra ment, mely 12 órakor volt elindulandó.

D . . . tán már egy héttel azelőtt elhagyta Svédországot.

Bromér kocsiba ült s egyenest Timaszjőbe hajtattott.

Az első napon nem voltak képesek Agdától nevét és származását kicsikarni.

Egyedül azon nő, kinél lakott, adott némi felvilágosítást.

Hanem az is csak annyit tudott, hogy Agda férjének neve Friesz és Strengnäszből való.

Ezt néhány levél is bizonyítja, „Friesz A . . . nak Strengnäszen” czimezve, melyeket egy hátrahagyott tárczában találtak, de hová menekült Friesz, arról semmi tudomást nem szerezhettek magának a rendőrség.

Másnap névtelen levelet kapott a rendőrfőnök, melyben Ágoston igazi neve és lakhelye felvala jelentve, úgy mint kimondva azon gyanu is, hogy a gonosztevőnek sikerült tán a német gőzösön megmenekülni.

Azonnal távirkak Lübekbe és a rendörfönök maga ment ki Szkälbybe.

Ott kihallgatta az öreg Dahlströmöt, ki mit sem tudván a történekről, egyszerű és igaz feleleteket adott a hozzá intézett kérdésekre.

Különben másnap megidéztek az öreg Dahlströmt a kihallgatásra, hanem azt el kellett halasztani, mert Agda beteg volt.

Bromér ezalatt Timaszjóbe ért, hol Harlén időzött, s leánya megmentésére akarta őt birni.

Bromér nem is képzelte magának, hogy, Harlén nem fog mindent elkövetni szerencsétlen gyermekének megmentésére, de csalódott.

Harlén azzal fogadta Bromért, hogy a házból kiutasította.

Károly örnagy előbb érkezett meg, mint ő s már elbeszélte volt Harlénnak, mennyire sülyedett Agda, ő terjesztette a hamis pénzt, melyet férje gyártott.

Ő tehát részese volt azon gonosztettnek és Harlén mit sem akart felőle hallani, ámbár Bromér tudára adta, hogy minden órában várja lebetegedését.

Egy hét mulva csakugyan egy leánynak adott áletet a fegyenczház falain belül, s ő maga néhány órával később meghalt.

Lotta, a hü cseléd, engedélyt kapott, hogy mellette lehesen, Bromérnek is szabad volt őt meglátogatni.

Ez alkalommal megigérte neki, hogy gyermeke felett örködni fog, s nem engedi azt át Károly örnagy

hatalmába, hanem úgy fogja nevelni, hogy sohasem tudandja meg anyja szomorú végét és atya büntetését.

Midőn Bromér ezen ígéretet tette, jobban tudta, mint a szegény anya, hogy Harlén nem fogja sohasem engedni a pénzhamisító gyermekét unokájának nevezni.

„Mylord — mondá Ström, Edvinhez fordulva, — lady Kaszterton volt az, ki oly szerencsétlen körülmények közt pillantá meg a napvilágot.

Lotta átvette a gyenge gyermeket a birák kezeiből, ő is megígérte, hogy ápolni fogja a kisedet és örködni fog fölötte s nem tudatja vele soha, kik voltak szüléi.

Miután Agda gyermekét a hű szolganőnek átadta, kilehelte lelkét, még halála órájában férjéért imádkozva, ki őt oly boldogtalanná tette és oly aljasan bánt vele.

Malin kisasszony, ki hasztalan tett kísérleteket fivére szívének meglágyítására, annyira megharagudott irgalmatlansága miatt, hogy elhagyta házát és a fővárosba költözött.

Egy nappal Agda halála után érkezett meg.

Ő gondoskodott róla, hogy Agda tetemét a Szolna-temetőben eltemessék.

Ágoston atya azelőtt néhány nappal halt meg szélhűtésben.

Nem élhette tul a gyalázatot, melyet fia büntette nevére hozott.

Egy sirban nyugszik Agdával és Malin kisasszony egyszerű emléket emeltetett arra.

A mig Malin kisasszony élt, majd mindennap meglátogatta a kis Elvirát, meg akarván róla győződni, hogy nem szenved-e Elvira valamiben hiányt.

Malin levél által, tudtára adta Harlennak hogy ugyanazon Bromér fogadta örökbe Agda gyermekét, kit ő egykor lopás miatt elkergetett s később nem akart födele alatt megtérni.

Malin kisasszony levele e szavakkal végződött :

„És ezen megvetett Bromér azt mondta: „Az atya büntette megrabolta gyermekét nevéből s anyjának atyja elvette tőle vagyonát, hanem az is épen oly bizonyos, hogy én, a szegény megvetett tolvaj és játékos, addig nem szállok a sirba, mig Harlén Agda leánya számára pénzt és nevet nem szereztem !“

Ezen levél azonban sohasem jutott Harlén kezébe, mert Károly elsikkasztotta azt és midőn az öreg ur egy idő múlva megbizta vejét, tudakolja meg, milyen sorsra jutott szegény kis unokája, Károly azt a hirt hozta a fővárosból, hogy a leányka hihetőleg anyja halála után szintén meghalt, mert nyomtalanul eltűnt.

Károly ezentul minden levelet feltöretlenül küldött vissza, melyet Malin kisasszony irt, ez által el akarta venni kedvét a levelezés folytatásától.

Félévvel ezen meghasonlás után ama hir jutott Forszvikba, hogy a szelid jámbor Malin kisasszony meghalt.

Most elszakadt az utolsó kötelék is, mely Agda gyermeke és atyja közt létezett,

Károly most gátolatlanul üzhette játékát.

Egy évvel ezután Harlén elhagyta Svédországot, de előbb vejenek ajándékozta Timaszjöt s rendelkezésére bocsátotta Forszvikot.

Mig ezek Svédországban történtek, Ágoston szerencsésen Angliába menekült, hol nővére évek óta élt.

Dahlström Karolina egy svéd családot kísért el Angliába s ott egy angol nejévé lett, ki Briszier grófnő jószágkezelője volt.

A mivel, finom Karolina nem sokára a grófnő kedvence lön s egész napokat töltött társaságában, ha a grófnő Hartancourtban időzött.

A büszke angol hölgy és a jószágkezelő neje közt oly bizalmas viszony fejlődött, a mint különböző társadalmi állásuknál fogva csak lehetséges volt. Karolina melegen ragaszkodott a grófnőhöz.

Midőn Ágoston megnősülésének hírért vette s atyja által tudósítva lön a történetekről, elbeszélte az egészet a grófnőnek, úgy mint azt is, a mit atyja írt neki, hogy Ágoston eljátszotta neje-hozományát s egészen pénz nélkül tért vissza Svédországba.

Ezen szomorú híreket némi örvendetesobbek követték.

Ágoston majd sohasem írt, de annál gyakrabban az öreg Dahlström. Leveleiben mindig Agda jószágáról és szeretetéről szólt, úgy hogy Karolina valódi érdekekkel viseltetett ismeretlen sógornője iránt.

Két év mult el, midőn Karolina egyszer fekete pecsétű levelet kapott Svédországból.

Két gýaszlevél volt, melyek atyja és sógor-

nője halálát adták hirül, de minden további részletes leírás nélkül.

Karolina azonnal irt Svédországba, közelebbi tudósítást akarván nyerni ama szomorú eseményekről, de mielőtt feleletet kapott, azoknak szerencsétlen okozója személyesen érkezett hozzája.

Komor, őszi est volt, midőn egy rongyokba burkolt szerencsétlen jött Hartancourtba s utána kérdezősködött.

Karolina 16 éves korától nem látta fivérét. Azóta 8 év mult el. Hanom daczára annak, felismerte őt a rengyos koldusban.

Nem szükséges a bekövetkezett jeleneteket leírnom, csak az eredményt kell elmondanom.

Karolina a grófnőhöz ment s közölte vele a szomorú titkot.

Férjének nem merte megmondani, mert az fölötté szigorú becsületességű ember volt s neje iránti tekintetből sem engedte volna, hogy egy pénzhamisítónak segélyezést adjon.

Ágoston minden pénz nélkül érkezett nővééréhez, sőt egy pár nap óta alig evett valamit, s így hát a legszomorubb állapotban volt.

Midőn Karolina a grófnővel közölte a történetet, melyek annyira vitték fivérét, a grófnő megígérte, hogy segíteni fog rajta.

Ágoston egy pár hétig Hartancourtban maradt. De midőn Karolina Bromér által atyja és sógornője halálának körülményeit megtudta, úgy mint azt, hogy

Agda gyermeke most Bromér fogadott leánya, akkor Ágoston közel volt az örüléshez.

Ő volt tehát atyja és neje halálának oka s anyyira vitte, hogy leánya jövője a megvetett tolvaj és játékos kezére volt bízva.

A legerősebb természet sem képes ily erkölcsi csapások hatásának ellentá'lni.

Ágoston veszélyes agyvelő-gyuladásba esett s úgy látszék, hogy követni fogja szeretteit a sírba, — de a sors másként határozott.

Egészséges lett és Franciaországba ohajtott menni, hogy az algiri háboruban részt vegyen.

A grófnő lord Kaszterton Williamhoz fordult, kinek neje által összeköttetései voltak Franciaországban, s kérte őt, ha védenczének ez ohajtását elősegítené.

A grófnő által pénzzel és ajánlólevelekkel ellátva, elutazott Ágoston Hartancourtból, miután ünnepeyesen megigérté, hogy előbb nem látja viszont gyermekét és hazáját, míg jóvá nem teszi elkövetett bűncit, becsületes, szigoru élet és törekvés által.

A grófné így szólt hozzá, midőn búcsút vett :

„En irgalmas valék ön iránt, mert jót véltem azzal tenni. — Ön fiatal, s a pénzvágy által megvakítva vétett a törvény ellen; tegye azt jóvá azzal, hogy tisztességes nevet szerez magának, melyet egykor leányának adhasson a helyett, melytől megrabolta.“

Franciaországban ismerkedtem meg Dahlströmmel és együtt mentünk Algirba, hol mint bajtársak szolgáltunk s egymás mellett harczoltunk.

Három évvel Dahlström menekülése után, azt olvasták a svéd lapokban, hogy ama fiatal pénzhamisító Dahlström Ágoston, ki szerencsésen elmenekült, Algirba ment és ott egy csatában elesett.

Én mellette valék, midőn elesett. Rövid, de szomorú élet-drámájának vége lőn; de ő halála órájában lelkemre kötötte, boszuljam jmeg Agda szenvedéseit.

Én elfogadtam végrendelotét, s úgy hiszen, meglehetősen végre is hajtottam.

Most még csak azt kell hozzá tennem, hogyan alakultak az események a még élők számára.

Harlen ur folytonosan a külföldön élt. Igen ritkán irt az övéinek és akkor is csak üzleti dolgokról.

Olaszországban tartózkodott és Károly svédek-től, kik Harlénnel találkoztak volt, megtudta, hogy más nevet visel s egy magányos villában, egyetlen szolgálával, nagyon visszavonultan él.

Egyszer — épen egy évvel azután, midőn Elvira Brogrén asszony növeldejét elhagyta — Harlén ur egy megbizottja látogatást tett Károlynál.

Levelet hozott Harléntől, melyben némi felvilágosítást kért Bromért illetőleg. Bizományosát, úgy mint Károlyt is, felszólította, tudják meg, hol tartózkodik Bromér s van-e igazán leánya?

A bizományos minden felvilágosítást megszerzett, a mit csak kaphatott, s megtudta, hogy az ismeretes uzsorás egy ideig Párisban volt, hanem onnan egy német fürdőre utazott, hihetőlog Wiesbadenbe.

Károly, attól félvén, hogy ipja lelkiismerete oly módon ébredhetne fel, mi saját előnyét veszélyeztetné,

szintén tudakozódni kezdett, s hasonló eredményre jutott.

Károly nejének, ki néhány év óta valami sorvasztó bajban szenvedett, azt rendelték az orvosok, látogasson meg valamely német fürdőt, és Károly Wiesbadenbe vitte családját.

De ő maga csak addig szándékozott ott maradni, mig meggyőződik, alapos-o aggálya, s felkeresi-o ipja Bromért, hogy Agda gyermekét tőle visszakövetelje.

Alig volt néhány napig Wiesbadenben, midőn megtudta, hogy Bromér csakugyan ott van leányával.

De Harlenről még nem tudott semmit.

Midőn egyszer az olvasó-szobába ment, egy öreg ember vonta magára figyelmét, ki egyszerre felkelt, a lapot eldobta és svéd nyelven felkiáltott: „Mily aljas hazugság!” s azzal kisietett a szobából.

Károly felvette a lapot s utána sietett, mert — megismerte Harlént.

Károly utólérte, s jól szinlelt meglepetéssel és örömmel üdvözölvén, kérdezte, megkapta-e a levelet, melyet Bromért és leányát illetőleg nem rég írt neki.

Harlen nem kapta meg a levelet, mert az soha sem volt irva; hanem most mégis elbeszélte tartalmát, mint találta fel nyomát, és hogyan kérte Harlént, tegyen valamit ama szerencsétlen leányért, kit ő annyi fáradsággal felfödözött.

Mig erről beszélt, azt is ki tudta fürkészni, vala-e az öregnek alkalma a fürdővendégek heti névjegyzékét látni.

†
Miután Károlynak sikerült az öreg urat egy szobába zárni, mely az övé mögött volt, s melynek ablakait belülről deszkákkal beszögezte, — s miután azt mondta neki, hogy ha segélyért kiált, ez életébe fog kerülni, — kihirdettette a svéd ujságokban, a mint azelőtt már a német lapokban közölve volt, hogy a gyártulajdonos, Harlén, ki évek óta Olaszországban lakott, egy magányos villában megöletett és kirabol-
tatott, és pedig mint gondolják, saját inasa által, mert az nyomtalanul eltűnt.

Nina Kopenhágában halt meg, a nélkül, hogy férjét viszontlátta volna, ki többé nem hagyá el kis jószágát.

Nina halálos ágyán megkérte Brogrén Károlyt, emlékeztesse férjét arra, milyen kötolmei vannak kitagadott unokahuga iránt s kösso lelkére, adná neki vissza az őt illető vagyourészt. Ezen titok ismerőse oly hatalmat kölcsönzött Brogrénnek, melynél fogva Nina férjét arra kényszerité, hogy őt a választott pályán pártolása által elősegitse.

Két évvel ezen események után jöttem én Svédországba s akkor felkerestem Elvira egykori dajkáját, Lottát, hogy Dahlström barátom utolsó kérését teljesítem. Elvira menyegzőjének napján Bromért is feltaláltam Kopenhágában s tőle is nyertem felvilágosítást.

Egy pár pillanatra látni engedé nekem Elvirát, ki az ablaknál állt, — e pillanattól fogva szivem a fiatal nőhöz volt csatolva. Ennek következtében felkerestem Lottát.

Midőn bizonyos volt a felül, hogy nem látta, azonnal készen volt tervével, s a véletlen elősegíté őt.

Hazug jelentésének befejezése után kérdé, valami különös okból utazott-e Wiesbadenbe? s midőn az öreg azt felelé, hogy ő csak unokája felfödözése végett jött, Károly tudtára adta neki, hogy Bromér valóban ott volt leányával, hanem ismét elutazott, miután egész vagyonát elkártyázta.

Károly hozzá tette, hogy ha a véletlen nem hozta volna össze ipjával, ő már elhatározta, miszerint Bromér után Svédországba utazik s elveszi Agda leányát méltatlan ápoló-atyjától, ki most bizonyára szépségével fog uzsoráskodni, miután tönkre jutott.

Szóval, Károly oly melegen védte a szegény leány ügyét, hogy ipját tökéletesen tévutra vezotte.

Harlén visszaemlékezve a multra, nem tudott kételkedni veje szavaiban, s megigérte, hogy mindent elkövet Agda leánya javáért. Erre volt Károlynak szüksége, hogy tervét kivihesse.

A vagyont már ugy is magáénak tekintette, hiszen elég bünt követett el annak birhatásáért — s most az öregnek szeszélye miatt a vagyon fele ama hamisító gyermekének jusson? Nem, annak nem szabad megtörténnie.

A gyártulajdonos ugy nyilatkozott, hogy már másnap szeretné Wiesbadent elhagyni és Bromért Svédországba követni, miután Károly bizannyal tudta, hogy oda utazott.

Miután vejével ezen tervét közölte, Nina hogy-létét tudakolá; Károly azt felelé, hogy ő is Wiesba-

denben van, s rá akarta beszélni az öreget, hegy még néhány napig maradjon az övéi körében.

„Nem, — felelé, — holnap utazom! Ninával nem vagyok megelégedve, mert ő volt az első, ki nővérét elárulta. Mondd meg neki üdvözetemet s azt is, hogy a lapok hamis hirt közöltek. Inasomat ölték meg, nem engem.“

„Megölték! — Hát az állt az ujságban? — Károly alig birta örömét elpalástolni. Ugy látszék, mintha maga a pokol is szolgálni akarna tervének.

Másnap reggel Károly Harlénhez jött, azon ajánlattal, hogy őt elkiséri.

Harlén azon név alatt utazott, melyet Olaszországban felvett, mert Svédországban csak akkor fogja magát megismertetni, midőn unokáját feltalálja.

Este volt, midőn Stokholmba érkeztek s azonnal kocsira ültek, mely őket, Károly tanácsa szerint, Altorpba viendi, hol Agda leánya neveltetett. Brogrén prépostné által könnyü lesz megtudni, hol van most a leány.

De miután már nagyon késő volt, midőn Altorpba érkeztek, nem lehetett látogatást tenni, e szerint az ezredes jószágán, mely Altorp közelében volt, töltendik az éjt.

Károly a házba vezette ipját, hol egy kiszolgált katona lakott évek óta mint felügyelő. Károly megmentette őt valami elkövetett csiny következményeitől, benne tökéletesen bizhatott, mert hatalmában volt. Ez volt az egyetlen, ki látta, hogy Károly az öreggel megérkezett.

Beszélgetés közben azt említé Lotta, hogy Károly soha sem távozik a jószágról, hogy Timaszjót eladta sat.

Én gyűlöltem azon embert, mert oly kegyetlen volt a szegény Dahlström asszony iránt, s elhatározám, hogy kifürkészem, miért tartózkodik Károly folytonosan e kis tanyán.

Néhány hétig a vidéken időztem, szilárdan elszánva magamat, hogy e titkot felfödözöm.

Nem tartozik ide a módot leirnom, miként sikerült Flinktől megtudnom, hogy Károly egy este valami öreg emberrel érkezett meg a tanyára, s az öreg azóta nem hagyta el a házat.

Ez után Olaszországba utaztam, hol kutatásaimat folytattam, s végre azon eredményre jutottam, hogy Harlén nem halt meg, hanem veje fogva tartja őt, mert annyi bátorsága nincs, hogy meg lje, de inkább elevenen oltette. Ennek s még más egyebeknek tudása hatalmamba adta Károly szabadságát, becületét és földi jóllétét, s így lettem az öreg embernek megszabadítója. De a sötét fogság megfosztotta az öregot szemefényétől, s annyira megzavarta elméjét, hogy egészen gyermekes lett. Hogy a nyilvános botrányt kikerüljem, sikerült nekem Harlent rá beszélni, hogy ha sirját elhagyja és ismét emberek közt fog élni, mint a t y á m lépjen fel.

Az öreg embernek egyetlen ohajtása az, hogy unokáit megölelhesse és Agda leányát közbenjárásom által, őt törvényesen illető jogaiba visszahelyezhesse.

Nina leányát megölelte, — de Agda leányát a halál elragadta.

Martha kezeire támasztá fejét. Az ezredes úgy fázott, hogy fogai vaczogtak. Lord Kaszterton a fekete kötésre tette kezét.

— Most, mylord — folytatá Ström rövid szünet után, — csak néhány szót kell még hozzá tennem, melyek egyetmást megmagyaráznak neje viselkedésében. De mit használna az most? Ő meghalt s vele a mult is el van temetve. — Így hát arra szoritkozom, hogy egy levelet adok át önnek, mely mylordo illeté, hanem egy titkos kéz elsikkasztotta azt. E levél szir Szidneytől van s akkor írta, mielőtt Brogrénnel megvívott.

Ström egy feltört levelet nyujta át Edvinnek. Martha kendőjébe rejté arcját.

E pillanatban meg volt büntetve, bármennyit vétkezett.

Ström még menyegzője napján hatalmába kerítette ezen levelet, úgy mint Martha minden iratait.

— Azonban legyen szabad, — kezdé ismét Ström, — az itt jelenlevők előtt kinyilatkoztatnom hogy lady Kaszterton soha sem szeretett mást mint férjét, szive a legmélyebb, legbensőbb szerelemmel ragaszkodott hozzá; aznap, melyen ő és a lord har madszor és utoljára elváltak, a lady levelet kapott Brogren Fredriktől, melyben kérte, jöjjön el Altorpba, mert most már közölheti vele ama felvilágosításokat szüléit illetőleg, melyeket a fiatal lelkésztől nyerni kívánt, midőn Timaszjőbe érkezett.

A mint Altorpba érkezett, Fredriket a kertben találta s ő közölte vele, a mit kifürkészett, tudniillik, hogy atyja bankjegyhamisító volt, s anyja irántai szerelemből — vagy tudatlanságból kiadta a hamis pénzt, mire elfogták s a börtönben meghalt.

Ez volt oka, mylord, hogy neje Altorpba ment.

Ön néhány órával azelőtt Szkoghofba kocsizott, egy levél következtében, melyet nőm irt önnek, lady Kaszterton születését illetőleg.

Mi történt önök közt, midőn ismét találkozott a ladyvel, azt nem tudom, csak annyit tudok, hogy annak következtében ön, mylord, a Krimbe utazott. Azonban attól tartok, hogy nőm idézett elő valami meghasonlást azon kivánsága által, hogy önt lady Kaszterton származása felől felvilágosítsa.

— Nem, százados ur — vizonzá Kaszterton — azon felvilágosítások, melyeket kedves neje nekem adni akart, egészen fölösek voltak, mert elhunyt nagynéném, Briszier grófnő halálos ágyán elbeszélte nekem Elvira szüleinek történetét. Nagysád bizonyára emlékezni fog, — tevé hozzá a lord — hogy akkori látogatásomkor csak azon szándokból jöttem Szkoghofba, mert tudtára akartam adni, hogy Elvira származása nem titok előttem. Sőt még olyan bátor válék és én egészítettem ki levelét, tudtára adván, hogy lady Kaszterton Stangenszkjöld kisasszony unokanővére.

— Azt nem mondtad nekem angyalom — szóla a százados, Marthához fordulva — de most ne beszéljünk erről, hanem fejezzük be értekezletünket, mely-

nek czélja az volt, hogy megismerkedjünk egymással; e szerint csak azt kell még hozzá tennem, hogy Ström Arvid Algirban elesett, és hogy Dahlström Ágoston az ő nevét felvette. — Én vagyok tehát Agda elsőkött férje, a nyomorult, a ki annyira sülyedt, hogy büntöttének felelősségét nejeére toltá. Én, Stangenskjöld Martha férje, nem vagyok más, mint Dahlström a bankjegyhamisító.

Siri csend állt be. Martha ott ült magasra emelt fővel, villogó szemmel és halálsápadt arczczal. Az ezredes annyira összeesett, hogy csak árnyékhoz hasonlított.

— S miután most már tudják, ki vagyok én, még Brow asszonyt kell bemutatnom. — Ő nővérem, Karolina, lady Kaszterton nagynénje, s e közeli rokonság miatt ajánlá Briszier grófnő lord Kasztertonnak, adjon nejének Brow asszony személyében oly társalkodónőt, ki érdekei felett hiven őrköd fog.

Nővérem ébersége által sikerült a lordnak neje fellépését a színpadon meggátolni, az ő őrködése által értesültem ama fondorkodásokról, melyeket leányom ellen szőttek; nővérem volt az, ki Elvirát felvilágosította, mint ámitotta őt el Armida kisasszony pénzvággy-és szorolemféltésből, nővérem mondta meg Elvirának, hogy a grófnő származását ismeri, s elkísérte őt a Krimbe, midőn Elvira odament, hogy férje veszélyeit megoszthassa, vagy vele meghaljon.

Elvira meghalt és azon házasság, melynek szétrombolására annyit elkövettek — feloldatott. Lord Kaszterton visszanyerte szabadságát, de boldogság

kiséri-e azt, csak ő maga tudja. És most — nincs többé mit hozzá tennem!

— De nekem van mit hozzá tennem! — vágott szavába Edvin s egész nagyságában felemelkedett. — El ezen kötéssel, el a vak szerepével, melyet játszottam! — És ezzel lerántá a fekete szalagot szemeiről.

Edvin szilárd léptekkel ment azon ablak felé, hol Mária el volt rejtve, Félretolta a függönyöket, karjaiba vette a világos ruhába öltözött nőt, a szoba közepére vitte s öt erős karjain tartva, kiáltá:

— Lady Kaszterton nem halt meg, ő él, hogy saját anyja ellenségeinek megbocsásson!

Leette a könnyü terhet s kezeit melegen ajkaihoz emelve mondá:

— Oh Mária, én az első pillanatban megismertem Elvirát; bocsáss meg, hogy vaknak tettem magam, mert próbára akartam tenni azon szívet, melyet birni vágytam, hogy olyan napon, mint ez, megtudhassam, mennyire szeret engem.

Keblére szoritá őt s aztán Strómhöz vezeté.

Azon pillanatban, melyben a bünbánó atya leányát először szoritá szívére, az ezredes Martha kezét megfogva mondá:

— Jer, menjünk el innen! —

Felkelt, néhány lépést tett, ingadozni kezdett és s zélhűdés következtében összerogyott.

Az éj leteritette sötét leplét a földre.

Ugyanazon szobában, hol Briszier grófnő kile-

helte lelkét, feküdt most Stangonszkjöld ezredes. Az orvos, Martha és Ström virasztottak a betegnél, ki oszmélet, s a mint látszék, fájdalom nélkül feküdt.

Ström tekintete nem fejezett ki többé szigort, hanem részvétet és szánalmat.

Ström azon pillanat óta, melyben ipját összeroskadni látta, egészen megváltozott, részvétteljes és nyájas volt a beteg és Martha iránt.

Azonnal rendelkezett, hogy a betegnek orvosi segélye legyen, minden lehető gondal ápolta őt, s Marthát is vigasztalá és megnyugtatta.

Az ezredes reggel felé visszanyerte oszméletét. Az orvos reményt adott, hogy életben fog maradni, de attól tartott, hogy béna lesz.

Egy héttel ezen események után, lady és lord Kaszterton Svédországot elhagyni, s Angliába visszatérni készültek, hogy ott háborítlanul élvezzék a boldogságot, melynek birtokába végre annyi viszontagság után eljutottak.

Mrs. Brow, Elvira nagynénje, szintén velök utazik.

Elvira vak nagyatyját is magával ohajtotta vinni, de az öreg Martha férjénél, Timaszjőben akarta utolsó napjait átélni, mert Strömnek köszönheté, hogy mint szabad ember halhat meg.

Lord Kaszterton Elvira atyjának ajándékozta Timaszjöt, és mindazon vagyont, melyet Bromér Elvira számára gyűjtött.

Armida megtartotta, Elvira kérelmére, minden

gonoszága daczára, az évpénzt, melyet ő számára rendelt.

Lotta Altorpot kapta ajándokul, mint csekély jutalmat mindazon szeretetért, melyet Agda leánya iránt tanusított.

Edvin ősi birtokán, Kaszterton-houseban, nagy-szerű készületeket tettek a lord és hálálából feltámadt neje fogadására.

Mintegy két hóval ezelőtt hagyta el uradalmát, s most visszatérend, a telet ott töltendő.

A lord ohajtá, hogy méltón fogadják lady Kaszterton; midőn az igazgatónak irt, hozzá tette, hogy a lady halálának hire tévedésből támadt.

A szeptemberi nap derűlten világítá meg Kaszterton-house magas ablakait és a parknak százados fáit, midőn a lord négylovas hintaja az udvarba gördült, hol az ünnepiesen öltözött cselédség fel vala állitva az urnő elfogadására. Az előcsarnok és a lépcsők virággal és lombbal voltak diszitve. Mindennek ünnepies kinézése volt és Elvira másodszori bevonulása ezen ősi lakba oly szivélyességgel üdvözöltetett, mi ép annyi örömet és boldogságot ígért a jövőre nézve, mint a mennyi bánat és félre értés komoritotta el a multat.

A cselédség nem csekély meglepetéssel ismerte fel lady Kasztertonban, a lord ápolónőjét, — Máriát

Este felé ugyanazon olvasó-teromben találjuk a boldog párt, hol utolszor a lordot és Máriát láttuk.

Elvira elfoglalta régi helyét az alacsony széken a pamlag mellett. Karjai férje térdcin nyugodtak, s szemléle arczát, melynek férfias szépségét a kardvágás homlokán korántsem esonkítja, sőt inkább emlelé.

Elvira tekintetében a szerelem egy egész világa rejlett.

Kaszterton keze fején nyugodott s mélyen tekintett a szerelemteljes szemekbe, hogy annál jobban olvashasson belőlök.

— Most, kedves, szeretett Elvirám, — mondá Edvin, — oly felvilágosítást fogok neked adni, melyre soká kellett várnod, s melyet annyira ohajtottál. Szándékosan halasztottam azt el az első estére, melyet otthonunkban töltendünk. Mily szépen hangzik ez szó: „otthonunk“, s mennyi ideig kellett várnom azon pillanatra, midőn mondhatom: most enyém vagy!

— De ezen szerelem, Edvin, mindig szivemben lakott, — viszonzá Elvira, — s épen azon körülmény, hogy úgy szerettelek, a mint bobizonyítottam, idézte elő mindazon tévedéseket és félreértéseket.

Edvin megsimítá tiszta homlokát s mély komolysággal mondá:

— Nem, Elvira, nem a te szerelmed volt e bajnak oka, hanem a ferde állás, melyet elejétől fogva egymás irányában elfoglaltunk.

Edvin megcsókolá homlokát, kivett egy levelet zsebéből s folytató:

— Mások fondorkodásai mindent elkövettek, hogy sziveinket egymástól eltávolítsák, s lehetetlenné tegyék, hogy a bennünk égő szerelemben egyesülhes-

senek. — Azt legjobban bizonyítja ezen levél. Ha az előbb jutott volna kezemhez, akkor azonnal megértettük volna egymást, s én soha se vettem volna részt a krimi háboruban.

Szétbontá a levelet, és Elvirának nyujtá azt, mondván:

— Ismered Szidney irását?

— A jó, nemes barát! — suttogá Elvira megindultan s ajkaihoz szorítá a levelet. — Miért nem hallgattam inkább az ő szavaira, mint sértett büszkeségem sugallatára!

— Akarod-e olvasni utolsó sorait?

— Nem, olvasd fel te! — mondá Elvira, fejét férje mellére támasztva.

Edvin olvasá:

„Lord Kaszterton! Azon teljes meggyőződésse ragadom meg a tollat, hogy ez leend az utolsó levél, melyet te az életben tőlem kapni fogsz. Óráim megszámlálvák, s mielőtt a nap újra felnyitja szemét, az enyém örökre lecsukódik.

„Jól van, ha úgy történik — de ha mégis a sors másként intézte volna el, akkor lady Kaszterton megbocsát nekem, hogy ígéretemet megszegtem, melyet neki tettem, midőn őt Timaszjőben meglátogattam.

„Azért árulom el most, a mit akkor rám bizott, mert tökéletesen meg vagyok arról győződve, hogy a holnapi nap már nem talál engem életben.

„Ha titkát magammal vinném a sirba, az annyi lenne, mint ha az ő és a te boldogságodat eltemetném

s ohajtam, hogy legalább halálom legyen hasznára azon egyetlen nőnek, kit szerettem, és azon férfinak, kinek mindig barátja valék.

„Midőn Timaszjőbe jöttem, hogy magyarázatot kérjek lady Kasztertontól, a következő vallomást tette előttem, melyet az ő tulajdon szavaival közlök most veled.

„Azon gyermekes ohajtással utaztam Wiesbadenbe, hogy fényes házasságot kössek, s oly nevet kapjak, mely ép annyira tisztelt és tekintélyes, mint a milyen roszhirben álló volt atyámé. Akkor gög és hiúság tölté el lelkemet. Egy heti időzés után atyám azt mondta nekem, hogy egy előkelő lord nejévé lehetek, ha akarok. A lord hihetőleg látott engem, mert d'Orbeau urat felszólította, mutassa be őt nekem. A színházba mentem, fejem teli volt gögös gondolatokkal. Láttam lord Kasztertont, és azon ohajtással hagytam el a színházat, bár név- és rang-nélküli férfi lenne ő s én elég merész lennék őt szeretni. A lord már a következő nap megkérte kezemet, én boldognak és boldogtalannak éreztem magam egyszerre. Ugy rémlett előttem, mintha akkor szerettem volna őt, s mintha rangja utjában állana boldogságomnak. Azonban oda ígértem neki kezemet, — szívem ráadásul ment. A lord elutazott s én megismerkedtem önnel. A barátság, melyet ön iránt éreztem, szelid, — a fejlődő szerelem jövődő férjem iránt, oly heves érzelem volt, melytől megijedtem. Ugy ohajtottam volna őt szeretni, mint őnt szerettem, de mégis inkább meghaltam, mint azon boldogságról lemondtam volna, nejévé, és ezen

nyugtalan, félelmet gerjesztő csodálatos érzélem hatalmában lenni, mely keblemet eltölté. — Megesküdünk, és előttem nem létezett más férfi az egész világon; de a mint szerelmem fejlődött, épen azon mérvben vettem észre, hogy ő nem szeret, s végre hallottam is, midőn ő azt ön előtt kinyilatkoztatta. Megbánott, sértett szívem, elhatározásom, hogy azon férfinak ne legyek terhére, a kit szeretek, büzkeségem, s minden arra készítetett, hogy utainkat szétválasszam. Közel vagy távol, életben és halálban — soha sem szeretnék más férfit, de inkább hasadjon meg szívem, mielőtt azt neki bevallanám, ki engem csak önző számításból vett nőül.“

„Ezt vallá meg Elvira előttem, s én megígértem neki, hogy hiven megőrzöm titkát. Most azonban elárultam azt, mert azt hiszem, hogy jót teszek vele.

„Még egyet.

„Midőn nőd az olasz operában fel akart lépni, az azért történt, hogy ezáltal felszabadítson téged azon fogadás alól, melyet haldokló nagynénédnek tettél, tudniillik, hogy soha sem oldod fel a köteléket, mely téged Elvirához fűz.

„Ő ez által el akarta veszíteni a jogot, hogy nevedet viselje, a nélkül, hogy méltatlan legyen rá; ily módon akará neked szabadságodat visszaadni, hogy egykor Marthával élvezhesd a boldogságot, melyet nála nem találtál fel.

„A svéd követ estélyén a hangverseny alatt értekeztünk, s akkor vallá be ezt nekem.

„Most, Kaszterton, tudod, hogy nőd téged sze-

ret; hogy te őt féltékeny szenvedélylyel szereted, — azt én tudom.

„Miért nem nyilatkoztok hát egymás előtt? Az áldás és boldogság oly közel fekszik. Nyujtsd ki kezdet, s birtokodban leend.

„A mit még mondanom kell, az Stangenszkjöld Marthát illeti.

„Ő Elvira legkegyetlenebb ellensége.

„Tapasztalt ravaszságával kifürkészte, hogy én Elvirát szeretem, és azon ámitással, hogy ő engem viszonszeret, arra akart birni, hogy a becsület hangján kívül más szóatra hallgassak.

„De azzal egyedül azt nyerte, — hogy szándokát átláttam.

„Most ismét közeledtem Elvirához, s ő úgy nyilatkozott előttem, a mint neked elmondtam.

„Ha holnap Brogrén golyója mellemet átfurja akkor elégülten halok meg, mert magammal viszem a sirba azon tudatot, hogy mint becsületes férfi szerettem és szerelmemet nem pazaroltam méltatlan tárgyra, mert a nő, ki szívemet birta, méltó legjobb barátom szerelmére.

„Isten voled lord Kaszterton! Üdvözöld őt, ki nek képe a halálba fog engem kísérni, s te élj és tedd őt oly boldoggá, a mint én ohajtottam. Szeresd őt épen oly szentül és mélyen, a mint szerette becsületes barátod
Lembourn Szidney.“

Ezen levél felolvasása után mély csend állt be; mind a kettő emlékébeu felmerült legjobb legnemesebb barátjuk.

— Minden szó e levélben,— mondá Elvira,— hü tükre magasztos jellemének. Oh szerelmesem, te tudod, mennyi hálával tartozom neki; ő fődözte fel legelőször, hogy én az olasz operában fel akarok lépni, ő vezeté mrs Browt az igazi nyomra, s végre ő volt az, ki M. asszonynyal beszélt, hogy a válságos pillanatban ell épjen.

— Tehát ő volt az, ki engem visszarántott amaz örvény széléről, melybe majd mind a kettőnket döntöttem.

— De még azt nem értem — kezdé hosszabb szünet után Elvira, — miért mentél a háboruba? Azt most már nem tudom, hogy annak nem származásom titkának volt oka, a mint akkor gondoltam.

— Azt könnyen megmagyarázhatóm, — mondá Kaszterton.—Midőn Armida utasítása szerint Altorpba hajtattam, az alkonyat kétes homályában egy férfi mellett láttalak ülni, kiben BrogrénKárolyt véltem felismerni.

Közelebb vonultam, hallgatózni akarván. Ámbár nem beszélem a svéd nyelvet, mégis megértettem, midőn e szavakat mondtad: „Férjem lábaihoz borulok s bevallom előtte gyalázatomat. Ő tán elüzend magától, de meg fog becsátani.“

Erre valamit mondtál a szerelemről, mely a bűnre vezetett, hihetőleg anyádra vonatkozólag, ámbár én azt hittem, hogy az czélzás volt ama gyalázatra, melyet azelőtt említettél. —

Lehetetlen a benyomást leírnom, melyet ezen szavak rám gyakoroltak. Több óráig bolyongtam az

erdőben, s midőn éjjel Timaszjőbe visszatértem, el valék határozva tőled harag és botrány nélkül elválni örökre, — és elutazni.

Midőn sebesült állapotomban rád ismertem, azt hittom, a bűnbánat vezetett téged hozzám, s elhatározám, hogy addig nem adom tudtadra, hogy ismerlek, míg arról meg nem győződöm. miféle érzelem vezetett téged a Krimbe.

Midőn szemgyuladásom megszűnt, megkértem az orvosokat, tartsanak téged folytonosan azon hitben, hogy szemem világa oda van.

Brow asszony és komornokom által — mert egyedül ők ismertek téged Kasztertonhouseban, megtudtam, hogy te eltiltottad nekik, engem kiléted felől felvilágosítani, mert te azt mondtad, hogy lady Kasztertont lötték agyon, nem az irgalmasnőt.

— Igen, arra használtam fel Mária halálát hogy megszabadítsalak azon nőtől, ki miatt te a halált kerested.

— Kit éppen ott találtam fel ismét, szerelemmel és önfeláldozással, a mint szívem álmaiban megjelent előttem, — mondá Edvin, karjaiba zárva Elvirát.

A boldogság, mely annyi ideig távol volt a házasoktól, ezentul hü maradt hozzájuk éltük fogytáig s a bu egy fellege som boritá a derült eget .

Edvin ezentul is kitüntete magát mint híres parlamenti szónok, és Elvira két fiunak adott életet, kik még fokozták szüleik boldogságát.

Többször meglátogatták Elvira atyját Svédországban, s örömmel vették észre, hogy az ezredes be-

tegsége, mely több évig tartott, míg a halál őt megszabadítá, közelebb vonta egymáshoz Marthát és férjét, úgy hogy legalább nyugalom és béke uralkodott házuknál, ha nem is a valódi boldogság.

Ström ép olyan jó és részvétteljes lőn a keményen megbüntetett nő iránt, a milyen szigoru és megkérlelhetlen volt boszujában.

Két évvol ezen osemények után halt meg Harlén ur. Csendesen, fájdalom nélkül szenderült el s azon sirkertbe temették el, hol Briszier grófnő porai is nyugszanak.

Lotta Altorpba költözött, hol békével és elégülten élt s mindennap hálát adott az égnek azon boldogságért, melyet Elvira élvezett, és a sorsért, mely ő neki jutott.

Vége.



Előfizetési felhívás

a

»CSALÁDI KÖR«

szépirodalmi divatlapra.

Tizedik évfolyam.

Melléklet: tiz kötet válogatott regény.

Eredeti négyszög-mintákkal, 70)–80) női munkarajzzal, havonként egy természeti nagyságban kivágott ruhaszabással, havonkénti színezett divatképpel. Havonként egy körzeti arcképpel.

Az eddig megjelent tiz kötet regény, melyeket a t. előfizetők szintén kaphatnak, a következők. I. és II. kötet: „A vén kisasszony titkai,” a világhírű Marlittól. III. és IV. kötet: „A régi szép napok” Balázs Sándortól. V. kötet: „A szép rabszolga-leány” amerikai regény. VI. kötet: „A Duval-ügy” francia regény. VII. és VIII. kötet: „Két házasság” angol regény. IX. és X. kötet: „Fekete árnyak” angol regény.

Első félévi műlapunk pedig:

„Loránty Zsuzsanna a hazai tudománynak áldozik.”

czim alatt a hazai történelem olyan mozzanatát örökítendi meg, melyre századok múlva is méltó büszkeséggel hivatkozhatnak a magyar hölgyek; és a műlap kivitele méltó tárgyához.

Előfizetési díj: évnegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. A ki pedig a könyv- vagy műlapjárulékokat is ohajtja, az fizet azonfelül mindeu egyes kötet könyvért 10 krt.

A könyvek meghozatala egész évi, a műlap meghozatala félévi járatási köteleztetést foglal magában a lap irányában.

Végre bárminő háztartási vagy divatezikkre volna t. előfizetőimnek szükségük, csak forduljanak hozzám, én lehetőleg gyorsan és jutányosan megveszem és megküldöm azt nekik.

Gyűjtőimnek végre következőleg viszonzom szíves buzgóságukat: *egy új előfizető után*, tetszés szerint **bármelyik műlapunkat**; *három új előfizető után* tetszés szerint **tiz kötet könyvet és három műlapot**; *öt új előfizető mind a husz kötet könyvet és tetszés szerint hat műlapot*; *nyolcz új előfizető után* a **husz kötet könyvet és tetszés szerint kilencz műlapot**; *tiz új előfizető után* végre: **huszonhat kötet könyvet és a tizenkét műlapot ingyen küldjük meg.**

Emilia,

kalap-utca, 17-dik szám.

30.
39-3-6)
Késh.
XX.

MAGYAR HÖLGYEK
KÖNYVTÁRA.

1869 - ki

4-dik kötet.

PÉNZ ÉS NÉV.

3-dik kötet.



A „CSALÁDI KÖR“
MELLÉKLETE

KIADJA
EMILIA.

PEST, 1869.

NYOMATOTT KUNOSY ÉS RÉTHY-NÉ L.

~~24.630.~~
~~III. 3. - b)~~
~~Ver. n. Tech.~~

VIII.
L. eleg. g.
559

Előfizetési felhívás

a

»CSALÁDI KÖR«

szépirodalmi divatlapra.

Tizedik évfolyam.

Melléklet: tiz kötet válogatott regény.

Eredeti négyszög - mintákkal, 70)–800 női munkarajzzal, havonkint egy természeti nagyságban kivágott ruhaszabással, havonkinti színezett divatképpel. Havonkint egy körzeti arcképpel.

Az eddig megjelent tiz kötet regény, melyeket a t. előfizetők szintén kaphatnak, a következők. I. és II. kötet: „A vén kisasszony titkai,“ a világhírű Marlittól. III. és IV. kötet: „A régi szép napok“ Balázs Sándortól. V. kötet: „A szép rabszolga-leány“ amerikai regény. VI. kötet: „A Duval-ügy“ francia regény. VII. és VIII. kötet: „Két házasság“ angol regény. IX. és X. kötet: „Fekete árnyak“ angol regény.

Első félévi műlapunk pedig:

„Loránty Zsuzsanna a hazai tudománynak áldozik.“

ezim alatt a hazai történelem olyan mozzanatát örökíteni meg, melyre századok múlva is méltó büszkeséggel hivatkozhatnak a magyar hölgyek; és a műlap kivitele méltó tárgyához.

Előfizetési díj: évnegyedre 3 frt, félévré 6 frt, egész évre 12 frt. A ki pedig a könyv- vagy műlapjárulékokat is ohajtja az fizet azonfelül mindeu egyes kötet könyvért 10 krt.

A könyvek meghozatala egész évi, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettest foglal magában a lap irányában.

Végre bárminő háztartási vagy divatezikkre volna t. előfizetőimnek szükségük, csak forduljanak hozzám, én lehetőleg gyorsan és jutányosan megveszem és megküldöm azt nekik.

Gyűjtőimnek végre következőleg viszont zom szives buzgótságukat: *egy új előfizető után*, tetszés szerint **bármelyik műlapunkat**; *három új előfizető után* tetszés szerint **tiz kötet könyvet és három műlapot**; *öt új előfizető mind a husz kötet könyvet és tetszés szerint hat műlapot*; *nyolcz új előfizető után* a **husz kötet könyvet és tetszés szerint kilencz műlapot**; *tiz új előfizető után* végre: **huszonhat kötet könyvet és a tizenkét műlapot ingyen küldjük meg.**

Emilia,

kalap-utca, 17-dik szám.

559.

XXI.

MAGYAR HÖLGYEK

KÖNYVTÁRA.

1869 - k i

5-dik kötet.

PÉNZ ÉS NÉV.

3-dik kötet.



A „CSALÁDI KÖR“
MELLÉKLETE

KIADJA
EMILIA.

PEST, 1869.

NYOMATOTT KUNOSY ÉS RÉTHY-NÉL.

Előfizetési felhívás

a

»CSALÁDI KÖR«

szépirodalmi divatlapra.

Tizedik évfolyam.

Melléklet: tiz kötet válogatott regény.

Eredeti négyszög-mintákkal, 70)—800 női munkarajzzal, havonkint egy természeti nagyságban kivágott ruhaszabással, havonkinti színezett divatképpel. Havonkint egy körajzi arcképpel.


Az eddig megjelent tiz kötet regény, melyeket a t. előfizetők szintén kaphatnak, a következők. I. és II. kötet: „A vén kisasszony titkai,“ a világhírű Marlittól. III. és IV. kötet: „A régi szép napok“ Balázs Sándortól. V. kötet: „A szép rabszolga-leány“ amerikai regény. VI. kötet: „A Duval-ügy“ francia regény. VII és VIII. kötet: „Két házasság“ angol regény. IX. és X. kötet: „Fekete árnyak“ angol regény.

Első félévi műlapunk pedig:



„Loránty Zsuzsanna a hazai tudománynak áldozik.“

ezim alatt a hazai történelem olyan mozzanatát örökíteni meg, melyre századok múlva is méltó büszkeséggel hivatkozhatnak a magyar hölgyek; és a műlap kivitele méltó tárgyához.

Előfizetési díj: évnegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. A ki pedig a könyv- vagy műlapjárulékokat is ohajtja, az fizet azonfelül mindeu kötet könyvért 10 krt.

 A könyvek meghozatala egész évi, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettest foglal magában a lap irányában.

Végre bárminő háztartási vagy divatezikkre volna t. előfizetőimnek szükségük, csak forduljanak hozzám, én lehetőleg gyorsan és jutányosan megveszem és megküldöm azt nekik.

  **Gyűjtőimnek** végre következőleg viszont zom szives buzgóságukat: *egy új előfizető után*, tetszés szerint **bármelyik műlapunkat**; *három új előfizető után* tetszés szerint **tíz kötet könyvet és három műlapot**; *öt új előfizető mind a husz kötet könyvet és tetszés szerint hat műlapot*; *nyolcz új előfizető után* a **husz kötet könyvet és tetszés szerint kilencz műlapot**; *tíz új előfizető után* végre: **huszonhat kötet könyvet és a tizenkét műlapot ingyen küldjük meg**

Emilia,

kalap-uteza, 17-dik szám.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

